

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Πτυχιακή Μελέτη με Θέμα:

***«ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΩΝ “ΝΕΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ”»***

Φοιτήτρια: Πετκίδου Ειρήνη

A.M.: 20227

Επιβλέπων: Καθηγητής Γ. Β. Χονδρογιάννης

Επιτροπή: Λέκτορας Α. Τσίτουρας

Επικ. Καθηγήτρια Α. Σαΐτη

ΑΘΗΝΑ, 2007

Αφιερωμένη στους γονείς μου,
Δημήτρη και Σοφία
και στην αδερφή μου, Γιώτα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το φαινόμενο της ανεργίας, ως ένα από τα μεγαλύτερα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα μας και όχι μόνο, έχει γίνει πολλές φορές αντικείμενο μελέτης για πολλούς οικονομολόγους, αναλυτές και μελετητές. Επομένως, η συγκεκριμένη μελέτη σκοπεύει να προσδιορίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την απασχόληση και την ανεργία, μέσω της παρουσίασης των προηγούμενων εμπειρικών μελετών και της δειγματοληπτικής έρευνας, η οποία διήρκεσε από τις αρχές του Ιανουαρίου έως τις αρχές του Απριλίου του 2007. Ο αριθμός των ερωτηθέντων ήταν εκατό (100) άνεργα άτομα και η δειγματοληπτική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η χρήση του ερωτηματολογίου. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας συμπεραίνουμε ότι ένας από τους σπουδαιότερους παράγοντες που επηρεάζει αρνητικά την απασχόληση είναι το επίπεδο μόρφωσης και η ύπαρξη ή μη των κατάλληλων προσόντων του ανέργου. Παράλληλα, πολύ υψηλά εμφανίζονται τα ποσοστά των νεοεισερχόμενων στην αγορά εργασίας, ειδικότερα όσων είναι από 18-24 ετών, καθώς αντιμετωπίζουν δυσκολίες προσαρμογής κατά τη μετάβαση από το εκπαιδευτικό σύστημα στην αγορά εργασίας. Από την εμπειρική ανάλυση προκύπτει ότι το φύλο και η ηλικία των ανέργων παίζουν καθοριστικό ρόλο στην διαμόρφωση των ποσοστών της απασχόλησης και της ανεργίας, καθώς το γυναικείο φύλο έχει υψηλότερα ποσοστά ανεργίας από το ανδρικό φύλο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6

Α΄ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ – ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

2.1. Γενικά	10
2.2. Χώρες της Ευρώπης.....	11
2.3. Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.) και Καναδάς	24
2.4. Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία.....	28
2.5. Νότια Αφρική.....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ – ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

3.1. Γενικά	33
3.2. Είδη Ανεργίας	34
3.2.1. Ανεργία Τριβής	34
3.2.2. Διαρθρωτική (ή τεχνολογική) Ανεργία.....	35
3.2.3. Εποχιακή Ανεργία.....	35
3.2.4. Κυκλική Ανεργία	35
3.2.5. Καλυμμένη Ανεργία	36
3.3. Κριτήρια Ταξινόμησης της Ανεργίας	36
3.3.1. Ταξινόμηση Βάσει των Αιτιών που την Προκαλούν ..	36
3.3.2. Ταξινόμηση Σύμφωνα με τις Πολιτικές που την Αντιμετωπίζουν.....	37
3.3.3. Ταξινόμηση Ανάλογα με τη Διάρκεια της	37
3.3.4. Ταξινόμηση με Κριτήριο τη Διάρθρωσή της	39
3.4. Αιτίες της Ανεργίας.....	40

3.5. Οι Άνεργοι Αντιμέτωποι με τον Κοινωνικό Αποκλεισμό – Κοινωνικές και Ψυχολογικές Επιπτώσεις της Ανεργίας	42
3.6. Μέτρα και Πολιτικές για την Καταπολέμηση της Ανεργίας	45
3.7. Απασχόληση και Ανεργία – Η κατάσταση από το 1990 έως Σήμερα.....	48
3.8. Η Επίδραση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) στην Αγορά Εργασίας	54
3.9. Απασχόληση και Ανεργία κατά Φύλο.....	56
3.10. Απασχόληση και Ανεργία κατά Ηλικία και Φύλο.....	60
3.10.1. Μακροχρόνια Ανεργία.....	66
3.11. Ανεργία και Επίπεδο εκπαίδευσης.....	67
3.11.1. Μετάβαση από την Εκπαίδευση στην Αγορά Εργασίας.....	72
3.12. Απασχόληση και Ανεργία κατά Επάγγελμα και Κλάδο Απασχόλησης	74
3.13. Μερική Απασχόληση.....	75

Β' ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ– ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ– ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ– ΑΝΑΛΥΣΗ– ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ

4.1.Μεθοδολογία της Δειγματοληπτικής Έρευνας	79
4.2.Ανάλυση Πινάκων Συχνότητων και Πινάκων Διπλής Εισόδου	
4.2.1. Ανάλυση των Δημογραφικών Χαρακτηριστικών.....	82
4.2.2. Ανάλυση των Οικονομικών Χαρακτηριστικών	88
4.2.3. Ανάλυση των Κοινωνικών και Ψυχολογικών Χαρακτηριστικών.....	96
4.2.4. Ανάλυση των Υποθετικών Ερωτήσεων.....	97

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ

5.1. Εκτίμηση των Προσδιοριστικών Παραγόντων της Χρονικής Διάρκειας Ανεύρεσης Εργασίας.....	99
---	----

5.2. Εκτίμηση των Προσδιοριστικών Παραγόντων της Χρονικής Διάρκειας Ανεργίας.....	103
5.3. Εκτίμηση Παλινδρόμησης Σχετικά με την Επιθυμία των Ανέργων να Ακολουθήσουν το Επάγγελμα των Γονέων τους.....	107
5.4. Εκτίμηση Παλινδρόμησης για τον Κοινωνικό Αποκλεισμό που Αντιμετωπίζουν οι Άνεργοι.....	111

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^Ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ115

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α΄ Ελληνική	117
Β΄ Ξένα.....	120

Γ΄ ΜΕΡΟΣ – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄: Το Ερωτηματολόγιο.....	125
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄: Πίνακας Προηγούμενων Εμπειρικών Μελετών Σχετικά με την Ανεργία και την Απασχόληση.....	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄: Αποκωδικοποίηση των Μεταβλητών του Ερωτηματολογίου και Πίνακες Περιγραφικών Στοιχείων	156
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄: Πίνακες Συχνοτήτων.....	167
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄: Πίνακες Διπλής Εισόδου.....	206

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ και ΞΕΝΕΣ

1. Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
2. Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
3. Γ.Σ.Ε.Ε.	Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος
4. Ο.Α.Ε.Δ.	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
5. Ε.Σ.Υ.Ε.	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
6. Γ.Γ.Ν.Γ.	Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς
7. Α.Ε.Π.	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
8. Ι.Ο.Β.Ε.	Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών
9. Α.Δ.Ε.Δ.Υ.	Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων
10. Η.Π.Α.	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
11. Κ.Ε.Θ.Ι.	Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας
12. ΥΠΕΘΟ	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
13. Ε.Ε.Δ.	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
14. Ο.Ε.С.Д.	Organisation for Economic Co-operation and Development

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρώπη - και όχι μόνο - είναι το πρόβλημα της ανεργίας. Μετά την αύξηση της τιμής του αργού πετρελαίου κατά την περίοδο 1973-1978 τα ποσοστά ανεργίας έχουν ανοδική πορεία. Η κρίση του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος δημιουργεί ένα φαινόμενο μοναδικό: την μαζική ανεργία και τον αποκλεισμό εκατομμυρίων ανθρώπων από την απασχόληση.

Τα τελευταία είκοσι περίπου χρόνια η ανεργία όχι μόνο αυξήθηκε με ταχύτατους ρυθμούς, αλλά παρουσιάζει μια ανθεκτικότητα η οποία διατηρείται σε υψηλά επίπεδα. Παράλληλα, έχει αυξηθεί η μέση διάρκεια της ανεργίας. Γι' αυτό τον λόγο παρατηρείται μια διαρκής ανησυχία, ειδικότερα στις ανεπτυγμένες χώρες, για τα επίμονα υψηλά επίπεδα της ανεργίας και τη συνεχή προσπάθεια εξεύρεσης τρόπων για τη μείωσή της. Επίσης, αξιοσημείωτες προσπάθειες κάνουν οι περισσότεροι οικονομολόγοι για την διάγνωση των αιτιών του φαινομένου αλλά και της διάρκειάς του.

Σύμφωνα με έρευνα του Ο.Α.Ε.Δ. και της Ε.Ε.Δ. , κατά την περίοδο του 2006, παρατηρείται μια μείωση του αριθμού των ανέργων. Ο μέσος αριθμός των ανέργων το 2006 ήταν 434 χιλ. άτομα (8,9%), μικρότερος από τον μέσο αριθμό του 2005 (9,9%). Πιο συγκεκριμένα διαπιστώνεται μείωση σε όλες τις ηλικιακές ομάδες (ιδιαίτερα όσων είναι άνω των 25 χρόνων) και για τα δύο φύλα, κυρίως των ανέργων γυναικών (μεταξύ 30-44 ετών). Εξαίρεση αποτελούν οι άνδρες ηλικίας 15-19 ετών, όπου υπάρχει μια μικρή αύξηση του αριθμού των ανέργων. Συνεπώς, το κίνητρο για την διεξαγωγή της συγκεκριμένης μελέτης, ήταν να εξεταστούν τα χαρακτηριστικά που προκαλούν τις “αυξομειώσεις” των ποσοστών ανεργίας και απασχόλησης.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ανεργία έχουν γίνει σημαντικές διευκρινίσεις για την ανάγκη αντιστοίχισης της εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η επανακατάρτιση των εργαζομένων έχει περιληφθεί στα ενεργητικά μέτρα δράσης. Η εύκολη ή όχι ενσωμάτωση των εξερχομένων από το εκπαιδευτικό σύστημα στην αγορά εργασίας είναι προφανές ότι αποτελεί ένα δείκτη αποτελεσματικότητας και ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος. Επιπλέον, σπουδαία αποτελέσματα επιφέρουν οι μεταβολές στο εκπαιδευτικό σύστημα των γυναικών με τη συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό, καθώς αυξημένα είναι τα

ποσοστά απασχόλησης την περίοδο του 2006 που συνδυάζουν την εργασία με την εκπαίδευση.

Η ανάλυση της παρούσας μελέτης στηρίζεται τόσο σε θεωρητική όσο και σε εμπειρική διερεύνηση. Ο βασικός σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να προσδιορίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την απασχόληση και την ανεργία των «νέων» ανθρώπων και να εντοπίσει τον τρόπο με τον οποίο οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν το φαινόμενο της ανεργίας.

Επίσης, στόχος της είναι να διερευνήσει τις σημερινές διαστάσεις του φαινομένου της ανεργίας με τη βοήθεια της δειγματοληπτικής έρευνας, η οποία πραγματοποιήθηκε σε διάφορους δήμους της Αττικής. Η δομή της εργασίας χωρίζεται σε τρία (3) μέρη. Μετά την εισαγωγή που γίνεται στο κεφάλαιο 1, ακολουθεί το πρώτο μέρος, δηλαδή το θεωρητικό, που αποτελείται από δυο κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται και αναλύονται προηγούμενες εμπειρικές μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί για τις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α., μεταξύ των οποίων είναι οι Η.Π.Α. και χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι συγκεκριμένες μελέτες εξετάζουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν και διαμορφώνουν τα ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης σε κάθε χώρα ξεχωριστά, καθώς και τις συνέπειες που προκαλούν. Το δεύτερο κεφάλαιο εστιάζεται στην σημερινή πραγματικότητα, τις εξελίξεις καθώς και τις επιπτώσεις της ανεργίας στην Ελλάδα συγκριτικά με τις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. Επιπλέον, πριν από την ανάλυση αναφέρονται τα είδη της ανεργίας, τα κριτήρια ταξινόμησής της, οι αιτίες και οι κοινωνικο- ψυχολογικές επιπτώσεις που έχει στους ανθρώπους και οι τρόποι καταπολέμησης αυτού του φαινομένου.

Όσον αφορά, το δεύτερο μέρος, δηλαδή το εμπειρικό, αποτελείται από τρία κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην ανάλυση της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε για την ολοκλήρωση της δειγματοληπτικής έρευνας. Επίσης, σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των πινάκων συχνοτήτων και των πινάκων διπλής εισόδου. Το δεύτερο κεφάλαιο ασχολείται αποκλειστικά με τις εκτιμήσεις των παλινδρομήσεων και τα ακόλουθα συμπεράσματα αυτών. Στο τελευταίο κεφάλαιο του δεύτερου μέρους γίνεται ανακεφαλαίωση των βασικών συμπερασμάτων από διάφορες θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις σχετικά με τους παράγοντες της απασχόλησης και της ανεργίας.

Το τρίτο μέρος είναι το παράρτημα το οποίο χωρίζεται σε πέντε μέρη. Στο παράρτημα Α' συμπεριλαμβάνεται το ερωτηματολόγιο το οποίο μοιράστηκε σε ανέργους για την διεξαγωγή των εμπειρικών αποτελεσμάτων. Στο παράρτημα Β' βρίσκονται οι πίνακες προηγούμενων εμπειρικών μελετών σχετικά με την απασχόληση και την ανεργία, των οποίων η ανάλυση παρουσιάζεται στο πρώτο κεφάλαιο του πρώτου μέρους.

Στο παράρτημα Γ' υπάρχει η αποκωδικοποίηση των μεταβλητών του ερωτηματολογίου για την διευκόλυνση των αναγνωστών, καθώς επίσης οι δύο πίνακες περιγραφικών στοιχείων. Στο παράρτημα Δ' είναι οι πίνακες συχνοτήτων και τέλος, στο παράρτημα Ε' βρίσκονται οι πίνακες διπλής εισόδου, των οποίων οι αναλύσεις και τα συμπεράσματα παρουσιάζονται στο πρώτο κεφάλαιο του δεύτερου μέρους.

***Α' ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΜΕΡΟΣ***

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^Ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ - ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

2.1. Γενικά

Οι Κώττης και Κώττη-Πετράκη (2000) ασχολήθηκαν με την οικονομική επιστήμη και την διακρίνουν σε Μικροοικονομική και σε Μακροοικονομική. Η πρώτη, αντίστοιχα, ασχολείται με τις επιμέρους οικονομικές μονάδες (π.χ. το άτομο, το νοικοκυριό, την επιχείρηση), τη συμπεριφορά τους και τα σχετικά προβλήματα. Θέτει οικονομικούς στόχους (οι οποίοι κάθε χρόνο αυξάνονται) όπου η σύγχρονη κοινωνία πρέπει να τους επιτεύξει. Μερικοί από αυτούς είναι η πλήρης απασχόληση του εργατικού δυναμικού, η οικονομική πρόοδος, η σταθερότητα των τιμών, η δικαιότερη διανομή του εισοδήματος, η προστασία των πολιτών από την ανεργία, η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Αντιθέτως, το ενδιαφέρον της μακροοικονομικής επικεντρώνεται στη διάρθρωση, τη συμπεριφορά και τα προβλήματα του συνολικού οικονομικού συστήματος ή επιμέρους τομέων του. Η συνεχής αύξηση στο επίπεδο των τιμών έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση του πληθωρισμού που σε ορισμένες χώρες κατά καιρούς έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις με σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Συνεπώς, όλο και περισσότεροι άνθρωποι, ανεξαρτήτου ηλικίας, ψάχνουν μια θέση εργασίας ώστε να έχουν ένα μόνιμο εισόδημα και με αυτόν τον τρόπο να συμβάλλουν στο νοικοκυριό όπου η κατανάλωση αυτού εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά των μελών του.

Τη διάκριση μεταξύ μικρο και μακρο οικονομικής πρώτος έκανε ο Frisch το 1993. Η καθιέρωση όμως της μακροοικονομικής αναλύσεως ως ιδιαίτερης ενότητας στην οικονομική θεωρία έγινε μετά τη δημοσίευση της «Γενικής θεωρίας της απασχολήσεως, του τόκου και του χρήματος», περισσότερη γνωστή ως Γενική Θεωρία, του Keynes το 1936. Έτσι, η «κεϋνσιανή επανάσταση» καθιέρωσε τη μακροοικονομική ως ξεχωριστή γνωστική ενότητα (Σαραντίδης, 1991).

Πριν προχωρήσουμε σε αναφορές σε ένα σύνολο ερευνών που έχουν δημοσιευτεί τα τελευταία χρόνια θα αναφερθούμε στην καμπύλη Phillips, η οποία δείχνει ότι υπάρχει αρνητική σχέση μεταξύ του συντελεστή ανεργίας και του ποσοστού πληθωρισμού. Η γραφική αναπαράσταση, ως ισχυρή ένδειξη για την

ύπαρξη της παραπάνω αρνητικής σχέσης μεταξύ των δύο μεγεθών, οδήγησε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ένα σύνολο επιλογών οικονομικής πολιτικής βάσει του οποίου οι υπεύθυνοι μπορούν να επιλέξουν μεταξύ συνδυασμών υψηλού πληθωρισμού - χαμηλής ανεργίας και χαμηλού πληθωρισμού – υψηλής ανεργίας. Οι Abel and Bernanke (2002) αναφέρουν ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα που σημειώθηκε στις Η.Π.Α. τη δεκαετία του '60, όπου η αμερικανική οικονομία επεκτεινόταν με την ανεργία να μειώνεται και τον πληθωρισμό ν' αυξάνεται σταθερά (Πηγή: Economic Report of the President, 1997). Στα μέσα της δεκαετίας του '70 η άποψη αυτή δέχτηκε ένα ισχυρό πλήγμα όταν ο πληθωρισμός και η ανεργία άρχισαν να κινούνται προς την ίδια ανοδική κατεύθυνση σε πολλές χώρες του Ο.Ο.Σ.Α., μεταξύ των οποίων συγκαταλεγόταν οι Η.Π.Α. και η ΕΕ. Το γεγονός αυτό είχε ως συνέπεια ορισμένοι οικονομολόγοι, μεταξύ των οποίων οι Friedman και Phelps, να αμφισβητήσουν τη λογική αυτής της καμπύλης.

Στο επόμενο τμήμα θα ασχοληθούμε με τις προηγούμενες εμπειρικές μελέτες, οι οποίες αναφέρονται στην απασχόληση και την ανεργία κι έχουν διεξαχθεί για διάφορα κράτη-μέλη του Ο.Ο.Σ.Α., μεταξύ των οποίων είναι οι Η.Π.Α. και χώρες της Ε.Ε., αλλά όχι μόνο.

2.2. Χώρες της Ευρώπης

Σε αυτήν την ενότητα οι μελετητές εξετάζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την ανεργία σε χώρες του Ο.Ο.Σ.Α., μεταξύ των οποίων είναι και χώρες της Ε.Ε. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι η πλειονότητα των ερευνητών είτε έχουν κοινές μεταβλητές αλλά η εξέτασή αυτών και τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν είναι για διαφορετικές χώρες της Ευρώπης, είτε το αντίθετο. Αρχικά, λοιπόν, θα αναφερθούμε στους Goede *et al.* (2000) που πραγματοποίησαν έρευνα για την Γερμανία το 1991, χρησιμοποιώντας σαν δείγμα 1.000 άτομα ηλικίας 18 έως και 27 ετών από τα οποία το 41% ήταν άνδρες και το 59% γυναίκες. Στο δημοσίευσμά τους υποστηρίζουν ότι τα αυξημένα επίπεδα ανεργίας των νέων επηρεάζονται σημαντικά από τον παράγοντα οικογένεια. Η οικογενειακή και οικονομική κατάσταση των γονέων καθώς επίσης και η συμπεριφορά με την οποία αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους, διαμορφώνουν ανάλογα τα ποσοστά ανεργίας. Έτσι,

μετά την ολοκλήρωση της έρευνας και με την βοήθεια του Utrecht Study of Adolescent Development (USAD) οι συγγραφείς καταλήγουν στα συμπεράσματα ότι το 15% των ερωτηθέντων ζουν με τον ένα από τους δύο γονείς και ότι επηρεάζονται από τις συνθήκες που επικρατούν μέσα στην οικογένεια, εκ των οποίων το 40% αυτών υποστηρίζουν ότι υπήρξαν άνεργοι κάποια περίοδο της ζωής τους. Τέλος, το 20% του συνολικού δείγματος αντιμετωπίζει σοβαρό οικονομικό πρόβλημα (κυρίως οι πιο νεαρές ηλικίες).

Ακόμα μία έρευνα ολοκλήρωσαν για την Γερμανία, οι Lechner and Wunsch (2006) για τα επιμορφωτικά προγράμματά της, τα οποία βοηθούν τους ανέργους να απασχοληθούν. Οι συμμετέχοντες (περίπου 9.418 άτομα) πρέπει να παρακολουθούν αυτά τα προγράμματα σε μηνιαία βάση, έτσι ώστε οι γνώσεις που αποκτούν να είναι συνεχώς αυξανόμενες. Βάσει προγραμμάτων βλέπουμε μια θετική σχέση ανάμεσα στην αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων και τα ποσοστά ανεργίας με την πάροδο του χρόνου. Τα προγράμματα επιδρούν στο να αποτραπούν οι άνεργοι από το να φύγουν από το εργατικό δυναμικό κατά τη διάρκεια μιας μείωσης. Τα προγράμματα Active Labour Market Policies (ALMP) είναι αποτελεσματικότερα κατά τη διάρκεια μιας μείωσης και όταν τα ποσοστά ανεργίας είναι υψηλά. Στα μέσα του '80 η ανεργία στη Δυτική Γερμανία είχε ανέλθει σε ποσοστό 9%. Από τα στοιχεία του Institute for the Study of Labor (IZA) η καταχωρημένη ανεργία το 1991 μειώθηκε σε ποσοστό 6,3% παρά την αύξηση του εργατικού δυναμικού λόγω μετανάστευσης από την Ανατολική Γερμανία και την Ανατολική Ευρώπη. Το 2003 το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε περισσότερο από 9%. Την περίοδο 1984-2003 η οικονομική δραστηριότητα μετατοπίστηκε από τον πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο τομέα στον τομέα υπηρεσιών. Η μακροχρόνια ανεργία είχε κινηθεί κατά ένα μεγάλο μέρος με την συνολική ανεργία που ποικίλει ανάμεσα σε 26% και 38% την περίοδο μεταξύ 1984 και 2003. Το πρόγραμμα ALMP έχει μακροχρόνια παράδοση στη Γερμανία και σε κάποιες από τις χώρες του ΟΟΣΑ. Με την αυξανόμενη ανεργία του '80, ο κύριος στόχος του γερμανικού ALMP μετατοπίστηκε από την κράτηση της υψηλής απασχόλησης προς την μείωση της ανεργίας με την αύξηση της χρησιμότητας των αιτούντων για εργασία, δηλαδή την διατήρηση και βελτίωση των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων των συμμετεχόντων με σκοπό την προσαρμογή τους στις τεχνολογικές αλλαγές, την βελτίωση της σταδιοδρομίας ή ακόμα και την απονομή ενός πρώτου επαγγελματικού βαθμού. Οι ηλικίες κυμαίνονται μεταξύ 20 και 55 ετών

του δυτικού γερμανικού εργατικού δυναμικού. Ένα πρόγραμμα ALMP θεωρείται επιτυχές εάν όλοι έβρισκαν απασχόληση μετά την αρχική τους συμμετοχή.

Άλλοι δύο ερευνητές ασχολήθηκαν με προγράμματα που σχετίζονται με την απασχόληση και την ανεργία αλλά σε διαφορετική χώρα, στην Γαλλία. Πιο συγκεκριμένα οι Bruno and Cazes (1998) ασχολήθηκαν με το πρόγραμμα Action Programme on Youth Unemployment (1996-1997) που σκοπός του είναι να βελτιωθεί η πληροφόρηση σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι κατά την είσοδο τους στην αγορά εργασίας. Στην έρευνα συμπεριλήφθηκαν 3.870 άτομα ηλικίας 15 έως 24 ετών. Τα τελευταία 20 χρόνια η ανεργία των νέων έχει γίνει μεγάλο θέμα στην αγορά εργασίας της Γαλλίας. Σημαντικό ρόλο στην νεανική ανεργία παίζει η επάρκεια των ικανοτήτων που αποκτώνται στα σχολεία για τις ανάγκες των εταιριών. Επίσης, συγκρίνει την κατάσταση της ανεργίας των νέων ανθρώπων και των ενηλίκων. Τα δεδομένα είναι από την Employment Survey on Youth Unemployment που ανακοινώθηκαν από την National Institute of Statistics και είναι χωρισμένα κατά ηλικία και εκπαιδευτικά προσόντα. Εξετάζεται επίσης η σχέση ανάμεσα στην άνοδο των νέων ανθρώπων μέσα στην ανεργία (ως αποτέλεσμα του χάσιμου της δουλειάς τους) και του δείκτη του ελάχιστου μισθού. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι όσο ο δείκτης αυτός αυξάνεται τόσο ο αριθμός των νέων που χάνουν την δουλειά τους και γίνονται άνεργοι αυξάνεται επίσης. Για τους ενήλικες η κατάσταση είναι τελείως διαφορετική. Δηλαδή τα ποσοστά ανεργίας των ενηλίκων προκαλούν την μεταβολή του δείκτη του ελάχιστου μισθού. Όσον αφορά τις εκπαιδευτικές ικανότητες των νέων ανθρώπων, παρατηρείται μια επέκταση της εκπαίδευσης του αριθμού των ανθρώπων με δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια προσόντα εκπαίδευσης, εφοδιάζοντας με μορφωμένους νέους ανθρώπους την αγορά εργασίας που συνεχώς απαιτεί αυξανόμενα πρότυπα κατάρτισης σε απάντηση στην τεχνολογική πρόοδο και τον αυξανόμενο ανταγωνισμό. Όμως οι νέοι προκειμένου να σπουδάσουν δεν εργάζονται κι έτσι αυξάνονται τα ποσοστά ανεργίας των μορφωμένων νέων (~18 ετών). Η έρευνα όμως δείχνει ότι οι θέσεις εργασίας δεν γεμίζονται από πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά από λιγότερο εκπαιδευμένους και περισσότερο πεπειραμένους εργάτες. Παρά λοιπόν την συνεχή βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου των νέων, το 1996 περίπου 280.000 νέοι χωρίς υψηλά εκπαιδευτικά προσόντα ήταν άνεργοι.

Ακόμα μια έρευνα που αφορούσε την σημασία της εκπαίδευσης στην διάρκεια της ανεργίας των ανθρώπων διεξήγαγε ο Nickell (1979) για την Μεγάλη Βρετανία.

Ένας ακόμη ερευνητής επικεντρώθηκε στους άνδρες (7.492 στο σύνολο τους) και διαπίστωσε ότι υπάρχει αρνητική σχέση ανάμεσα στην εκπαίδευση και τη διάρκεια ανεργίας. Αυτό σημαίνει ότι Η αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης ενός ατόμου μέχρι πανεπιστημιακού επιπέδου, αλλά όχι παραπάνω από αυτό, οδηγεί σε ισχυρή μείωση στις περιόδους ανεργίας που μπορεί κάποιος να ζήσει στη διάρκεια της επαγγελματικής του ζωής. Στην κατάληξη των συμπερασμάτων βοήθησε η General Household Survey της οποίας τα στοιχεία είναι από το 1972 έως το 1976.

Όσον αφορά τις έρευνες σχετικά με το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα στην Αγγλία η Macaulay (2004) έκανε έρευνα για το έτος 2002 έως και τα τέλη του επόμενου έτους (2003). Βάσει τα στοιχεία που συλλέχθηκαν και από την Labour Force Surveys, η «εικόνα» της Αγγλίας (έως τα μέσα του 2003) παραμένει σταθερή δηλαδή, παρατηρείται σχετικά υψηλή απασχόληση και κατά μέσο όρο χαμηλά επίπεδα ανεργίας. Παρόλα αυτά αυξημένη φαίνεται να είναι η αδράνεια, κυρίως του ανδρικού φύλλου, τα τελευταία περίπου 4 χρόνια, με αποτέλεσμα τα ποσοστά ανεργίας των ανδρών να είναι μεγαλύτερα από των γυναικών. Επιπλέον, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (συνολικό δείγμα: 8.250 άνθρωποι) δεν είναι ικανοποιημένο από το ετήσιο εισόδημα με αποτέλεσμα οι άνθρωποι αυτοί να δουλεύουν με υπερωρίες ή να αναζητούν δεύτερη δουλειά με υψηλότερο μισθό.

Ομοίως, ιδιαίτερη έμφαση έδωσαν στο ετήσιο οικογενειακό εισόδημα και στα μέλη από τα οποία αποτελείται μία οικογένεια, οι Weich and Lewis (1998). Για το έτος 1991 ολοκλήρωσαν την πρώτη τους ετήσια έρευνά για την Αγγλία και την δεύτερη το 1992 για την Σκωτία χρησιμοποιώντας συνολικά 7.000 άτομα ηλικίας 16 έως 75 ετών. Κατέληξαν στο συμπέρασμα (πηγή: Economic and Social Research Council) ότι η φτώχεια είναι ένας παράγοντας που συνδέεται άμεσα με την απασχόληση και την ανεργία καθώς έχει και τις ανάλογες επιπτώσεις στην εκπαίδευση και μόρφωση των νέων. Για παράδειγμα, μια ευκατάστατη οικογένεια έχει τη δυνατότητα να στείλει το/α παιδί/α της να σπουδάσουν ή να κάνουν το μεταπτυχιακό τους σε μια άλλη χώρα, που ίσως θα τους προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες στο μέλλον. Υπάρχουν όμως οικογένειες που τα παιδιά τους αφήνουν το σχολείο, είτε με την θέλησή τους είτε όχι, για να δουλέψουν και να συνεισφέρουν στο οικογενειακό εισόδημα. Συνεπώς, όταν το μορφωτικό επίπεδο ενός ατόμου είναι χαμηλό, οι ευκαιρίες για απασχόληση είναι πολύ λιγότερες από κάποιον που είναι πτυχιούχος ή κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου.

Κατ' ανάλογο τρόπο για το έτος 2000 κινήθηκαν και οι Gregg and Tominey (2004) οι οποίοι έκαναν έρευνα επίσης για την Μεγάλη Βρετανία, εξετάζοντας το κατά πόσο ο μισθός που «κερδίζει» ο κάθε εργαζόμενος επηρεάζει τα επίπεδα της απασχόλησης. Επίσης, εξετάζουν και άλλους παράγοντες όπως την ηλικία, το γένος, τα μέλη από τα οποία αποτελείται η οικογένεια τους, την οικονομική κατάσταση της οικογένειας καθώς και τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά τους επιτεύγματα κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Το σύνολο του δείγματος αποτελείται από 35.800 ανθρώπους νεαρής ηλικίας (16-23 ετών) καθώς και ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας (23-42 ετών). Οι συγγραφείς χωρίζουν τις ομάδες ηλικίας σε δύο κατηγορίες έτσι ώστε να διατυπώσουν τη σχέση μεταξύ της ανεργίας των νέων και τις συνέπειες που έχει αυτή μετά από 20 χρόνια. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος υποστηρίζει ότι προτιμά να εργάζεται με χαμηλότερο μισθό από το να είναι άνεργο για πολύ καιρό. Ολοκληρώνοντας την έρευνα και με στοιχεία που πήραν από την National Child Development Survey (NCDS) διαπιστώνουν ότι:

- Αυτοί που έχουν μείνει άνεργοι για περισσότερο από ένα χρόνο στη νεαρή τους ηλικία (μακροχρόνια άνεργοι), έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να μην μπορούν να βρουν δουλειά μέχρι τα 33 τους χρόνια.
- Το «μεροκάματο-μισθός» του κάθε εργαζομένου εξαρτάται άμεσα από το εάν υπήρξαν στο παρελθόν άνεργοι και το διάστημα που αναζητούσαν δουλειά.
- Ακόμα και άτομα τα οποία δεν έχουν μείνει ποτέ άνεργα από τότε που άρχισαν να ψάχνουν για δουλειά υποστηρίζουν ότι ο μισθός που παίρνουν είναι σταθερός για τουλάχιστον 20 χρόνια.
- Τέλος, ο μισθός των εργαζομένων γυναικών του δείγματος είναι κατά μέσο όρο πολύ χαμηλότερος από αυτόν των ανδρών.

Ακολούθως, οι επόμενοι συγγραφείς πραγματοποίησαν έρευνα στις τρεις τελευταίες χώρες που ήδη έχουν αναφερθεί από τα μέσα του '80 έως τα μέσα του '90. Έτσι, οι περιοχές και τα δείγματα από που πήραν τα δεδομένα τους οι Brauns *et al.* (1999) ήταν α) για την Γαλλία για τα έτη 1984 και 1994 με δείγμα 13.047 και με δείγμα 11.767 άτομα αντίστοιχα, β) για την Γερμανία για τα έτη 1982 και 1995 με δείγμα 42.684 και 19.494 άτομα αντίστοιχα και γ) για το Ηνωμένο Βασίλειο για τα έτη 1984 και 1994 με δείγμα 15.527 και 11.465 άτομα αντίστοιχα. Επίσης, κάποια από τα στοιχεία που χρησιμοποίησαν τα πήραν από την National Labour Force

Surveys. Σκοπός της έρευνας είναι να συγκρίνουν τα δεδομένα ανάμεσα στις τρεις χώρες και να εντοπίσουν τις διαφορές στα ποσοστά απασχόλησης αλλά και τις αιτίες των υψηλών ποσοστών της μακροχρόνιας ανεργίας. Έτσι, οι συγγραφείς καταλήγουν στα εξής αποτελέσματα:

- Στη Γερμανία τα ποσοστά ανεργίας είναι μικρότερα συγκριτικά με αυτά της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.
- Το 1982 το ποσοστό ανεργίας στη Γερμανία είναι κατά μέσο όρο 9% σε αντίθεση με την Γαλλία που το 1984 το αντίστοιχο ποσοστό είναι 23%.
- Το 1995 το ποσοστό ανεργίας στη Γερμανία μειώνεται σε 6% ενώ το 1994 η Γαλλία παραμένει σταθερή με ποσοστό 23%.
- Το Ηνωμένο Βασίλειο, συγκριτικά με τις άλλες δύο χώρες, βρίσκεται σε μεσαία κατάσταση καθώς το 1984 η ανεργία έφτανε στο 20% ενώ το 1994 στο 18%.

Τέλος, επισημαίνουν ότι τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης των νέων σχετίζονται με το γεγονός ότι οι νέοι εγκαταλείπουν το εκπαιδευτικό σύστημα πριν την ολοκλήρωσή του και έτσι δεν αποκτούν τις κατάλληλες γνώσεις ώστε να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των «ανωτέρων» τους.

Με δυο διαφορετικούς παράγοντες ασχολήθηκαν οι Kostaki and Ioakeimoglou (1997) και οι Sokou *et al.* (2002). Παρόλα αυτά κοινός τους στόχος ήταν να δουν πως αυτοί οι παράγοντες επηρεάζουν την ανεργία στην Ελλάδα. Οι πρώτοι μελέτησαν τις μεταβλητές που επηρεάζουν αρνητικά την απασχόληση και έχουν ως συνέπεια πολλοί άνθρωποι να μένουν άνεργοι και αυτοί είναι: η ηλικία, το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο και η οικογενειακή κατάσταση του άνεργου. Αντιθέτως, οι δεύτεροι, αντίστοιχα, ασχολήθηκαν κυρίως με τον κοινωνικό αποκλεισμό των ανέργων και κάποια προγράμματα που βοηθούν τους άνεργους να αντιμετωπίσουν αυτήν την κατάσταση. Στην συνέχεια οι δύο αυτές έρευνες αναλύονται λεπτομερώς:

Έτσι λοιπόν, η έρευνα των Kostaki and Ioakeimoglou (1997) ξεκίνησε για το 1987 έως και το έτος 1994. Ασχολήθηκαν με την μακροχρόνια ανεργία κατά φύλλο (άνδρες, γυναίκες), ηλικία (14-29, 30-44, 45-64 ετών), εκπαίδευση (δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, πανεπιστήμιο κ.α.) και οικογενειακή κατάσταση (παντρεμένος κ.α.). Τα στοιχεία που συλλέξανε από 4.700 άτομα από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.) δείχνουν ότι τα ποσοστά των ανθρώπων που είναι άνεργοι για περισσότερο από 2 χρόνια συνεχώς αυξάνονται. Αντιθέτως, τα ποσοστά

αυτών που αναζητούν δουλειά για λιγότερο από ένα μήνα, 2-5, 6-11, 12-17 ή 18-23 μήνες είναι σταθερά ή μειώνονται με αργούς ρυθμούς. Οι άνθρωποι που κυρίως αναζητούν δουλειά για περισσότερο από 24 μήνες είναι οι νέοι μεταξύ 14 και 29 ετών και ιδιαίτερα οι γυναίκες. Ακόμα όμως μεγαλύτερο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που είναι ανύπαντρες με παιδί. Σε αυτό το σημείο του άρθρου δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην «συμπεριφορά» της κοινωνίας απέναντι στους άνεργους και κυρίως στις ανύπαντρες γυναίκες με παιδί ή παιδιά.

Ακολουθούν οι Sokou *et al.* (2002) που έκαναν έρευνα σε έξι ευρωπαϊκές χώρες, μία από τις οποίες έγινε στην Ελλάδα για το έτος 1999 και απευθύνθηκαν σε 50 μακροχρόνια άνεργους ηλικίας 20 έως 25 χρονών. Οι συγγραφείς τονίζουν ότι οι άνεργοι νέοι καθημερινά έρχονται αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό. Η αιτία αυτού του φαινομένου μπορεί να είναι η έλλειψη γνώσεων ή το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο ή το φύλο ή η ηλικία ή οικογενειακή κατάσταση του ανέργου. Έτσι, σκοπός της έρευνάς τους ήταν να προτείνουν πολιτικές, μέτρα και προγράμματα ώστε να μειώσουν τα υψηλά ποσοστά ανεργίας και να αυξήσουν αντίστοιχα τα ποσοστά απασχόλησης. Κάποια από τα προγράμματα που δίνουν την ευκαιρία σε νέους που μόλις τελείωσαν το σχολείο αλλά και σε άτομα με ειδικές ανάγκες να εργαστούν, προσφέρουν οργανισμοί όπως το Υπουργείο Εργασίας (Ministry of Labour), ο ΟΑΕΔ (Manpower Employment Organisation), η Γ.Γ.Ν.Γ. (General Secretariat of Youth), η Γ.Σ.Ε.Ε. (General Workers Union) και πολλοί άλλοι. Σημαντική ήταν η συμβολή της Research Directorate General of the European Commission within the Targeted Socio-Economic Research Programme, από την οποία οι μελετητές πήραν και χρησιμοποίησαν στοιχεία για την διεξαγωγή της έρευνας.

Σκοπός της Garcia-Rubiales (2002) ήταν να ερευνήσει τις αιτίες των χαμηλών ποσοστών απασχόλησης στην Ισπανία το 2000. Το ερωτηματολόγιο απευθυνόταν σε 1.500 άτομα από 18-30 ετών τα οποία ήταν άνεργα εκείνη την περίοδο της ζωής τους. Η συγγραφέας μέσα από τις απαντήσεις θέλει να μάθει τους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι αυτοί δεν εργάζονταν αλλά και το χρονικό διάστημα που αναζητούσαν δουλειά όσο ήταν άνεργοι. Ένα σεβαστό ποσοστό του πληθυσμού του δείγματος υποστηρίζει ότι είναι άνεργο λόγω προσωπικής επιλογής, ενώ άλλοι προτιμούν να συνεχίζουν τις σπουδές τους (πανεπιστήμιο, μεταπτυχιακό κ.λ.π) από το να εργάζονται. Ένας άλλος λόγος για τον οποίο πολλές γυναίκες είναι άνεργες είναι όχι επειδή το θέλουν αλλά έχουν αποκτήσει οικογένεια και αναγκάζονται να μένουν

σπίτι για να φροντίσουν και να αναθρέψουν τα παιδιά τους. Σε αντίθεση με κάποιες άλλες που λένε ότι απολύθηκαν, από τη δουλειά που εργάζονταν, επειδή περίμεναν παιδί. Επιπλέον, οι λόγοι για τους οποίους πολλοί άνθρωποι είναι άνεργοι ποικίλουν ανάλογα με το φύλλο, την ηλικία και το μορφωτικό τους επίπεδο με αποτέλεσμα οι περισσότεροι από αυτούς να αναζητούν δουλειά από 3 έως 12 και άνω μήνες. Επιπλέον, βάσει την έρευνα και τα δεδομένα της Spain's Active Population Survey, η Ισπανία ως μέλος της Ε.Ε. έχει τα υψηλότερα επίπεδα απασχόλησης στην προσωρινή εργασία, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την παραγωγικότητα. Παρόλα αυτά το 1997 τα ποσοστά ανεργίας στην Ισπανία έφθασαν σε υψηλά επίπεδα (21,9%) σε σχέση με τον τότε μέσο όρο της Ε.Ε. (11%).

Κατ' ανάλογο τρόπο ο Gottschalck (2006) έκανε έρευνα για την Ισπανία από τις αρχές του 2001 έως τα μέσα του 2003. Ως δείγμα χρησιμοποίησε 49.417 άτομα (24.819 άνδρες και 24.598 γυναίκες) ηλικίας 16-55 ετών και δεδομένα από την Survey of Income and Program Participation. Στο άρθρο του ο συγγραφέας μελετά το χρονικό διάστημα που οι άνεργοι αναζητούν δουλειά και τους παράγοντες (π.χ. ηλικία) που επηρεάζουν τα επίπεδα της μακροχρόνιας ανεργίας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, τα άτομα που είναι 20 έως και 25 ετών μπορούν να βρουν δουλειά σε συντομότερο χρονικό διάστημα από έναν άνδρα 45-54 ετών. Το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς γι' αυτούς που έχουν αποφοιτήσει από το σχολείο σε σχέση με αυτούς που έχουν πτυχίο πανεπιστημίου έχει μικρή διαφορά. Αντιθέτως, η διαφορά αυξάνεται σημαντικά σε όσους έχουν τελειώσει μόνο μερικές τάξεις, χωρίς να έχουν ολοκληρώσει τα έτη που απαιτούνται για την αποφοίτηση.

Παρομοίως, με την χρονική διάρκεια της ανεργίας και τον ρόλο που παίζει η εκπαίδευση στα ποσοστά ανεργίας ασχολήθηκε και ο Kettunen (1997), δείχνοντας ότι τα άτομα που κατέχουν λιγότερα από 9 χρόνια εκπαίδευσης και τα άτομα που κατέχουν μεταπτυχιακό και διδακτορικό έχουν το μεγαλύτερο διάστημα ανεργίας και δυσκολεύονται στο να δεχθούν προσφορές εργασίας που να ταιριάζουν στην μόρφωσή τους. Όμως, η εκπαίδευση έχει θετική επίδραση στην απασχόληση για όσους κατέχουν 13-14 χρόνια εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας αυτής η οποία έχει διεξαχθεί για το έτος 1985-1990 για την Φινλανδία με δείγμα 8.216 άτομα, έμειναν άνεργοι το 12% των ατόμων που κατείχαν την βασική εκπαίδευση (9 χρόνια), το 7% όσων έχουν ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση (12 χρόνια) και το 4% όσων είχαν λάβει τριτοβάθμια εκπαίδευση ή κατείχαν μεταπτυχιακό ή διδακτορικό (16 χρόνια και άνω). Το ποσοστό ανεργίας των

τελευταίων βρέθηκε να είναι χαμηλό αλλά το πρόβλημα ήταν στο διάστημα ανεργίας που ήταν μεγάλο.

Οι Richardson and Berg (2006) αναλύουν τα αιτιώδη αποτελέσματα στο μεμονωμένο ποσοστό μετάβασης από την ανεργία στην απασχόληση. Το AMU είναι ένα επαγγελματικό επιμορφωτικό πρόγραμμα απασχόλησης ενώ ταυτόχρονα θεωρείται το πιο φιλόδοξο και ακριβό πρόγραμμα για την Σουηδία. Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος είναι να αυξηθούν οι πιθανότητες των ανέργων να βρουν εργασία καθώς επίσης οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις κατάλληλες δεξιότητες και ικανότητες ώστε να αυξηθούν τα ποσοστά μετάβασης των ανέργων ατόμων στην εργασία. Πραγματοποιείται μια σειρά μαθημάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης. Το χαμηλότερο όριο ηλικίας είναι 20 ετών. Το 1997 περίπου 37.000 άτομα πήραν μέρος στο πρόγραμμα AMU. Τα δεδομένα είναι από τον πληθυσμό της Σουηδίας που ήταν άνεργοι την περίοδο από τον Ιανουάριο του 1993 μέχρι τον Ιούνιο του 2000. Επίσης, βασικές πηγές ήταν οι: α) Swedish National Labour Market Board (AMS) και β) Statistics Sweden (SCB).

Πολλοί από τους ερευνητές «εξαπλώθηκαν» σε πάνω από μια χώρες προκειμένου να κάνουν την έρευνά τους και να γίνει σύγκριση των αποτελεσμάτων μεταξύ των διάφορων χωρών.

Αρχικά, η Borooah (1999) επικεντρώθηκε στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ξεκινώντας από το 1985 και ολοκληρώνοντας το 1995. Η ερευνήτρια αναλύει και συγκρίνει τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας της κάθε χώρας ξεχωριστά, ανά έτος και φύλλο. Δίνει έμφαση στα ποσοστά (%) του μη ενεργού πληθυσμού και διαπιστώνει ότι το 1985 ο μη ενεργός ανδρικός πληθυσμός αποτελούσε το 4% του συνολικού πληθυσμού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ δέκα χρόνια μετά το αντίστοιχο ποσοστό αυξήθηκε σε 14%. Επιπλέον, αναφέρεται στο γεγονός ότι οι νεοεισερχόμενοι στην εργασία και οι γυναίκες χρόνο με τον χρόνο προτιμούν όλο και περισσότερο την ημιαπασχόληση (part-time), δηλαδή τις λιγότερες ώρες εργασίας (περίπου 4 ώρες). Βάσει την έρευνα αυτό ωφελεί τους εργοδότες για δύο λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι ότι δίνουν χαμηλότερο μισθό στους ημιαπασχολούμενους από αυτούς που δουλεύουν με πλήρη απασχόληση (full-time) και ο δεύτερος ότι έχουν τη δυνατότητα να παίρνουν περισσότερα άτομα τα οποία ανάλογα με τις ικανότητές τους και την προσωπικότητά τους προσαρμόζονται στις διάφορες απαιτήσεις των ανωτέρων τους.

Έπειτα, η Adsera (2005) ασχολήθηκε με τη συμμετοχή της γυναίκας στην αγορά εργασίας καθώς και με τα ποσοστά γονιμότητας. Σε χώρες που η συμμετοχή της γυναίκας στην αγορά εργασία είναι υψηλή, τα ποσοστά γονιμότητας είναι χαμηλότερα. Καθώς όμως το γεγονός αυτό άρχισε να αλλάζει παρατηρήθηκε μια έντονη άνοδο στην ανεργία. Η ανεργία ήταν λιγότερο από 3 τοις εκατό πριν το 1975 και ανέβηκε σε περίπου 10 τοις εκατό στη δεκαετία του '90. Η μακροπρόθεσμη ανεργία έγινε ουσιαστική. Μέχρι το 1990 περίπου 50% των ανέργων στην Ε.Ε. ήταν εκτός δουλειάς για περισσότερο από 12 μήνες. Η αύξηση στην ανεργία «χτύπησε» ιδιαίτερα τις γυναίκες. Στην Ε.Ε. το μέσο ποσοστό ανεργίας που πλήττει τους γυναικείους πληθυσμούς ανήλθε από 2,5% το '70 σε 6,5% το '80 και σε περίπου 11% από τη μέση δεκαετία του '90. Στις χώρες με την υψηλή ανεργία που πλήττει τους γυναικείους πληθυσμούς, το χάσμα γένους και τα ποσοστά μακροπρόθεσμης ανεργίας ήταν μεγάλο για τις νεολαίες και για τις παντρεμένες γυναίκες ειδικά αυτές με μικρά παιδιά. Σημαντικότερο πρόβλημα αντιμετώπιζαν οι ανύπαντρες γυναίκες με παιδί-ά. Στη νότια Ευρώπη τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών αναρριχήθηκαν πάνω από 15% στην Ελλάδα και στην Ιταλία και πάνω από 20% στην Ισπανία μέχρι τη μέση δεκαετία του '90 (7-12 σημεία υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσοστά για τους άνδρες). Μεταξύ των εθνών του Ο.Ο.Σ.Α. το 1996 το συνολικό ποσοστό γονιμότητας ήταν χαμηλότερο, όσο μεγαλύτερο ήταν το χάσμα του ποσοστού ανεργίας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η έρευνα ολοκληρώθηκε με την συμμετοχή 48.000 γυναικών για το χρονικό διάστημα 1994 έως και το 2000 σε 13 Ευρωπαϊκές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο). Επίσης, στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν από το Social Security Programs throughout the World (U.S. Department of Health and Human). Εξετάζει τον τόπο γέννησης, το επίπεδο εκπαίδευσης, την ηλικία της μητέρας στην πρώτη γέννα και το γένος των προηγούμενων παιδιών. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας, σε μια χώρα με χάσμα γένους στην ανεργία και με ποσοστό μακροπρόθεσμης ανεργίας περίπου 20% (κάτω από τον μέσο όρο 30%), περίπου το 82% των γυναικών θα είχαν γίνει μητέρες στα 35 έτη. Αντιθέτως, σε χώρες με διαφορά στην ανεργία ανδρών και γυναικών (~10) και στο ποσοστό μακροπρόθεσμης ανεργίας (60%) μόνο τα 2/3 των γυναικών είχαν παιδί/ά στην ηλικία των 35. Τέλος, αυτό που παρατηρείται είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών προτιμά την μερική απασχόληση ώστε να μοιράζουν τον χρόνο τους ανάμεσα στην εργασία και την οικογένειά τους.

Εν συνεχεία, οι Biagi and Lucifora (2005) ερευνήσαν τα αποτελέσματα κατά τη μετάβαση των παιδιών από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας ανά γένος, ηλικία και μορφωτικό επίπεδο σε 10 χώρες της Ευρώπης (Ελλάδα, Σουηδία, Γαλλία, Πορτογαλία, Φινλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Νορβηγία, Γερμανία και Αγγλία). Η έρευνα τους βασίστηκε στις απαντήσεις 73.100 ατόμων (στο σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών) τις οποίες χωρίζει σε κατηγορίες σύμφωνα με την ομάδα ηλικίας που ανήκει ο ερωτώμενος. Βάσει την έρευνα υπάρχουν τρεις κατηγορίες: οι νέοι (15-24 ετών), οι ενήλικες (25-54 ετών) και οι ηλικιωμένοι (55-64 ετών). Στα γενικά συμπεράσματα που καταλήγουν οι ερευνητές παρατηρούνται σημαντικές διαφορές και ομοιότητες στα ποσοστά (%) των χωρών. Έτσι, από το 1991 και έπειτα η πρώτη ομάδα χωρών (Γερμανία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Σουηδία και Αγγλία) χαρακτηρίζεται από χαμηλά ποσοστά ανεργίας των νέων- κατά μέσο όρο λιγότερο από 16%- σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες (Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Φινλανδία) που τα ποσοστά ανεργίας κυμαίνονται μεταξύ 22% και 38%. Την ίδια περίοδο στην πρώτη ομάδα χωρών τα ποσοστά ανεργίας των ενηλίκων κυμαίνονται μεταξύ 4% και 8% ενώ στη δεύτερη μεταξύ 9% και 16%. Σχετίζοντας την ανεργία με το μορφωτικό επίπεδο των ανθρώπων του δείγματος παρατηρείται ότι η ανεργία των νέων είναι δύο με τρεις φορές υψηλότερη από αυτή των ενηλίκων (εξαίρεση αποτελεί η Γερμανία που τα ποσοστά είναι τα ίδια). Για ακόμα μια φορά διαπιστώνεται η δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι νέοι (που τελειώνουν το σχολείο ή το πανεπιστήμιο) να προσαρμοστούν στις ανάγκες και στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Τέλος, να αναφερθεί ότι το Institute for the Study of Labor (IZA) έδωσε σημαντικά στοιχεία στους ερευνητές προκειμένου να ολοκληρωθεί η έρευνα.

Σε συνεργασία με 23.840 άτομα, οι Galbraith and Garcilazo (2003) κατάφεραν να εντοπίσουν παράγοντες που κάνουν την κάθε περιοχή να διαφέρει από την άλλη. Διεξήγαγαν έρευνα σε 159 περιφέρειες της Ευρώπης, η οποία κράτησε για 16 χρόνια, από το 1984 έως το 2000. Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες είναι η άνιση κατανομή του μισθού, η οποία επηρεάζει το χρονικό διάστημα που οι «ενδιαφερόμενοι» ψάχνουν για δουλειά. Διαπιστώθηκε ότι σε περιοχές με ίσους κανόνες πληρωμής τα ποσοστά ανεργίας είναι χαμηλότερα συγκριτικά με περιοχές που υπάρχει μεγάλη ανισότητα στην κατανομή των μισθών. Επιπλέον, ο συγκεκριμένος παράγοντας αποτελεί κίνητρο για πολλούς ανθρώπους να μεταναστεύσουν σε μεγάλες πόλεις παρά τα υψηλά επίπεδα ανεργίας που παρατηρούνται σε αυτές. Σύμφωνα και με την Eurostat REGIO, διαπιστώνεται ότι

περιοχές, που είναι πλουσιότερες από κάποιες άλλες, προσφέρουν περισσότερη απασχόληση σε όλα τα είδη. Βάσει αποτελεσμάτων όμως αυτοί που αντιμετωπίζουν το σοβαρότερο πρόβλημα είναι οι νέοι κατά την μετακίνηση τους από το σχολείο στην απασχόληση. Πολλοί από αυτούς ενώ απασχολούνται δυσκολεύονται να παραμείνουν στην δουλειά για μεγάλο χρονικό διάστημα. Στο τέλος του κειμένου οι συγγραφείς επισημαίνουν ότι πρέπει να μειωθεί η διαφορά της άνισης κατανομής των μισθών ανά περιοχές της Ευρώπης καθώς και των ποσοστών χρόνιας ανεργίας.

Στόχος των ερευνητών ήταν να εντοπίσουν τις διαφορές ανάμεσα σε 15 χώρες της Ευρώπης (Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Αυστρία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Δανία, Αγγλία, Σουηδία, Γερμανία, Γαλλία, Φινλανδία, Ιταλία, Βέλγιο, Ελλάδα, Ισπανία). Οι Pedersen and Schmidt (2005) διεξήγαγαν έρευνα για το 1994 μέχρι το 2001. Τα στοιχεία που συλλέξανε βασίζονται σε δείγμα 975.000 ανθρώπων και σε δεδομένα που «δανείστηκαν» από την European Community Household Panel Survey. Για παράδειγμα, στην Ισπανία, Ιταλία, Ιρλανδία και Αυστρία τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών 25-54 ετών ήταν πολύ υψηλά. Αντιθέτως, στη Σουηδία τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας τα είχαν άνδρες 50-59 ετών, ενώ η Ολλανδία έχει πολύ υψηλά ποσοστά σε άτομα ηλικίας 18-25 ετών. Όσον αφορά την εκπαίδευση ο πληθυσμός του δείγματος υποστηρίζει ότι παίζει τον σπουδαιότερο ρόλο στο να βρεις εύκολα και γρήγορα δουλειά. Παρόλα αυτά κατά μέσο όρο το μορφωτικό επίπεδο των ανθρώπων ανά χώρα είναι σε μεσαία κατάσταση με εξαίρεση την Σουηδία που το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων έχει χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.

Η συγκεκριμένη μελέτη του McIntosh (2000) βασίστηκε σε έξι χώρες οι οποίες είναι οι εξής, Γαλλία, Γερμανία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ολλανδία και διήρκεσε από το 1993 έως το 1999. Συνολικά ρωτήθηκαν 39.500 άτομα από τα οποία το μεγαλύτερο ποσοστό ήταν άνδρες. Κατά μέσο όρο το 10,6% του πληθυσμού των χωρών αυτών, που δεν έχει παρακολουθήσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι άνεργοι. Υπάρχουν κατά εξαίρεση χώρες στις οποίες τα ποσοστά απασχόλησης είναι υψηλότερα σε άτομα με λιγότερες γνώσεις για λόγους όπως ο μηνιαίος μισθός και η θέση εργασίας στην οποία βρίσκεται ο εργαζόμενος. Ανεξάρτητα όμως από την εκπαίδευση ο συγγραφέας αναφέρεται στην ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και τις συνέπειες που έχει στον χώρο της εργασίας. Όπως είναι γνωστό, τα τελευταία χρόνια, η τεχνολογία και τα εξειδικευμένα μηχανήματα έχουν αντικαταστήσει τα ανθρώπινα χέρια με αποτέλεσμα πολλοί άνθρωποι να απολυθούν και τα ποσοστά ανεργίας να αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου

(βασική πηγή των δεδομένων ήταν η International Standard Classification of Education (ISCED)).

Άλλη μία αλλά ξεχωριστή έρευνα έγινε σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αλήθεια είναι ότι πολλοί έχουν ασχοληθεί με τη σχέση της ανεργίας και του πληθωρισμού, πιστεύοντας ότι τα δύο αυτά φαινόμενα έχουν άμεση επίδραση μεταξύ τους. Έτσι, ο Έλληνας Pallis (2006) ήταν ένας από αυτούς. Κατά την περίοδο του 1994-2005 μελέτησε την σχέση που έχουν αυτά τα δύο φαινόμενα μεταξύ τους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο κείμενο του αναφέρει και αναλύει την καμπύλη Phillips, η οποία βάσει διαγραμμάτων και εμπειρικής ανάλυσης καταλήγει στο ότι η ανεργία και ο πληθωρισμός έχουν αρνητική αλλά άμεση σχέση μεταξύ τους. Η European Commission ήταν αυτή από την οποία ο Pallis χρησιμοποίησε στοιχεία στην έρευνά του.

Συνεπώς, παρατηρείται ότι όλες οι έρευνες που ασχολούνται με την ανεργία και την απασχόληση έχουν κάποιους κοινούς παράγοντες όπως, την ηλικία, το φύλο, το επίπεδο εκπαίδευσης, το χαμηλό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα και η οικογενειακή κατάσταση των ανέργων. Υπάρχουν κι άλλες που ασχολούνται εκτενέστερα με ένα συγκεκριμένο παράγοντα. Κατά μέσο όρο όμως η μακροχρόνια ανεργία, δυστυχώς, αυξάνεται. Αυτή η κατάσταση μπορεί να οφείλεται:

- Στο ότι οι νέοι επιλέγουν να συνεχίσουν και να ασχοληθούν με τις σπουδές τους, αντί να εργαστούν. Έτσι, αυξάνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο των νέων αλλά ταυτόχρονα αυξάνεται και η ανεργία τους (Garcia-Rubiales, 2002).
- Στην αύξηση των ποσοστών του μη ενεργού πληθυσμού ιδιαίτερα των ανδρών (Borooah, 1999).
- Στις δυσκολίες προσαρμογής στον χώρο εργασίας που αντιμετωπίζουν οι νέοι κατά την μετάβαση από το σχολείο στην απασχόληση (Galbraith and Garcilazo, 2003) κ.α.

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι μεγάλο μέρος της ευθύνης των υψηλών ποσοστών ανεργίας, εκτός από τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας, την έχουν και οι ίδιοι οι άνεργοι. Οι μεταβλητές, που ο κάθε συγγραφέας χρησιμοποιεί για να ολοκληρώσει την έρευνα του, μπορεί να διαφέρουν αλλά στα συμπεράσματα που καταλήγουν είναι κοινά. Δηλαδή, ότι το φαινόμενο της ανεργίας συνεχίζει να πλήττει όλη την Ευρώπη (και όχι μόνο όπως θα δούμε παρακάτω), με

συνέπεια τα ποσοστά απασχόλησης συνεχώς να μειώνονται και όλο και περισσότεροι άνθρωποι να μένουν εκτός εργασίας.

2.3. Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.) και Καναδάς

Τα χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης και η έλλειψη γνώσης ξένων γλωσσών (κυρίως της Αγγλικής γλώσσας), ο τόπος καταγωγής, η ηλικία αλλά και άνθρωποι που ζουν σε αγροτικές περιοχές επηρεάζουν την απασχόληση και την ανεργία. Σε έρευνα που διεξήγαγε ο Kryger (1999) για τον Καναδά την περίοδο του 1995, χρησιμοποίησε δείγμα 1.000 ατόμων ηλικίας 15 έως και 59 ετών και δεδομένα από την ABS Survey of Employment and Unemployment Patterns. Τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε είναι τα εξής: άνθρωποι που πήραν το «ρίσκο» να μην ολοκληρώσουν την υποχρεωτική εκπαίδευση (20%) κινδυνεύουν να παραμείνουν μακροχρόνια άνεργοι (38%) ή να μην βρουν ποτέ δουλειά (51%). Αντιθέτως, από αυτούς που έχουν ολοκληρώσει πανεπιστημιακές σπουδές (18%) μονό ένα μικρό ποσοστό (5%) κινδυνεύει να παραμείνει μακροχρόνια άνεργο. Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι, από τα 1.000 συνολικά άτομα του δείγματος, το 55% των μακροχρόνια ανέργων είναι γυναίκες. Η ηλικία παίζει επίσης σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των επιπέδων της ανεργίας. Σύμφωνα με τα δεδομένα, οι νέοι ηλικίας 15-19 ετών αντιμετωπίζουν υψηλή ανεργία (20,3%) σε σχέση με άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (7,0%). Τέλος, άνθρωποι που ζουν σε αγροτικές περιοχές λόγω του ότι δεν έχουν άμεση πρόσβαση στις μεγάλες πόλεις παρουσιάζουν αυξημένη ανεργία (9,2%).

Ομοίως, ο Weiermair (1990) εξετάζει την εξέλιξη των ποσοστών ανεργίας των νέων (περίπου 1000 ατόμων) στον Καναδά. Η έρευνα που έγινε από τα μέσα της δεκαετίας του '80 δείχνει ότι η ανεργία των νέων, ηλικίας 15 έως 24 ετών, αυξανόταν με σταθερούς ρυθμούς. Οι μεταβλητές που εξέτασε ο ερευνητής διαφέρουν από αυτές του Kryger (1999). Έτσι, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα ποσοστά απασχόλησης απειλούνταν από τις τεχνολογικές αλλαγές κυρίως στον τομέα της βιομηχανίας. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο στα επίπεδα εργασίας παίζει η μετάβαση από το σχολείο στην απασχόληση και η ανικανότητα κάποιων ανθρώπων να προσαρμοστούν στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Ουσιαστική διαφορά παρατηρήθηκε στα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας ανάμεσα στους νέους και στους ενήλικες. Όπως ήταν

προφανές τα ποσοστά ανεργίας των νέων ήταν μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα ποσοστά των ενηλίκων. Η έρευνα καθώς και τα δεδομένα της Statistics Canada έδειξαν μία μικρή αλλά θετική σχέση ανάμεσα στον χαμηλό μισθό και στα ποσοστά ανεργίας των νέων. Τέλος, σχολιάζεται η δυσκολία των νέων να βρουν εργασία σε σύντομη χρονική διάρκεια. Έτσι, οι νέοι 20-24 ετών παρατηρώντας την μείωση των ποσοστών απασχόλησης και διαπιστώνοντας την δυσκολία που υπάρχει να βρουν εργασία, αποθαρρύνονται και μένουν αδρανείς για μεγάλο διάστημα της ζωής τους.

Επίσης, οι Emsellem and Wenger (2002) με έρευνα που έκαναν για τα έτη 2001 και 2002 διαπίστωσαν ότι τον Ιούνιο του 2002 περίπου ένας στους πέντε άνεργους εργάτες ήταν εκτός εργασίας πάνω από έξι μήνες ή περισσότερο. Από την αρχή του 2002 μακροχρόνια ανεργία της Νέας Υόρκης αυξήθηκε γρηγορότερα από τα προηγούμενα 5 χρόνια. Συγκεκριμένα τον Ιούνιο του 2002 το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων ήταν υψηλότερο από τα τελευταία 8 χρόνια. Σύμφωνα με τα δεδομένα της Bureau of Statistics τον Ιούνιο του 2001 οι μισοί από τους ανέργους έψαχναν για εργασία πάνω από 12 βδομάδες. Προβλέπεται ότι στα επόμενα χρόνια 1 στους 5 ανέργους θα βρουν τον εαυτό τους εκτός εργασίας για περισσότερο από 26 βδομάδες. Καθώς οι συνθήκες αγοράς εργασίας χειροτερεύουν οι άνεργοι θα παραμένουν χωρίς απασχόληση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Βάσει δεδομένων η διάρκεια ανεργίας άρχισε να αυξάνεται από το 1969, όπου τον Μάρτιο του ίδιου χρόνου οι άνεργοι έψαχναν για δουλειά κατά μέσο όρο 4 βδομάδες, ενώ το 2000 πάνω από 6 και τον Ιούνιο του 2002 πάνω από 12 βδομάδες. Στην έρευνα των συγγραφέων επίσης εξετάζεται η οικογενειακή και οικονομική κατάσταση 3.510 μακροχρόνιων ανέργων. Δυστυχώς αυτό που παρατηρείται είναι ότι η φτώχεια αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου. Οι γυναίκες διαζευγμένες ή ανύπαντρες με παιδιά καθώς και παιδιά από την εφηβική τους ηλικία που αναζητούν εργασία προκειμένου να συνεισφέρουν στο οικογενειακό τους εισόδημα αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων. Σημαντικό ρόλο επίσης παίζει η ηλικία των ανθρώπων που θέλουν να απασχοληθούν. Αυτοί που δεν βρήκαν ποτέ εργασία, δηλαδή περισσότεροι από 1 στους 4, ήταν άνω των 55 ετών ενώ αυτοί που βρήκαν εργασία άνω των 55 ετών ήταν 1 στους 10.

Βάσει την Bureau of Labor Statistics δεδομένα που «δανείστηκαν» από την Current Population Survey στις Η.Π.Α., το 1973 τα επίπεδα ανεργίας των γυναικών (4,9%) του πληθυσμού της Αμερικής ήταν υψηλότερα από αυτά των ανδρών (3,3%). Από τις αρχές του '80 όμως το χάσμα γένους είχε εξαφανιστεί. Η έρευνα που έκανε η

Shettle (1997) σχετικά με την ανεργία και το κατά πόσο την επηρεάζει το γένος (άνδρας- γυναίκα) και η οικογενειακή κατάσταση, διήρκτησε από το 1990-1995 και έδειξε ότι το 1993 οι γυναίκες χωρίς παιδιά στο σπίτι είναι λιγότερο πιθανό να είναι άνεργες (4,5%) από τους άντρες χωρίς παιδιά (8,4%). Ενώ, οι γυναίκες με παιδιά έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να μείνουν άνεργες (5,9%) συγκριτικά με τους άνδρες που έχουν παιδιά στο σπίτι (5,5%). Όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση των ατόμων που «εξετάζονται», οι ανύπαντρες γυναίκες είχαν χαμηλότερα επίπεδα ανεργίας (6,7%) από τους ανύπαντρους άνδρες (11,7%). Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι ηλικίες των 7.300 ερωτηθέντων είναι από 20 ετών και άνω.

Κάτω από διαφορετικές συνθήκες πραγματοποίησαν την έρευνά τους οι Vedder and Gallaway (1999) στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.) από το 1985 μέχρι τα μέσα του 1995. Στο άρθρο τους οι συγγραφείς συγκρίνουν τα αποτελέσματά τους με στοιχεία που πήραν από έρευνες (πηγή: Labour Force Statistics) που έγιναν στο παρελθόν σε μερικές από τις χώρες του ΟΟΣΑ. Χρησιμοποίησαν περίπου 15.300 άτομα προκειμένου να συλλέξουν στοιχεία που σχετίζονταν με τα επίπεδα απασχόλησης, με την εκπαίδευση και τις εργασιακές ευκαιρίες που θα έχουν οι νέοι ή που είχαν οι μεγαλύτεροι σε ηλικία. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι νέες θέσεις εργασίας συνεχώς αυξάνονταν με αποτέλεσμα να δημιουργούνται καινούριες ευκαιρίες στους νέους αλλά και στους ήδη άνεργους ανθρώπους. Κατά μέσο όρο τα επίπεδα απασχόλησης ανά έτος ήταν σχεδόν σταθερά. Αντιθέτως, με κάποιες από τις χώρες του ΟΟΣΑ που υπήρχαν έντονες αυξομειώσεις στα ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης.

Οι συγγραφείς της παρακάτω έρευνας επικεντρώνονται αποκλειστικά στο ανδρικό φύλλο, στα ποσοστά ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας και στις μακροχρόνιες επιπτώσεις της ανεργίας όταν αυτή ξεκινά σε νεαρή ηλικία. Οι Mroz and Savage (1999) χρησιμοποίησαν στοιχεία που συλλέξαν από την Καρολίνα των Η.Π.Α. για τα έτη 1990-1994 και από τα δεδομένα και τα στοιχεία που πήραν από την National Longitudinal Survey of Youth δείχνουν ότι οι άνθρωποι (των 3.350 ανδρών και ηλικίας 14 έως 30 χρόνων) με χαμηλό επίπεδο γνώσεων εμφανίζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας συγκριτικά με αυτούς που έχουν υψηλές γνώσεις. Οι άνθρωποι αυτοί που στην νεαρή τους ηλικία αναζήτησαν δουλειά (ανεξάρτητα από το μορφωτικό τους επίπεδο) αλλά δεν κατάφεραν να βρουν, αντιμετώπισαν μεγάλες δυσκολίες σε μακροχρόνιο επίπεδο λόγω έλλειψης προϋπηρεσίας. Το γεγονός αυτό

έπαιξε εξίσου σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του μισθού στα πρώτα στάδια της εργασίας.

Τέλος, στο άρθρο της η Bertola (2006) αναλύει τους παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά ή θετικά τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας. Η έρευνα έγινε για την Ολλανδία και την Αμερική το έτος 2000 χρησιμοποιώντας ως συνολικό δείγμα 12.000 άτομα αλλά και αποτελέσματα από την Economic and Monetary Union. Η συγγραφέας υπολογίζει τα συνολικά ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης, μετρώντας την αναλογία ανάμεσα σε αυτούς που είναι πρόθυμοι να εργαστούν και σε αυτούς που ψάχνουν ενεργά για δουλειά αλλά δεν μπορούν να μείνουν απασχολούμενοι για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σημαντική διαφορά παρατηρείται στην άνιση κατανομή των μισθών. Για παράδειγμα, το 2000 οι εργαζόμενοι της Αμερικής που βρίσκονταν σε υψηλή θέση εργασίας έπαιρναν μισθό 150% πιο πάνω από αυτούς που βρίσκονταν σε «κατώτερες» θέσεις. Η αντίστοιχη διαφορά στην Ολλανδία ήταν στο 40%. Αυτό είχε ως συνέπεια πολλοί άνεργοι να προτιμούν να μην εργάζονται από το να δουλεύουν πολλές ώρες την ημέρα και να παίρνουν χαμηλό μισθό. Σημαντικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο κατανέμεται ο μισθός των εργαζομένων παίζουν και η ηλικία και η θέση εργασίας που βρίσκεται ο απασχολούμενος. Έπειτα τα ποσοστά απασχόλησης μειώνονται τόσο που ο μισθός των τότε απασχολούμενων αυξάνεται.

Συνοπτικά, οι παραπάνω εμπειρικές μελέτες, που διεξήχθησαν για τις Η.Π.Α. και τον Καναδά, δείχνουν ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν σημαντικά την απασχόληση και την ανεργία είναι οι αναμενόμενοι όπως το επίπεδο μόρφωσης των ανέργων και η μετάβαση από το σχολείο στην απασχόληση, η ηλικία και το φύλο, οι τεχνολογικές αλλαγές, η οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των ανέργων καθώς και η ύπαρξη παιδιών και τέλος η ύπαρξη ή μη προϋπηρεσίας και η άνιση κατανομή του μισθού. Γενικά, τα ποσοστά ανεργίας εμφανίζονται υψηλότερα στους νέους ανθρώπους παρά το γεγονός ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των νέων συνεχώς αυξάνεται. Σοβαρά προβλήματα ανεργίας αντιμετωπίζουν και οι ανύπαντρες γυναίκες με παιδιά, ενώ παράλληλα τα ποσοστά φτώχειας των μακροχρόνια ανέργων έχουν ανοδική πορεία

2.4. Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία

Όλες οι έρευνες που αναφέρονται στην συνέχεια και πραγματοποιήθηκαν για την Αυστραλία και την Νέα Ζηλανδία έχουν ένα κοινό στοιχείο. Εξετάζουν παράγοντες όπως είναι η ψυχολογία και η υγεία των ανέργων, καθώς και τις συνέπειες της ανεργίας όπως για παράδειγμα κοινωνικός αποκλεισμός-εγκληματικότητα-αυτοκτονίες. Η πρώτη έρευνα ασχολείται με τον παράγοντα κοινωνία και το ρόλο που παίζει αυτή στην αντιμετώπιση των ανέργων. Έτσι, οι Blakely *et al.* (2003) δημοσίευσαν έρευνα που ολοκλήρωσαν το 1991 για την Νέα Ζηλανδία. Για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποίησαν 1.000.000 κατοίκους, άνδρες και γυναίκες, ηλικίας 18 έως 64 ετών. και δεδομένα από την New Zealand Census Mortality Study (NZCMS). Σκοπός τους ήταν να εντοπίσουν τις συνέπειες που έχει η ανεργία στην ανθρώπινη, σωματική, πνευματική και ψυχική, υγεία. Δυστυχώς στα συμπεράσματα που καταλήγουν οι ερευνητές, παρατηρούν ότι η ανεργία έχει γίνει πολλές φορές αιτία θανάτου και αυτοκτονιών καθώς και αιτία να αναπτυχθούν ψυχολογικά προβλήματα. Επίσης, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι άνδρες (18-24 ετών) είναι πιο επιρρεπείς απ' ότι οι γυναίκες επειδή, λόγω κοινωνικής αντίληψης, αντιπροσωπεύουν το πιο ισχυρό φύλλο που πρέπει να εργάζονται για να έχουν το μισθό τους και προσφέρουν οικονομικά στην οικογένεια.

Για την Αυστραλία, η οποία είναι μία από τα κράτη-μέλη του Ο.Ο.Σ.Α., διεξήγαγαν έρευνα για την περίοδο του 2001 οι Bielen and Tunny (2003). Βασίστηκαν συνολικά πάνω σε 9.816 ανθρώπους από τους οποίους οι 9.156 (5.115 άνδρες και 4.041 γυναίκες) εργάζονταν, ενώ οι υπόλοιποι 660 (383 άνδρες και 277 γυναίκες) ήταν άνεργοι. Αυτό που παρατηρούν είναι ότι η ανεργία «χτυπάει» συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες όπως είναι οι νέοι. Βάσει λοιπόν και την Australian Bureau of Statistics' (ABS) Labour Force Survey, τα συμπεράσματα δείχνουν ότι τα ποσοστά ανεργίας είναι πιο χαμηλά σε ώριμα-ηλικιακά άτομα και επίσης, τα στοιχεία απασχόλησης δείχνουν δυνατή αύξηση για την συγκεκριμένη ομάδα ηλικίας. Άρα, το 2001 η διάρκεια ανεργίας (εκφρασμένη σε βδομάδες) κατά φύλο και ηλικία είναι αυξημένη στους άνδρες (116,1) ηλικίας 55-64 ετών. Αμέσως μετά ακολουθούν αυτοί που είναι 64+ (98,9) και αυτοί που είναι 45-54 ετών (86,6). Όμως, όσο οι ηλικιακές ομάδες κατεβαίνουν τόσο η διάρκεια της ανεργίας μειώνεται κι αυτή. Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση του γυναικείου φύλου και των ηλικιακών τους ομάδων, με μια μικρή διαφορά στο ότι οι γυναίκες ηλικίας 20-24 ετών έχουν υψηλότερη διάρκεια ανεργίας (36,0) από αυτές που είναι 25-34 ετών (35,8). Όσον

αφορά τα ποσοστά ανεργίας, κατά φύλο και ηλικία, το 22,8% των ανδρών είναι 25-34 ετών, το 20,3% 15-19 και το 17,9% είναι από 20-24 ετών. Οι γυναίκες από 15-19 ετών έχουν το υψηλότερο ποσοστό της τάξεως του 24,2%. Έπειτα ακολουθούν οι γυναίκες από 25-34 ετών με 21,5% και με 19,7% από 35-44 ετών. Συνεπώς, καταλήγουμε στο ότι όσο αυξημένα είναι τα ποσοστά ανεργίας στις πιο νεαρές ηλικίες, τόσο η διάρκεια ανεργίας είναι μειωμένη.

Από την άλλη πλευρά, η Rose (2001) έκανε έρευνα το 1999 σε μια πόλη της Αυστραλίας, το Σύδνεϊ, σχετικά με την υγεία των ανθρώπων που είναι άνεργοι. Το δείγμα αποτελείται από 352 άτομα τα οποία είναι άνεργα και υποστηρίζουν ότι το γεγονός αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των ίδιων των ανέργων αλλά και των οικογενειών τους. Η συγγραφέας μέσα από το κείμενο της προτείνει διάφορα προγράμματα προκειμένου να βελτιώσει την υγεία και την ψυχολογία αυτών των ανθρώπων. Ένα από τα προγράμματα είναι το Cognitive Behaviour Therapy το οποίο βοηθά τους ανθρώπους να διώξουν το άγχος και την καταπίεση, να αναπτύξουν τις απόψεις τους και να βελτιώσουν τις ικανότητές τους, να μάθουν να δουλεύουν ομαδικά και πολλά άλλα ενδιαφέροντα πράγματα. Έτσι, κατά την διάρκεια της έρευνας ένα τμήμα του δείγματος (195 άτομα) πήρε μέρος στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Οι 107 ήταν άνδρες και οι 88 γυναίκες. Βάσει τα δεδομένα το 45.3% αυτών ήταν κατά μέσο όρο άνω των 35 χρόνων, το 59.1% ήταν άνεργοι πάνω από 18 μήνες και το 45.4% είχαν υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος οι άνθρωποι αυτοί ένιωθαν καλύτερα, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό κατάφερε να βρει δουλειά πολύ γρήγορα. Βασικές πηγές για τα συμπεράσματα ήταν οι: α) ABS National Health Survey και β) Unemployment and Health in General Practice Study.

Σύμφωνα με έρευνα που έγινε για τα έτη 1995 και 1999, η ανεργία φαίνεται να είναι αιτία πολλών θανάτων και αυτοκτονιών. Οι Morrell *et al.* (2007) βασιζόμενοι και σε δεδομένα της National Youth Suicide Prevention Strategy (NYSPS) κατέληξαν στα συμπεράσματα που δείχνουν ότι τα ποσοστά αυτοκτονίας σχετίζονται άμεσα με τα ποσοστά της απασχόλησης και της ανεργίας. Παρόλα αυτά τα τελευταία χρόνια με την βοήθεια του NYSPS και ενός αναλυτικού προγράμματος που ονομάζεται ARIMA, τα επίπεδα αυτοκτονίας των Αυστραλών ανδρών ηλικίας 20-34 ετών έχουν μειωθεί αισθητά. Ευχαρίστηση προκαλεί το γεγονός ότι τα ποσοστά αυτοκτονιών, κατά το 2003 έχουν μειωθεί στα μισά. Για παράδειγμα, το 1997-1998 οι αυτοκτονίες

υπολογίζονταν περίπου 40 επί τοις 100, ενώ το 2003 τα ποσοστά έπεσαν σε 20 επί τοις 100. Το συνολικό δείγμα ήταν 16.075 άτομα.

Συμπερασματικά, η πλειοψηφία των παραπάνω εμπειρικών μελετών, που έγιναν για τις χώρες της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας, σχετίζονται με τις ψυχολογικές επιπτώσεις που έχει η ανεργία στους ανθρώπους. Οι παράγοντες που επηρεάζουν σημαντικά (θετικά ή αρνητικά) είναι η αντιμετώπιση της κοινωνίας απέναντι στους ανέργους, το επίπεδο εκπαίδευσης, το φύλο και η ηλικία των ανέργων. Επίσης, σημαντικός παράγοντας της απασχόλησης είναι η διάρκεια της ανεργίας. Λόγω του κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι διαπιστώνεται ότι ο μέσος όρος αυτών των ανθρώπων αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα και χρειάζονται άμεση υποστήριξη από την οικογένεια τους αλλά και τους ειδικούς.

Επίσης, σχετικά με το φύλο και την ηλικία των ανέργων τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι άνδρες είναι πιο επιρρεπείς από τις γυναίκες, καθώς τα ποσοστά αυτοκτονιών του ανδρικού φύλου εξαιτίας της ανεργίας είναι πολύ υψηλά. Επιπροσθέτως, τα ποσοστά ανεργίας των ανδρών ηλικίας 25 έως 35 ετών είναι πιο υψηλά, σε αντίθεση με τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών που τα υψηλότερα παρουσιάζονται σε ηλικίες 15-23 ετών. Τέλος, μέσα από τις έρευνές τους οι συγγραφείς προτείνουν λύσεις και μέτρα αντιμετώπισης των αρνητικών επιπτώσεων στην ψυχολογία και την υγεία των ανέργων.

2.5. Νότια Αφρική

Η συγκεκριμένη έρευνα ασχολείται με αρκετούς παράγοντες που επηρεάζουν την απασχόληση και την ανεργία καθώς και με τον ρόλο της κοινωνίας απέναντι στους ανέργους. Αρχικά, οι Kingdon and Knight (2000) στο άρθρο τους διαχωρίζουν τους άνεργους σε αυτούς που θέλουν να εργαστούν αλλά δεν ψάχνουν για δουλειά (non-searching unemployed) και σε αυτούς που ψάχνουν ενεργά για δουλειά (searching unemployed). Βάσει την έρευνα η ανεργία έχει οικονομικό και κοινωνικό κόστος: μειώνει την οικονομική ευημερία ενώ παράλληλα καθοδηγεί σε κοινωνικό αποκλεισμό το οποίο ίσως και να είναι υπεύθυνο για τη σχέση ανεργίας-εγκληματικότητας. Για την ολοκλήρωση της έρευνας οι συγγραφείς χρησιμοποίησαν δεδομένα που πήραν από το Αφρικανικό Εργατικό Δυναμικό και Αναπτυγμένη Ερευνητική Μονάδα (South African Labour and Development Research Unit) και την Στατιστική Υπηρεσία της Νότιας Αφρικής (Statistics South Africa). Επίσης, στοιχεία συλλέχθηκαν από 42.000 άτομα της Νότιας Αφρικής για το 1993 έως και τις αρχές του 1997. Έτσι, το 1997 τα ποσοστά ανεργίας στη Νότια Αφρική ήταν 23% ή 38% ανάλογα με τον αν υπολογίζανε ή όχι στη μέτρησή τους αυτούς που ενώ ήθελαν να δουλέψουν δεν ψάχνανε ενεργά για δουλειά. Αυτοί που πραγματικά ενδιαφέρονταν και αναζητούσαν μια θέση εργασίας, το 1997 το 37% αυτών έψαχναν περισσότερο από 3 χρόνια ενώ ένα άλλο 30% ήταν άνεργοι για 1 έως και 3 χρόνια. Πάντως χαρακτηριστικό της Νότιας Αφρικής είναι η μεγάλη έλλειψη αναζήτησης δουλειάς. Οι άνεργοι υποστηρίζουν ότι αιτία του γεγονότος αυτού είναι ότι πολλοί αποθαρρύνονται εξαιτίας των υψηλών επιπέδων ανεργίας που παρατηρούνται και της μακράς διάρκειας αναζήτησης δουλειάς και ότι δεν καλύπτονται από τις μεθόδους των απασχολουμένων ενώ άλλοι ισχυρίζονται ότι το να ψάχνεις για δουλειά έχει και κάποιο οικονομικό κόστος. Συνεπώς, το 33% των ανέργων έχει χάσει τις ελπίδες του, το 25% μένει σε απομονωμένες περιοχές μη έχοντας τις δυνατότητες να έχουν εύκολη πρόσβαση και το 18% δεν έχει χρήματα για τα μέσα μεταφοράς. Τέλος, βάσει πινάκων αυτοί που ανήκουν στην κατηγορία του να ψάχνουν για δουλειά είναι πιθανότερο να έχουν κατά μέσο όρο 4.5 φορές χαμηλότερο οικογενειακό εισόδημα από τους άνεργους που δεν ψάχνουν για δουλειά.

Συμπερασματικά, αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό έρχονται και οι άνθρωποι της Νότιας Αφρικής. Μεγάλο ποσοστό αυτών των ανθρώπων αποτελούν τον αδρανή πληθυσμό καθώς υπάρχει έλλειψη αναζήτησης εργασίας και αύξηση της μακροχρόνιας ανεργίας. Υπάρχει όμως κι ένα υψηλό ποσοστό ανθρώπων που ζουν σε

περιοχές απομονωμένες από το κέντρο, όπου υπάρχουν περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης, με αποτέλεσμα να μην έχουν την δυνατότητα άμεσης πρόσβασης εξαιτίας της υψηλής φτώχειας. Γι' αυτό τον λόγο λοιπόν, οι συγγραφείς επισημαίνουν ότι η ανεργία έχει κοινωνικό αλλά και οικονομικό κόστος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ – ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

3.1. Γενικά

Το φαινόμενο της ανεργίας έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά και υπόκειται σε διαφορετικές αιτιώδεις σχέσεις καθώς μεταβάλλονται τα πρότυπα οργάνωσης της κοινωνικής εργασίας. Ταυτοχρόνως, η κατανόησή του οριοθετείται από τις κυρίαρχες αντιλήψεις της εποχής. Ο Δεδουσόπουλος (2000) υποστηρίζει ότι *«η ανεργία γίνεται σημαντική στο βαθμό που η εξασφάλιση μιας θέσης μισθωτής απασχόλησης αποτελεί τη μόνη ή τη σημαντικότερη δυνατότητα αυτών των ομάδων να αποκτήσουν τους αναγκαίους πόρους (εισοδήματα) που επιτρέπουν την επιβίωση, από τη στιγμή δηλαδή που η εξασφάλιση εισοδήματος με τη μορφή του μισθού γίνεται κρίσιμη, αν όχι αποφασιστική, παράμετρος της βιολογικής και κοινωνικής αναπαραγωγής των εργαζομένων»*. Με άλλα λόγια, η ανεργία προϋποθέτει μια οικονομία στην οποία η αγορά εργασίας διαδραματίζει τον κύριο ρόλο καταμερισμού των εργαζομένων σε παραγωγικές ενασχολήσεις.

Παρόλα αυτά, η κοινωνική πραγματικότητα δεν είναι η ανεργία όπως την ορίζουν και την αντιλαμβάνονται οι στατιστικοί και οι οικονομολόγοι, αλλά όπως την βιώνουν οι ίδιοι οι άνεργοι. Η έννοια της εργασίας είναι πρακτικά συνδεδεμένη με την κάλυψη συγκεκριμένης θέσης εργασίας. Παίρνοντας δυο διαφορετικές διαστάσεις η απασχόληση εκτελείται σε πλήρες ωράριο αλλά όχι συνεχώς (εποχιακή ή προσωρινή εργασία) ή εκτελείται με μειωμένο ωράριο. Είναι σημαντικό να αναφερθεί αν ο εργαζόμενος είναι σε κατάσταση ηθελημένης ή όχι. Στην πρώτη περίπτωση το άτομο βρίσκεται μεταξύ εργασίας και ανενεργούς κατάστασης, ενώ στην δεύτερη μεταξύ εργασίας και ανεργίας (Σκουτέλης, 1996).

3.2. Είδη Ανεργίας

Στην οικονομική βιβλιογραφία συνηθίζεται η ανεργία να κατατάσσεται σε πέντε (5) βασικές κατηγορίες ανάλογα με τα αίτια της και το χρονικό ορίζοντα της εκδήλωσής της. Έτσι, πριν γίνει αναφορά στην θεωρία της απασχόλησης και της ανεργίας, θα παραθέσουμε τα διάφορα είδη ανεργίας, τα οποία είναι κοινώς αποδεκτά από όλες τις σχολές οικονομικής σκέψης. Αυτά, λοιπόν, είναι τα εξής:

3.2.1. Ανεργία Τριβής

Πρόκειται για την ανεργία η οποία θεωρείται αναπόφευκτη διότι παρουσιάζεται ακόμα και όταν η αγορά εργασίας βρίσκεται σε κατάσταση πλήρους απασχόλησης. Όταν σε μια οικονομία υπάρχει πλήρης απασχόληση δεν σημαίνει ότι η ανεργία είναι μηδέν. Πάντα υπάρχει ένα ποσοστό ανεργίας, γιατί συνεχώς νέα άτομα εισέρχονται στην αγορά εργασίας, ενώ άλλα μετακινούνται από μια εργασία σε άλλη και μπορεί να μεσολαβήσει κάποιο χρονικό διάστημα έως ότου βρουν την κατάλληλη απασχόληση. Η ανεργία τριβής παρατηρείται όταν ένας αριθμός ατόμων αφήνει την δουλεία του οικιοθελώς (ηθελημένη ανεργία) και αναζητά άλλη, όταν εργαζόμενοι απολύονται και αναζητούν εργασία ενώ ταυτόχρονα οι επιχειρήσεις ζητούν προσωπικό. Η εν λόγω ανεργία είναι πιο έντονη στους νέους, γιατί αποφασίζουν ευκολότερα να αφήσουν μια εργασία για να ψάξουν για κάποια καλύτερη. Η συμπεριφορά τους αυτή εξηγείται από το ότι δεν βρίσκουν από την αρχή της σταδιοδρομίας τους την απασχόληση που τους ταιριάζει ή επιδιώκουν να πειραματιστούν με διάφορες εργασίες πριν καταλήξουν κάπου (Κώττη και Κώττη-Πετράκη, 2000).

Σε αντίθεση με την διαρθρωτική ανεργία, η οποία είναι μακροχρόνιου χαρακτήρα, η ανεργία τριβής δεν συνεπάγεται ότι οι άνεργοι πρέπει να αλλάξουν επάγγελμα ή να μετακινηθούν σε άλλη περιοχή για να βρουν απασχόληση. Η διαφορά που χαρακτηρίζει την ανεργία τριβής από τα άλλα είδη ανεργίας είναι η διάρκειά της η οποία είναι βραχυχρόνια (Πετρινιώτη, 1989).

3.2.2. Διαρθρωτική (ή τεχνολογική) Ανεργία

Πρόκειται για ανεργία η οποία είναι αποτέλεσμα μακροχρόνιων μεταβολών και την αντιμετωπίζουν κυρίως οι νεοεισερχόμενοι, οι οποίοι δεν έχουν τις γνώσεις και δεξιότητες που ζητούν οι εργοδότες. Στην περίπτωση αυτή της διαρθρωτικής ανεργίας ενώ προσφέρονται θέσεις εργασίας, οι άνεργοι δεν έχουν τη δυνατότητα να τις καταλάβουν, είτε γιατί τα προσόντα τους δεν είναι αυτά που ζητούν οι εργοδότες, είτε γιατί οι εργοδότες βρίσκονται σε άλλη αγορά εργασίας. Το πρόβλημα της διαρθρωτικής ανεργίας διογκώνεται εξαιτίας των τεχνολογικών μεταβολών (Δεδουσόπουλος, 2000).

3.2.3. Εποχιακή Ανεργία

Όπως υπονοεί η ονομασία της, η ανεργία αυτή οφείλεται στην εποχιακή διακύμανση της οικονομικής δραστηριότητας ορισμένων κλάδων (π.χ. τουριστικά επαγγέλματα). Οι διακυμάνσεις αυτές δεν έχουν σχέση με τον οικονομικό κλάδο αλλά εμφανίζονται συστηματικά κάθε χρόνο ανάλογα με την εποχή και άρα είναι προβλέψιμες (Πετρινιώτη, 1989).

Η εποχική ανεργία δεν θεωρείται ως σοβαρό οικονομικό πρόβλημα γιατί μπορεί να αντιμετωπιστεί με την εύρεση συμπληρωματικής απασχόλησης ώστε να μην μένουν άνεργοι για μεγάλη περίοδο (Κώττη και Κώττη-Πετράκη, 2000). Όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις οι εποχικά εργαζόμενοι έχουν μεγαλύτερες αποδοχές τους μήνες που απασχολούνται ώστε να καλύπτονται εισοδηματικά κατά την περίοδο της εποχικής ανεργίας. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα σε ορισμένες τουριστικές ασχολίες.

3.2.4. Κυκλική Ανεργία

Αυτό το είδος της ανεργίας ακολουθεί τους κύκλους, βραχυχρόνιους ή μακροχρόνιους, της οικονομίας: είναι μικρή σε περιόδους αυξημένης δραστηριότητας, ενώ αυξάνεται όσο η οικονομική δραστηριότητα επιβραδύνεται (Σκουτέλης, 1996). Επίσης, οφείλεται σε διακυμάνσεις της ζήτησης εργασίας, οι

οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την ύπαρξη λιγότερων κενών θέσεων εργασίας απ' ότι ατόμων που ζητούν απασχόληση.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η κυκλική ανεργία λέγεται και ως *ανεργία από ανεπαρκή συνολική ζήτηση* γιατί παρουσιάζεται σε περιόδους οικονομικής ύφεσης όταν η συνολική ζήτηση βρίσκεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα (Κώττη και Κώττη-Πετράκη, 2000).

3.2.5. Καλυμμένη Ανεργία

Είναι η ανεργία που υπάρχει όταν οι εργαζόμενοι υποαπασχολούνται. Στις μέρες μας προωθείται σημαντικά η μερική απασχόληση. Οι εργαζόμενοι θέλουν αλλά δεν βρίσκουν πλήρη απασχόληση, γι' αυτό αναγκάζονται να απασχολούνται μερικώς.

3.3. Κριτήρια Ταξινόμησης της Ανεργίας

Μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερις (4) ομάδες κριτηρίων ταξινόμησης της ανεργίας. Η ανεργία ταξινομείται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τα αίτια που την προκαλούν, τις πολιτικές που την αντιμετωπίζουν, το χρόνο που διαρκεί και την ομάδα στην οποία ανήκει ο άνεργος. Σύμφωνα με τον Δεδουσόπουλο (2000) το κριτήριο, βάσει του οποίου η ανεργία ταξινομείται ανάλογα με τα αίτια που την προκαλούν είναι το βασικό ή κυρίαρχο κριτήριο, ενώ τα υπόλοιπα τρία είναι δευτερεύοντα ή συμπληρωματικά.

3.3.1. Ταξινόμηση Βάσει των Αιτιών που την Προκαλούν

Μια ουσιώδης διάκριση μεταξύ ειδών ανεργίας είναι εκείνη μεταξύ της ηθελημένης ή εκούσιας ανεργίας και της αθέλητης ή ακούσιας ανεργίας. Η διάκριση αυτή βασίζεται στην άποψη ότι ένας αριθμός ανέργων παραμένει στην κατάσταση της ανεργίας και καταγράφεται στις στατιστικές των ανέργων παρά την έλλειψη επιθυμίας να βρει εργασία κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Κατά συνέπεια, η

εγγεγραμμένη ανεργία υπερεκτιμά το μέγεθος της πραγματικής ανεργίας κατά τον αριθμό των ανέργων που προτιμούν να παραμείνουν άνεργοι για διάφορους λόγους παρά να εργασθούν.

Σύμφωνα, με τον ορισμό της ηθελημένης ανεργίας που έχει διατυπώσει ο Rees «ένας άνεργος είναι **εκούσια** άνεργος, όταν, ενώ του έχει προσφερθεί μια εργασία που μπορεί να αναλάβει, συνεχίζει να ψάχνει για μια καλύτερη δουλειά με υψηλότερο μισθό, χωρίς να αποδεχθεί την προσφορά που του έγινε». Επίσης, σύμφωνα με τον ορισμό που ο ίδιος χρησιμοποιεί «ένας άνεργος είναι **ακούσια** άνεργος, όταν θα ήταν πρόθυμος να εργασθεί σε μια εργασία για την οποία έχει τα κατάλληλα προσόντα και με τον τρέχοντα μισθό ή και με χαμηλότερο μισθό, αλλά δεν μπορεί να βρει μια τέτοια δουλειά».

3.3.2. Ταξινόμηση Σύμφωνα με τις Πολιτικές που την Αντιμετωπίζουν

Οι κατηγορίες στις οποίες διακρίνεται η ανεργία είναι κοινές και η ταξινόμηση βάσει των πολιτικών διαχωρίζει την ανεργία σε ανεργία τριβής, διαρθρωτική και κυκλική ή εποχική ανεργία, των οποίων η ανάλυση και σημασία της καθεμιάς υπάρχει σε προηγούμενη ενότητα.

3.3.3. Ταξινόμηση Ανάλογα με τη Διάρκεια της

Μια άλλη ενδιαφέρουσα διάσταση της ανεργίας έχει να κάνει με το χρονικό διάστημα που παραμένουν τα άτομα άνεργα (διάρκεια ανεργίας). Οι Akerlof και Main επισημαίνουν ότι σημασία δεν έχει μόνο η διάρκεια των διαστημάτων στην ανεργία, αλλά και η συχνότητα εμφάνισης της ανεργίας. Πολλά άτομα αντιμετωπίζουν μικρά σχετικά διαστήματα ανεργίας, αλλά η συχνότητα εμφάνισής της είναι σχετικά μεγάλη. Επίσης, ένα άλλο σημείο που διατυπώνουν είναι ότι έχει σημασία και ο τρόπος που τερματίζεται το διάστημα της ανεργίας. Για παράδειγμα, πολλοί άνεργοι αποσύρονται από το εργατικό δυναμικό απογοητευμένοι από την προσπάθεια να βρουν μια θέση εργασίας (Δεδουσόπουλος, 2000).

Σύμφωνα, λοιπόν, με το κριτήριο της διάρκειάς της, η ανεργία διακρίνεται σε βραχυχρόνια και σε μακροχρόνια ή χρόνια ανεργία. Ως βραχυχρόνια θεωρείται η ανεργία η οποία διαρκεί έως έξι μήνες, ενώ μακροχρόνια ή χρόνια η ανεργία που διαρκεί από δώδεκα και άνω μήνες.

Πίνακας 3.1: Διάκριση της ανεργίας ανάλογα με την διάρκειά της.

Διάρκεια Περιόδου στην Ανεργία	Είδος Ανεργίας
Έως 6 μήνες	Βραχυχρόνια Ανεργία
6 έως 12 μήνες	Ανεργία Μέσης Διάρκειας
12 και άνω	Μακροχρόνια ή Χρόνια Ανεργία
Άνω των 24 μηνών	Μεγάλη Μακροχρόνια Ανεργία

Πηγή: Δεδουσόπουλος, 2000

Άλλες είναι η σημασία εάν για παράδειγμα, σε κάθε χρονική περίοδο το 10% περίπου του εργατικού δυναμικού είναι άνεργο, αλλά σε κάθε περίοδο αυτό εναλλάσσεται μεταξύ ανεργίας και απασχόλησης και άλλη σημασία εάν τα ίδια άτομα παραμένουν άνεργα για πολλές συνεχείς περιόδους, ενώ άλλα δεν διατρέχουν κανένα κίνδυνο ανεργίας (Κανελλόπουλος *et al.*, 2003).

Περισσότεροι από τον ένα στους δύο άνεργους (56,5%) παραμένουν άνεργοι για πάνω από 12 μήνες (μακροχρόνιοι άνεργοι). Υπάρχουν διαφορές στη διάρκεια της ανεργίας μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζουν υψηλότερη συγκέντρωση στη μακροχρόνια ανεργία σε σχέση με τους άνδρες, όπως εξάλλου συμβαίνει και με το ποσοστό ανεργίας. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι νέοι στην ηλικία εμφανίζουν χαρακτηριστικά υψηλότερη μακροχρόνια ανεργία από τους ευρισκόμενους σε ώριμες ηλικίες.

3.3.4. Ταξινόμηση με Κριτήριο τη Διάρθρωσή της

Η ανάλυση της διάρθρωσης της ανεργίας αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο επιμερίζεται η ανεργία μεταξύ διακριτών κοινωνικών ομάδων που αποτελούν το εργατικό δυναμικό. Δίνεται έμφαση στο ότι έχει καθορισθεί από την άποψη ότι το επίπεδο ανεργίας που είναι συμβατό με τη σταθερότητα των τιμών έχει αυξηθεί εξαιτίας της αύξησης συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό κοινωνικών ομάδων, που χαρακτηρίζονται από σταθερά υψηλά ποσοστά (γυναίκες, νέοι και φυλετικές μειονότητες). Συνεπώς, οι προσπάθειες μείωσης της ανεργίας με αύξηση της συνολικής ενεργούς ζήτησης δημιουργούν πιέσεις στην οικονομία, πριν μειωθεί σημαντικά η ανεργία αυτών των ομάδων και επηρεασθεί το συνολικό ποσοστό ανεργίας (Δεδουσόπουλος, 2000).

Μια ομάδα αποτελούν το φύλο, η φυλή και εθνικότητα, η ηλικία, η οικογενειακή κατάσταση, το επίπεδο εκπαίδευσης, η εργασιακή ένταξη και η εργασιακή εμπειρία. Στον παρακάτω Πίνακα 3.2. παρουσιάζονται τα ποσοστά ανεργίας για την Ελλάδα κατά το έτος 1997 κατά ηλικία και φύλλο.

Πίνακας 3.2: Ποσοστά ανεργίας κατά ηλικία και φύλο. Σύνολο χώρας.

Ηλικία	Σύνολο	Ανδρες	Γυναίκες
Σύνολο	10,25	6,62	15,89
14 ετών	56,78	65,72	31,25
15-19 ετών	39,57	27,92	52,65
20-24 ετών	30,25	21,42	39,47
25-29 ετών	16,84	12,35	22,46
30-44 ετών	7,30	4,25	11,67
45-64 ετών	4,40	3,46	6,33
65+ ετών	0,93	0,82	1,22

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, 1997.

Όπως φαίνεται τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών σε κάθε ηλικιακή ομάδα είναι αισθητά υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσοστά ανεργίας των ανδρών. Περαιτέρω, τα ποσοστά των ηλικιακών ομάδων μέχρι 30 ετών, και για τα δύο φύλλα, είναι πολύ υψηλότερα σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο.

3.4. Αιτίες της Ανεργίας

Η αιφνίδια αύξηση της ανεργίας μετά το 1973 (πετρελαϊκή κρίση) ανάγκασε πολλούς οικονομολόγους, αναλυτές και άλλους να προσπαθήσουν να δώσουν εξηγήσεις για τις αιτίες της ανεργίας. Συχνά όμως τα αποτελέσματα ήταν απλές προσεγγίσεις που αφορούσαν εξωγενείς ή εξωοικονομικούς παράγοντες (Σκουτέλης, 1996). Η τεχνολογία, η παγκοσμιοποίηση, οι ακαμψίες στην αγορά εργασίας, ο ανταγωνισμός με τρίτες χώρες, η έλλειψη προσαρμογής στους χώρους εργασίας και οι δημογραφικές αλλαγές είναι παράγοντες που οφείλονται για την ευρωπαϊκή ανεργία. Αναλύοντας περαιτέρω τους παραπάνω παράγοντες διαπιστώνουμε ότι:

- Σε περιόδους επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, δηλαδή όταν η αύξηση της ανεργίας συμπίπτει με την εμφάνιση και εφαρμογή νέων τεχνολογιών, γίνεται προσπάθεια να θεωρηθεί η τεχνολογική πρόοδος ως πηγή ανεργίας. Πολλοί οικονομολόγοι βλέπουν ότι υπάρχει μια έντονη στροφή προς τη ζήτηση για ειδικευμένους εργάτες μέσα στις βιομηχανίες. Έτσι, μειώνονται οι μισθοί των λιγότερο ειδικευμένων εργαζομένων και αυξάνεται η ανεργία για τους ανειδίκευτους εργαζομένους (Krugman, 1995). Συνεπώς, φαίνεται ότι η τεχνολογία καταργεί θέσεις εργασίας και δημιουργεί άλλες. Δηλαδή, καταστρέφει θέσεις εργασίας χαμηλού κόστους και χαμηλής παραγωγικότητας και δημιουργεί άλλες πιο παραγωγικές, εξειδικευμένες και με υψηλότερο μισθό (Σκουτέλης, 1996).
- Οι επιδράσεις της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης, δηλαδή η αύξηση του μεγέθους του διεθνούς εμπορίου και η εντατικοποίηση του διεθνούς ανταγωνισμού, αποτελούν σημαντικό παράγοντα αρνητικής επιρροής της απασχόλησης. Τα εισαγόμενα προϊόντα από τις αναπτυσσόμενες χώρες με ιδιαίτερα χαμηλό κόστος εργασίας υποβαθμίζουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών προϊόντων (Pelagidis, 1998). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να κλείνουν οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες και να αυξάνεται η ανεργία.
- Η φυσιολογική αύξηση του γενικού πληθυσμού είχε ως αποτέλεσμα να εισέλθει στην αγορά εργασίας ένα αυξανόμενος ενεργός πληθυσμός ηλικίας 15 έως 65 ετών. Παρόλα αυτά, η μείωση του ποσοστού απασχόλησης των ανδρών αντανakλά εν μέρει την αύξηση του ποσοστού ανεργίας αλλά και το χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό (Σκουτέλης, 1996). Όμως, μεταξύ 1971 και 1981 η μείωση του ποσοστού απασχόλησης εξηγείται

εν μέρει από την αύξηση του ποσοστού της ανεργίας, αλλά κυρίως αποδίδεται στη μετακίνηση του πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές όπου το ποσοστό απασχόλησης είναι υψηλότερο (41,6 του συνολικού πληθυσμού), προς τις αστικές περιοχές όπου το ποσοστό απασχόλησης είναι χαμηλότερο (32,3%). Μεταξύ του 1981 και του 1991 το συνολικό ποσοστό απασχόλησης παρέμεινε σταθερό, συγκαλύπτοντας όμως διαφορές ανάλογα με το φύλο και την ηλικία. Συγκεκριμένα το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών μειώθηκε ενώ των γυναικών αυξήθηκε. Οσον αφορά το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων εξηγήσεις πρέπει να αναζητηθούν και στους μηχανισμούς μετάβασης από το εκπαιδευτικό σύστημα στην αγορά εργασίας.

- Γενικά, η βιομηχανική οικονομία χαρακτηρίζεται από συνεχή τροποποίηση των δομών της απασχόλησης όπως είναι οι μεταβολές των εξειδικεύσεων από την επίδραση των τεχνολογικών αλλαγών, η αναδιανομή κατά κλάδο και η γεωγραφική αναδιανομή της οικονομικής δραστηριότητας μεταξύ περιοχών ή σε διεθνές επίπεδο (Pelagidis, 1998). Υπεύθυνο για την ανισότητα μεταξύ εξειδικεύσεων των εργαζομένων σε σχέση με τις απαιτήσεις των προσφερόμενων θέσεων εργασίας, είναι το εκπαιδευτικό σύστημα.

Συνοψίζοντας, η βραδύτητα της Ευρώπης στους τομείς των επενδύσεων, της συσσώρευσης κεφαλαίου, της έρευνας και ανάπτυξης καθώς και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, έχει οδηγήσει την ευρωπαϊκή ανεργία σε υψηλά επίπεδα μέχρι και σήμερα.

3.5. Οι Άνεργοι Αντιμέτωποι με τον Κοινωνικό Αποκλεισμό – Κοινωνικές και Ψυχολογικές Επιπτώσεις της Ανεργίας

Η μελέτη της ανεργίας και των επιπτώσεών της απασχολεί από καιρό τους κοινωνικούς επιστήμονες. Μεγάλο μέρος της σχετικής βιβλιογραφίας (βλ. Rose (2001), Morrell *et al.* (2007)) αφορά τις κοινωνικές και ψυχολογικές παραμέτρους του φαινομένου της ανεργίας. Η ανάδειξη και καταμέτρηση των κοινωνικο-οικονομικών παραμέτρων της ανεργίας έχει σαν αποτέλεσμα την διερεύνηση παραγόντων (θετικών ή αρνητικών) και την συναγωγή κάποιων πορισμάτων. Σε αυτό το σημείο είναι αναγκαίο να σημειωθεί ότι υπάρχουν κατηγορίες ανέργων που ζουν την ανεργία διαφορετικά από τους άλλους, είτε με καθημερινές στερήσεις, είτε με το αίσθημα ντροπής απέναντι στο κοινωνικό σύνολο και άγχος για το απρόβλεπτο μέλλον.

Κοινωνιολογικές έρευνες αποδεικνύουν και εμπειρικά ότι η άμεση εργασιακή διαδικασία βιώνεται ως πηγή αισθημάτων αδυναμίας, απουσίας νοήματος και αποξένωσης. Το ανεκπλήρωτο των στόχων, η κατάπνιξη της ανάγκης για ενδιαφέρουσα εργασία ως πεδίο εκδήλωσης δημιουργικότητας και ανεξαρτησίας, επιδρά αρνητικά τόσο στην στάση προς εργασία, όσο και στην ψυχική διάθεση και στον αυτοσεβασμό των εργαζομένων. Ο χαρακτήρας της εργασίας και η σχέση του εργαζομένου προς αυτήν, επιδρά στην σωματική και ψυχική υγεία. Στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι η εργασία μπορεί να λειτουργεί ως παράγοντας άγχους με όλα τα επακόλουθα. Για παράδειγμα, ο μέσος αριθμός εμφραγμάτων στους καθηγητές πανεπιστημίου ήταν 71, ενώ αυξημένος ήταν και ο συντελεστής θνησιμότητας (Πατέλης, 1997).

Παρά το γεγονός ότι σε πολλούς ανθρώπους δεν αρέσει η δουλειά με την οποία απασχολούνται, οι άνεργοι παρουσιάζουν πολύ χειρότερη ψυχική υγεία και είναι περισσότερο επιρρεπείς σε κατάθλιψη, σε αυτοκτονίες και στον αλκοολισμό.

Σε συνθήκες ανεργίας ο άνθρωπος δυσκολεύεται να βρει δουλειά όταν απολύεται και συνήθως αισθάνεται έντονη απογοήτευση και αδιέξοδο. Η απειλή της απόλυσης αμβλύνει τα κριτήρια αξιολόγησης της εργασίας από τον ίδιο τον εργαζόμενο και υποβαθμίζει συνολικά τις αξιώσεις του. Η απώλεια της εργασίας επηρεάζει την αυτοεκτίμηση των ανέργων μέσω ενός πλέγματος αλληλεπιδράσεων

συναισθημάτων ενοχής λόγω αυτής της απώλειας, αλλά και λόγω της απώλειας οικονομικών πόρων.

Επίσης, σε πολλές έρευνες απασχόλησης και ψυχικών διαταραχών που οι ερωτώμενοι καλούνταν να απαριθμήσουν τις διάφορες πηγές ικανοποίησης από την δουλειά τους, ο μισθός καταλάμβανε κατά κανόνα μια από τις πρώτες θέσεις. Έτσι, η απώλεια εισοδήματος παίζει πιο σημαντικό ρόλο στην ψυχική υγεία απ' ότι η έλλειψη εργασίας. Βέβαια η έλλειψη εργασίας δεν είναι αμελητέος παράγοντας, όμως έχει δευτερεύουσα σημασία σε σχέση με την έλλειψη εισοδήματος.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια της μελέτης αυτής της κατάστασης πολλοί εντοπίζουν την εμφάνιση απάθειας, αδυναμίας και μερικές φορές ψυχικού κλονισμού. Έχει επισημανθεί ότι οι γυναίκες αντιδρούν λιγότερο νοσηρά στην απώλεια της εργασίας απ' ότι οι άνδρες, εκτός από τις περιπτώσεις που είναι η κεφαλή της οικογένειας. Επίσης, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν πιο ψύχραιμα την απώλεια της εργασίας των ανδρών τους. Όταν πρόκειται για άνεργη γυναίκα, τότε συχνά βρίσκεται υπό πίεση από το οικογενειακό της περιβάλλον, για επιστροφή στον παραδοσιακό της ρόλο ως νοικοκυρά (Σκουτέλης, 1996). Σ' όλες τις περιπτώσεις, η ελάττωση των εισοδημάτων επιδρά στις καθημερινές δραστηριότητες.

Όσον αφορά τον παράγοντα εκπαίδευση αποδεικνύεται ότι τα παιδιά των φτωχών νοικοκυριών εμφανίζουν μεγαλύτερη εκπαιδευτική στασιμότητα απ' ότι τα παιδιά των μη φτωχών, «κληρονομώντας», κατά κάποιο τρόπο το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονιών τους. Αποδείχθηκε επίσης ότι ακόμη και στην περίπτωση που φτάνουν στο ίδιο επίπεδο εκπαίδευσης με τα παιδιά των μη φτωχών δεν έχουν τις ίδιες με αυτά ευκαιρίες για επαγγελματική αποκατάσταση και κοινωνική ανέλιξη. Το πρόβλημα της ανεργίας είναι αλληλένδετο με το ευρύτερο πρόβλημα της φτώχειας χωρίς όμως να ταυτίζεται με αυτό (Πατέλης, 1997). Ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των φτωχών είναι η έλλειψη μόνιμης απασχόλησης, η συχνή αλλαγή στον τομέα απασχόλησης και η αβεβαιότητα στην απασχόληση.

Γενικά, η ανεργία προκαλεί ισχυρή αίσθηση αγωνίας, άγχος, απώλεια αυτοπεποίθησης και μνήμης, ανικανότητα συγκέντρωσης, υπνηλία, μερική σεξουαλική ανικανότητα, απογοήτευση και απαισιοδοξία, υψηλή ερεθιστικότητα και διαταραχές στο επίπεδο σχέσεων. Απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης που δεν βρήκαν δουλειά ήταν λιγότερο ευτυχισμένοι από εκείνους που βρήκαν επειδή αισθάνονται πλήξη και ανία, εχθρότητα προς την κοινωνία και δοκίμαζαν αισθήματα μοναξιάς και αδυναμίας. Μια άλλη δημοσκόπηση ανέργων έδειξε ότι το 19% αισθάνονται

αξιολύπητοι και δυστυχισμένοι από τότε που έχασαν τη δουλειά τους, το 17% ανησυχία και έχουν κακή διάθεση, το 13% δηλώνουν ότι έγιναν ευέξαπτοι και χάνουν την ψυχραιμία τους μ' οποιαδήποτε αφορμή (Κατσικάς και Καββαδίας, 1994).

Επίσης, αίσθηση προκάλεσε ο Brenner σύμφωνα με τον οποίο «η αύξηση της ανεργίας έστω και κατά μία ποσοστιαία μονάδα δημιουργεί κατάσταση έντασης, επιθετικότητας και ασθενειών που επηρεάζει την κοινωνία για πολλά χρόνια. Η αύξηση της ανεργίας σε μια δεδομένη περίοδο έχει πολλαπλασιαστική επίδραση μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια, η οποία ξεπερνά κατά πολύ το αρχικό μέγεθος της αύξησής της». Έτσι μια αύξηση της ανεργίας κατά τα επόμενα 5 χρόνια δίνει τα εξής αποτελέσματα:

Πίνακας 3.3.: Αποτελέσματα ανεργίας στην Ελλάδα.

Αυτοκτονίες	+4,1%
Επισκέψεις σε ψυχιατρικές κλινικές	+3,3%
Δολοφονίες	+4 %
Θνητότητα από αλκοολισμό	+1,9%
Γενικός δείκτης θνητότητας	+1,9%

Πηγή: Πατέλης, 1997.

Έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Αυστραλία έδειξε ότι μεταξύ 400 νέων ανέργων το 56% παρουσίαζε κλινικές διαταραχές του ψυχισμού και μάλιστα στις περισσότερες περιπτώσεις το διάστημα που μεσολαβούσε από την απόλυση μέχρι την εμφάνιση συμπτωμάτων ξεπερνούσε τους 5 μήνες. Αντίστοιχη, αγγλική έρευνα επιβεβαίωσε επίσης ότι η ψυχική και σωματική υγεία επιδεινώνεται απότομα περίπου έξι μήνες μετά την απώλεια εργασίας.

Αναφερθήκαμε ήδη στην ύπαρξη ερευνών που διαπιστώνουν στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ ανεργίας και ενός συνόλου φαινομένων που συνήθως χαρακτηρίζονται ως αποκλίνουσα συμπεριφορά (deviant behavior). Όπως, συμβαίνει στις κοινωνικές και ιατρικές επιστήμες, έτσι είναι πολύ δύσκολο να προσδιορισθεί η έννοια της αποκλίνουσας συμπεριφοράς. Φορείς αυτής της συμπεριφοράς γίνονται τα άτομα, η κοινωνικοποίηση των οποίων πραγματοποιείται σε ένα κοινωνικό πολιτισμικό περιβάλλον, στο οποίο επικρατούν και θεωρούνται θεμιτές αξίες που

προδιαθέτουν σε εκτροπή. Οι καταστάσεις που συνδέονται με αποκλίνουσες συμπεριφορές όπως ο αλκοολισμός, τα ναρκωτικά και η αυτοκτονία παρουσιάζουν ορισμένα γνωρίσματα.

Χαρακτηριστικό αυτών των καταστάσεων είναι ότι κατά κάποιο τρόπο «υπαγορεύουν» πλασματικούς τρόπους άρσης τους. Η βαθμιαία και χρόνια επισυσσώρευση έντασης βιώνεται ως μοιραία καθημερινότητα. Αναζητούνται λοιπόν μέσα που δίνουν την αυταπάτη της φυγής, ενώ στην πραγματικότητα επιδεινώνουν την συγκρουσιακή κατάσταση και την μετατρέπουν σε διαρκώς διογκούμενο ψυχοτραυματικό παράγοντα. Δημιουργείται κατ' αυτόν τον τρόπο ένας φαύλος κύκλος (Πατέλης, 1997). Όμως, ο τρόπος με τον οποίο, αυτές οι κοινωνικές διαδικασίες προσλαμβάνονται και βιώνονται, ποικίλουν από άτομο σε άτομο ανάλογα με:

1. Την αδυναμία - το αίσθημα ανικανότητας του ανθρώπου να θέσει τα γεγονότα υπό τον έλεγχό του.
2. Την απουσία νοήματος – το αίσθημα του ακατάληπτου, του ακατανόητου των κοινωνικών και προσωπικών του υποθέσεων.
3. Τον κανονιστικό αποπροσανατολισμό – την αναγκαιότητα προσφυγής σε κοινωνικά μη επιδοκιμαζόμενα μέσα για την επίτευξη των σκοπών του ανθρώπου.
4. Την πολιτισμική απόθηση - απόρριψη καθιερωμένη στην κοινωνία είτε σε ορισμένη κοινωνική ομάδα αξιών: αυτοαπόθηση - συμμετοχή σε ενέργειες, οι οποίες δεν προκαλούν ικανοποίηση και προσλαμβάνονται ως εξωτερική αναγκαιότητα: κοινωνική απομόνωση - αίσθηση καταφρόνησης, μη αποδοχής από τον περίγυρο.

3.6. Μέτρα και Πολιτικές για την Καταπολέμηση της Ανεργίας

Η καταπολέμηση του φαινομένου της ανεργίας είναι επιτακτική καθώς αποτελεί ένα πολύ σημαντικό παράγοντα κοινωνικού αποκλεισμού. Η καταγραφή της έκτασης του φαινομένου μέσα από έρευνα και στατιστική ανάλυση είναι ένα

απαραίτητο πρώτο βήμα για να υπάρξει σωστός σχεδιασμός. Στη συνέχεια, χρειάζεται ενίσχυση των υπαρχόντων θεσμών εκπαίδευσης και κατάρτισης, υποστήριξη του ανέργου μέσα από νέες δομές αλλά και προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Σύμφωνα με την Γ.Σ.Ε.Ε. το μεγαλύτερο μέρος της ανεργίας οφείλεται στην ανεπαρκή ζήτηση και στα μέτρα διευθέτησης των ανισορροπιών στην αγορά εργασίας και των ανισοτήτων πρόσβασης σ' αυτή. Τα μέτρα που θα ληφθούν έχουν ως στόχο την τόνωση της ζήτησης, την αύξηση της παραγωγικότητας με παράλληλη αύξηση των πραγματικών μισθών, την ενδυνάμωση της δυνατότητας προσαρμογής της οικονομίας και την πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Έτσι, λοιπόν, η αύξηση της παραγωγικότητας και η αναβάθμιση της ποιοτικής διάστασης της παραγωγικής διαδικασίας και όχι η μείωση του κόστους εργασίας, συμβάλλει στην καταπολέμηση της ανεργίας.

Επιπρόσθετα, κρίνονται αναγκαίες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους διεθνείς οργανισμούς και τις εθνικές κυβερνήσεις της Ευρώπης, μια σειρά ενεργητικών διαρθρωτικών πολιτικών της αγοράς εργασίας, ώστε οι σημερινοί άνεργοι να μπορέσουν να καταλάβουν τις νέες θέσεις που θα δημιουργηθούν. Διότι, οι γνώσεις και οι δεξιότητες που θα απαιτηθούν από τις νέες θέσεις δεν θα είναι αναγκαστικά αυτές που διαθέτουν οι άνεργοι (Νικολακοπούλου-Στεφάνου, 1997). Οι κυριότερες διαρθρωτικές αλλαγές αφορούν την εκπαίδευση και την κατάρτιση, την ευελιξία και την αύξηση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, την επέκταση της μερικής απασχόλησης κ.α.

Η εκπαίδευση και κατάρτιση, εκτός από τα οικονομικά τους αποτελέσματα και τις επιδράσεις, εξασφαλίζουν επίσης την επίτευξη βασικών κοινωνικών και πολιτιστικών στόχων. Βάσει τον Ο.Ο.Σ.Α. που θέλει να προσεγγίσει το θέμα της εκπαίδευσης, προσπαθεί να εντοπίσει θέματα που θα πρέπει να απασχολήσουν τις πολιτικές των κρατών μελών του. Αυτά είναι τα εξής:

- Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου.
- Η μετάβαση από το σχολείο στην ενεργό ζωή.
- Η επένδυση στην απόκτηση επαγγελματικών προσόντων.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι σύμφωνα με συμπεράσματα το επίπεδο εκπαίδευσης είναι κατώτερο του Λυκείου και δεν αποτελεί ικανή προετοιμασία για την άμεση απόκτηση θέσεως εργασίας. Παρόλα αυτά ακόμα και όταν οι νέοι έχουν αποκτήσει επαρκή προσόντα, το πέρασμα τους στην ενεργό ζωή είναι συχνά δύσκολο. Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι οφείλουν να εξασφαλίσουν το περιεχόμενο και

την ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, να συνεργαστούν στα πλαίσια της διαδικασίας αξιολόγησης των προσόντων και ικανοτήτων και να διατηρήσουν τους κανόνες (Σκουτέλης, 1996).

Μερικοί ακόμη τρόποι για την αντιμετώπιση του προβλήματος είναι:

- Η διοικητική – οικονομική - πολιτιστική αποκέντρωση σε υποβαθμισμένες περιοχές, ώστε να μην φεύγει ο πληθυσμός και να αναπτυχθεί η περιφέρεια.
- Η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, τα κίνητρα σε ευαίσθητους παραγωγικούς τομείς (π.χ. ναυτιλία, γεωργία, τουρισμός).
- Η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
- Η κλαδική αντιμετώπιση της ανεργίας διότι η οικονομία διακρίνεται σε πολλούς τομείς, οι οποίοι δεν επηρεάζονται στο ίδιο επίπεδο από το φαινόμενο.
- Η επιμόρφωση εργατικού δυναμικού, δηλαδή επαγγελματική εκπαίδευση των ανειδίκευτων εργατών και επανεκπαίδευση με επιδοτούμενα σεμινάρια αυτών που έχουν ειδικευτεί.
- Η παροχή κινήτρων στην νεολαία για δημιουργική εργασία κ. α.

Συνεπώς, η εναπόθεση του ζητήματος της αντιμετώπισης της ανεργίας στις πολιτικές απασχόλησης και η μετάθεση του κέντρου βάρους από τις λεγόμενες «παθητικές» παρεμβάσεις (προστασία και στήριξη των ανέργων) στις λεγόμενες «ενεργητικές» (επιδότηση νέων θέσεων εργασίας, προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης κλπ), συνδέεται με μια ορισμένη ερμηνεία των αιτιών ανεργίας, που τα αποδίδει στην προσφορά εργασίας, σε αδυναμίες και προβλήματα του εργατικού δυναμικού και σε όλα εκείνα που δεν επιτρέπουν μια ευέλικτη διαχείριση του εργατικού δυναμικού.

3.7. Απασχόληση και Ανεργία – Η κατάσταση από το 1990 έως Σήμερα

Η περίοδος του 1990-1995 ήταν μια περίοδος με σοβαρή επιβράδυνση, ενώ το 1995-1999 ήταν περίοδος με επιτάχυνση. Η μέση ετήσια αύξηση της απασχόλησης την περίοδο 1994-2000 ήταν 0,9%, ενώ για ολόκληρη την περίοδο των τελευταίων 30 ετών (1960-1993) ήταν μόλις 0,3% (Ρέππα και Διαμαντοπούλου, 2002). Γενικότερα, στην διάρκεια της δεκαετίας του '90 η ταχεία αύξηση του εργατικού δυναμικού (κατά 459.000 άτομα) παρά την αύξηση της απασχόλησης, οδήγησε σε σημαντική αύξηση των ποσοστών της ανεργίας. Το πρόβλημα της ανεργίας, λοιπόν, εξαρτάται από την εξέλιξη του εργατικού δυναμικού, το οποίο αυξάνεται όταν αυξάνεται η απασχόληση, αλλά και επηρεάζεται έντονα από την αυξημένη διαθεσιμότητα των νέων γενεών και των γυναικών να εργαστούν.

Όσον αφορά την περίοδο του 1993-2003, η ανεργία μειώθηκε και στην Ευρωζώνη και στις Η.Π.Α. με την διαφορά ότι στην πρώτη περίπτωση η μείωση ξεκίνησε το έτος του 1997, ενώ στην δεύτερη ξεκίνησε από το 1993. Τα ποσοστά ανεργίας στην Ευρωζώνη κυμαίνονταν από 10,9% -8%, ενώ για τις ΗΠΑ από 6,8%-4%. Όμως, για ένα μικρό διάστημα (μέσα του 2000 και αρχές του 2001) η ανεργία αυξήθηκε πάλι, αλλά το 2003 η ανεργία άρχισε να μειώνεται και στις δύο περιπτώσεις (Borjas, 1997).

Στην Ελλάδα την περίοδο του 1999 η απασχόληση αυξήθηκε κατά 1-1,5%, ενώ το ποσοστό ανεργίας ενδέχεται να μειώθηκε κατά μισή περίπου εκατοστιαία μονάδα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΥΠΕΘΟ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά τη διάρκεια του 1999, η απασχόληση έμεινε αμετάβλητη στη βιομηχανία και αυξήθηκε στις κατασκευές. Όσο για το λιανικό εμπόριο οι θετικές προβλέψεις ακολουθούσαν φθίνουσα πορεία μέχρι τον Σεπτέμβριο, αλλά το τελευταίο τρίμηνο του 1999 ενισχύθηκαν. Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών και του ΥΠΕΘΟ, το μέσο ετήσιο επίπεδο του αριθμού των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 2,1% στο Δημόσιο το 1999, ενώ στις δημόσιες επιχειρήσεις μειώθηκε κατά 1,9%. Στις τράπεζες ο αριθμός των υπαλλήλων αυξήθηκε κατά 1,1% μεταξύ Δεκεμβρίου 1998 και του ίδιου μήνα του 1999.

Για το 2001 η πρόβλεψη ήταν η αύξηση της απασχόλησης κατά 1,5%, ποσοστό απασχόλησης 56,3% και ανεργία 10,4%. Ενώ, υπολογίζεται έως το 2010 το ποσοστό ανεργίας να περιοριστεί στο 8%. Έτσι, τα τελευταία χρόνια εμφανίζονται

βάσιμες ενδείξεις για πτώση του ποσοστού ανεργίας. Η ανεργία μειώνεται στο 11,1% το β' τρίμηνο του 2000 έναντι 11,7% το αντίστοιχο τρίμηνο του 1999. Το γεγονός αυτό σχετίζεται με την αδυναμία της ελληνικής οικονομίας να δημιουργήσει τόσες θέσεις απασχόλησης, ώστε να υπάρξει ισορροπία στην αγορά εργασίας. Παρά ταύτα, το ποσοστό ανεργίας παραμένει αδύνατο σημείο (Ρέππα και Διαμαντοπούλου, 2002).

Για πρώτη φορά το 1997 η ανεργία σημείωσε μονοψήφιο ποσοστό, ενώ η πτωτική της τάση οφείλεται σε αύξηση της απασχόλησης. Συγκεκριμένα το β' τρίμηνο του 2002 το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 9,6%. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της έρευνας, το β' τρίμηνο του 2002 η συνολική απασχόληση παρουσίασε αύξηση σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2001, κατά 0,8%. Σε σχέση με το 1993, η απασχόληση αυξάνεται κατά 233,5 χιλιάδες άτομα (6,3%) και οφείλεται σε αύξηση των απασχολούμενων άνω των 30 ετών (Κρητικίδης, 2002).

Το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας αντιμετώπιζε και αντιμετωπίζει με σοβαρότητα και υπευθυνότητα το μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα της ανεργίας. Η επιλεκτική, όμως, ανάγνωση στατιστικών στοιχείων για τη δημιουργία εντυπώσεων σ' ένα τόσο ευαίσθητο κοινωνικό φαινόμενο είναι μια τακτική που δεν βοηθά στο "κτύπημα" κατά αυτού. Τρεις (3) είναι οι πηγές από τις οποίες μπορεί να ενημερωθεί κάποιος για την πορεία και την εξέλιξη της απασχόλησης και δεν επιδέχονται καμιά αμφισβήτηση: η Eurostat, η Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.) και το Ο.Α.Ε.Δ.

Συγκριτικά στοιχεία ποσοστού ανεργίας με την Ε.Ε.

- Μέσος όρος μεταβολής στην ΕΕ-15 το 2004 -0,1%
- Μέσος όρος μεταβολής στην ΕΕ-25 το 2004 -0,3%
- Μέσος όρος μεταβολής στην Ελλάδα το 2004 -0,9%

Από τα επίσημα στοιχεία της ΕΣΥΕ, η ανεργία μειώθηκε αισθητά, αφού το πρώτο τρίμηνο του 2004 ο δείκτης ανεργίας ήταν 11,3 %, πέφτοντας σε 10,4 % στο τέταρτο τρίμηνο του 2004. Η μείωση αυτή αποκτά ακόμα μεγαλύτερη βαρύτητα εάν τη συγκρίνουμε με τις αντίστοιχες μεταβολές του ποσοστού ανεργίας των «ισχυρών οικονομιών» της Ευρώπης. Σύμφωνα με τα υφιστάμενα επίσημα στοιχεία της Eurostat από τον Ιανουάριο του 2004 έως τον Ιανουάριο του 2005 ο μέσος όρος του ποσοστού ανεργίας στις χώρες της Ευρωζώνης μειώθηκε κατά μόλις 0,1 % τη στιγμή που στη χώρα μας – και μάλιστα με βάση σύγκρισης τον τριμηνιαίο μέσο όρο της

ΕΣΥΕ - από 11,3 % που ήταν το πρώτο τρίμηνο του 2004 έπεσε σταδιακά σε 10,4 % το τέταρτο τρίμηνο του 2004.

Τα Στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας δείχνουν ότι :

- Ποσοστό ανεργίας 1ο τρίμηνο 2004 = 11,3 %
- Ποσοστό ανεργίας 2ο τρίμηνο 2004 = 10,2 %
- Ποσοστό ανεργίας 3ο τρίμηνο 2004 = 10,1 %
- Ποσοστό ανεργίας 4ο τρίμηνο 2004 = 10,4 %

Από τα στοιχεία λοιπόν της ΕΣΥΕ προκύπτει ότι ο μέσος όρος ανεργίας στην Ελλάδα είναι στο 10,5% γεγονός που επιβεβαιώνει και το συμπέρασμα που εξάγεται από τα στοιχεία της Eurostat.

Τα στοιχεία του ΟΑΕΔ – εγγεγραμμένης ανεργίας :

- Εγγεγραμμένοι άνεργοι τον Φεβρουάριο του 2004 = 549.710
- Εγγεγραμμένοι άνεργοι τον Φεβρουάριο του 2005 = 536.571

Μείωση δηλαδή στον αριθμό των εγγεγραμμένων ανέργων κατά 2,4%. Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη μας τα καταχωρημένα στοιχεία στο νέο μηχανογραφικό σύστημα τότε προκύπτει ότι το 15,46%, δηλαδή 82.961 άτομα, δηλώνει ότι δεν επιθυμεί τοποθέτηση σε εργασία, με αποτέλεσμα αυτοί που πραγματικά αναζητούν εργασία να ανέρχονται σε 453.610. Για πρώτη φορά το 2004 εφαρμόστηκαν ενεργητικά μέτρα καταπολέμησης της ανεργίας, όπου επιδιώκεται η ενίσχυση των προσόντων και των δεξιοτήτων των ανέργων ώστε να είναι σε θέση να βρουν ευκολότερα μια θέση απασχόλησης.

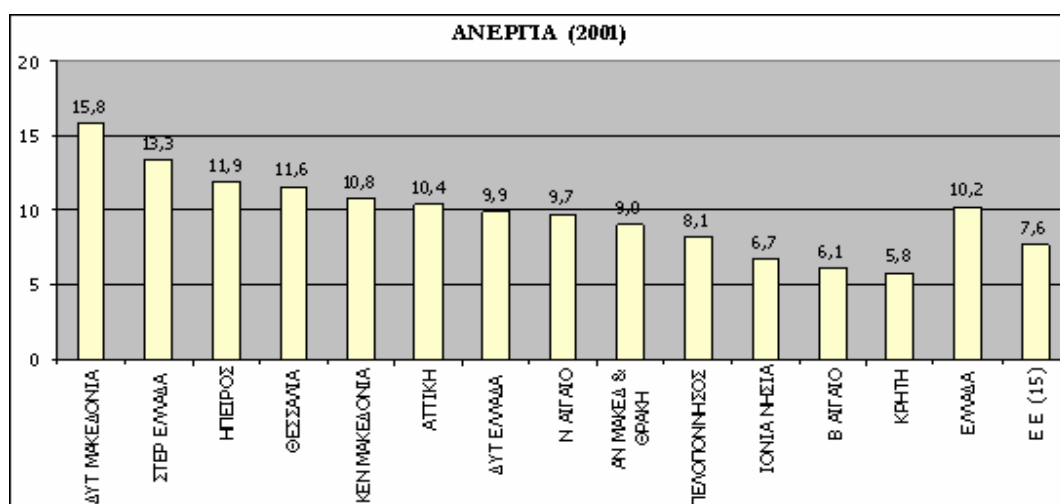
Ο πίνακας 3.4. και το διάγραμμα 3.1. παρουσιάζουν την ανεργία στην Ε.Ε., στην Ελλάδα αλλά και σε κάθε ελληνική περιφέρεια. Όσον αφορά την ελληνική επικράτεια, η περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας το 2001. Η Πελοπόννησος βρίσκεται στη δέκατη θέση με διαφορά από την Ανατολική Μακεδονία και Θράκη και με πολύ μεγαλύτερη από την περιοχή των Ιονίων Νησιών.

Πίνακας 3.4: Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (2001).

	<i>ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟ (%)</i>
	<i>2001</i>
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15,8
ΣΤΕΡ ΕΛΛΑΔΑ	13,3
ΗΠΕΙΡΟΣ	11,9
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	11,6
ΚΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	10,8
ΑΤΤΙΚΗ	10,4
ΔΥΤ ΕΛΛΑΔΑ	9,9
Ν ΑΙΓΑΙΟ	9,7
ΑΝ ΜΑΚΕΔ & ΘΡΑΚΗ	9,0
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	6,7
Β ΑΙΓΑΙΟ	6,1
ΚΡΗΤΗ	5,8
ΕΛΛΑΔΑ	10,2
Ε.Ε.- (15)	7,6

Πηγή: Eurostat (New Cronos 2002)

Διάγραμμα 3.1: Ανεργία ως ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού (2001).

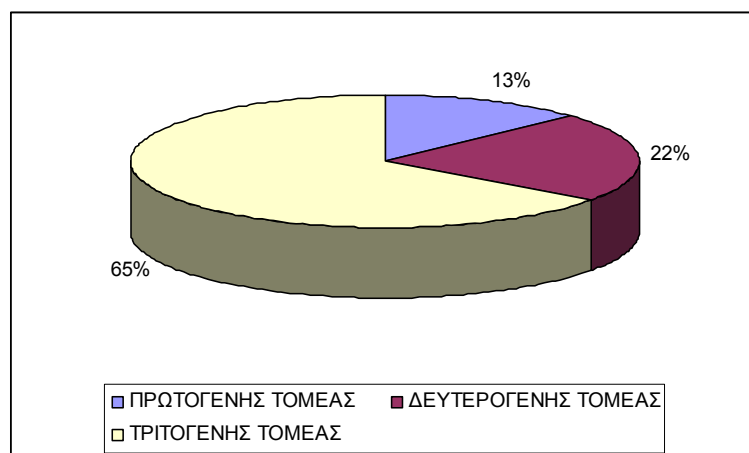
Πηγή: Eurostat, 2002.

Η γενική γραμματεία της ΕΣΥΕ ανακοίνωσε τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού για το Δ τρίμηνο του έτους 2004. Αυτή η έρευνα είναι εναρμονισμένη με τους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EUROSTAT). Το Δ' τρίμηνο το ποσοστό ανεργίας (δηλαδή η επί της εκατό αναλογία των ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού που είναι το άθροισμα απασχολούμενων και ανέργων) ανήλθε σε 10,4 %. Το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο το ποσοστό ανεργίας ήταν 10,1 %, το δεύτερο τρίμηνο ήταν 10,2 % ενώ το πρώτο ανερχόταν σε 11,3 %. Στο σύνολο του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω είναι 53,2 %, ίδιο με αυτό του τρίτου και του δεύτερου τριμήνου του 2004 ενώ είναι αυξημένο σε σχέση με των προηγούμενων τριμήνων που κυμαινόταν σταθερά κάτω από 53 %. Συνεπώς, οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας κατά τα τελευταία έτη χαρακτηρίζονταν από βραδεία αύξηση της απασχόλησης. Το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε σε 8,6% του εργατικού δυναμικού τον Αύγουστο του 2005, από 8,9% τον Αύγουστο του 2004 (Νομισματική Πολιτική, 2004-2005). Οι συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας στην ζώνη του ευρώ παρουσίασαν σταδιακή βελτίωση από το δεύτερο τρίμηνο του 2005. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 0,2% το τρίτο τρίμηνο έπειτα από αύξηση κατά 0,1% το δεύτερο και μηδενική αύξηση το πρώτο τρίμηνο.

Στον τομέα των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου και των κατασκευών φαίνεται μια ανοδική τάση κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2005. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται ότι μειώθηκε στο 8,6% του εργατικού δυναμικού το 2005, από 8,9% το 2004. Τα διαθέσιμα στοιχεία από τον ΟΑΕΔ και από έρευνες που διεξάγονται, κατά το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2005 δημιουργήθηκαν περίπου 53 χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα, λιγότερες κατά 55% από την αντίστοιχη περίοδο του 2004 (Νομισματική Πολιτική, 2005-2006).

Στο διάγραμμα 3.2. φαίνεται η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων κατά τομέα οικονομίας, από την οποία το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολείται στον τριτογενή τομέα.

Διάγραμμα 3.2: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούντων κατά τομέα της οικονομίας.

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001.

Το ποσοστό μερικής απασχόλησης παραμένει χαμηλό και ανέρχεται στο 4,6% των απασχολούμενων. Από τους μερικώς απασχολούμενους το 24,3% προέβη στην επιλογή αυτή, ενώ το 50,8% επειδή δεν ήταν δυνατό να βρει εργασία με πλήρη απασχόληση.

Τελευταία στοιχεία που αφορούν το 2007 δείχνουν ότι τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους η ανεργία αυξήθηκε στο 9%, από 8,6% τον Ιανουάριο, καθώς οι ευκαιρίες εποχιακής εργασίας σε τομείς όπως η γεωργία και οι κατασκευές μειώθηκαν λόγω του χειμώνα. Επομένως, η αύξηση της ανεργίας οφείλεται κυρίως σε εποχικούς παράγοντες. Η ΕΣΥΕ παρείχε έως τώρα στοιχεία σε τριμηνιαία βάση, αλλά τον Απρίλιο ξεκίνησε να παρέχει στοιχεία και σε μηνιαία βάση. Τον Φεβρουάριο του 2006 η ανεργία είχε διαμορφωθεί στο 10,4%.

Η ΕΣΥΕ είπε ότι οι επίσημα άνεργοι στην Ελλάδα ανήλθαν σε 440.982 άτομα σε 4,43 εκατ. απασχολούμενους. Το ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες διαμορφώθηκε στο 13,9% και στους άνδρες στο 5,7%, ενώ το Βόρειο Αιγαίο και τα Ιόνια νησιά παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ποσοστό στη χώρα.

Συγκεκριμένα στην ανακοίνωση αναφέρεται: «Το ποσοστό μείωσης των ανέργων μεταξύ Φεβρουαρίου 2004 και Φεβρουαρίου 2005 ήταν 4,7%. Μεταξύ Φεβρουαρίου 2005 και Φεβρουαρίου 2006 εμφανίζεται αύξηση του αριθμού των ανέργων κατά 1,2%, ενώ μεταξύ Φεβρουαρίου 2006 και Φεβρουαρίου 2007 υπάρχει μείωση σε ποσοστό 13,8%. Οι μεταβολές αυτές στον αριθμό απασχολούμενων και

ανέργων οδήγησαν σε μείωση του ποσοστού ανεργίας από 11% το Φεβρουάριο του 2004 και 10,4% το Φεβρουάριο 2005. Το ποσοστό της ανεργίας παρέμεινε σταθερό στο 10,4% και το Φεβρουάριο 2006, ενώ μειώθηκε σε 9% το Φεβρουάριο 2007» (Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. 2007) .

3.8. Η επίδραση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) στην Αγορά Εργασίας.

Για την παραγωγή του προϊόντος μιας ορισμένης χρονικής περιόδου αναλώνεται μέρος του κεφαλαίου που υπάρχει στην οικονομία. Αυτό ονομάζεται απόσβεση. Το προϊόν που περιλαμβάνει την αξία της απόσβεσης ονομάζεται Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) (Κώττης και Κώττη-Πετράκη, 2000). Έτσι, το σύνολο της αυξήσεως του ΑΕΠ κατά την περίοδο 1960-98 προήλθε από αύξηση της παραγωγικότητας. Έναντι αυξήσεως του ΑΕΠ κατά 346%, η απασχόληση αυξήθηκε μόνο κατά 16%. Η αύξηση της παραγωγής στην περίοδο 1960-98 οφείλεται κατά 95% στην παραγωγικότητα. Η διατήρηση της ανεργίας σε πολύ χαμηλό επίπεδο μέχρι και το τέλος της δεκαετίας του 70 (γύρω στο 2,5%) εξηγείται από την μείωση του εργατικού δυναμικού λόγω μεταναστεύσεως Παυλόπουλος, 2000). Το επίπεδο ανεργίας στην χώρα μας καθ' όλη την περίοδο ήταν πολύ υψηλό.

Μεταξύ του 1981 και 1998 η ανεργία των γυναικών ανερχόταν σε ποσοστό 60,5% έναντι των ανδρών με ποσοστό 44,9%. Στον αστικό τομέα η ανεργία αυξήθηκε με βραδύτερο ρυθμό σε σύγκριση με την συνολική ανεργία, με συνέπεια η αστική ανεργία από 82,9% το 1981 να πέσει στο 78,2% το 1998.

Είναι φανερό ότι το επίπεδο απασχόλησης καθορίζεται από την οικονομική ανάπτυξη. Σύμφωνα με εκτιμήσεις που έχουν γίνει για την σχέση μεταξύ ρυθμών ανάπτυξης και απασχόλησης, προκύπτει ότι μια ετησία αύξηση της παραγωγής κατά 2% είναι επαρκής για να κρατήσει την απασχόληση στα ίδια επίπεδα. Η εμφάνιση νέων μορφών απασχόλησης ενδεχομένως να διαφοροποιήσει μελλοντικά την προαναφερόμενη σχέση, ιδιαίτερα στην Ελλάδα όπου κάποιες προσαρμογές στην οικονομία υλοποιούνται με βραδύτερους ρυθμούς και είναι δυνατόν αυξήσεις του ΑΕΠ μεγαλύτερες του 2% να μην συνοδεύονται από αυξήσεις στην απασχόληση (Παγκαρλιώτας και Αλμπανίδου, 1997).

Πίνακας 3.5: Ετήσιες μεταβολές αύξησης του ΑΕΠ και της απασχόλησης στην Ελλάδα.

Έτος	1984-89	1987-89	1990	1991	1992	1993
Μεταβολές ΑΕΠ (%)	2,4	2,1	-0,3	0,7	1,2	2,1
Μεταβολές Απασχόλησης (%)	0,5	0,6	0,2	-0,8	-0,1	0,2

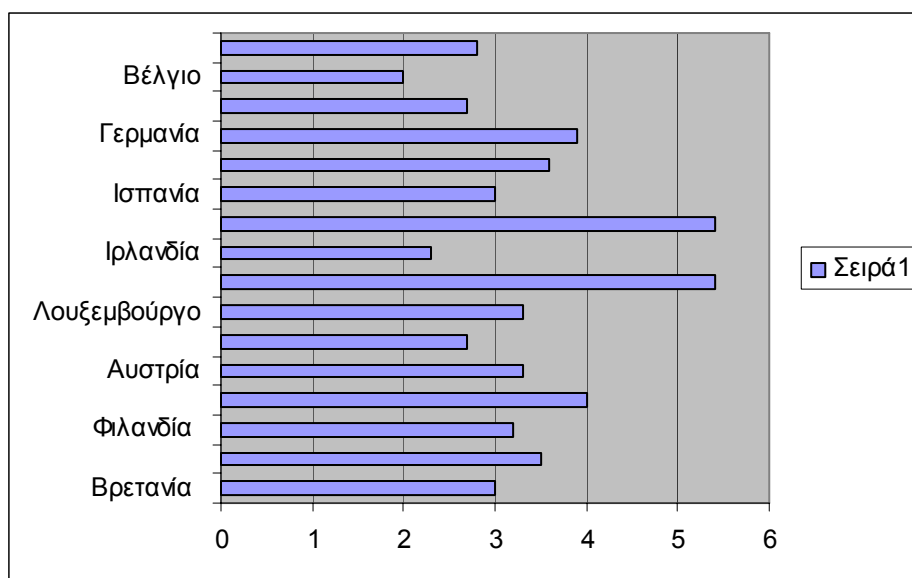
Πηγή: European Economy/Annual Economic Report 1991-1992

Σύμφωνα με έρευνα του IOBE, μια βασική αντίφαση που διαπιστώνεται στην ελληνική οικονομία είναι ότι, παρά τη διατήρηση υψηλών ρυθμών μεγέθυνσης (οι ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ υψηλότεροι από το μέσο όρο της Ε.Ε.), αυτοί δεν ακολουθούνται από αντίστοιχους ρυθμούς αύξησης του κατά κεφαλήν εισοδήματος οι οποίοι είναι χαμηλότερο (Μαλκίδης, 2002) Έτσι, εξακολουθεί να εμφανίζει χαρακτηριστικά όπως χαμηλό δείκτη απασχόλησης, υψηλά επίπεδα ανεργίας, χαμηλό δείκτη απασχόλησης γυναικών και τέλος έντονο πρόβλημα διαρθρωτικής ανεργίας (μακροχρόνιοι άνεργοι).

Το ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων στην Ελλάδα από 3,5% το 1991 έφτασε το 5,4% το 2001 και είναι δεύτερο υψηλότερο στην Ε.Ε. μετά την Ιταλία. Η Ελλάδα μαζί με την Ιταλία και την Ισπανία εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης, ηλικίας 15-64 ετών, ενώ παράλληλα εμφανίζει χαμηλό ποσοστό στην απασχόληση γυναικών με 41% το 2001 έναντι 55% στην Ε.Ε. Αλλά και η Eurostat δίνει ένα ανησυχητικό στοιχείο. Η ανεργία των νέων έως και 25 ετών έφτασε στο ποσοστό ρεκόρ του 27,4% απέχοντας κατά 11% από το αντίστοιχο ποσοστό της ευρωζώνης (16,35%) και κατά 12,2% από το μέσο ποσοστό της Ε.Ε.

Τέλος, όσον αφορά το μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σύμφωνα με εκτιμήσεις του Παπαβασιλείου (2000), θα κυμαίνεται στα επίπεδα του 3%. Το παρακάτω διάγραμμα απεικονίζει την αύξηση του ΑΕΠ κατά το 2000-2001 σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Διάγραμμα 3.3.: Αύξηση του ΑΕΠ κατά το 2000-2001

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1999

Η οικονομική μεγέθυνση λειτουργεί ευεργετικά τόσο στην αύξηση των θέσεων εργασίας, όσο και στη μείωση της απασχόλησης. Η επίδραση όμως αυτή δεν είναι ανάλογη σε διάφορες χώρες μέλη, όπου παρατηρείται το φαινόμενο της οικονομικής μεγέθυνσης χωρίς την ανάλογη αύξηση του ποσοστού απασχόλησης και μάλιστα πολλές φορές με ταυτόχρονη αύξηση του ποσοστού ανεργίας.

3.9. Απασχόληση και Ανεργία κατά Φύλο.

Πολλές μελέτες κάνουν λόγο για αύξηση του δείκτη απασχόλησης των γυναικών τα χρόνια 1981-83 σε σχέση με προηγούμενες δεκαετίες. Η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό οφείλεται σε μεταβολές των κοινωνικών αντιλήψεων, στην άνοδο του μορφωτικού επιπέδου, στα καταναλωτικά πρότυπα, στις πολιτικές πρακτικές που προωθούν την ισότητα, στην κατάσταση της οικονομίας και στις διαρθρωτικές αλλαγές της οικονομίας με την αύξηση των θέσεων εργασίας στον τριτογενή τομέα. Ταυτόχρονα όμως, οι ίδιες μελέτες διαπιστώνουν ότι η συνολική ανεργία των γυναικών είναι δυσανάλογη με τη συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό και η διάρκεια της ανεργίας τους μεγαλύτερη από αυτή των ανδρών. Μάλιστα, υψηλότερο κίνδυνο ανεργίας παρουσιάζουν οι νέες γυναίκες

ηλικίας 15-24 ετών, οι φοιτήτριες, οι απόφοιτες μέσης εκπαίδευσης, οι ανειδίκευτες εργάτριες και όσες διαμένουν σε αστικές περιοχές (Αθανασιάδου *et al.*, 2001).

Η παραπάνω κατάσταση δεν αφορά μόνο την Ελλάδα αλλά και άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πάντως, πολλά στοιχεία δείχνουν ότι στην Ελλάδα, στην Ιρλανδία και στην Ιταλία οι ανισότητες στην απασχόληση ανδρών γυναικών είναι μεγαλύτερες απ' ότι στις άλλες χώρες της Ε.Ε. Οι Κρητικίδης και Ιωακείμογλου (1997) επισημαίνουν ότι κατά την χρονική περίοδο 1993-1997 το ποσοστό ανεργίας γυναικών κάτω των 30 ετών αυξήθηκε από 30% σε 34%. Επίσης, γυναίκες άνω των 30 ετών κατά το 1996 παρουσιάζουν ανερχόμενο ποσοστό ανεργίας από 8,5% περίπου το 1993 σε 9,5%.

Σε όμοια συμπεράσματα καταλήγουν οι Γιδαράκου *et al.* (2005), καθώς το ποσοστό απασχόλησης (απασχολούμενοι ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού που ζει σε νοικοκυριά) του εγχώριου πληθυσμού, είναι σημαντικά χαμηλότερο από το αντίστοιχο μέσο ποσοστό της Ε.Ε. των 15. Πράγματι, όπως φαίνεται στον Πίνακα 3.6., το μεγαλύτερο μέρος της διαφοράς οφείλεται στο πολύ χαμηλό ποσοστό απασχόλησης του γυναικείου πληθυσμού, σχεδόν 13% χαμηλότερο από το μέσο επίπεδο της Ε.Ε. των 15. Στα κράτη- μέλη της Νότιας Ευρώπης συναντώνται τα χαμηλότερα ποσοστά (Ιταλία:41,9%, Ελλάδα: 42,7%, Ισπανία: 44,0%), ενώ τα υψηλότερα ποσοστά συναντώνται στις Σκανδιναβικές χώρες (Ισλανδία: 81,9%, Δανία: 72,6%, Σουηδία: 72,5%).

Πίνακας 3.6: Κατανομή του ποσοστού της απασχόλησης κατά φύλο στην Ελλάδα και την ΕΕ-15.

	Ελλάδα	Ε.Ε.-15
Σύνολο	56,9	64,2
Ανδρες	71,7	72,9
Γυναίκες	42,7	55,5

Πηγή: EC 2003a.

Πίνακας 3.7: Ποσοστό ανεργίας κατά φύλο.

	Ελλάδα	Ε.Ε.-15
Άνδρες	6,4	6,9
Γυναίκες	14,9	8,7
Σύνολο	9,8	7,7

Πηγή: EC 2003a.

Παράλληλα τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών, που καταγράφηκαν στις χώρες- μέλη του ΟΟΣΑ το 1993 παραμένουν πολύ υψηλά. Ενώ ακόμη πιο υψηλά είναι τα ποσοστά των μακροχρόνια άνεργων γυναικών (Γαλατά, 2006).

Όσον αφορά τα στοιχεία για την ανεργία (άνεργοι ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού) των γυναικών, όπως δείχνουν τα δεδομένα του Πίνακα, αυτή είναι διπλάσια από την αντίστοιχη των ανδρών. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι γυναίκες δοκιμάζονται περισσότερο από τη μακροχρόνια ανεργία (Πίνακας 3.8.) σε σύγκριση με τους άνδρες.

Πίνακας 3.8: Διάρκεια ανέργων γυναικών κατά κλίμακα ηλικίας 1997.

	Σύνολο	<1 μήνα	1-2 μήνες	3-5 μήνες	6-11 μήνες	>12
Σύνολο	263903	7024	13464	25533	48935	168947
14 ετών	135	0	75	0	0	60
15-19 ετών	26193	1422	1260	3359	7382	12770
20-24 ετών	75235	1568	3770	7353	13848	48696
25-29 ετών	53196	1468	2223	4571	8755	36179
30-44 ετών	79277	2112	4685	7785	12528	52167
45-64 ετών	29430	453	1451	2466	6346	18714
65+ ετών	436	0	0	0	75	361

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Επεξεργασία: Μονάδα Τεκμηρίωσης ΚΕΘΙ

Επίσης, στα στατιστικά στοιχεία της EUROSTAT, το γυναικείο ποσοστό μέσα στο εργατικό δυναμικό αυξάνεται γρηγορότερα από το ανδρικό, ενώ στα επόμενα χρόνια προβλέπεται να αυξηθούν ακόμα περισσότερο τα ποσοστά των γυναικών στην αγορά εργασίας. Από 40% το 1990, το ποσοστό γυναικείας δραστηριότητας θα περάσει το 45% το 2010.

Μέσα από πρόσφατη έρευνα φαίνεται ότι από τις αρχές του 1998 έως και το 2004 το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού των γυναικών αυξήθηκε κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες, από 77,5% το 1998 σε 79,1% το 2004 (βλ. πίνακα 3.9.) (Μανωλοπούλου, 2006).

Πίνακας 3.9.: Ποσοστό (%) συμμετοχής του εργατικού δυναμικού των γυναικών.

Έτη	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Σύνολο	63,0	63,7	63,9	63,2	64,2	65,1	66,5
Γυναίκες	77,5	77,4	77,6	77,0	77,6	78,3	79,1

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 1998 – 2004 (β' τρίμηνο).

Παρόλα αυτά η χώρα μας εξακολουθεί να εμφανίζει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά γυναικείας απασχόλησης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με μια απόκλιση άνω των 10 ποσοστιαίων μονάδων του μέσου κοινοτικού όρου (περίπου 44% έναντι 55% των άλλων κρατών μελών).

Όπως προαναφέραμε, το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών στην Ελλάδα είναι 44%, όταν ο μέσος κοινοτικός όρος αγγίζει το 55%, ενώ το ποσοστό της ανεργίας των γυναικών στην χώρας μας ξεπερνά το 15% (15,3%), όταν το ίδιο ποσοστό στην ενωμένη Ευρώπη (μέσος κοινοτικός όρος) φτάνει το 10% (Αθανασιάδου *et al.*, 2001).

Πίνακας 3.10.: ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας γυναικών στην Ελλάδα και στην Ε.Ε.

Ποσοστό Απασχόλησης Γυναικών στην Ελλάδα	44%
Ποσοστό Απασχόλησης Γυναικών στην Ε.Ε	55%
Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών στην Ελλάδα	15%
Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών στην Ε.Ε	10%

Πηγή: Αθανασιάδου *et al.*, 2001

Οι παραπάνω αριθμοί είναι από μόνοι τους ενδεικτικοί για την προσπάθεια την οποία πρέπει να καταβάλει η οργανωμένη πολιτεία (σε όλες της τις εκφάνσεις και μορφές) για την βελτίωση της θέσης και του ρόλου της γυναίκας στην ζωή και το γίνεσθαι της χώρας.

3.10. Απασχόληση και Ανεργία κατά Ηλικία και Φύλο.

Άνεργοι θεωρούνται όλα τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, τα οποία κατά την ίδια περίοδο αναφοράς δεν εργάστηκαν ούτε είχαν κάποια εργασία από την οποία απουσίαζαν προσωρινά, ζητούσαν εργασία είτε ως μισθωτοί, είτε ως αυτοαπασχολούμενοι για να αρχίσουν δική τους εργασία, ήταν διαθέσιμα να αναλάβουν αμέσως τυχόν εμφανιζόμενη εργασία και είχαν κάνει κάποιες συγκεκριμένες ενέργειες για να βρουν μια θέση εργασίας. Στην κατηγορία των ανέργων περιλαμβάνονται και όσοι ευρίσκονται σε προσωρινή διαθεσιμότητα από την εργασία τους καθώς και όσοι έχουν βρει εργασία και θα αρχίσουν να εργάζονται μετά την περίοδο αναφοράς (Παυλόπουλος, 2000).

Αντιθέτως, σύμφωνα με τα λεγόμενα του Ο'Higgins (1997) οι νέοι, ηλικιακά, κυμαίνονται μεταξύ 15 και 24 ετών (το ίδιο ισχύει και στην Ελλάδα). Ο ορισμός αυτός όμως διαφέρει από χώρα σε χώρα εξαιτίας της κουλτούρας, της παράδοσης και των πολιτικών πεποιθήσεων της καθεμιάς ξεχωριστά. Για παράδειγμα, στην Β.

Ιταλία οι νέοι κυμαίνονται μεταξύ 14 και 29 ετών, ενώ στην Ν. Ιταλία μεταξύ 14 και 32 ετών. Κατά συνέπεια, συγκεκριμένος ορισμός δεν υπάρχει, παρόλα αυτά θα μπορούσε να θεωρηθεί “νέος άνεργος” και κάποιος που σε ηλικία για παράδειγμα 30 ετών αποφοιτάει από μια ανώτερη σχολή και αναζητά για πρώτη φορά δουλειά.

Η ανεργία των νέων απασχόλησε πολλούς μελετητές. Ένας από αυτούς ονομάζει τους νέους “θύματα της ανεργίας”. Έτσι, λοιπόν, με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα παρουσιάζει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας των νέων κάτω των 25 ετών. Συγκεκριμένα, το 1997 το ποσοστό ανεργίας των νέων κάτω των 25 ετών ήταν υψηλότερο από ότι το 1990. Επομένως, με ποσοστό 31% το 1997 (1990: 22,2% - 1985: 23%) η Ελλάδα καταλαμβάνει την τρίτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την Ισπανία (40%, περίπου) και την Ιταλία (33%) (Κατσορίδας, 1998).

Η αύξηση της ανεργίας των νέων κάτω των 25 ετών ανήλθε το 1998 στα 267.100 άτομα. Όσον αφορά την ανεργία των νέων κατά φύλο είναι προφανές ότι οι νέες γυναίκες εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας σε σύγκριση με αυτά των νέων ανδρών. Οι νέες γυναίκες ηλικίας 15-29 ετών ανέρχονται το 2003 περί τις 943.400, αποτελούν το 20% των γυναικών ηλικίας άνω των 15 ετών και περίπου το ήμισυ (49,1%) των νέων ανδρών και γυναικών με την ίδια ηλικία. Το ποσοστό ανεργίας των νέων γυναικών ξεπερνά το 1/4 του εργατικού δυναμικού (26,3%) και είναι μεγαλύτερο από τα αντίστοιχα ποσοστά του συνόλου των νέων και των νέων ανδρών (19,4% και 14,0% αντίστοιχα).

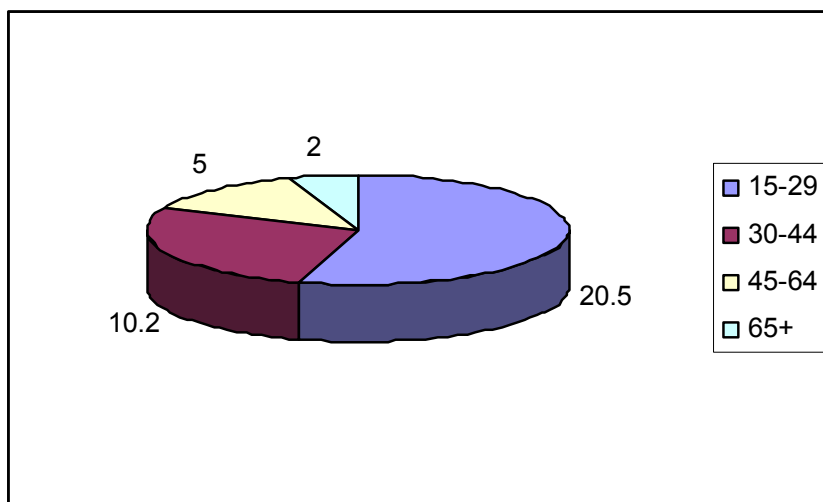
Η συμμετοχή των νέων ανέργων γυναικών (περί τις 114.800) δεν ξεπερνά το ήμισυ του συνόλου των ανέργων γυναικών (47,4%) ενώ πλησιάζει το 60,0% του αριθμού των νέων ανέργων. Σε σχέση με το σύνολο των ανέργων γυναικών η κατάσταση των νέων γυναικών μπορεί να χαρακτηριστεί “καλύτερη” καθώς οι άνεργες γυναίκες αποτελούν το 61,7% του συνολικού αριθμού των ανέργων, και το 64,0% των ανέργων πάνω από 30 ετών. Επιπλέον, η απασχόληση των νέων γυναικών (περί τις 321.500) αντιστοιχεί στο 21,0% των γυναικών και στο 40,0% των νέων που απασχολούνται. Η αναλογία των νέων γυναικών στο σύνολο των νέων είναι μεγαλύτερη έναντι της συμμετοχής του συνόλου των γυναικών και των γυναικών που είναι πάνω από 30 ετών και απασχολούνται (38,4% και 38,0%) στα αντίστοιχα σύνολα (Κρητικίδης, 2004).

Σε σχέση με το 1993 ο πληθυσμός των νέων μειώνεται σε άνδρες και σε γυναίκες, τόσο στον ενεργό όσο και στον μη ενεργό πληθυσμό, με εξαίρεση την πολύ

μικρή αύξηση των νέων ανδρών που δεν είναι ενταγμένοι στην οικονομική ζωή της χώρας. Η μείωση των νέων, συνολικά, που βρίσκονται στην αγορά εργασίας οφείλεται σε μεγαλύτερο βαθμό στην μείωση της απασχόλησης αυτών έναντι της μείωσης των νέων ανέργων (52,3%, 47,7%), ενώ αντίθετα η μείωση των νέων γυναικών που βρίσκονται στην αγορά εργασίας οφείλεται σε μεγαλύτερο βαθμό στην μείωση των νέων ανέργων έναντι της μείωσης όσων απασχολούνται (60,9% έναντι 39,1%).

Στη συνέχεια, η γενική γραμματεία ΕΣΥΕ ανακοίνωσε τα αποτελέσματα δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού για το Δ' τρίμηνο του έτους 2004. Το διάγραμμα δείχνει το ποσοστό ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας (μέσος όρος) σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα και επιβεβαιώνει το γεγονός ότι οι νέοι κατέχουν την πρώτη θέση στην ανεργία.

Διάγραμμα 3.4.: Ποσοστά ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας.

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2004 (Δ' Τρίμηνο).

Η συμμετοχή των γυναικών στο σύνολο του εργατικού δυναμικού της χώρας κυμαίνεται ανάμεσα στο 31% έως το 34%, ενώ οι άνεργες γυναίκες φθάνουν περίπου το 52% στο σύνολο των ανέργων και το ποσοστό αυξάνεται ακόμη περισσότερο στις νέες γυναίκες κάτω των 25 ετών (Πετρινιώτη, 1989). Σε έρευνα που διεξήγαγε το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας, σε δείγμα 2.000 γυναικών ηλικίας 18 ετών και άνω, διαπιστώθηκε ότι η ανεργία των γυναικών είναι διπλάσια των ανδρών (6,03% για τους άνδρες και 12,14% για τις γυναίκες), ότι μεγάλος αριθμός γυναικών περνά από την αναζήτηση εργασίας

στην κατηγορία της νοικοκυράς, αφού έχει μεσολαβήσει γάμος και ότι πολλές γυναίκες εγκαταλείπουν την επαγγελματική τους ενασχόληση αμέσως μετά τα 45 χρόνια (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών & Γενική Γραμματεία Ισότητας, 1988). Επίσης, διαπιστώθηκε ότι το μορφωτικό επίπεδο συνδέεται θετικά με την επαγγελματική ενεργοποίηση της γυναίκας και παίζει σημαντικό ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος και την πρόσβαση σε επαγγελματικούς χώρους, ενώ αντίθετα η οικογενειακή κατάσταση συνδέεται αρνητικά με την απασχόληση -παντρεμένες γυναίκες εργάζονται λιγότερο από τις ανύπαντρες.

Ο πίνακας 3.11. που ακολουθεί παρουσιάζει την ποσοστιαία κατανομή του εργατικού δυναμικού των γυναικών κατά ηλικιακή κατηγορία την περίοδο 1998-2004. Σ' αυτή την περίπτωση παρατηρείται ότι το 44% περίπου του εργατικού δυναμικού των γυναικών προέρχεται από την ηλικιακή κατηγορία 30-40 ετών. Το ποσοστό παρουσιάζει ανοδική τάση την περίοδο 1998-2004. Σε αντίθεση, η συμμετοχή των νέων γυναικών ηλικίας 15-24 ετών παρουσιάζει πτωτική τάση από 3,2% το 1998 σε 1,5% το 2004. Επίσης, πτωτική τάση παρουσιάζει και το ποσοστό συμμετοχής της ηλικιακής κατηγορίας 20-24 ετών από 11,9% το 1998 σε 9,6% το 2004. Γυναίκες ηλικιακής κατηγορίας 45-64 ετών παρουσιάζουν ανοδική τάση αφού από 26,1% το 1998 ανήλθε σε 28,3% το 2004. Παρόλα αυτά η αύξηση της απασχόλησης των γυναικών δεν συνεπάγεται μείωση της ανεργίας των γυναικών και μάλιστα η γυναικεία ανεργία απορροφάτε δυσκολότερα και με αργότερο ρυθμό απ' εκείνη των ανδρών.

Πίνακας 3.11: Κατανομή του εργατικού δυναμικού των γυναικών κατά ηλικία (%).

Ηλικιακή κατηγορία	Έτη						
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Σύνολο	100	100	100	100	100	100	100
15-19 ετών	3,2	2,9	2,6	2,0	1,7	1,4	1,5
20-24 ετών	11,9	12,0	11,3	11,2	10,5	9,5	9,6
25-29 ετών	15,1	15,3	15,1	15,4	15,3	15,4	15,0
30-44 ετών	41,9	41,8	42,5	42,9	43,5	43,5	44,4
45-64 ετών	26,1	26,5	26,9	26,9	27,8	28,9	28,3
65+ ετών	1,9	1,5	1,5	1,6	1,3	1,3	1,1

Πηγή: ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 1998-2004 (β' τρίμηνο).

Γενικά, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα που έχει το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας των νέων κάτω των 25 ετών, ενώ η υποαπασχόληση και η ετεροαπασχόληση, δηλαδή εργασία άσχετη με τις γνώσεις και την ειδικότητα των εργαζομένων αποτελούν βασικές μορφές απορρόφησης των νέων. Το 52% των νέων που εργάζονται με μερική απασχόληση έχουν επιλέξει αναγκαστικά το μειωμένο ωράριο επειδή δεν βρίσκουν εργασία πλήρους και σταθερής απασχόλησης, λόγω της αυξημένης ανεργίας (Κατσορίδας, 1998).

Οι άνεργοι που εισέρχονται για πρώτη φορά στην κατάσταση της ανεργίας, ενώ δεν ξεπερνούν το 50% του συνόλου των νέων, στην κατηγορία των νέων ξεπερνούν το 79% (του αντίστοιχου συνόλου των νέων ανέργων). Τα ποσοστά αυτά είναι μειωμένα στους άνδρες και αυξημένα στις γυναίκες.

Επιπροσθέτως, οι Κρητικίδης και Ιωακείμογλου (1997) κάνουν αναφορά στην ανασφάλεια της εργασίας των νέων, υποστηρίζοντας ότι οι απασχολούμενοι οι οποίοι αναζητούν εργασία αν και εργαζόμενοι αποτελούν μικρό ποσοστό (3,7%) στο σύνολο των απασχολούμενων. Ενώ, οι νέοι αποτελούν το 11,7% του αντίστοιχου συνόλου των νέων ή το 28% αυτής της κατηγορίας. Το 1/3 αυτών πιστεύουν ότι υπάρχει κίνδυνος να χάσουν την εργασία που έχουν, ενώ περισσότεροι από τους μισούς αναζητούν άλλη εργασία επειδή επιθυμούν καλύτερες συνθήκες εργασίας.

Πίνακας 3.12: Βασικοί δείκτες κατάστασης απασχόλησης κατά ομάδες ηλικιών, 2003

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΑΝΕΡΓΙΑ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
Σύνολο	44,2%	8,9%	51,5%	100%
15-19 ετών	7,5%	30,6%	89,2%	100%
20-24	42,5%	24,1%	44,0%	100%
25-29	70,8%	15,0%	16,7%	100%
30-44	75,5%	7,9%	18,0%	100%
45-64	55,9%	4,0%	41,8%	100%
65+	5,0%	1,3%	94,9%	100%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Β' Τρίμηνο 2003, Επεξεργασία στοιχείων: ΚΕΘΙ.

Ένα πρόβλημα για τα άτομα άνω των 50 στην Ελλάδα, αλλά και σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι το ότι είναι πολύ ευάλωτοι στον τομέα της εργασίας. Παρ' όλο ότι οι νέοι και οι γυναίκες υποφέρουν από το κύριο βάρος της ανεργίας, ο βαθμός

της ανεργίας των ατόμων άνω των 50 έχει επίσης αυξηθεί και πολλοί αναγκάζονται να γίνουν ελεύθεροι επαγγελματίες. Στην Ελλάδα, το 43,8% από αυτούς είναι ελεύθεροι επαγγελματίες επειδή συνάντησαν ένα τείχος όταν προσπάθησαν να εργαστούν στον ιδιωτικό ή το δημόσιο τομέα. Ο ανάλογος μέσος όρος για την Ευρώπη είναι μόλις 16,6%.

Τα αριθμητικά δεδομένα δείχνουν ότι μετά τα 45 οι εργαζόμενοι στην Ελλάδα έχουν πολύ μικρή πιθανότητα να εκπαιδευτούν και να επιμορφωθούν παρόλο που είναι κατά μέσο όρο λιγότερο μορφωμένοι από τους νεώτερους συναδέλφους. Πολλοί εργοδότες ισχυρίζονται ότι άτομα άνω των 50 ετών, επειδή δυσκολεύονται να αποκτήσουν καινούργιες δεξιότητες, χρειάζονται περισσότερο χρόνο για την επιμόρφωσή τους απ' ό,τι τα νεότερα άτομα. Αν όμως χρησιμοποιηθούν κατάλληλες διδακτικές τεχνικές η διαδικασία μάθησης μπορεί να γίνει πιο εύκολη και σύντομη για όλους, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων άνω των 50. Οι έρευνες όμως έδειξαν ότι η παραγωγικότητα στην εργασία δεν μειώνεται με τη πάροδο της ηλικίας μέχρι και την ηλικία των 70 (αναφέρουν την ηλικία των 70 γιατί πολύ λίγοι εργάζονται μετά τα 70), κάτι που δεν έχει ακόμη επαρκώς μελετηθεί. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αν χάσουν τη δουλειά τους, δεν είναι "ελκυστικοί" για τους εργοδότες παρά τη σημαντική εμπειρία τους.

Παρόλα αυτά τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας παρουσιάζονται στους νέους και στις γυναίκες, που εμφανίζουν ποσοστά αισθητά υψηλότερα του μέσου όρου. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 37,9% των νέων ηλικίας έως 34 ετών ήταν άνεργοι το Φεβρουάριο του 2007, ενώ το 13,9% των γυναικών είναι επίσης άνεργες κατά το ίδιο διάστημα, από 15,6% πέρυσι και 15,9% το Φεβρουάριο του 2005. Ενώ, τα ποσοστά ανεργίας των ανδρών ήταν 5,7% το Φεβρουάριο του 2007, από 6,8% το 2006 και 6,5% το Φεβρουάριο του 2005.

Τα ποσοστά ανεργίας των νέων ηλικίας έως 24 ετών ήταν 26,1% τον περασμένο Φεβρουάριο, από 26,7% το Φεβρουάριο του 2006 και 24,8% το Φεβρουάριο του 2005 (Πηγή: Ναυτεμπορική). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι το κύριο πρόβλημα ανεργίας των νέων στην Ελλάδα, αφορά τη μετάβαση των νέων από το εκπαιδευτικό σύστημα στην απασχόληση.

3.10.1. Μακροχρόνια Ανεργία

Παράλληλα, αύξηση και στον αριθμό των νέων που παραμένουν χωρίς δουλειά για διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος. Οι νέοι μακροχρόνια άνεργοι αντιστοιχούν το 1997 στο 34,4% του συνόλου των μακροχρόνια ανέργων, ενώ το ποσοστό αυτό μειώνεται συνεχώς (Παγκαρλιώτας, 1997). Όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια της ανεργίας, τόσο περισσότερο απομακρύνεται ο άνεργος από την παραγωγική διαδικασία. Η ύπαρξη του υψηλού ποσοστού ανέργων με μεγάλη διάρκεια ανεργίας αντανακλά την αδυναμία του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά και την ανεπάρκεια του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας με την αύξηση του εργατικού δυναμικού. Στη συνέχεια παρουσιάζεται πίνακας ο οποίος αναφέρει την διάρκεια ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας. Επίσης, πρέπει να τονίσουμε ότι η Ελλάδα με ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας (>24 μήνες) που αγγίζει το 33%, παρουσιάζει τη μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ-15 (Παυλόπουλος, 2000).

Πίνακας 3.13.: Διάρκεια ανέργων γυναικών κατά κλίμακα ηλικίας 1997

	ΣΥΝΟΛΟ	<1 μήνα	1-2 μήνες	3-5 μήνες	6-11 μήνες	>12	ΝΕΟΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΙ
ΣΥΝΟΛΟ	263903	7024	13464	25533	48935	168947	146659
14 ετών	135	0	75	0	0	60	135
15-19 ετών	26193	1422	1260	3359	7382	12770	23782
20-24 ετών	75235	1568	3770	7353	13848	48696	59089
25-29 ετών	53196	1468	2223	4571	8755	36179	30547
30-44 ετών	79277	2112	4685	7785	12528	52167	27122
45-64 ετών	29430	453	1451	2466	6346	18714	5773
65+ ετών	436	0	0	0	75	361	210

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Επεξεργασία: Μοναδα Τεκμηρίωσης ΚΕΘΙ

3.11. Ανεργία και Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το επίπεδο εκπαίδευσης συμβάλει σημαντικά στα ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης ειδικότερα των “νεοεισερχόμενων” στην αγορά εργασίας. Ο μέσος όρος των ετών εκπαίδευσης του πληθυσμού (15 ετών και άνω) στα τέλη της δεκαετίας του 1990 υπολογίζεται σε εννέα έτη. Για τις ηλικίες 25-29 ετών, που κατά κανόνα περιλαμβάνονται όσοι έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους και βρίσκονται στα πρώτα στάδια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, ο ένας στους τρεις είναι απόφοιτος μέσης εκπαίδευσης και ο ένας στους πέντε πτυχιούχος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Κανελλόπουλος *et al.*, 2003).

Επίσης, μεγάλη έμφαση δίνεται στο ποσοστό των κοριτσιών και αγοριών που συνεχίζουν στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ύστερα από την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (κορίτσια 76%, αγόρια 61%- στοιχεία σχολικού έτους 2000/2001). Η ίδια τάση διαπιστώνεται σε επίπεδο Ε.Ε. των 15 (74% και 64% αντίστοιχα). Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (πανεπιστήμια) τα δύο φύλλα εκπροσωπούνται ισόρροπα. Ο πληθυσμός της Ελλάδας συγκριτικά με άλλες χώρες φαίνεται να έχει υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο από άλλες χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, αλλά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε. (Γιδαράκου *et al.*, 2005).

Η εκπαίδευση αναμένεται να αυξάνει τις πιθανότητες του ατόμου να βρεθεί στην αγορά εργασίας και να απασχολείται, επηρεάζοντας τόσο την προσφορά εργασίας όσο και τη ζήτηση εργασίας. Τα πιο εκπαιδευμένα άτομα θεωρούνται (λόγω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης), πιο παραγωγικά και άρα είναι πιο ελκυστικά από τους εργοδότες σε σύγκριση με τα λιγότερο εκπαιδευμένα. Από την πλευρά της προσφοράς εργασίας, είναι γεγονός ότι το κόστος της μη εργασίας των πιο εκπαιδευμένων είναι σχετικά υψηλότερο από το αντίστοιχο των λιγότερο εκπαιδευμένων. Έτσι, τα περισσότερα εκπαιδευμένα άτομα έχουν περισσότερα κίνητρα να κινητοποιηθούν, να υποκαταστήσουν τη μη εργασία με εργασία και να βρεθούν στην αγορά εργασίας, ως εργαζόμενα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μειώνεται η πιθανότητα ανεργίας ή η διάρκεια της ανεργίας.

Παρόλα αυτά, άτομα τα οποία μέσω της υψηλής εκπαίδευσης έχουν αποκτήσει εξειδικευμένες δεξιότητες σε συγκεκριμένο επάγγελμα, σε περίπτωση μείωσης της ζήτησης του προϊόντος αυτού του επαγγέλματος ή αύξησης του αριθμού των εισερχομένων στο επάγγελμα μπορεί να βρεθούν σε μακρές περιόδους ανεργίας,

επειδή οι γνώσεις που έχουν αποκτήσει δεν είναι κατάλληλες για άλλα επαγγέλματα. Επίσης, όσο υψηλότερη είναι η εκπαίδευση, τόσο υψηλότερος είναι ο μισθός.

Οι σχέσεις εκπαίδευσης και συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό ουσιαστικά διακρίνονται στις σχέσεις εκπαίδευσης και απασχόλησης καθώς και σε σχέσεις εκπαίδευσης και ανεργίας. Ο πίνακας 3.14. παρουσιάζει το σύνολο του πληθυσμού, το εργατικό δυναμικό, τους απασχολούμενους, τους ανέργους και τους εκτός εργατικού δυναμικού κατά επίπεδο εκπαίδευσης για το 1998.

Πίνακας 3.14: Επίπεδο εκπαίδευσης και θέση στην αγορά εργασίας, 1998
(χιλ. άτομα).

ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ
ΑΝΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	8720,2	3967,2	478,5	4274,5	51,0	10,8
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ	22,6	18,3	1,3	2,9	87,0	6,6
ΠΤΥΧΙΟ ΑΕΙ	663,9	508,5	34,6	120,9	81,8	6,4
ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΕ ΑΕΙ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ	9,4	3,9	0	5,1	45,8	9,9
ΠΤΥΧΙΟ ΤΕΙ	158,1	121,5	17,3	19,2	87,9	12,5
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΓΕΝ. ΛΥΚΕΙΟΥ	1903,7	901,3	158,1	844,3	55,6	14,9
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ 3- ΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	10,51	375,1	59,3	617,3	41,3	13,7
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	31,66	1306,6	107,0	1752,9	44,6	7,6
ΜΕΡΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	537,6	95,7	5,0	436,9	18,7	5,0
ΔΕΝ ΠΗΓΕ ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟ	307,5	38,2	2,9	266,4	13,4	7,0

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ερευνών Εργατικού Δυναμικού, ΕΣΥΕ.

Έτσι λοιπόν, η Ελλάδα αποτελεί την εξαίρεση στον ευρωπαϊκό κανόνα αφού με κριτήριο το χαμηλό, μέσο και ανώτερο επίπεδο εκπαίδευσης των ατόμων, η

ανεργία στην Ευρώπη μειώνεται κλιμακωτά (11,3%, 8,3% και 4,7% αντιστοίχως), στην Ελλάδα η ανεργία εμφανίζεται αυξημένη στο μέσο μορφωτικό επίπεδο (9,2%) και πέφτει στο χαμηλό (7,1%) και το ανώτερο επίπεδο (5,6%). Το παράδοξο αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η ποιότητα και ο βαθμός ανταπόκρισης των πτυχιούχων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με την αγορά εργασίας είναι πολύ χαμηλός.

Από στοιχεία που δίνει η ΕΣΥΕ, επισημαίνει ότι το 1990 και 1995 υπήρχαν 110.998 και 171.807, αντιστοίχως, άνεργοι που ήταν απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης (Λυκείου). Σοβαρό πρόβλημα ανεργίας, αλλά με χαμηλότερο αριθμό ανέργων, αντιμετωπίζουν αυτοί που έχουν απολυτήριο δημοτικού (1990: 68.176 και 1995: 107.798), καθώς και οι πτυχιούχοι ανωτέρων και ανωτάτων σχολών (1990: 53.668 και 1995: 91.771). Ο ΟΟΣΑ προσεγγίζει το θέμα της εκπαίδευσης σε σχέση με την αγορά εργασίας σε διεθνές επίπεδο (Πίνακας 3.15). Συμπεραίνει ότι για να καταστεί δυνατό το πέρασμα των νέων από την εκπαίδευση στην ενεργό ζωή, θα πρέπει το εκπαιδευτικό σύστημα, οι νέοι και οι επιχειρήσεις να συνδεθούν σε σχέσεις κοινωνικών εταίρων (Παγκαρλιώτας, 1997). Είναι αλήθεια ότι οι νέοι δύσκολα προσαρμόζονται στις συνθήκες και τους κανόνες του εργασιακού τους περιβάλλοντος και σε σύντομο χρονικό διάστημα αναζητούν νέα εργασία.

Πίνακας 3.15.: Ποσοστό της ανεργίας των νέων ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης

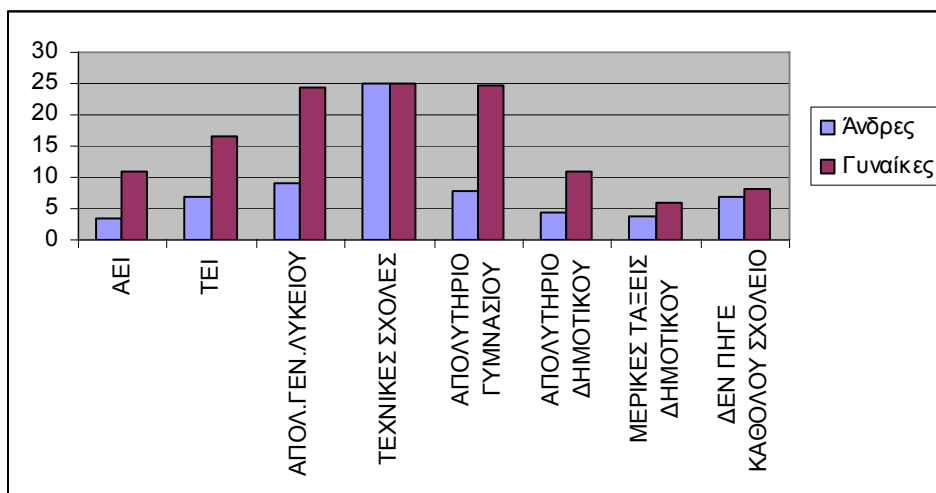
15 - 19 έτη				20 - 24 έτη			
Χώρες	Σύνολο	Επίπεδο κάτω της 1ης Λυκείου	Επίπεδο της 3ης Λυκείου	Σύνολο	Επίπεδο κάτω της 1ης Λυκείου	Επίπεδο της 3ης Λυκείου	Μετά το Λύκειο
Αυστραλία	22,9	23,7	21,1	14,0	19,7	11,6	11,0
Αυστρία	3,1	3,1	3,0	4,1	6,4	3,4	9,0
Βέλγιο	19,9	22,7	10,5	13,9	21,7	11,9	5,5
Καναδάς	17,3	20,9	13,9	16,2	30,9	16,4	10,8
Δανία	3,7	3,1	4,8	15,9	27,2	13,2	12,1
Φινλανδία	16,5	16,3	17,3	12,3	18,1	11,2	8,8
Γαλλία	23,3	23,5	21,9	18,4	26,0	15,3	9,1
Γερμανία	6,8	6,6	8,3	6,6	10,1	5,5	5,9
Ιρλανδία	35,3	40,8	19,7	19,9	31,3	14,5	12,8
Ιταλία	35,9	32,8	62,5	28,9	22,7	34,8	47,4
Ολλανδία	15,2	15,7	12,3	8,2	10,2	7,0	8,5
Νέα Ζηλανδία	23,3	25,1	20,0	17,8	24,2	13,2	12,5

Νορβηγία	17,7	18,0	17,0	10,8	17,7	10,6	7,6
Ισπανία	35,5	33,8	38,6	29,9	29,9	27,8	37,6
Σουηδία	6,6	6,5	6,8	5,9	11,4	5,4	3,4
Ελβετία	4,3	4,6	3,3	2,7	6,3	2,4	0,0
Τουρκία	17,0	13,4	48,4	19,0	14,4	31,8	37,7
Ην. Βασίλειο	15,4	24,8	11,7	13,1	25,4	10,6	8,3
Η.Π.Α	19,7	22,1	14,7	12,2	21,8	13,2	5,9

Πηγή: ΟΟΣΑ, ΕΣΥΕ για Ελλάδα, 1991.

Λίγα χρόνια αργότερα ενώ το ποσοστό ανεργίας για το σύνολο του πληθυσμού ήταν 10,8% το Β' τρίμηνο του 1998, οι πτυχιούχοι ήταν στο 6,4%, οι απόφοιτοι Γενικού Λυκείου προσέγγιζαν το 15% και οι απόφοιτοι Τεχνικών και Επαγγελματικών Λυκείων ξεπερνούσαν το 30% (διάγραμμα 3.5.).

Διάγραμμα 3.5.: Ποσοστό ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης και φύλλο, 1998

Πηγή: Κανελλόπουλος *et al.*, 2003.

Η απόκτηση της εκπαίδευσης φαίνεται ότι συνδέεται και με το πρότυπο της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό ανάλογα με την ηλικία. Η εκπαίδευση όταν αποκτιέται στις νεαρές ηλικίες, που δεν υπάρχουν υποχρεώσεις, η απόδοσή της είναι υψηλότερη.

Πρόσφατη έρευνα για το 2004 έδειξε ότι το εργατικό δυναμικό των νέων, συνολικά, χαρακτηρίζεται από υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο καθώς το 90% των νέων έχει δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ανώτερες ή ανώτατες σπουδές (57,1% και 32,3% αντίστοιχα). Το ποσοστό των νέων γυναικών με τα αντίστοιχα εκπαιδευτικά προσόντα πλησιάζει το 95% του εργατικού δυναμικού των νέων γυναικών, με το ήμισυ σχεδόν των νέων γυναικών να έχει δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το 44% να διαθέτει τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο που διαθέτει το εργατικό δυναμικό των νέων γυναικών έχει ως αποτέλεσμα να αποτελεί, περίπου το 1/3 του εργατικού δυναμικού των γυναικών στις δύο αυτές εκπαιδευτικές βαθμίδες, το 59% των νέων με τριτοβάθμια εκπαίδευση και το 38 % των νέων με δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Κρητικίδης, 2004). Επίσης, παρατηρείται ότι η συμμετοχή των νέων γυναικών με τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ακόμα μεγαλύτερη στην απασχόληση (46%), ενώ η συμμετοχή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι μεγαλύτερη στους ανέργους (55,6%).

Τα ποσοστά συμμετοχής των απασχολούμενων νέων γυναικών με τριτοβάθμια εκπαίδευση στα αντίστοιχα σύνολα των νέων (57,5%) και των γυναικών που απασχολούνται (28%), είναι μικρότερα έναντι των αντίστοιχων του εργατικού δυναμικού των νέων γυναικών (59,1% και 31,8%), ενώ είναι μεγαλύτερα στις αντίστοιχες κατηγορίες των ανέργων, καθώς αποτελούν περίπου τα 2/3 των νέων ανέργων (65,5%) και το 61,4% των ανέργων γυναικών με τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ανάλογα κυμαίνονται και τα ποσοστά συμμετοχής των νέων γυναικών με δευτεροβάθμια εκπαίδευση στις αντίστοιχες κατηγορίες: ως προς την απασχόληση είναι 33,4% στους νέους, 27,6% στις γυναίκες, ενώ ως προς τους ανέργους διαμορφώνονται σε 57% στους νέους και 51% στις γυναίκες (Κρητικίδης, 2004).

Όσον αφορά τα πιο πρόσφατα δεδομένα βάσει την Ε.Σ.Υ.Ε. την πρώτη θέση στην ΕΕ ως προς τους άνεργους πτυχιούχους, κατέχει η χώρα μας παρά το γεγονός ότι ο μέσος όρος ανεργίας στην Ελλάδα έχει μειωθεί και παρόλο που κατέχουμε ποσοστό πτυχιούχων κάτω απ' το μέσο όρο. Επίσης, από τους πίνακες της Επιτροπής προκύπτει, επίσης, ότι το ρεκόρ της Ελλάδας στην ανεργία των πτυχιούχων δε συνάδει με τη συνολική αποκλιμάκωση της ανεργίας τα τελευταία χρόνια. Η ανεργία στην Ελλάδα βρισκόταν το Δεκέμβριο του 2006 στο 8,6% ενώ στις αρχές του 2004 ήταν 11,3% (Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., 2007).

3.11.1. Μετάβαση από την Εκπαίδευση στην Αγορά Εργασίας

Για την ανάλυση της ανεργίας των νέων αποτελεί η μελέτη της μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Εάν το εκπαιδευτικό σύστημα «παραδίδει» στην αγορά εργασίας αναγκαίους και καλά εκπαιδευμένους προς παραγωγική απασχόληση εργαζομένους και η αγορά εργασίας τους απορροφά, τους αξιοποιεί και τους αναβαθμίζει, είναι προφανές ότι η μετάβαση είναι ομαλή (Κανελλόπουλος *et al.*, 2003). Κατά την περίοδο του 1997-1999 περίπου 90-100.000 άτομα κάθε χρόνο εξέρχονταν από το εκπαιδευτικό σύστημα. Επίσης, οι εξερχόμενοι από τα ΑΕΙ και ΤΕΙ κατά έτος ήταν αριθμητικά λιγότεροι από τους εισερχόμενους ετησίως, ενώ μεγάλα ποσοστά νέων καθίσταται πτυχιούχοι μετά την ηλικία των 24 ετών.

Τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες εμφανίζουν υψηλά ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό. Επιπλέον, όσο υψηλότερο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο τόσο υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής παρατηρούνται.

Οι νέοι που διέκοψαν το σχολείο πριν το τέλος της υποχρεωτικής τους εκπαίδευσης σε σχέση με τους άλλους που συνέχισαν είναι περισσότερο δυσαρεστημένοι από την εργασία που κάνουν κι έχουν συχνότερα την εμπειρία της ανεργίας. Οι άνθρωποι αυτοί συνήθως έχουν στόχο να εργαστούν στο δημόσιο. Το γεγονός ότι εγκατέλειψαν το σχολείο πρόωρα το αποδίδουν στα οικονομικά προβλήματα της οικογένειας και την ανάγκη συνεισφοράς στο οικογενειακό εισόδημα. Αντιθέτως, όσοι διέκοψαν το σχολείο μετά το τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, σε σχέση με τους υπόλοιπους είναι ικανοποιημένοι από την εργασία που κάνουν και συγχρόνως έχουν μικρή εμπειρία ανεργίας (Καμπέρης, 2001).

Πίνακας 3.16.: Θέση των Γυναικών στην Επιχείρηση κατά επίπεδο σπουδών
1997 (%)

	ΣΥΝΟΛΟ	Αυτοαπασχ.με προσωπ.	Αυτοαπασχ. χωρίς προσωπ.	Μισθωτός (μισθό ή ημερ.)	Βοηθός σε οικογ. Επιχ.
ΣΥΝΟΛΟ	100	100	100	100	100
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	16,7	27,0	13,2	23,3	1,9
Φοίτηση σε Α.Ε.Ι (τουλαχ. 1 χρόνο)	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν. Επαγ. Εκπαίδευσης	9,5	7,7	4,1	14,1	2,1
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	27,3	27,9	17,2	35,1	15,0
Απολυτήριο 3-ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	7,1	8,5	6,8	7,1	7,3
Απολυτήριο Δημοτικού	33,6	26,2	48,0	18,2	62,4
Μερικές τάξεις Δημοτικού	3,6	1,5	7,3	1,1	7,7
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	1,7	0,6	3,3	0,6	3,6

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Επεξεργασία: Μοναδα Τεκμηρίωσης ΚΕΘΙ

Τέλος, υψηλή ανεργία από έλλειψη προσαρμογής κατά την μετάβαση από το σχολείο στην απασχόληση αντιμετωπίζουν οι νέοι λόγω των συνεχών μεταβολών των εξειδικεύσεων από την επίδραση των τεχνολογικών αλλαγών. Ο Σκουτέλης (1996) υποστηρίζει ότι η μη χρησιμοποίηση μερικών κατηγοριών εργαζομένων θα μπορούσε να εξηγηθεί από την ανισότητα μεταξύ εξειδικεύσεων και χαρακτηριστικών των εργαζομένων σε σχέση με τις απαιτήσεις των εργοδοτών και των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν πρόσφατα. Επισημαίνει ότι υπεύθυνη είναι η κακή λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος είτε πρόκειται για την βασική εκπαίδευση είτε για την συνεχή κατάρτιση.

3.12. Απασχόληση και Ανεργία κατά Επάγγελμα και Κλάδο Απασχόλησης

Η συγκέντρωση του εργατικού δυναμικού στους διάφορους κλάδους και θέσεις, ως ένα βαθμό αντανακλά τη διάρθρωση και ανάπτυξη της οικονομίας. Μια οικονομία με το πιο καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό της σε κλάδους παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων θα έχει την αντίστοιχη διάρθρωση και επίδοση.

Στην διάρκεια των ετών 1993-2007 η απασχόληση των νέων μειώνεται συνεχώς και κατά τομέα παραγωγής. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώνεται στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας με ποσοστό 46,3% επί της συνολικής μείωσης των νέων, ενώ στον τριτογενή το ποσοστό είναι 28,9% και στον πρωτογενή 24,8%. Η μείωση της απασχόλησης των νέων ανδρών είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη των νέων γυναικών, με εξαίρεση την ποσοστιαία μείωση στον πρωτογενή τομέα παραγωγής που είναι μεγαλύτερη.

Όσον αφορά την κατανομή απασχόλησης των νέων κατά κλάδο παραγωγής το 1997 είναι 58% στον τριτογενή, 25% στον δευτερογενή και 17% στον πρωτογενή τομέα. Η κατανομή των γυναικών, σε αντίθεση με αυτή των ανδρών, διαφέρει επειδή οι γυναίκες έχουν μικρότερη κατανομή στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα (13% και 16% αντίστοιχα) και μεγαλύτερη στον τριτογενή (71%). Οι νέοι στον πρωτογενή τομέα αποτελούν το 7% του συνόλου των απασχολουμένων, το 10% αποτελούν στον δευτερογενή και 9% στον τριτογενή (Ιωακείμογλου και Κρητικίδης, 1997).

Είναι σαφές, ότι οι κλάδοι όπως η γεωργία και η βιομηχανία δεν συγκεντρώνουν ιδιαίτερα εκπαιδευμένο προσωπικό. Αντίθετα, το συγκεντρώνουν οι ποικίλοι κλάδοι των υπηρεσιών. Για παράδειγμα, από τους 100 πτυχιούχους ΑΕΙ, που εργάζονται το 1998, οι 25 είναι στην εκπαίδευση, οι 19 στη διαχείριση ακίνητης περιουσίας, οι 7,2 στις μεταποιητικές βιομηχανίες και μόνο 0,8 στον πρωτογενή τομέα. Αντίθετα, από τους απόφοιτους Δημοτικού οι αντίστοιχοι αριθμοί είναι 0,7 0,6 15,8 και 36,3. Σε κάποιο βαθμό αυτό είναι αναμενόμενο καθώς η κάλυψη ορισμένων θέσεων στον κλάδο των υπηρεσιών απαιτεί ως τυπικό προσόν την κατοχή συγκεκριμένου τίτλου σπουδών.

Γενικότερα, ο πρωτογενής (γεωργία, κτηνοτροφία, δάση, αλιεία) και δευτερογενής (ορυχεία, μεταποίηση, ηλεκτρισμός) τομέας θα παρουσιάσουν αύξηση των θέσεων εργασίας, κατά 7,8% και 14,6% αντίστοιχα μέσα στα επόμενα χρόνια. Αντίθετα, ο τριτογενής τομέας φαίνεται να εξαντλεί τα όριά του στη δημιουργία νέων

θέσεων εργασίας με συνέπεια τη μείωση της απασχόλησης κατά -1,3% (Ρομπόλης, 1996).

Πίνακας 3.17.: Βασικοί δείκτες απασχόλησης στην Ελλάδα.

Σύνολο	1992	1993	1994
Σύνολο πληθυσμού (σε χιλ.)	10,322	10,379	10,44
Πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας (15-64) (σε χιλ.)	6,94	6,993	7,048
Σύνολο απασχολουμένων (σε χιλ.)	3,685	3,72	3,766
Ετήσια μεταβολή στην απασχόληση (%)	1,50	0,9	1,20
Ποσοστό απασχόλησης (% πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας)	53,1	53,2	53,4
Αυτοαπασχολούμενοι (% συνόλου των απασχολουμένων)	35,4	34,7	34,4
Εργαζόμενοι με μερική απασχόληση (% συνόλου των απασχολουμένων)	4,8	4,3	4,8
Εργαζόμενοι με συμβάσεις ορισμένου χρόνου (%)	10,3	10,4	10,3
Απασχολούμενοι στη γεωργία (%)	21,9	21,3	20,8
Απασχολούμενοι στη βιομηχανία (%)	25,4	24,2	23,6
Απασχολούμενοι στις υπηρεσίες (%)	52,8	54,5	55,6
Ποσοστό συμμετοχής (% πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας)	57,7	58,2	58,6
Σύνολο ανέργων (σε χιλιάδες)	317,5	351,5	367,3
Ποσοστό ανεργίας (%)	7,9	8,6	8,9
Ποσοστό ανεργίας νέων (%)	25,2	26,8	27,7
Μακροχρόνια άνεργοι (% του συνόλου)	49,5	50,5	50,5

Πηγή: Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1995.

3.13. Μερική Απασχόληση

Άλλο ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της αγοράς εργασίας αφορά τη διαθεσιμότητα θέσεων μερικής απασχόλησης. Αρκετές μελέτες βρήκαν μια υψηλή συσχέτιση ανάμεσα στην αναλογία θέσεων μερικής απασχόλησης και του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών, κυρίως των παντρεμένων με παιδιά (Meulders *et al.*, 1994). Όταν μια γυναίκα είναι μητέρα, η πιθανότητα να επιλέξει μια δουλειά πλήρους

απασχόλησης μειώνεται, ενώ παράλληλα αυξάνεται η πιθανότητα να απασχοληθεί μερικώς ή να μείνει εκτός εργατικού δυναμικού (Bardasi and Gornick, 2000). Συνεπώς, η μερική απασχόληση στις Βόρειες χώρες της Ευρώπης είναι πολύ διαδεδομένη και προσφέρει στις γυναίκες περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης. Αντίθετα, στις Νότιες Ευρωπαϊκές χώρες η μερική απασχόληση σπανίζει και αποτελεί κύριο παράγοντα των χαμηλών ποσοστών απασχόλησης των παντρεμένων γυναικών και ιδιαίτερα όσων έχουν παιδιά.

Στη χώρα μας οι εταιρείες που ζητούν να προσλάβουν προσωπικό για μερική απασχόληση συνεχώς αυξάνεται. Οι εταιρείες αυτές δραστηριοποιούνται κυρίως στο εμπόριο, στην παροχή υπηρεσιών, στη διαφήμιση, στην υψηλή τεχνολογία και τις ασφάλειες. Τα πλεονεκτήματα που προσφέρει ικανοποιούν κυρίως τις γυναίκες όπως είπαμε, αλλά και τους νεότερους σε ηλικία που τώρα αναζητούν απασχόληση. Η μερική απασχόληση έχει οφέλη τόσο για τους εργαζομένους όσο και για τις επιχειρήσεις. Οι εταιρείες προσλαμβάνουν περισσότερο προσωπικό και οι επιχειρήσεις έχουν την ευκαιρία να αυξήσουν την παραγωγικότητα τους.

Στην Ευρώπη το 17% των απασχολούμενων εργάζονται με μερική απασχόληση: το 5,5% των ανδρών και το 3,3% των γυναικών. Σε όλες τις χώρες η τάση είναι αυξητική τα τελευταία δέκα χρόνια. Συγκεκριμένα στις ΗΠΑ η μερική απασχόληση αφορά το 14% των απασχολούμενων, ο ποσοστό του οποίου είναι μικρότερο από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο. Στην Ελλάδα οι μερικώς απασχολούμενοι αποτελούν μόλις το 4,6%, εκ των οποίων το 1,8% είναι άνδρες και το 5,8% είναι γυναίκες (Γαβρόγλου και Κικίλιας, 2001).

Όσον αφορά τους νέους που απασχολούνται σε θέσεις πλήρους απασχόλησης επί του συνόλου των απασχολούμενων είναι πολύ λιγότεροι με αποτέλεσμα το ποσοστό μερικής απασχόλησης στους νέους να είναι μεγαλύτερο. Το ποσοστό των μερικώς απασχολούμενων νέων που επιθυμούν αυτές τις θέσεις φτάνει το 25% αυτών. Τα ποσοστά βέβαια μπορούν να διαφοροποιηθούν ανάλογα με το φύλο των ανθρώπων και την οικογενειακή τους κατάσταση (Ιωακείμογλου και Κρητικίδης, 1997).

Πίνακας 3.18.: Πλήρης και μερική απασχόληση των γυναικών, λόγος της μερικής απασχόλησης κατά ομάδες ηλικιών, 1997

	ΣΥΝΟΛΟ	14 ετών	15-19 ετών	20-24 ετών	25-29 ετών	30-44 ετών	45-64 ετών	65+ ετών
ΣΥΝΟΛΟ	1415076	297	23755	116167	187051	608402	444002	35402
α) Πλήρης	1299841	204	20225	105890	170283	571921	405014	26303
β) Μερική, επειδή	115235	93	3530	10276	16767	36482	38988	9099
Παρακολουθεί μαθήματα ή εκπαιδεύεται	2587	32	378	586	633	601	319	39
Εχει ασθένεια ή ανικανότητα	2775	0	0	72	0	136	939	1629
Δεν μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση	41422	0	1339	6517	10523	13826	8843	375
Δεν ήθελε πλήρη απασχόληση	48363	61	1705	2213	2950	13933	21980	5521
Άλλοι λόγοι	19459	0	33	858	2541	7848	6644	1535
Δε δήλωσε το λόγο	628	0	75	32	120	136	264	0

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Επεξεργασία: Μονάδα Τεκμηρίωσης ΚΕΘΙ

***Β ' ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ
ΜΕΡΟΣ***

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ- ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ- ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ- ΑΝΑΛΥΣΗ- ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ

4.1. Μεθοδολογία της Δειγματοληπτικής Έρευνας

Το δεύτερο μέρος αποτελεί το εμπειρικό μέρος της πτυχιακής, του οποίου σκοπός είναι να εντοπίσει, να παρουσιάσει και να αναλύσει τους παράγοντες που επηρεάζουν, θετικά ή αρνητικά, την απασχόληση και την ανεργία των «νέων» ανθρώπων. Έτσι, πραγματοποιήθηκε δειγματοληπτική έρευνα η οποία διήρκησε από τις 05-01-07 έως και τις 05-04-07. Το μέσο που χρησιμοποιήθηκε για την ολοκλήρωση του εμπειρικού μέρους της έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο, το οποίο μοιράστηκε σε εκατό (100) άνεργα άτομα ηλικίας 18 χρόνων και άνω.

Το δείγμα προκειμένου να είναι αντιπροσωπευτικό κρίθηκε σκόπιμο να επεκταθεί σε διάφορους δήμους της Αθήνας, οι οποίοι χωρίζονται στα Νότια Προάστια (Ηλιούπολη, Νέος Κόσμος, Δάφνη, Υμηττός, Βουλιαγμένη, Βούλα, Γλυφάδα, Αργυρούπολη, Νέα Σμύρνη), στα Βόρεια Προάστια (Κηφισιά, Μαρούσι, Χαλάνδρι, Νέα Ιωνία, Ν. Φιλαδέλφεια, Λυκόβρυση), στα Δυτικά Προάστια (Δραπετσώνα-Πειραιάς, Χαϊδάρι, Καλλιθέα, Ζεφύρι), στα Ανατολικά Προάστια (Βύρωνα) και στο κέντρο της Αθήνας (Κολωνός, Παγκράτι).

Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει σαράντα δύο (42) ερωτήσεις, οι οποίες επιλέχθηκαν βάσει των προηγούμενων ερευνών που αναφέρονται στην απασχόληση και την ανεργία. Από τις ερωτήσεις, οι οκτώ (8) είναι «ανοικτού τύπου» και οι τριάντα τέσσερις (34) «κλειστού τύπου», εκ των οποίων οι εννέα (9) είναι κλίμακας Λίκερτ (Likert) και οι έντεκα (11) είναι ψευδομεταβλητές, ενώ ο ερωτώμενος κλήθηκε να επιλέξει μόνο μια απάντηση.

Όσον αφορά την τοποθέτηση των ερωτήσεων κατά τη δημιουργία του ερωτηματολογίου έγινε με την κατηγοριοποίησή τους σε τέσσερις (4) ομάδες, οι οποίες είναι οι εξής: α) τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, β) τα οικονομικά χαρακτηριστικά, γ) τα κοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά και δ) οι υποθετικές ερωτήσεις.

Ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, μελετώνται οι μεταβλητές που σκιαγραφούν το φύλο και την ηλικία των ερωτηθέντων, οι οποίες είναι απαραίτητες για να διαπιστωθεί εάν υπάρχουν διαφορές στην απασχόληση και την ανεργία ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες ή σε ηλικιακές ομάδες. Επίσης, διερευνάται το επίπεδο μόρφωσης των ερωτηθέντων και των γονέων τους, οι γνώσεις τους στις ξένες γλώσσες και τους υπολογιστές καθώς και η οικογενειακή κατάσταση, ο αριθμός και οι ηλικίες των παιδιών (εάν υπάρχουν). Τέλος, ζητείται από τον κάθε ερωτώμενο ξεχωριστά, να γράψει τον τόπο κατοικίας του (δήμο) προκειμένου να εξεταστεί εάν και κατά πόσο επηρεάζει το γεγονός ότι είναι άνεργος/η. Οι μεταβλητές που υπάρχουν στην συγκεκριμένη ενότητα έχουν χρησιμοποιηθεί ως επί το πλείστον σε όλες σχεδόν τις μελέτες από τις οποίες ενδεικτικά αναφέρουμε αυτή των Gregg and Tominey (2004), Kryger (1999) και Brauns *et al.* (1999).

Στην κατηγορία των οικονομικών χαρακτηριστικών, προσδιορίζονται οι λόγοι για τους οποίους οι ερωτώμενοι είναι άνεργοι αυτό το διάστημα, εάν και πόσο χρονικό διάστημα αναζητούν δουλειά (μήνες) και το διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργάστηκαν (μήνες). Αναφέρεται το επάγγελμα που οι ερωτηθέντες ασχολούνταν πριν μείνουν άνεργοι, ο κλάδος απασχόλησης τους, οι ώρες που προτιμούν να εργάζονται, το επάγγελμα των γονέων τους, το ετήσιο οικογενειακό τους εισόδημα καθώς και ο τρόπος με τον οποίο καλύπτουν τις ανάγκες τους ως άνεργοι. Τέλος, καταγράφονται οι παράγοντες που ο κάθε ερωτώμενος πιστεύει ότι επηρεάζουν αρνητικά στο να βρει κάποιος δουλειά. Πολλά από το οικονομικά χαρακτηριστικά έχουν μελετήσει οι Weich and Lewis (1998), Macaulay (2004) κ.α.

Στην διερεύνηση των κοινωνικών και ψυχολογικών χαρακτηριστικών, περιλαμβάνονται ο κοινωνικός αποκλεισμός των ανέργων από γονείς, αδέρφια, συγγενείς, φίλους, αγνώστους ή από άλλο, καθώς επίσης οι θάνατοι και οι αυτοκτονίες που έχουν προκληθεί λόγω της ανεργίας των ανθρώπων. Οι μεταβλητές αυτές χρησιμοποιήθηκαν σε αρκετές μελέτες, όπως σε αυτές των Sokou *et al.* (2002), Blakely *et al.* (2003), Rose (2001) και Kingdon and Knight (2000).

Επιπλέον, το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει τις υποθετικές ερωτήσεις οι οποίες αναφέρονται στο εάν οι ερωτηθέντες θα σταματούσαν το σχολείο προκειμένου να εργαστούν και αν θα ακολουθούσαν ποτέ το επάγγελμα των γονιών τους, όπως και το κατά πόσο θα ήταν έτοιμοι να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις μιας δύσκολης δουλειάς. Επίσης, ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει στο εάν θα ολοκλήρωνε τις

σπουδές του στο εξωτερικό στην περίπτωση που είχε την οικονομική δυνατότητα και εάν πιστεύει θα τον βοηθούσε αυτό θετικά στο να βρει πιο εύκολα δουλειά στην Ελλάδα.

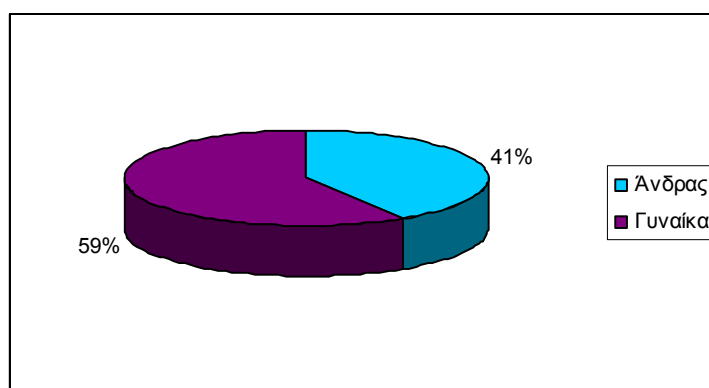
Τέλος, στα επόμενα κεφάλαια ακολουθεί παρουσίαση και ανάλυση των πινάκων περιγραφικών στοιχείων, καθώς και των πινάκων συχνοτήτων και διπλής εισόδου.

4.2. Ανάλυση Πινάκων Συχνοτήτων και Πινάκων Διπλής Εισόδου

4.2.1. Ανάλυση των Δημογραφικών Χαρακτηριστικών

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα 4.1., από το συνολικό δείγμα της έρευνας που είναι εκατό (100) άτομα, το 59% είναι άνεργες γυναίκες και το 41% είναι άνεργοι άνδρες.

Διάγραμμα 4.1: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά φύλο.

Το φύλο του ερωτώμενου είναι ένας από τους παράγοντες που παίζουν σημαντικό ρόλο στην διάρκεια της ανεργίας αλλά και στην χρονική διάρκεια αναζήτησης απασχόλησης. Έτσι, από το 27% των ατόμων που είναι άνεργοι από 1-6 μήνες, οι άνδρες είναι περισσότεροι από τις γυναίκες με αντίστοιχα ποσοστά 16% και 11%. Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση αυτών που δεν απασχολούνται από 6-12 μήνες (14% του συνόλου), με το ποσοστό των ανδρών να φτάνει στο 8%. Όμως, αυξάνοντας η διάρκεια της ανεργίας, οι γυναίκες κατέχουν την πλειοψηφία στα ποσοστά όπως φαίνεται παρακάτω:

- Από το 12%, το 8% είναι άνεργες γυναίκες από 12-18 μήνες.
- Από το 16%, το 13% είναι άνεργες γυναίκες από 24 μήνες και άνω.
- Από το 21%, το 17% είναι άνεργες γυναίκες που δεν έχουν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 3).

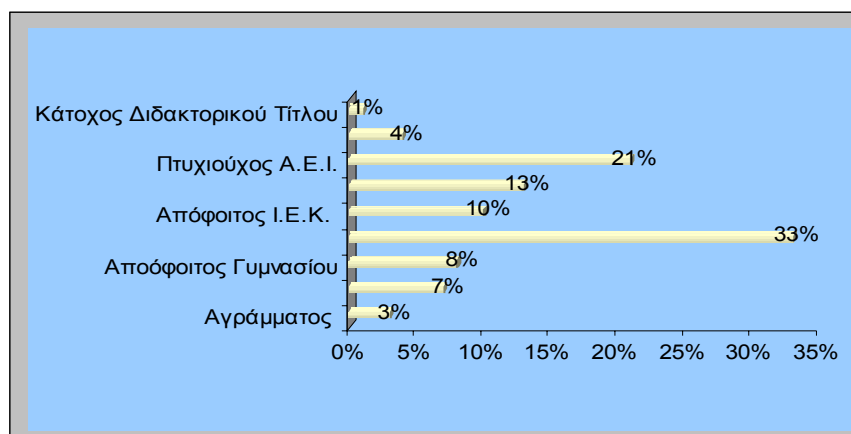
Όσον αφορά την σχέση ανάμεσα στο φύλο και την αναζήτηση εργασίας φαίνεται ότι οι περισσότερες γυναίκες, δηλαδή το 32%, δεν ψάχνουν απασχόληση σε αυτήν την περίοδο της ζωής τους, ενώ το 13% αναζητά απασχόληση για διάστημα 1-6

μηνών (το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση των ανδρών). Όμως, κανένας άνδρας δεν αναζητά εργασία από 24 μήνες και άνω, σε αντίθεση με το 1% των γυναικών. Τέλος, από το 9% αυτών που αναζητούν δουλειά λιγότερο από 1 μήνα, το 6% είναι άνδρες (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 18).

Βάσει αποτελεσμάτων ο μέσος όρος ηλικίας των ερωτηθέντων είναι 23 ετών. Αυτό που παρατηρείται είναι ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των ερωτηθέντων, τόσο αυξάνεται το διάστημα ανεργίας (από 18 μήνες και άνω) που είναι εκφρασμένο σε μήνες. Αντιθέτως, αυξημένα είναι τα ποσοστά αυτών που είναι άνεργοι από 1-6 μήνες ή δεν έχουν εργαστεί ποτέ στη ζωή τους και οι ηλικίες αυτών είναι περίπου από 18 έως 30 ετών (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 4). Άρα, όσο αυξάνεται η ηλικία τόσο οι άνθρωποι αυτοί δεν αναζητούν δουλειά ή αναζητούν 6-18 μήνες. Όσο για τις πιο νεαρές ηλικίες πολλοί είναι αυτοί που είτε δεν αναζητούν δουλειά λόγω σπουδών είτε ψάχνουν για λιγότερο από 1 μήνα έως και 12 μήνες (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 19).

Το διάγραμμα 4.2. παρουσιάζει το επίπεδο μόρφωσης των ερωτηθέντων σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα συχνотήτων 3. Έτσι, από το 33% του συνόλου που απάντησαν ότι είναι απόφοιτοι λυκείου, το 10% δεν έχει απασχοληθεί ποτέ, το 8% έχει απασχοληθεί για διάστημα από 1-6 μήνες, το 6% από 6-12 και το 3% από 24 μήνες και άνω. Μόνο 1 από τους 100 ερωτηθέντες είναι κάτοχος διδακτορικού τίτλου και άνεργος για διάστημα μεταξύ 18 και 24 μηνών. Μετά τους αποφοίτους λυκείου το μεγαλύτερο ποσοστό (21%) κατέχουν οι απόφοιτοι των Α.Ε.Ι., εκ των οποίων το 6% είναι άνεργο από 1-6 μήνες και άλλο ένα 6% από 12-18 μήνες. Τέλος, από το 3% των αγραμμάτων, το 2% είναι άνεργο πάνω από 24 μήνες και το 1% δεν έχει εργαστεί ποτέ στη ζωή του ενώ κανένας από το σύνολο δεν αναζητά δουλειά αυτό το διάστημα (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 5).

Διάγραμμα 4.2: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά επίπεδο μόρφωσης.

Επιπλέον, κανένας από τους αποφοίτους του γυμνασίου, του λυκείου και των Ι.Ε.Κ. καθώς κανείς από τους πτυχιούχους των Τ.Ε.Ι. και κατόχους μεταπτυχιακού και διδακτορικού τίτλου δεν αναζητούν εργασία για περισσότερο από 18 μήνες. Όμως, από το σύνολο των πτυχιούχων των Α.Ε.Ι., το 9% είναι άνεργο για 1-6 μήνες. Αντιθέτως, το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων λυκείου, δηλαδή το 24%, δεν αναζητούν δουλειά. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το σύνολο αυτών που δεν ψάχνουν δουλειά αυτήν την περίοδο της ζωής τους είναι το 44%, ποσοστό που δείχνει την αδράνεια των ανέργων να αναζητήσουν εργασία (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 20).

Εκτός από το επίπεδο μόρφωσης, σημαντικό ρόλο στο να βρει ένας άνεργος εργασία είναι να έχει γνώσεις και πτυχία σε τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα και να κάνει χρήση υπολογιστών. Το 53% των 100 ανθρώπων που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια ξέρουν πολύ καλά (30%) και άριστα (23%) να μιλούν αγγλικά, ενώ το 16% του συνόλου δεν γνωρίζει καθόλου την αγγλική γλώσσα. Την γαλλική γλώσσα την γνωρίζει άριστα μόλις το 3% και πολύ καλά μόνο το 13%, αφού το μεγαλύτερο ποσοστό (51%) δεν την γνωρίζει καθόλου. Ακόμα μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των ανθρώπων που δεν έχει καθόλου γνώσεις των γερμανικών (77%) και μόλις το 1% και το 6% γνωρίζουν άριστα και πολύ καλά αντίστοιχα. Πολύ κοντά είναι τα ποσοστά των ανθρώπων που δεν έχουν καμία γνώση της ισπανικής και ιταλικής γλώσσας (87% και 82% αντίστοιχα), ενώ ίδιο είναι το ποσοστό (3%) όσων γνωρίζουν άριστα τις δύο τελευταίες ξένες γλώσσες. Η διαφορά που παρατηρείται είναι ότι κανένας από τους ερωτηθέντες δε φαίνεται να ξέρει καλά τα ισπανικά, σε αντίθεση με τα ιταλικά που το 5% έχει απαντήσει θετικά σε αυτή την ερώτηση. Άλλη ξένη γλώσσα, εκτός από αυτές που ήδη έχουν αναφερθεί, γνωρίζει λίγο μόνο το 4% και καθόλου το 96%. Τέλος, σημειώνεται ότι το 87% γνωρίζει έστω και μία γλώσσα, ενώ μόνο το 13% δεν γνωρίζει καμία ξένη γλώσσα, εκ των οποίων κανείς από αυτούς δεν είναι άνεργος λιγότερο από 1-6 μήνες.

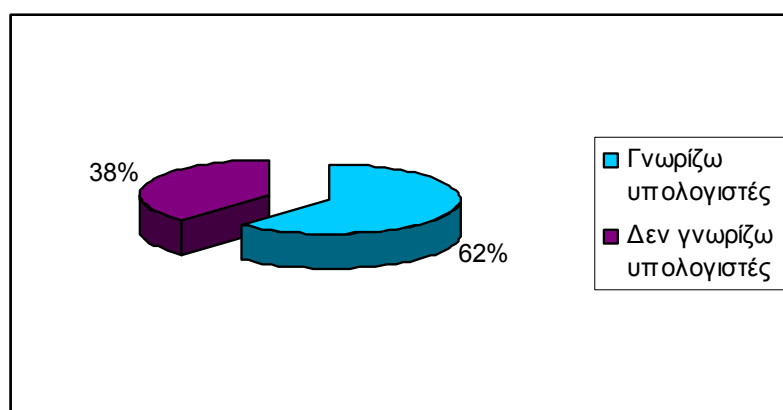
Αναλυτικότερα, το 9% αυτών που δεν γνωρίζουν καθόλου αγγλικά δεν απασχολείται από 24 μήνες και άνω. Από αυτούς που γνωρίζουν καλά και πολύ καλά την αγγλική γλώσσα, το 27% είναι άνεργοι από 1-6 μήνες. Όσο για τα γαλλικά, τα υψηλότερα ποσοστά εμφανίζονται σε όσους είναι άνεργοι από 1-6 μήνες (12%) και σε αυτούς που δεν έχουν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν (12%). Από 12 έως 24 μήνες άνεργοι είναι αυτοί που γνωρίζουν άριστα γαλλικά. Από τους αριστούχους των γερμανικών, ισπανικών και ιταλικών, είτε δεν έχουν εργαστεί ποτέ μέχρι τώρα είτε είναι άνεργοι από 12 μήνες και άνω. Περίπου στην ίδια διάρκεια ανεργίας είναι τα

άτομα που γνωρίζουν λίγο μια άλλη ξένη γλώσσα (βλ. πίνακες διπλής εισόδου 6-12). Όμως, κανένας από αυτούς που γνωρίζουν έστω μία από τις έξι ξένες γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, ιταλικά ή άλλη) δεν αναζητά δουλειά από 24 μήνες και άνω, εκτός από αυτούς που δεν γνωρίζουν καθόλου κάποια από τις έξι γλώσσες (βλ. πίνακες διπλής εισόδου 21-27).

Ένα επιπλέον προσόν που «λειτουργεί» θετικά στο να βρει κάποιος πιο εύκολα δουλειά είναι να κάνει χρήση υπολογιστών. Μόνο το 62% έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και το υπόλοιπο 38% δεν ξέρει καθόλου από υπολογιστές και δεν έχει καμία γνώση πληροφορικής. Στην εποχή μας, το να μην γνωρίζει κάποιος να χειρίζεται τους υπολογιστές θεωρείται ένας από τους παράγοντες που επηρεάζει αρνητικά την απασχόληση αυτών των ανθρώπων. Από το σύνολο αυτών που δεν έχουν γνώσεις πάνω στο αντικείμενο το 12% είναι άνεργο 24 μήνες και άνω και το 8% δεν έχει εργαστεί ποτέ πριν. Επίσης, κανείς δεν αναζητά δουλειά από 18-24 μήνες.

Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή στην περίπτωση αυτών που κάνουν χρήση υπολογιστών, όσο αυξάνεται η διάρκεια ανεργίας τόσο τα ποσοστά μειώνονται. Για παράδειγμα, το υψηλότερο ποσοστό (20%) εμφανίζεται σε αυτούς που χρησιμοποιούν υπολογιστές και είναι άνεργοι μεταξύ 1 και 6 μηνών, ενώ παράλληλα το 27% δεν ενδιαφέρεται να εργαστεί αυτό το διάστημα. Εξαίρεση αποτελούν αυτοί που δεν έχουν εργαστεί ποτέ πριν (13%) αλλά έχουν τις απαραίτητες γνώσεις πάνω στην πληροφορική-υπολογιστές. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι το 6% (από το σύνολο που είναι γνώστες του αντικειμένου) αναζητά δουλειά για λιγότερο από 1 μήνα, ενώ κανείς δεν ψάχνει πάνω από 24 μήνες (βλ. πίνακες διπλής εισόδου 13,27).

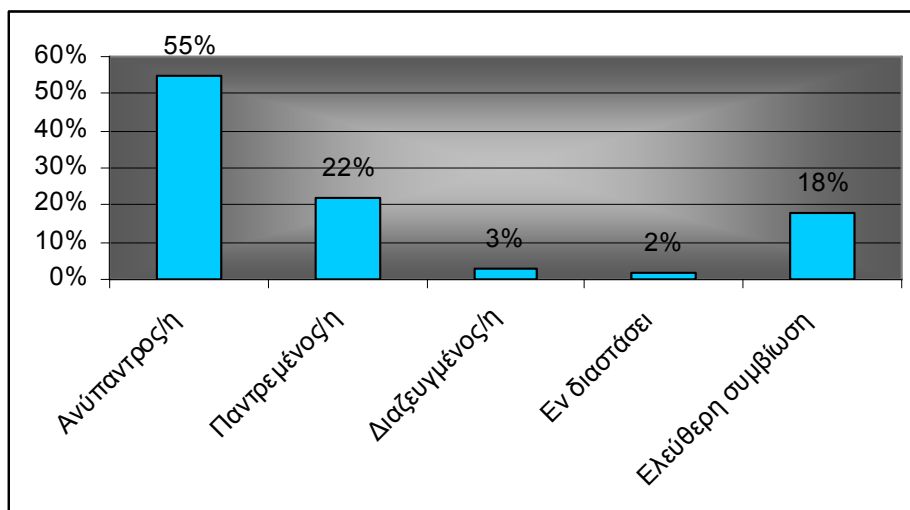
Διάγραμμα 4.3: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις γνώσεις ή μη υπολογιστών.

Στην ερώτηση «τι άλλα προσόντα έχετε που πιστεύετε ότι θα σας βοηθούσαν να βρείτε πιο εύκολα εργασία» το 20% απάντησε ότι δεν έχει κανένα άλλο προσόν. Ενώ οι περισσότεροι που έδωσαν μία απάντηση αναφέρθηκαν ως επί το πλείστον στην προϋπηρεσία, στην εξωτερική τους εμφάνιση, στο ότι έχουν όρεξη για δουλειά, στην διορατικότητα, στην συνεργασία και στην ομαδικότητα, στα επικοινωνιακά τους προσόντα, στην ισχυρή τους προσωπικότητα, στην ικανότητα λόγου, στην υπομονή, επιμονή, ανεκτικότητα και εργατικότητα. Πολλοί ήταν αυτοί που έκαναν συνδυασμό των παραπάνω απαντήσεων. Για παράδειγμα, το 4% έχει εξωτερική εμφάνιση, όρεξη για δουλειά και διορατικότητα, το 5% έχει επικοινωνιακά προσόντα, όρεξη για δουλειά και εργατικότητα, το 2% έχει επιμονή, υπομονή, υπακοή και εμπνέει εμπιστοσύνη κ.α.. Παρόλα αυτά, λοιπόν, ένα αρκετά υψηλό ποσοστό που φτάνει το 34% αρκετά, το 27% πολύ και το 11% πάρα πολύ, πιστεύει ότι τα προσόντα τους επαρκούν ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες και απαιτήσεις των εργοδοτών.

Το ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε εκατό «νέους» άνεργους που ο μέσος όρος ηλικίας τους είναι 23 ετών, γι' αυτό και το 55% του συνόλου είναι ανύπαντροι. Όμως υπάρχει και ένα 22% του συνολικού δείγματος που είναι παντρεμένοι, αλλά κανένας από αυτούς δεν είναι χήρος ή χήρα. Το 18% έχουν ελεύθερη συμβίωση. Επιπλέον, μόλις το 26% έχει παιδί/ά. Άρα, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 74% δεν έχει κανένα παιδί, το 10% έχει 1 παιδί, το 14% έχει 2 παιδιά, το 2% έχει 3 παιδιά και κανένας δεν έχει τέταρτο παιδί.

Διάγραμμα 4.4: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με την οικογενειακή τους κατάσταση.

Ο λόγος που ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να αναφέρουν τον τόπο κατοικίας τους (δήμος) είναι για να συσχετιστεί η σχέση του τόπου κατοικίας με την ανεργία. Οι απαντήσεις που έδωσαν, με σειρά υψηλότερου ποσοστού, είναι οι εξής: Καλλιθέα (8%), Ηλιούπολη(15%), Νέος Κόσμος(4%), Χαλάνδρι(3%), Δάφνη(11%), Υμηττός(7%), Κολωνός(4%), Πειραιάς(Δραπετσώνα)(6%), Μαρούσι(4%), Νέα Σμύρνη(4%), Νέα Φιλαδέλφεια(3%), Νέα Ιωνία(3%), Βύρωνας(7%), Λυκόβρυση(2%), Γλυφάδα(3%), Βούλα(1%), Αργυρούπολη(5%), Βουλιαγμένης(1%), Ζεφύρι(1%), Παγκράτι(4%), Χαϊδάρι(3%), Κηφισιά(1%). Οι δήμοι οι οποίοι έχουν ειπωθεί βρίσκονται σε μακρινή απόσταση από το κέντρο της Αθήνας. Παρόλα αυτά το 38% πιστεύει ότι δεν παίζει καθόλου σημαντικό ρόλο ο τόπος κατοικίας του με το ότι είναι άνεργοι αυτό το διάστημα. Όμως, το 30% θεωρεί ότι είναι λίγο, το 5% ότι είναι αρκετά, το 8% πολύ και μόνο το 2% πάρα πολύ σημαντικό. Αλλά το 53% των ανθρώπων απάντησε ότι είναι διατεθειμένο και πρόθυμο εάν και εφόσον θεωρηθεί απαραίτητο να εγκαταλείψει τον τόπο κατοικίας του προκειμένου να έχει περισσότερες πιθανότητες να απασχοληθεί.

Ομοίως, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (89% του δείγματος) των ανθρώπων δεν πιστεύει ότι ο παράγοντας- τόπος κατοικίας επιδρά αρνητικά στην χρονική διάρκεια της ανεργίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι όταν αναφερόμαστε στον τόπο κατοικίας, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο κατά πόσο η περιοχή (στην οποία ο κάθε ερωτώμενος διαμένει) διευκολύνει τον άνεργο να εργαστεί από άποψη απόστασης. Έτσι, από το 89%:

- Το 23% είναι άνεργο 1 έως 6 μήνες.
- Το 18% δεν έχει εργαστεί ποτέ μέχρι τώρα.
- Το 14% είναι άνεργο από 6-12.
- Το 14% από 24 μήνες και άνω.
- Το 10% από 12-18 μήνες.
- Το 7% από 18-24 μήνες και
- Το 3% λιγότερο από 1 μήνα.

Από την άλλη πλευρά, δηλαδή αυτοί που πιστεύουν ότι ο τόπος κατοικίας είναι αρνητικός παράγοντας (11%), κανένας δεν είναι άνεργος λιγότερο από 1 μήνα, από 6-12 και από 18-24 μήνες (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 16).

4.2.2. Ανάλυση των Οικονομικών Χαρακτηριστικών

Η παρακάτω κατηγορία εμπεριέχει στοιχεία και δεδομένα που αφορούν τα οικονομικά χαρακτηριστικά της δειγματοληπτικής έρευνας.

Στη συνέχεια αναφέρονται οι πιθανές απαντήσεις που υπήρχαν στο ερωτηματολόγιο σχετικά με τον λόγο που οι 100 ερωτηθέντες είναι άνεργοι αυτό το διάστημα και μέσα στην παρένθεση τα αντίστοιχα ποσοστά των ανθρώπων που σημείωσαν ότι κάθε αίτιο ξεχωριστά τους αντιπροσωπεύει και είναι τα εξής:

- Ήταν προσωπική επιλογή (33%)
- Θέλατε να αφοσιωθείτε στις σπουδές/σχολείο (39%)
- Θέλατε να κάνετε μεταπτυχιακό (7%)
- Έληξε η σύμβασή σας (17%)
- Αντιμετωπίσατε δυσκολίες προσαρμογής στον χώρο εργασίας (16%)
- Θέλατε να ασχοληθείτε με την ανατροφή των παιδιών σας ((12%)
- Μείνατε έγκυος και σας απολύσανε (1%)
- Μείνατε έγκυος και φύγατε από μόνη σας (5%)
- Αλλάξατε τόπο κατοικίας (0%)
- Δεν ήσασταν ικανοποιημένος/η με τον μισθό σας (31%)

Όπως παρατηρείται οι λόγοι ποικίλουν. Το μεγαλύτερο ποσοστό δεν εργάζεται αυτή την περίοδο γιατί ασχολείται με το σχολείο και τις σπουδές του ενώ μεγάλο ήταν και το ποσοστό που απάντησε ότι ο λόγος που δεν εργάζεται είναι επειδή δεν ήταν ικανοποιημένοι με τον μισθό τους. Όπως ήταν αναμενόμενο κανείς δεν απάντησε τον τόπο κατοικίας ως αίτιο της ανεργίας του.

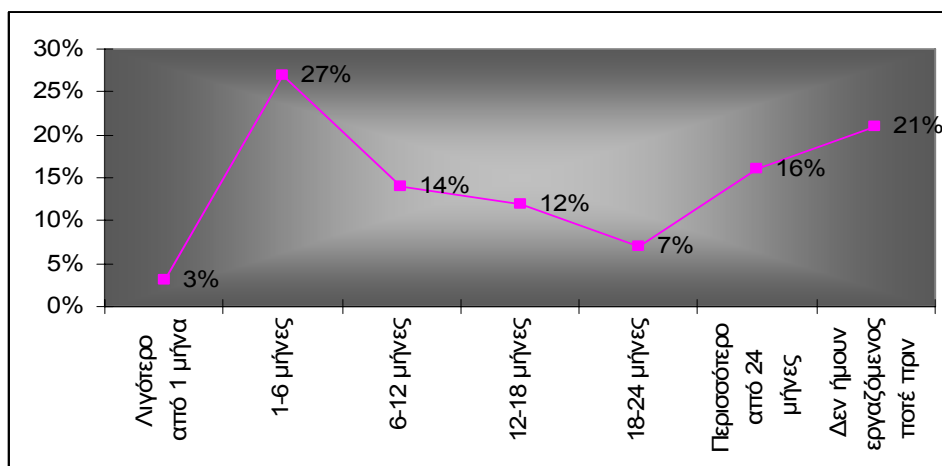
Πολλοί από τους ερωτηθέντες θεωρούν ως βασική αιτία της ανεργίας τους το σχολείο/σπουδές ή το γεγονός ότι ήθελαν να κάνουν μεταπτυχιακό ή το ότι δεν ήταν ικανοποιημένοι με τον μισθό που τους δίνανε ή κι ένα συνδυασμό όλων αυτών των αιτιών αλλά και άλλων μαζί. Άρα, από το 61% όσων πιστεύουν ότι ο λόγος που είναι άνεργοι αυτό το διάστημα δεν οφείλεται στο σχολείο/σπουδές, το 18% είναι άνεργο από 1-6 μήνες και το 15% είναι από 24 μήνες και άνω. Το τελευταίο ποσοστό είναι πολύ υψηλό όταν το σύνολο των ατόμων που είναι άνεργοι από 24 μήνες και άνω είναι 16%. Την πλειοψηφία, δηλαδή το 15%, καταλαμβάνουν αυτοί που δεν ήταν ποτέ μέχρι τώρα εργαζόμενοι (21% του συνόλου) και υποστηρίζουν ότι αιτία είναι η αφοσίωσή τους στις σπουδές. Αντιθέτως, λίγοι ήταν αυτοί που αναφέρθηκαν στο

γεγονός ότι ήθελαν να κάνουν μεταπτυχιακό ως «δικαιολογία» για το ότι δεν εργάζονται. Έτσι, από το 93% που δεν θεωρεί ότι το μεταπτυχιακό είναι ο λόγος της ανεργίας τους, το 25% είναι άνεργο από 1-6 μήνες, το 19% δεν είχε εργαστεί ποτέ πριν, το 16% είναι άνεργο 24 μήνες και άνω, το 13% από 6-12 μήνες, το 10% από 12-18 μήνες, το 7% από 18-24 και μόνο ένα 3% είναι άνεργο λιγότερο από 1 μήνα (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 1,2).

Ο τελευταίος από τους λόγους που οι ερωτηθέντες θεωρούν υπεύθυνο για την μεγάλη χρονική διάρκεια της ανεργίας τους είναι ότι δεν είναι ικανοποιημένοι με τον μισθό που τους δίνουν οι εργοδότες για συγκεκριμένες ώρες εργασίας. Έτσι, το 13% δεν απασχολείται για διάστημα 1-6 μήνες, το 6% από 24 μήνες και άνω, το 5% από 18-24, το 4% από 12-18 και το 3% από 6-12 μήνες. Όμως, κανένας από αυτούς δεν είναι άνεργος για λιγότερο από 1 μήνα αλλά και κανένας δεν υπάρχει που να μην έχει εργαστεί ποτέ στη ζωή του (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 17).

Στη συνέχεια, οι πίνακες συχνοτήτων (37-40) που παραπέμπουν στις ερωτήσεις σχετικά με την χρονική διάρκεια αναζήτησης εργασίας και την χρονική διάρκεια που έχει περάσει από την τελευταία φορά ο ερωτώμενος έχει εργαστεί παρουσιάζονται παρακάτω. Άρα, αναλυτικότερα τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το 44% του συνόλου δεν αναζητά δουλειά αυτό το διάστημα. Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά υψηλό και εκφράζει την αδράνεια των ανθρώπων. Από το υπόλοιπο 56% των ερωτηθέντων το 26% αναζητά δουλειά από 1-6 μήνες. Ίδιο είναι το ποσοστό των ανθρώπων (9%) που αναζητά δουλειά λιγότερο από 1 μήνα, από 6-12 μήνες και από 12-18 μήνες. Συνεπώς, κατά μέσο όρο το διάστημα όσων αναζητούν δουλειά είναι 6 μήνες και άνω. Έπειτα, το 21% του συνόλου δεν έχει εργαστεί ποτέ στο παρελθόν.

Διάγραμμα 4.5: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα ανεργίας τους.

Επομένως, όσον αφορά το χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργάστηκε το υπόλοιπο 70% των ερωτηθέντων, για το 27% έχουν περάσει 1-6 μήνες, για το 14% 6-12 μήνες, για το 12% 12-18 μήνες και για το 16% περισσότερο από 24 μήνες. Η μέγιστη τιμή που έχει αναφερθεί είναι 312 μήνες κι έτσι ο μέσος όρος των μηνών που έχουν περάσει από την τελευταία απασχόληση είναι 34,52 μήνες (δηλαδή, πάνω από 2 χρόνια).

Ίδιο είναι το ποσοστό όσων ήταν φοιτητές (9%) ή μαθητές (9%) πριν μείνουν άνεργοι. Το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζόταν στο παρελθόν ως ιδιωτικός υπάλληλος (45%), αμέσως μετά είναι ο δημόσιος υπάλληλος (15%) και ο ελεύθερος επαγγελματίας (14%) αλλά μόλις με ποσοστό 1% είναι το επάγγελμα του αγρότη. Από το 75% του συνολικού πληθυσμού που έχουν εργαστεί στο παρελθόν (αφού το 21% δεν έχουν εργαστεί ποτέ στο παρελθόν), το 25% αναφέρει ως κλάδο απασχόλησης τις λοιπές υπηρεσίες, το 18% το εμπόριο (χονδρικό, λιανικό) το 12% τα εστιατόρια-ξενοδοχεία, το 8% τις κατασκευές, το 7% σε τράπεζες-ασφάλειες, το 5% τις μεταφορές-επικοινωνίες, και το 2% την γεωργία, κτηνοτροφία, δάση και τον ηλεκτρισμό-φυσικό αέριο. Η αλιεία, τα ορυχεία και η μεταποίηση δεν έχουν αναφερθεί ως κλάδοι απασχόλησης. Συνεπώς, είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ανθρώπων προτιμούν τον τριτογενή τομέα απασχόλησης από τον δευτερογενή, ενώ δεν δείχνουν κανένα ενδιαφέρον στον πρωτογενή τομέα.

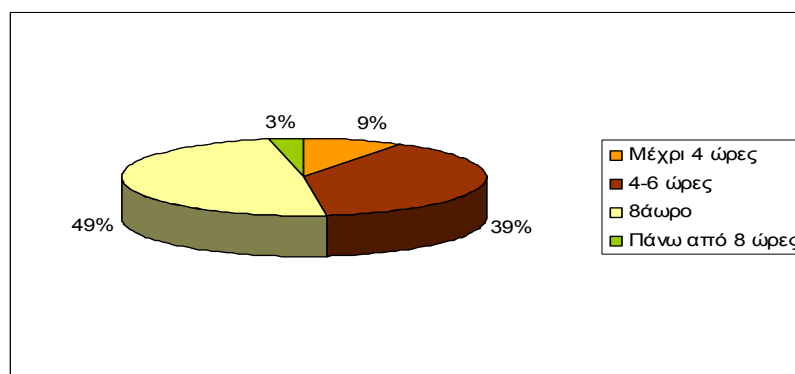
Κάποιοι από όλους τους ερωτηθέντες είτε εργάζονταν πριν μείνουν άνεργοι, είτε δεν έχουν εργαστεί ποτέ μέχρι τώρα στη ζωή τους και ήταν μαθητές/τριες ή φοιτητές/τριες. Το επάγγελμα, λοιπόν, με το οποίο είχαν επιλέξει να απασχοληθούν πριν μείνουν άνεργοι εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, μερικοί από τους οποίους είναι το φύλο και η ηλικία, το επίπεδο μόρφωσής τους και οι γνώσεις τους στις ξένες γλώσσες και τους υπολογιστές. Κριτήρια πολύ σημαντικά για την επιλογή ενός επαγγέλματος. Την πλειοψηφία την καταλαμβάνουν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι, εκ των οποίων το 28% είναι γυναίκες. Τα ποσοστά των δημοσίων υπαλλήλων ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες είναι πολύ κοντά, 7% για τις γυναίκες και 8% για τους άνδρες. Όμως, κανένας από τους άνδρες δεν είναι αγρότης ή μαθητής (το 8% των μαθητών είναι 18 ετών). Εννέα είναι τα άτομα των φοιτητών/τριών από τα οποία το 6% είναι γυναίκες, σε αντίθεση με το επάγγελμα του ελεύθερου επαγγελματία (το 7% και το 6% είναι 23 και 22 ετών αντίστοιχα.) που το 10% είναι άνδρες (βλ. πίνακες διπλής εισόδου 34,35).

Ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι από το σύνολο των ιδιωτικών υπαλλήλων το 2% είναι αγράμματοι. Επίσης, από το 7% των αποφοίτων δημοτικού το 1% είναι δημόσιος υπάλληλος και το 3% ελεύθεροι επαγγελματίες. Λογικό, όμως, είναι ότι από το 33% των αποφοίτων του λυκείου το 15% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι και από το 21% των αποφοίτων των Α.Ε.Ι., το 10% είναι επίσης ιδιωτικοί υπάλληλοι. Με το ίδιο ακριβώς επάγγελμα ασχολούνταν και το 3% των κατόχων μεταπτυχιακού και το 1% διδακτορικού τίτλου. Τέλος, όσοι ασχολούνταν με την οικιακή απασχόληση το 2% είναι απόφοιτοι δημοτικού και το υπόλοιπο 2% είναι αγράμματοι (1%) και πτυχιούχοι των Τ.Ε.Ι. (1%) (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 36).

Συνοπτικά, σχετικά με τις ξένες γλώσσες, οι αγρότες δεν γνωρίζουν καμία ξένη γλώσσα, σε αντίθεση με το σύνολο των μαθητών που όλοι γνωρίζουν τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα. Το 42% των ιδιωτικών υπαλλήλων ξέρει να μιλά έστω μια γλώσσα όπως και το 12% των δημοσίων υπαλλήλων. Παρόλα αυτά υπάρχει έστω κι ένας φοιτητής/τρια που δεν ξέρει καμία ξένη γλώσσα. Αυτοί που ασχολούνταν με τα οικιακά, οι μισοί (2%) δεν γνωρίζουν καμία και οι άλλοι μισοί (2%) γνωρίζουν έστω μία ξένη γλώσσα. Επίσης, η πλειονότητα σε κάθε κατηγορία επαγγέλματος ξέρει να χειρίζεται τους υπολογιστές, με εξαίρεση τους ανθρώπους που ασχολούνταν με την οικιακή απασχόληση ή ήταν αγρότες. Παρόλα αυτά συγκριτικά με το σύνολο των μαθητών ή των ιδιωτικών ή δημοσίων υπαλλήλων, αρκετά υψηλά είναι τα ποσοστά αυτών που δεν κάνουν χρήση υπολογιστών (βλ. πίνακες διπλής εισόδου 37-44).

Ο μέσος όρος ηλικίας, από τους 79, που έχουν εργαστεί για πρώτη φορά στο παρελθόν είναι τα 19,53 χρόνια. Μεγάλη εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι το 49% του συνολικού δείγματος προτιμά να εργάζεται δάωρο, το 39% από 4-6 ώρες, το 9% 4 ώρες και το 3% περισσότερες από 8 ώρες.

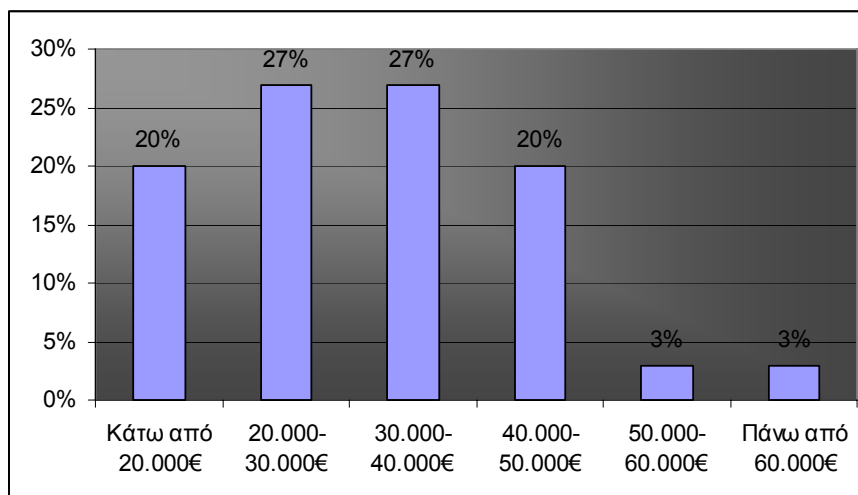
Διάγραμμα 4.6: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις ώρες απασχόλησης που προτιμούν.

Σύμφωνα, με άρθρα που έχουν δημοσιευτεί υποστηρίζεται ότι περισσότερο οι γυναίκες και τα άτομα νεαρής ηλικίας προτιμούν την ημιαπασχόληση (part-time). Βάσει τους πίνακες που έχουν δημιουργηθεί και στηρίζονται στα δεδομένα των ερωτηματολογίων, από το σύνολο των γυναικών (59%), το 29% προτιμά να εργάζεται από 4-6 ώρες, το 23% 8άωρο, το 6% μέχρι 4 ώρες και μόνο το 1% περισσότερες από 8 ώρες. Όσον αφορά το ανδρικό φύλο, το 26% προτιμά το 8άωρο, το 10% από 4-6 ώρες, το 3% μέχρι 4 και το 2% περισσότερες από 8 ώρες. Από το σύνολο αυτών που προτιμούν το 8άωρο, το 7% είναι 25 χρόνων και το 5% είναι 22 χρόνων. Έπειτα το υψηλότερο ποσοστό, δηλαδή το 4%, παρατηρείται έως την ηλικία των 29 χρόνων. Επιπλέον, από αυτούς που προτιμούν να εργάζονται από 4-6 ώρες, το 9% είναι 23 χρόνων και από 4% έχουν οι ηλικίες 18 και 22. Όμως, οι ηλικίες αυτών που θέλουν κι έχουν την διάθεση να εργάζονται περισσότερες από 8 ώρες, είναι μεγαλύτερες. Για παράδειγμα, το 1% εμφανίζεται στην ηλικία των 32 χρόνων, άλλο 1% στην ηλικία των 40 και το τελευταίο 1% στην ηλικία των 45 χρόνων (βλ. πίνακες διπλής εισόδου 45,46).

Κανένας από τους δυο γονείς των ερωτηθέντων δεν είναι φοιτητές ή μαθητές καθώς κανένας πατέρας δεν ασχολείται με την οικιακή απασχόληση. Παρακάτω παρατηρούνται σημαντικές διαφορές στις προτιμήσεις των επαγγελματιών και στα ποσοστά του καθένα ξεχωριστά ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες. Έτσι λοιπόν όσον αφορά το επάγγελμα του πατέρα, το 22% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, το 21% ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 19% είναι δημόσιοι υπάλληλοι, το 17% συνταξιούχοι, το 13% έμποροι, το 6% αγρότες και το 2% άνεργοι. Αντιθέτως, το 30% των μητέρων ασχολούνται με την οικιακή απασχόληση, το 22% είναι δημόσιοι υπάλληλοι, το 13% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 12% είναι συνταξιούχοι και έμποροι, το 4% είναι αγρότες και άνεργοι και τέλος το 3% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες. Βάσει λοιπόν τα επαγγέλματα και των δυο γονέων των ερωτηθέντων, το ίδιο ποσοστό του 27% σημειώνει ως ετήσιο οικογενειακό εισόδημα 20.000-30.000€ και 30.000-40.000€, ίδιο ποσοστό του 20% σημειώνει το κάτω από 20.000€ και από 40.000-50.000€ και ίδιο ποσοστό του 3% σημειώνει από 50.000-60.000€ και πάνω από 60.000€.

Διάγραμμα 4.7: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά ετήσιο οικογενειακό εισόδημα.

Βάσει τον πίνακα που αφορά το επάγγελμα του πατέρα, κανένας από τους ανέργους, δημόσιους και ιδιωτικούς υπαλλήλους και συνταξιούχους δεν έχουν οικογενειακό εισόδημα άνω των 60.000€. Από το σύνολο των ελεύθερων επαγγελματιών, αυτοί που έχουν ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από 30.000-40.000€ και από 40.000-50.000€ ισοβαθμούν με ποσοστό 7%. Το 1% έχει πάνω από 60.000€. Τα μεγαλύτερα ποσοστά των εμπόρων εμφανίζονται ακριβώς στα ίδια ποσά εισοδήματος με τα προηγούμενα (4%,4% και 1% αντίστοιχα). Απορία προκαλεί το γεγονός ότι το 1% (από το 6%) των αγροτών, έχει οικογενειακό εισόδημα (ετήσιο) άνω των 60.000€ αλλά κανείς δεν έχει από 50.000-60.000€ (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 30).

Ακολουθεί ο πίνακας με το επάγγελμα της μητέρας. Όπως είπαμε πριν οι περισσότερες μητέρες των ερωτηθέντων ασχολούνται με τα οικιακά. Από το σύνολο, λοιπόν, των μητέρων που ασχολούνται με τα οικιακά, το 13% έχει εισόδημα 20.000-30.000€, το 8% 30.000-40.000€, το 6% λιγότερο από 20.000€ ενώ μόλις από 1% έχει 40.000-50.000€, 50.000-60.000€ και 60.000 και άνω. Από τις μητέρες που είναι δημόσιοι υπάλληλοι το 8% έχει ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από 30.000-40.000€. Ενώ, από τους εμπόρους ένα ποσοστό που φτάνει στο 6% έχει από 40.000-50.000€ (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 31).

Έτσι, το 47% δηλώνει ότι το οικογενειακό του εισόδημα επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες του, ενώ το 53% υποστηρίζει ότι το οικογενειακό του εισόδημα δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες του. Οι 100 ερωτηθέντες, λοιπόν, ως άνεργοι

καλύπτουν τις ανάγκες τους έχοντας οικονομική βοήθεια από την οικογένεια τους (70%), αλλά κανένας δεν έχει οικονομική βοήθεια από τους φίλους του. Η κάλυψη των αναγκών από το ταμείο ανεργίας γίνεται μόνο από το 14%, καθώς επίσης ίδιο ποσοστό (14%) καλύπτει τις ανάγκες του από εισόδημα εκτός εργασίας (ενοικίαση διαμερίσματος κ.α).

Στην επόμενη ερώτηση του ερωτηματολογίου καταγράφονται κάποιοι από τους πιθανούς παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά στο να βρει κάποιος δουλειά και ζητείται από τους ερωτηθέντες να απαντήσουν με ποιους από τους αυτούς συμφωνούν. Έτσι, παρουσιάζονται οι παράγοντες αυτοί και δίπλα τα ποσοστά όσων συμφωνούν:

- Η ηλικία (53%)
- Το φύλλο (39)
- Η γυναίκα ανύπαντρη με παιδί (35%)
- Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (65%)
- Όταν δεν υπάρχουν γνώσεις ξένων γλωσσών και υπολογιστών (52%)
- Η εξωτερική εμφάνιση και η προσωπικότητα (24%)
- Η εθνικότητα (27%)
- Ο τόπος κατοικίας (11%)
- Η έλλειψη προϋπηρεσίας (65%)
- Όταν δεν υπάρχουν τα κατάλληλα προσόντα (59%)
- Κανένας από τους παραπάνω παράγοντες (5%)

Σημαντική έμφαση δίνεται στην μόρφωση και τα προσόντα του ανθρώπου που αναζητά δουλειά, στο αν υπάρχει προϋπηρεσία και συγκεκριμένη εξειδίκευση σε κάποιο τομέα απασχόλησης καθώς και στην ηλικία του ανέργου και λιγότερο στο φύλλο του, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το φύλλο δεν είναι σημαντικός αρνητικός παράγοντας απασχόλησης αφού έχει ποσοστό 39%.

Επιστρέφοντας στους πίνακες διπλής εισόδου (14, 29 και 15 αντίστοιχα) αναλύονται μερικοί παράγοντες οι οποίοι ακόμα δεν έχουν αναφερθεί. Έτσι, διαπιστώνεται ότι η έλλειψη προϋπηρεσίας των ανθρώπων είναι ακόμη ένας αρνητικός παράγοντας που επηρεάζει την απασχόληση. Από αυτούς που συμφωνούν το 21% δεν απασχολείται για διάστημα 1-6 μηνών. Αμέσως μετά παρατηρείται ότι το 14% δεν έχει εργαστεί ποτέ στο παρελθόν ενώ μόνο ένα 3% είναι άνεργο από 18-24 μήνες. Από την άλλη πλευρά είναι αυτοί που δεν θεωρούν ότι η έλλειψη

προϋπηρεσίας (35%) μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την απασχόληση και κατ' επέκταση την διάρκεια της ανεργίας. Σε αυτήν την περίπτωση, το 8% είναι άνεργο 24 μήνες και άνω, το 7% δεν έχει εργαστεί μέχρι τώρα και αυτοί που είναι άνεργοι από 1-6 και 6-12 μήνες «παίρνουν» από ποσοστό 6%.

Ομοίως, με την διάρκεια της ανεργίας, η έλλειψη προϋπηρεσίας συνήθως δεν επιδρά θετικά στο να βρει κάποιος πιο εύκολα και γρήγορα δουλειά. Άρα, από το σύνολο των ερωτηθέντων που θεωρούν ότι η έλλειψη προϋπηρεσίας είναι αρνητικός παράγοντας (δηλαδή το 65%), το 30% δεν αναζητά δουλειά αυτό το διάστημα, το 17% αναζητά δουλειά από 1-6 μήνες και το 8% λιγότερο από 1 μήνα. Κανένας, όμως, δεν αναζητά από 18 μήνες και άνω. Στην αντίθετη περίπτωση, ένα 2% του συνόλου αναζητά δουλειά από 18-24 μήνες και το 1% από 24 μήνες και άνω, ενώ το 9% από 1-6 μήνες.

Αντιθέτως, η πλειονότητα των ερωτηθέντων υποστηρίζουν ότι η εθνικότητα δεν αποτελεί αρνητικό παράγοντα κατά της απασχόλησης (73% του συνόλου). Συνεπώς, το 22% είναι άνεργο από 1-6 μήνες, το 14% από 24 μήνες και άνω, το 11% από 6-12 μήνες, το 8% από 12-18 μήνες, το 5% από 18-24 και τέλος το 2% λιγότερο από 1 μήνα. Αντιθέτως, από αυτούς που πιστεύουν ότι η εθνικότητα του ανθρώπου επηρεάζει την εύρεση εργασίας, το 2% είναι άνεργο από 18-24 μηνών και ακόμα ένα 2% είναι άνεργο από 24 μήνες και άνω.

Τέλος, το 28% αναφέρει ότι είναι λίγο εύκολο να απασχοληθεί με αυτό που πραγματικά επιθυμεί και μόνο ένα 8% πιστεύει ότι είναι πάρα πολύ εύκολο, εκ των οποίων το 4% έχει ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από 40.000-50.000€, το 2% από 20.000-30.000€ και από 1% έχουν αυτοί με 30.000-40.000€ και με 50.000-60.000€. Από το σύνολο αυτών που έχουν εισόδημα κάτω από 20.000€ το 7% μπορεί αρκετά εύκολα να πραγματοποιήσει τις επιθυμίες του, όσον αφορά το επάγγελμα που θέλει να ακολουθήσει. Από το 9% αυτών που θεωρούν ότι δεν είναι καθόλου εύκολο το 4% έχει κάτω από 20.000€ οικογενειακό εισόδημα. Παρόλα αυτά υπάρχουν περιπτώσεις όπου το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα είναι πολύ υψηλό (3%), δηλαδή πάνω από 60.000€, αλλά οι ερωτηθέντες μπορούν να απασχοληθούν πολύ, λίγο και πολύ λίγο εύκολα με αυτό που θέλουν (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 32).

Αναμενόμενο θεωρείτο ότι οι αγράμματοι και οι απόφοιτοι δημοτικού δεν μπορούν να ικανοποιήσουν την επιθυμία τους, να ασχοληθούν δηλαδή με αυτό που θέλουν. Όμως το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση των πτυχιούχων των Α.Ε.Ι. και

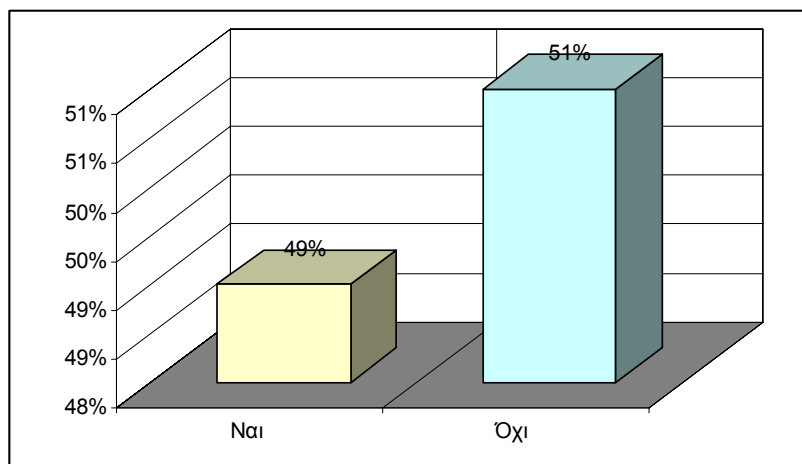
των κατόχων διδακτορικού τίτλου. Από αυτούς που το θεωρούν λίγο εύκολο, το 12% είναι απόφοιτοι λυκείου. Αμέσως μετά, όσων αφορά τους αποφοίτους λυκείου (δηλαδή το 33%) είναι αυτοί που μπορούν πολύ λίγο (9%) να απασχοληθούν με αυτό που πραγματικά θέλουν. Από τους αποφοίτους των Ι.Ε.Κ. υπάρχει κι ένα 3% από το 10% που πιστεύουν ότι θα τα καταφέρουν πάρα πολύ εύκολα αλλά κανένας από αυτούς δεν πιστεύει ότι δεν μπορεί καθόλου να πραγματοποιήσει τις επιθυμίες του. . Ενώ, από το σύνολο των πτυχιούχων των Τ.Ε.Ι. (13%) και Α.Ε.Ι. (21%), υπάρχουν άτομα που θεωρούν ότι δεν είναι καθόλου εύκολο (1% και 2% αντίστοιχα) να καταφέρουν να ασχοληθούν με αυτό που επιθυμούν (βλ. πίνακα διπλής εισόδου 33).

4.2.3. Ανάλυση των Κοινωνικών και Ψυχολογικών Χαρακτηριστικών

Δυστυχώς, οι άνεργοι έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι με την κοινωνία και τον κοινωνικό αποκλεισμό είτε από τα διάφορα μέλη των οικογενειών τους, είτε από αγνώστους ή άλλους παράγοντες.

Το ποσοστό εκείνων που απάντησαν ότι πιστεύουν ότι υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός ανέρχεται σε 76%. Το 51% των ανέργων δεν έχει αντιμετωπίσει αυτή την κατάσταση αλλά το 49% έχει έρθει αντιμέτωπο με τον κοινωνικό αποκλεισμό, εκ των οποίων το 28% είναι από τους γονείς, το 7% από τα αδέρφια, το 23% από συγγενείς, το 12% από φίλους, το 25% από αγνώστους και το 1% από άλλους.

Διάγραμμα 4.8: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν έχουν έρθει αντιμέτωποι ή όχι με τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Το 33% του δείγματος θεωρεί ότι το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού επηρεάζει αρκετά την ψυχολογία του ανέργου, το 28% πάρα πολύ και το 23% πολύ. Μόνο ένα 4% πιστεύει ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν έχει καμία αρνητική επιρροή στην ψυχολογία του ανέργου.

Έτσι, κατ' ανάλογο τρόπο, στον πίνακα διπλής εισόδου 48, παρουσιάζεται το κατά πόσο επηρεάζεται η ψυχολογία και η υγεία του ανέργου σχετικά με το αν ο ερωτώμενος πιστεύει ότι υπάρχει, ή όχι, κοινωνικός αποκλεισμός. Έτσι, λοιπόν, από το σύνολο όσων πιστεύουν ότι υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός (άσχετα εάν οι ίδιοι το έχουν βιώσει ή όχι), το 27% θεωρεί ότι επηρεάζεται πάρα πολύ, το 25% αρκετά και το 17% πολύ η ψυχολογία και η υγεία του ανέργου. Όμως, κανείς δεν πιστεύει ότι επηρεάζεται πολύ λίγο, ενώ μόνο το 1% υποστηρίζει ότι δεν έχει καμία απολύτως επιρροή στην ψυχική του διάθεση. Πάρα ταύτα, σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι το 8%, από το σύνολο που δεν πιστεύουν ότι υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός (24%), υποστηρίζει ότι το φαινόμενο αυτό επιδρά αρκετά και το 6% πολύ στην υγεία του ανέργου. Αυτό είναι ένα γεγονός το οποίο μπορεί να προκαλέσει σοβαρές επιπτώσεις στην γενική συμπεριφορά του ανθρώπου, αλλά και πολύ επικίνδυνο για τον τρόπο με τον οποίο ίσως να αντιδράσει ο άνεργος.

Σύμφωνα με έρευνες αποδεικνύεται ότι η ανεργία είναι αιτία θανάτου και αυτοκτονιών για πολλούς ανθρώπους. Συνεπώς, το 37% των ερωτηθέντων συμφωνεί, ένα 35% ούτε συμφωνεί/ούτε διαφωνεί και ένα 11% συμφωνεί πολύ με τα αποτελέσματα της έρευνας σχετικά με τα αίτια πολλών αυτοκτονιών.

Τέλος, το 45% υποστηρίζει ότι το να είσαι οικονομικά ανεξάρτητος επηρεάζει πάρα πολύ την ψυχική διάθεση του ανθρώπου. Μόλις το 2% πιστεύει ότι επηρεάζει πολύ λίγο την διάθεση και την ψυχολογία.

4.2.4. Ανάλυση των Υποθετικών Ερωτήσεων

Η τελευταία κατηγορία που περιλαμβάνει τις υποθετικές ερωτήσεις, στις οποίες ο κάθε ερωτώμενος καλείται να απαντήσει, δείχνει ότι το 74% δεν είναι

πρόθυμο να σταματήσει το σχολείο για να δουλέψει, αλλά αξιοσημείωτο είναι το ποσοστό (26%) εκείνων που θα το έκαναν.

Βάσει αποτελεσμάτων το 51% θα ακολουθούσε το επάγγελμα των γονιών του, ενώ το 49% προτιμά να κάνει κάτι δικό του, δηλαδή δεν θα ακολουθούσε το επάγγελμα των γονιών του. Έτσι, το 41% υποστηρίζει ότι είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στις ανάγκες και απαιτήσεις μιας δύσκολης δουλειάς που θα του αναθέτανε, ενώ μόνο το 7% θα ήταν πάρα πολύ έτοιμο.

Ο πίνακας διπλής εισόδου 47 συσχετίζει δύο ερωτήσεις του ερωτηματολογίου όπου η μία αναφέρεται στο κατά πόσο ο ερωτώμενος θα ήταν έτοιμος να ανταπεξέλθει στις ανάγκες και απαιτήσεις μιας δύσκολης δουλειάς που θα του αναθέτανε και η άλλη έχει να κάνει με το ποσό πιστεύει ότι τα προσόντα του επαρκούν για να ανταποκριθεί στις απαραίτητες ανάγκες. Τα συμπεράσματα που βγάζει είναι τα εξής: το 1% που απάντησε ότι τα προσόντα του δεν επαρκούν καθόλου, πιστεύει ότι λίγο θα μπορούσε να ανταπεξέλθει στις ανάγκες μιας δύσκολης δουλειάς. Επίσης, από το 41% αυτών που θα ήταν αρκετά έτοιμοι να φέρουν εις πέρας μια δύσκολη δουλειά το 18% πιστεύει ότι και τα προσόντα του επαρκούν αρκετά, ενώ το ίδιο ποσοστό έχουν αυτοί που πιστεύουν ότι τα προσόντα τους επαρκούν πολύ (10%) και λίγο (10%). Παρόλα αυτά από το 11% που θεωρούν ότι τα προσόντα τους είναι πάρα πολλά, το 1% υποστηρίζει ότι θα ήταν λίγο έτοιμο να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις μιας δύσκολης εργασίας. Όπως, λίγο έτοιμο (26% συνολικά) θα ήταν και ένα ποσοστό της τάξεως του 5% και του 1%, τα οποία πιστεύουν ότι τα προσόντα τους επαρκούν λίγο και πολύ λίγο αντίστοιχα.

Επιπλέον, πάρα πολύ σημαντικό ρόλο, θεωρεί το 39%, ότι παίζει η αναφορά της ύπαρξης προϋπηρεσίας στο βιογραφικό σημείωμα του ανέργου. Πολύ σημαντικό και αρκετά σημαντικό θεωρεί ότι παίζει το 58% (από 29% το καθένα), ενώ μόνο το 1% απάντησε ότι παίζει πολύ λίγο ρόλο. Το καθόλου δεν απαντήθηκε από κανέναν.

Τέλος, το 58% αν είχε την οικονομική δυνατότητα θα πήγαινε να σπουδάσει στο εξωτερικό και ακριβώς το ίδιο ποσοστό υποστηρίζει ότι οι σπουδές στο εξωτερικό βοηθούν στο να βρει κάποιος πιο εύκολα δουλειά στην Ελλάδα. Το 42% υποστηρίζει ακριβώς το αντίθετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^Ο: ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ

5.1. Εκτίμηση των Προσδιοριστικών Παραγόντων της Χρονικής Διάρκειας Ανεύρεσης Εργασίας

Βάσει του θεωρητικού πλαισίου, πολλοί νέοι δεν αναζητούν δουλειά επειδή μετά τη βασική τους εκπαίδευση θέλουν να συνεχίσουν και να ασχοληθούν με τις ανώτερες σπουδές τους. Αυτό έχει ως συνέπεια να αυξάνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο των νέων ανθρώπων αλλά ταυτόχρονα να αυξάνονται και τα ποσοστά ανεργίας τους (Biagi and Lucifora, 2005). Δυστυχώς, τα ποσοστά του ενεργού πληθυσμού για αναζήτηση εργασίας έχουν μειωθεί αισθητά και κυρίως αυτά των ανδρών (Macaulay, 2004). Επίσης, σύμφωνα με εμπειρικές έρευνες στην Ολλανδία οι άνεργοι αποθαρρύνονται από το υψηλά ποσοστά ανεργίας και την δυσκολία των ανθρώπων να βρουν εργασία κι έτσι παύουν την αναζήτηση για μεγάλο χρονικό διάστημα. Επιπλέον, σημαντικοί παράγοντες του χρονικού διαστήματος ανεύρεσης εργασίας είναι η ηλικία των ανέργων, η οικογενειακή κατάσταση αυτών και ειδικότερα εάν είναι γυναίκες ανύπαντρες με παιδιά (Emsellem and Wenger, 2002), το μορφωτικό επίπεδο (Rose, 2001) , αλλά και το οικογενειακό εισόδημα, γιατί φαίνεται ότι αυτοί που έχουν χαμηλό οικογενειακό εισόδημα να αναζητούν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από αυτούς που έχουν υψηλό οικογενειακό εισόδημα. Οι τελευταίοι έχουν την δυνατότητα να καλύπτουν τις ανάγκες τους με την οικονομική βοήθεια που τους παρέχουν οι γονείς κι έτσι δεν θεωρούν απαραίτητο το γεγονός να βρουν απασχόληση (Kingdon and Knight, 2000).

Σύμφωνα λοιπόν με αυτά που προαναφέρθηκαν από το θεωρητικό μέρος, αναπτύχθηκε υπόδειγμα χρονικού διαστήματος για την ανεύρεση εργασίας, προκειμένου να καταγραφούν οι παράγοντες αλλά και ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζουν την χρονική διάρκεια αναζήτησης δουλειάς.

Πιο συγκεκριμένα το υπόδειγμα χρονικού διαστήματος για την ανεύρεση εργασίας διαμορφώνεται ως εξής:

$$\text{Sigkekr} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{age} + \alpha_2 \text{pantreme} + \alpha_3 \text{child} + \alpha_4 \text{jarketa} + \alpha_5 \text{gimnasio} + \alpha_6 \text{ekala} + \varepsilon_i \quad (5.1.)$$

Όπου:

Sigkekr: η μεταβλητή αυτή δηλώνει συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα ανεύρεσης εργασίας των ανέργων, το οποίο είναι εκφρασμένο σε μήνες αι παίρνει τιμές από 0 έως και 30 (μήνες).

Age: η ηλικία των ερωτηθέντων που παίρνει τιμές από 18 έως και 72 ετών.

Pantreme: δηλώνει την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων παίρνοντας την τιμή 1 όταν ο ερωτώμενος είναι παντρεμένος/η και την τιμή 0 όταν είναι αλλού.

Child: αυτή η μεταβλητή παίρνει τις τιμές 1 και 0, οι οποίες δηλώνουν την ύπαρξη παιδιών/ιού ή μη αντίστοιχα.

Jarketa: ο ερωτώμενος που πιστεύει ότι τα προσόντα του επαρκούν αρκετά ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των εργοδοτών του παίρνει την τιμή 1, ενώ όταν είναι αλλού

Gimnasio: είναι το επίπεδο μόρφωσης των ερωτηθέντων, δηλαδή ότι είναι απόφοιτοι γυμνασίου όταν είναι 1, ενώ όταν είναι αλλού είναι 0.

Ekala: όσον αφορά τις γνώσεις που έχει ο ερωτώμενος σχετικά με την αγγλική γλώσσα, όταν είναι 1 ο ερωτώμενος γνωρίζει καλά τα αγγλικά και όταν είναι 0 είναι αλλού.

ε_ι: τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης

Σημαντικό είναι αναφερθεί ότι σε αυτήν την περίπτωση η εξαρτώμενη μεταβλητή είναι ποσοτική μεταβλητή. Έτσι, η εκτίμηση των παραμέτρων α_i του υποδείγματος χρονικής διάρκειας ανεύρεσης εργασίας πραγματοποιήθηκε με την χρήση της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης η οποία στηρίζεται στην εφαρμογή της μεθόδου των ελαχίστων τετραγώνων (OLS). Από τις ανεξάρτητες μεταβλητές η ηλικία είναι ποσοτική, η ύπαρξη ή μη παιδιών είναι ψευδομεταβλητή, ενώ οι υπόλοιπες για τις ανάγκες της παλινδρόμησης μετατράπηκαν σε ψευδομεταβλητές. Επίσης, με την τεχνική της ταυτόχρονης εισόδου μεταβλητών στην εξίσωση της παλινδρόμησης (5.1.) κρίθηκε αναγκαίο να δημιουργηθεί κι άλλο υπόδειγμα, αφού μία από τις μεταβλητές δεν είναι στατιστικά σημαντική. Ο σχετικός πίνακας παρουσιάζεται παρακάτω:

Πίνακας 5.1: Εκτίμηση παλινδρόμησης χρονικού διαστήματος για την ανεύρεση εργασίας.

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ (LINEAR)	
Σταθερά	-0,521 (-0,127)	-2,379 (-0,594)
Age	0,275* (1,855)	0,321** (2,172)
Pantremenos	-9,048*** (-4,252)	-9,166*** (-4,247)
Child	8,082** (3,033)	8,131** (3,007)
Gimnasio	-3,777* (-1,729)	-4,246* (-1,933)
JArketa	-2,599* (-1,864)	-2,771* (-1,964)
E.kala	-2,295 (-1,586)	
R Square (R^2)	0,535	0,512
F	9,411***	10,472***

Σημείωση: Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική t

***, **, και * υποδηλώνουν στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τον πίνακα η εκτιμώμενη εξίσωση χρονικού διαστήματος ανεύρεσης εργασίας προσδιορίζεται ως εξής:

$\text{Sigkekr} = -2,379 + 0,321\text{age} - 9,166\text{pantreme} + 8,131\text{child} - 2,771\text{jarketa} - 4,246\text{gimnasio}$ (5.2.)

Στηριζόμενοι στα αποτελέσματα του τελικού υποδείγματος παρατηρούμε ότι όλες οι μεταβλητές, με εξαίρεση τις γνώσεις αγγλικών, είναι στατιστικά σημαντικές. Η στατιστική F για τον έλεγχο της στατιστικής σημαντικότητας ολόκληρης της παλινδρόμησης είναι 10,472 με p-value 0,000, γεγονός που μας επιτρέπει να δεχτούμε την ότι η παλινδρόμηση είναι στατιστικά σημαντική και μάλιστα σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Εξίσου σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι η οικογενειακή κατάσταση των ανέργων είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Επίσης, η ύπαρξη παιδιών και η ηλικία των ανέργων είναι εξίσου σημαντικές μεταβλητές και καθορίζουν την διάρκεια ανεύρεσης εργασίας, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%.

Επίσης, αυτό που παρατηρείται στον πίνακα 5.1. είναι η θετική σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην ηλικία με το χρονικό διάστημα ανεύρεσης δουλειάς. Αυτό σημαίνει ότι όσο αυξάνεται η ηλικία των ανέργων τόσο αυξάνεται το διάστημα αναζήτησης εργασίας. Για τους ερωτηθέντες που είναι παντρεμένοι το χρονικό διάστημα αναζήτησης εργασίας είναι πιθανότερο να μειώνεται. Όμως, στην περίπτωση ύπαρξης παιδιών/ιού είναι περισσότερες οι πιθανότητες να μεγαλώνει το χρονικό διάστημα που ο άνεργος/η ψάχνει να βρει απασχόληση, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%.

Επιπροσθέτως, επαληθεύονται οι αρνητικές σχέσεις ανάμεσα στο επίπεδο μόρφωσης και τα προσόντα των ανέργων με την διάρκεια που αναζητά δουλειά. Έτσι, όσον αφορά τους ανθρώπους εκείνους που θεωρούν ότι τα προσόντα τους επαρκούν αρκετά, ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των εργοδοτών είναι πιο πιθανό να ψάχνουν μικρότερο χρονικό διάστημα από αυτούς που είναι αλλού. Το γεγονός, όμως, ότι οι απόφοιτοι γυμνασίου έχουν επίσης αυξημένη την πιθανότητα να ψάχνουν δουλειά για λιγότερο διάστημα, εξηγείται ως εξής: όπως, υποστηρίζει και ο Kettunen (1997) οι άνθρωποι με υψηλότερο επίπεδο μόρφωσης αναζητούν περισσότερο διάστημα δουλειά και συνεπώς, έχουν μεγαλύτερη διάρκεια ανεργίας, λόγω του ότι οι απαιτήσεις που έχουν είναι υψηλότερες (π.χ. καλύτερες θέσεις εργασίας, υψηλότερος μισθός κ.α.). Όσο για τις ξένες γλώσσες και συγκεκριμένα την αγγλική, αποδείχτηκε ότι δεν είναι στατιστικά σημαντική μεταβλητή. Όμως, θα μπορούσε να σχολιαστεί (βάσει προσήμου) το γεγονός ότι όσοι γνωρίζουν καλά την αγγλική γλώσσα είναι πιθανότερο να αναζητούν μικρότερο χρονικό διάστημα εργασία.

Επομένως, στα συμπεράσματα που καταλήξαμε συμπίπτουν με αυτά της θεωρίας, αφού όπως έχει ήδη αναφερθεί στην αρχή του κεφαλαίου τα ποσοστά του μη ενεργού πληθυσμού είναι συνεχώς αυξανόμενα, ειδικότερα αυτά των ανδρών. Επίσης, το εκπαιδευτικό επίπεδο, τα προσόντα των ανέργων καθώς και η οικογενειακή τους κατάσταση είναι καθοριστικά στη διαμόρφωση του χρονικού διαστήματος ανεύρεσης απασχόλησης.

5.2. Εκτίμηση των Προσδιοριστικών Παραγόντων της Χρονικής Διάρκειας Ανεργίας

Τον σημαντικότερο ρόλο στην διάρκεια ανεργίας παίζει το επίπεδο εκπαίδευσης των ανέργων και οι εξειδικευμένες γνώσεις που έχει σε ένα συγκεκριμένο κλάδο απασχόλησης (McIntosh, 2000). Ακόμη ένας σημαντικός παράγοντας είναι το φύλο του ανέργου καθώς οι γυναίκες (κυρίως 20-24 ετών) έχουν υψηλότερη διάρκεια ανεργίας από τους άνδρες (Bielen and Tunny, 2003). Επίσης, μεγάλο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι ανύπαντρες γυναίκες με παιδί/ά, αφού δυσκολεύονται να βρουν δουλειά κι έτσι τα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας τους είναι πολύ υψηλά (Adsera, 2005). Τέλος, όπως υποστηρίζει ο Kettunen (1997) στην ερευνά του για την Φινλανδία, πολλές φορές συναντάμε μια αρνητική σχέση ανάμεσα στην εκπαίδευση και στην διάρκεια ανεργίας εξαιτίας των υψηλών απαιτήσεων και επιθυμιών των ανέργων.

Επομένως, για να εκτιμηθεί η παλινδρόμηση σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν την χρονική διάρκεια της ανεργίας των ερωτηθέντων αναπτύχθηκε ένα αρχικό υπόδειγμα το οποίο στη συνέχεια μετατράπηκε, ώστε όλες οι μεταβλητές να είναι στατιστικά σημαντικές.

Συγκεκριμένα το αρχικό υπόδειγμα χρονικής διάρκειας ανεργίας διαμορφώνεται ως εξής:

$$\begin{aligned} \text{Akrivws} = & \alpha_0 + \alpha_1 \text{sex} + \alpha_2 \text{u.income} + \alpha_3 \text{j.}_\text{age} + \alpha_4 \text{dimotiko} \\ & + \alpha_5 \text{glwsses} + \alpha_6 \text{prosonta} + \alpha_7 \text{age} + \epsilon_i \end{aligned} \quad (5.3.)$$

Όπου:

Akrivws: η μεταβλητή που εκφράζει ακριβώς την διάρκεια ανεργίας των ερωτηθέντων (σε μήνες) και παίρνει τιμές από 1 έως και 312.

Sex: δηλώνει το φύλο των ερωτηθέντων όπου όταν παίρνει την τιμή 1 είναι άνδρας και όταν παίρνει την τιμή 0 είναι γυναίκα.

Age: η ηλικία των ερωτηθέντων που παίρνει τιμές από 18 έως και 72 ετών.

U.income: δηλώνει το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των ερωτηθέντων, παίρνοντας τιμές από 20.000€ έως 60.000€.

J._age: είναι ο παράγοντας «ηλικία» που επηρεάζει αρνητικά την ανεύρεση απασχόλησης παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν είναι 0 είναι αλλού.

Dimotiko: είναι το επίπεδο μόρφωσης των ερωτηθέντων, δηλαδή ότι είναι απόφοιτοι δημοτικού όταν είναι 1, ενώ όταν είναι αλλού είναι 0.

Ghwsses: δηλώνει την έλλειψη γνώσεων ξένων γλωσσών και υπολογιστών, ως αρνητικός παράγοντας της απασχόλησης παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν είναι 0 είναι αλλού.

Prosonta: είναι η μεταβλητή που δηλώνει ότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα προσόντα, ως αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος εργασία παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν παίρνει την τιμή 0 είναι αλλού.

ei: τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης

Σε αυτήν την περίπτωση της παλινδρόμησης η εξαρτώμενη μεταβλητή είναι ποσοτική μεταβλητή. Έτσι, αξιοσημείωτο είναι να αναφερθεί ότι η εκτίμηση των παραμέτρων α_i του υποδείγματος χρονικής διάρκειας ανεργίας πραγματοποιήθηκε με την χρήση της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης η οποία στηρίζεται στην εφαρμογή της μεθόδου των ελαχίστων τετραγώνων (OLS). Επιπλέον, πρέπει να ειπωθεί ότι από τις ανεξάρτητες μεταβλητές η ηλικία και το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα είναι ποσοτικές μεταβλητές, ενώ οι υπόλοιπες είναι ψευδομεταβλητές, εκ των οποίων η μεταβλητή που δηλώνει ότι ο ερωτώμενος είναι απόφοιτος δημοτικού μετατράπηκε σε ψευδομεταβλητή για την διευκόλυνση της διεξαγωγής των αποτελεσμάτων. Ο πίνακας με τα εμπειρικά αποτελέσματα της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης παρουσιάζεται παρακάτω:

Πίνακας 5.2.: Εκτίμηση παλινδρόμησης της χρονικής διάρκειας ανεργίας.

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ (LINEAR)	
Σταθερά	-0,152 (-0,005)	-46,148** (-2,331)
Sex	-31,413* (-2,769)	-27,697** (-2,403)
J._Age	33,467** (2,477)	26,802** (2,103)
Dimotiko	29,016 (1,307)	
Glwses	-17,739 (-1,321)	
Prosonta	-35,569** (-2,744)	-43,401*** (-3,389)
U.Income	-7,271E-04 (-1,311)	
Age	2,804*** (4,337)	3,580***
R Square (R^2)	0,561	0,516
F	12,936***	19,699***

Σημείωση: Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική t

***, **, και * υποδηλώνουν στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τον πίνακα 5.2. η εκτιμώμενη εξίσωση χρονικής διάρκειας ανεργίας προσδιορίζεται ως εξής:

$$Akriwsws=-46,148-27,697sex+ 26,802j_age -43,401prosonta+3,58age$$

(5.4.)

Στα εμπειρικά αποτελέσματα του αρχικού υποδείγματος φαίνεται να μην είναι όλες οι μεταβλητές στατιστικά σημαντικές. Έτσι λοιπόν μετά από αφαίρεση των μη στατιστικά σημαντικών μεταβλητών και πολλές επαναλήψεις και δοκιμές, το τελικό υπόδειγμα διαμορφώθηκε όπως φαίνεται στην τελευταία στήλη του παραπάνω πίνακα (βλ. πίνακα 5.2.). Παρόλα αυτά το εισόδημα σε κανένα από τα δύο υποδείγματα δεν είναι στατιστικά σημαντική μεταβλητή. Η στατιστική F (του τελικού υποδείγματος) για τον έλεγχο της στατιστικής σημαντικότητας ολόκληρης της παλινδρόμησης είναι 10,956 με p-value 0,000, γεγονός που μας επιτρέπει να δεχτούμε την ότι η παλινδρόμηση είναι στατιστικά σημαντική και μάλιστα σε επίπεδο σημαντικότητας 1%.

Παρατηρείται ότι οι άνδρες είναι περισσότερο πιθανό να είναι λιγότερο χρονικό διάστημα άνεργοι, συγκριτικά με τις γυναίκες που οι πιθανότητες δείχνουν να είναι μακροχρόνια άνεργες, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Όσον αφορά την ηλικία, ως παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά την απασχόληση και το γεγονός να βρει κάποιος εργασία, δείχνει ότι έχει θετική σχέση με την αυξημένη χρονική διάρκεια της ανεργίας.

Στην περίπτωση του άνεργου που δεν έχει τα κατάλληλα προσόντα, ως αρνητικός παράγοντας της απασχόλησης, φαίνεται να μην επηρεάζει θετικά το διάστημα ανεργίας του. Δηλαδή, μειώνεται η πιθανότητα αυτών των ανθρώπων να έχουν μακροχρόνια ανεργία, σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Τέλος, όσο αυξάνεται η ηλικία των ανέργων ερωτηθέντων τόσο αυξάνεται η πιθανότητά τους να είναι άνεργοι για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Επίσης, το επίπεδο μόρφωσης φαίνεται να μην είναι στατιστικά σημαντικό στο πρώτο υπόδειγμα όμως, εξαιτίας του θετικού προσήμου μπορούμε να πούμε ότι επηρεάζει σημαντικά την ανεργία, ιδιαίτερα αυτούς με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Δηλαδή, είναι πιθανότερο οι απόφοιτοι δημοτικού να είναι μεγαλύτερο διάστημα άνεργοι από τους άλλους.

5.3. Εκτίμηση Παλινδρόμησης Σχετικά με την Επιθυμία των Ανέργων να Ακολουθήσουν το Επάγγελμα των Γονέων τους

Προκειμένου να εκτιμηθεί η παλινδρόμηση σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των ανέργων για το εάν θα ακολουθούσαν το επάγγελμα των γονέων τους, αναπτύχθηκαν τα σχετικά υποδείγματα τα οποία παρουσιάζονται σε ακόλουθο πίνακα.

Πιο συγκεκριμένα, το αρχικό υπόδειγμα σχετικά με το εάν οι άνεργοι ερωτηθέντες θα ακολουθούσαν το επάγγελμα των γονέων τους διαμορφώνεται ως εξής:

$$\begin{aligned} Ak.paren = & \alpha_0 + \alpha_1 age + \alpha_2 u.income + \alpha_3 HY + \alpha_4 simvasi + \alpha_5 sex + \alpha_6 j.sex \\ & + \alpha_7 glwsses + \alpha_8 loweduca + \alpha_9 proswpik + \alpha_{10} proipire \\ & + \alpha_{11} prosonta + \epsilon i \end{aligned} \quad (5.5.)$$

Όπου:

Ak.paren: Παίρνοντας την τιμή 1 εκφράζει την επιθυμία των ανέργων να ακολουθήσουν το επάγγελμα των γονέων τους, ενώ παίρνοντας την τιμή 0 εκφράζει το αντίθετο ότι, δηλαδή οι άνεργοι δεν επιθυμούν να ακολουθήσουν το επάγγελμα των γονιών τους.

Age: είναι η μεταβλητή που δηλώνει την ηλικία των ερωτηθέντων και παίρνει τιμές από 18 έως και 72 ετών.

U.income: δηλώνει το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των ερωτηθέντων, παίρνοντας τιμές από 20.000€ έως 60.000€.

HY: όταν παίρνει την τιμή 1 σημαίνει ότι οι ερωτηθέντες έχουν γνώσεις υπολογιστών, ενώ όταν παίρνει την τιμή 0 το αντίθετο.

Simvasi: είναι παράγοντας που εκφράζει τον λόγο ανεργίας των ερωτηθέντων όταν παίρνει την τιμή 1, δηλαδή ότι ο ερωτώμενος είναι άνεργος επειδή έληξε η σύμβαση του, ενώ όταν είναι 0 είναι αλλού.

Sex: είναι το φύλο του ερωτώμενου και παίρνει την τιμή 1 όταν είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν είναι γυναίκα.

J.sex: είναι ο παράγοντας «φύλο» που επηρεάζει αρνητικά την ανεύρεση της απασχόλησης παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν είναι 0 είναι αλλού.

Ghwsses: δηλώνει την έλλειψη γνώσεων ξένων γλωσσών και υπολογιστών, ως αρνητικός παράγοντας της απασχόλησης παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν είναι 0 είναι αλλού.

Loweducat: είναι μεταβλητή που δείχνει το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων ως αρνητικός παράγοντας της απασχόλησης παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν παίρνει την τιμή 0 είναι αλλού.

Proswpik: είναι μεταβλητή που σημαίνει ότι η εξωτερική εμφάνιση και η προσωπικότητα του ατόμου είναι αρνητικός παράγοντας της απασχόλησης παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν παίρνει την τιμή 0 είναι αλλού.

Proipire: είναι η μεταβλητή «έλλειψη προϋπηρεσίας» ως αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος εργασία παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν παίρνει την τιμή 0 είναι αλλού.

Prosonta: είναι η μεταβλητή που δηλώνει ότι δεν υπάρχουν τα κατάλληλα προσόντα, ως αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος εργασία παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν παίρνει την τιμή 0 είναι αλλού.

εί: τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης

Με δεδομένο ότι η εξαρτώμενη μεταβλητή που χρησιμοποιήθηκε στο υπόδειγμα είναι ποιοτική μεταβλητή (δηλαδή παίρνει τιμές 1 και 0), η εκτίμηση των παραμέτρων α_i του υποδείγματος επιθυμίας των ανέργων να ακολουθήσουν το επάγγελμα των γονέων τους πραγματοποιήθηκε με χρήση λογιστικής παλινδρόμησης η οποία στηρίζεται στην εφαρμογή της μεθόδου της μέγιστης πιθανοφάνειας. Όσον αφορά τις ανεξάρτητες μεταβλητές, η ηλικία και το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των ερωτηθέντων είναι ποσοτικές μεταβλητές, ενώ οι υπόλοιπες είναι ψευδομεταβλητές. Ύστερα από την εφαρμογή της τεχνική της ταυτόχρονης εισόδου των μεταβλητών στην εξίσωση της παλινδρόμησης (5.5.), δημιουργήθηκε το αρχικό υπόδειγμά, το οποίο σύμφωνα με τα αποτελέσματα χρειάστηκε να μετατραπεί όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 5.3.: Εκτίμηση παλινδρόμησης επιθυμίας των ανέργων να ακολουθήσουν το επάγγελμα των γονέων τους.

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ (BINARY LOGISTIC)	
Σταθερά	-3,138* (2,791)	-1,537 (1,036)
Sex	0,569 (0,645)	
Age	-0,064* (3,37)	-0,054* (2,809)
U.income	0,0001*** (12,361)	0,0001*** (13,067)
HY	-2,04** (4,744)	-1,405** (3,828)
Simvasi	1,724** (3,871)	1,429* (3,42)
J.Sex	0,832 (1,449)	
Glwses	0,327 (0,195)	
Loweduca	0,423 (0,334)	
Proswpik	-0,594 (0,556)	
Proipire	0,297 (0,183)	
Prosonta	0,915 (1,733)	
R Square (Nagelkerke)	0,487	0,404
- 2 Log likelihood	72,786	80,151

Σημείωση: Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική wald

***, **, και * υποδηλώνουν την στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα 5.3. η εκτιμώμενη εξίσωση επιθυμίας των ανέργων να ακολουθήσουν το επάγγελμα των γονέων τους προσδιορίζεται ως εξής:

$Ak.paren = -1,537 - 0,054age + 0,0001u.income - 1,405HY + 1,429simvasi$	(5.6.)
--	--------

Το αρχικό υπόδειγμα δείχνει ότι οι μεταβλητές: “sex”, “j.sex”, “glwsses”, “proswpik”, “loweduca”, “proipire” και “prosonta”, δεν είναι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές. Επομένως, χρειάστηκε να δημιουργηθεί το τελικό υπόδειγμα που να περιλαμβάνει τις στατιστικά σημαντικές μεταβλητές οι οποίες είναι οι εξής: “age”, “simvasi”, “HY” και “u.income” σε επίπεδα σημαντικότητας 10%, 10%, 5% και 1% αντίστοιχα.

Όσον αφορά την ανάλυση των παραγόντων του τελικού υποδείγματος, ως κριτήρια που επηρεάζουν την πιθανότητα των ανέργων σχετικά με το εάν θα ακολουθούσαν το επάγγελμα των γονέων τους ή όχι, φαίνεται ότι σπουδαίο ρόλο παίζει η ηλικία τους. Δηλαδή, όσο αυξάνεται η ηλικία των ανέργων ερωτηθέντων, τόσο λιγότερο πιθανό είναι οι άνθρωποι αυτοί να ασχοληθούν και να ακολουθήσουν το επάγγελμα που κάνουν οι γονείς τους. Επίσης, λιγότερο πιθανό είναι και γι’ αυτούς που έχουν γνώσεις υπολογιστών, καθώς αυτό θεωρείται θετικό προσόν ώστε να βρει ο άνεργος ευκολότερα και γρηγορότερα δουλειά.

Ακολούθως, η ποσοτική μεταβλητή που δηλώνει το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των ερωτηθέντων δείχνει ότι όσο αυξάνεται το εισόδημα, τόσο οι άνεργοι έχουν περισσότερες πιθανότητες να ασχοληθούν με το επάγγελμα των γονιών τους. Το αποτέλεσμα είναι αναμενόμενο, καθώς από την στιγμή που βλέπει ο άνεργος ότι το επάγγελμα που κάνει ο πατέρας του ή η μητέρα του επιφέρει υψηλά κέρδη στην οικογένεια να επιθυμεί να ασχοληθεί και ο ίδιος με το συγκεκριμένο επάγγελμα. Επίσης, αυξημένες είναι οι πιθανότητες και γι’ αυτούς που εργάζονταν στο παρελθόν, αλλά την συγκεκριμένη περίοδο της ζωής τους είναι άνεργοι επειδή έληξε η σύμβασή τους.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το ποσοστό των υπόλοιπων μεταβλητών δεν είναι στατιστικά σημαντικό. Όμως, σύμφωνα με το αρχικό υπόδειγμα, μπορούμε να δούμε ότι οι άνδρες και αυτοί που έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο ή δεν έχουν το σύνολο

των κατάλληλων προσόντων είναι πιο πιθανό να ακολουθήσουν το επάγγελμα των γονιών τους, αφού δεν θα έχουν την δυνατότητα να εργαστούν κάπου αλλού, λόγω μη ύπαρξης απαραίτητων προσόντων και εξειδικευμένων γνώσεων. Τέλος, λογικό είναι βάσει προσήμου, η εξωτερική εμφάνιση και ο χαρακτήρας των ερωτηθέντων (ως αρνητικός παράγοντας απασχόλησης) να μειώνει την πιθανότητα να ακολουθήσει ο άνεργος το επάγγελμα του πατέρα ή της μητέρας του.

5.4. Εκτίμηση Παλινδρόμησης για τον Κοινωνικό Αποκλεισμό που Αντιμετωπίζουν οι Άνεργοι

Σύμφωνα με το θεωρητικό μέρος αυτοί που έρχονται περισσότερο αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό είναι οι άνδρες που είναι πιο επιρρεπείς απ' ότι οι γυναίκες, λόγω κοινωνικής αντίληψης, ότι δηλαδή αντιπροσωπεύουν το πιο ισχυρό φύλο κι έτσι πρέπει να εργάζονται για να προσφέρουν οικονομικά στην οικογένεια (Blakely *et al.*, 2003). Επίσης, η ηλικία, το εκπαιδευτικό επίπεδο και τα προσόντα που έχει ο άνεργος επηρεάζουν σημαντικά την κατάσταση αυτή. Μεγάλη δυσκολία προσαρμογής στον χώρο εργασίας αντιμετωπίζουν κυρίως οι νεαροί κατά την μετάβαση από το σχολείο στην απασχόληση (Galbraith and Garcilazo, 2003).

Για την εκτίμηση της λογιστικής παλινδρόμησης δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε υπόδειγμα κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι, προκειμένου να καταγραφούν οι δημογραφικοί και οικονομικοί παράγοντες που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την κατάσταση αυτή. Έτσι, αναπτύχθηκαν δύο εμπειρικά υποδείγματα προκειμένου να διαπιστωθεί ποιοι παράγοντες είναι στατιστικά σημαντικοί.

Πιο συγκεκριμένα το υπόδειγμα κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι διαμορφώνεται ως εξής:

$$\begin{aligned} \text{You_k.ap} = & \alpha_0 + \alpha_1 \text{age} + \alpha_2 \text{sex} + \alpha_3 \text{loweduca} + \alpha_4 \text{HY} + \alpha_5 \text{polylig} \\ & + \alpha_6 \text{disk_pro} + \epsilon i \end{aligned} \quad (5.7.)$$

Όπου:

You_k.ap: ο παράγοντας που εκφράζει τον κοινωνικό αποκλεισμό που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι και παίρνει τις τιμές 0 όταν οι ερωτώμενοι δεν έχουν έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό όντας άνεργοι και την τιμή 1 όταν έχουν έρθει.

Age: είναι η ποσοτική μεταβλητή ηλικία των ερωτηθέντων και παίρνει τιμές από 18 έως και 72 ετών.

Sex: η ψευδομεταβλητή που δηλώνει το φύλο του ερωτώμενου και παίρνει την τιμή 1 όταν είναι άνδρας και την τιμή 0 όταν είναι γυναίκα.

Loweduc: είναι μεταβλητή που δείχνει το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων ως αρνητικός παράγοντας της απασχόλησης παίρνοντας την τιμή 1, ενώ όταν παίρνει την τιμή 0 είναι αλλού.

HY: όταν παίρνει την τιμή 1 σημαίνει ότι οι ερωτηθέντες έχουν γνώσεις υπολογιστών, ενώ όταν παίρνει την τιμή 0 το αντίθετο.

Jpolylig: όταν είναι 1 σημαίνει ότι ο ερωτώμενος πιστεύει ότι τα προσόντα του επαρκούν πολύ λίγο ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις ανάγκες και απαιτήσεις των εργοδοτών του, αλλά όταν είναι 0 σημαίνει ότι είναι αλλού.

disk_pro: όταν είναι 1 σημαίνει ότι δηλώνει την αιτία ανεργίας του ερωτώμενου, δηλαδή ότι δυσκολεύεται να προσαρμοστεί στον χώρο εργασίας του, ενώ όταν είναι 0 είναι αλλού.

ei: τα σφάλματα εκτίμησης της παλινδρόμησης.

Η εκτίμηση των παραμέτρων α_i του υποδείγματος κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι πραγματοποιήθηκε με χρήση της λογιστικής παλινδρόμησης η οποία στηρίζεται στην εφαρμογή της μεθόδου της μέγιστης πιθανοφάνειας, καθώς η εξαρτημένη μεταβλητή στο υπόδειγμα είναι ποιοτική μεταβλητή (δηλαδή παίρνει τιμές 0 και 1). Όσον αφορά τις ανεξάρτητες μεταβλητές η ηλικία είναι ποσοτική, αλλά το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο ως αρνητικός παράγοντας της απασχόλησης, η δυσκολία προσαρμογής ως αιτία της ανεργίας, το φύλο των ερωτώμενων και οι γνώσεις υπολογιστών είναι ψευδομεταβλητές. Τέλος, η μεταβλητή που δηλώνει ότι τα προσόντα του ερωτώμενου επαρκούν πολύ λίγο ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες των εργοδοτών ήταν σε μορφή κλίμακας Likert, όμως στη συνέχεια μετατράπηκε σε ψευδομεταβλητή. Έτσι, το αρχικό υπόδειγμα

δημιουργήθηκε μετά από την τεχνική της ταυτόχρονης εισόδου των μεταβλητών στην εξίσωση της παλινδρόμησης (5.7.). Οι μη στατιστικά σημαντικές μεταβλητές αφαιρέθηκαν από το αρχικό υπόδειγμα και τα εμπειρικά αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 5.4.: Εκτίμηση λογιστικής παλινδρόμησης κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι.

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ (BINARY LOGISTIC)	
Σταθερά	-3,495** (9,673)	-3,427** (9,594)
Age	0,051* (3,187)	0,055* (3,763)
Sex	0,435 (0,803)	
Loweduca	0,98** (3,896)	0,932* (3,627)
HY	1,186** (4,442)	1,262** (5,159)
JPolylig	3,02** (6,082)	2,885** (5,69)
Disk_Pro	1,313* (3,498)	1,441** (4,389)
R Square (Nagelkerke)	0,315	0,307
- 2 Log likelihood	111,612	112,415

Σημείωση: Στις παρενθέσεις παρουσιάζεται η στατιστική wald

***, **, και * υποδηλώνουν την στατιστική σημαντικότητα σε ποσοστό 1%, 5% και 10% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα η εκτιμώμενη εξίσωση κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν οι άνεργοι προσδιορίζεται ως εξής:

$$\text{You_k.ap} = -3,427 + 0,055\text{age} + 0,932\text{loweduca} + 1,262\text{HY} \\ + 2,885\text{jpolyli} + 1,441\text{disk_pro}$$

(5.8.)

Από την ανάλυση της συγκεκριμένης παλινδρόμησης και βάσει το αρχικό υπόδειγμα φαίνεται ότι η μεταβλητή “sex” δεν είναι στατιστικά σημαντική, αφού το wald είναι 0,803 και το p-value 0,37. Αντιθέτως, η ηλικία επηρεάζει σημαντικά το αν ο άνεργος θα έρθει αντιμέτωπος ή όχι με τον κοινωνικό αποκλεισμό, σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Επίσης, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και οι γνώσεις υπολογιστών φαίνεται να παίζουν σημαντικό ρόλο στον τρόπο αντιμετώπισης των ανέργων από την κοινωνία, σε επίπεδο σημαντικότητας 10% και 5% αντίστοιχα.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το τελικό υπόδειγμα όσο αυξάνεται η ηλικία των ανέργων ερωτηθέντων, τόσο έρχονται αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό. Όσο για το φύλο των ερωτηθέντων μπορεί να μην είναι στατιστικά σημαντική μεταβλητή όμως μπορούμε να σχολιάσουμε το θετικό πρόσημο, το οποίο δείχνει ότι οι άνδρες είναι πιο πιθανό να έρθουν αντιμέτωποι με αυτή την κατάσταση από τις γυναίκες. Επίσης, οι άνεργοι με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, ως παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά στο να βρει κάποιος δουλειά, είναι περισσότερο πιθανό να έρθουν αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό. Όμως, το ίδιο είναι πιο πιθανό να συμβεί και σε ανέργους που έχουν τις απαραίτητες γνώσεις υπολογιστών. Το γεγονός αυτό ίσως να δημιουργεί αντιφάσεις, αλλά η αιτιολογία που θα μπορούσε να ειπωθεί είναι ότι οι άνθρωποι αυτοί, δηλαδή όσοι έχουν γνώσεις υπολογιστών, θα έπρεπε να το «εκμεταλλευτούν» και να το χρησιμοποιήσουν ως θετικό προσόν ώστε να βρουν ευκολότερα δουλειά.

Εν συνεχεία, αυτοί που πιστεύουν ότι τα συνολικά τους προσόντα «επαρκούν» πολύ λίγο ώστε να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των εργοδοτών τους είναι πιθανότερο να έχουν αρνητική αντιμετώπιση από την κοινωνία. Τέλος, θετική είναι η σχέση που συνδέει όσους υποστηρίζουν ότι η αιτία της ανεργίας τους είναι η δυσκολία προσαρμογής στον χώρο εργασίας και τις συνθήκες που επικρατούν εκεί με την αυξημένη πιθανότητα που έχουν αυτοί να βρεθούν αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^Ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να προσδιοριστούν οι παράγοντες, όπως η εκπαίδευση, η ηλικία, το φύλο, που επηρεάζουν την ανεργία ειδικότερα των “νέων” ανθρώπων. Έτσι, λοιπόν, προκειμένου να εξεταστούν τα προσδιοριστικά χαρακτηριστικά που επηρεάζουν την απασχόληση και την ανεργία, πραγματοποιήθηκε δειγματοληπτική έρευνα η οποία διεξήχθη σε διάφορους δήμους της Αττικής σε διάρκεια τριών μηνών (Ιανουάριος-Απρίλιος) του έτους 2007. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας τα εμπειρικά αποτελέσματα που προέκυψαν, τα οποία συνοψίζονται παρακάτω, συμπίπτουν με αυτά των προηγούμενων εμπειρικών μελετών. Αρχικά αυτό που διαπιστώνουμε είναι ότι ο πληθυσμός των ανέργων γυναικών είναι μεγαλύτερος από τον πληθυσμό των ανδρών, με αντίστοιχα ποσοστά 59% και 41%. Επίσης, υψηλότερη σε διάρκεια ανεργία φαίνεται να έχουν οι νέοι ηλικίας 18 έως 25 ετών. Όπως παρατηρείται και στις τέσσερις εκτιμήσεις των παλινδρομήσεων η ηλικία των ανέργων παίζει πολύ καθοριστικό ρόλο στη διάρκεια της ανεργίας καθώς και στην διάρκεια αναζήτησης εργασίας, αφού είναι στατιστικά σημαντική μεταβλητή.

Όμως, το σημαντικότερο πρόβλημα μεταξύ των δύο φύλων εμφανίζουν να έχουν οι νεαρές γυναίκες, η συμμετοχή των οποίων φαίνεται να έχει αυξηθεί σημαντικά στο εργατικό δυναμικό. Όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό δεν έχει ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση με αποτέλεσμα της δυσκολίας πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Αυτό οφείλεται στην δυσκολία προσαρμογής που αντιμετωπίζουν (κυρίως οι νέοι) οι άνεργοι κατά την μετάβαση από το εκπαιδευτικό σύστημα στην απασχόληση, όπως συμφωνούν και οι Galbraith and Garcilazo (2003) στην έρευνά τους για διάφορες περιφέρειες της Ευρώπης.

Παρόλα αυτά μεγάλο είναι και το ποσοστό όσων δεν αναζητούν δουλειά (44%) για τους δικούς τους λόγους. Όπως καταλήγουν οι Biagi and Lucifora (2005) το επίπεδο μόρφωσης των νέων συνεχώς αυξάνεται, ενώ παράλληλα αυξάνονται και τα ποσοστά ανεργίας αλλά και μακροχρόνιας διάρκειας των νέων. Βάσει των εκτιμήσεων των παλινδρομήσεων το χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, η μη γνώσεις ξένων γλωσσών και υπολογιστών και η μη ύπαρξη των κατάλληλων προσόντων

αυξάνουν την πιθανότητα της μακροχρόνιας ανεργίας. Ακολούθως, εξαιτίας της έλλειψης αναζήτησης εργασίας και της αύξησης της μακροχρόνιας ανεργίας, παρατηρείται ότι τα επίπεδα φτώχειας είναι συνεχώς αυξανόμενα, καθώς όπως υποστηρίζουν και οι Weich and Lewis (1998) η φτώχεια και η ανεργία είναι δύο παράγοντες που συνδέονται άμεσα μεταξύ τους.

Επιπροσθέτως, βάσει των ερευνών που πραγματοποιήθηκαν για την Αυστραλία τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι άνδρες είναι πιο επιρρεπείς από τις γυναίκες στις αυτοκτονίες, λόγω της ανεργίας, καθώς τα ποσοστά αυτοκτονιών του ανδρικού φύλου φαίνεται να είναι πολύ υψηλά. Ομοίως, τα εμπειρικά συμπεράσματα της παρούσας μελέτης επιβεβαιώνουν ότι το 37% των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι η ανεργία μπορεί να θεωρηθεί αιτία θανάτου και αυτοκτονιών. Επίσης, αυξανόμενος είναι ο κοινωνικός αποκλεισμός που αντιμετωπίζουν καθημερινά οι άνεργοι. Οι άνθρωποι αυτοί σύμφωνα με τα αποτελέσματα των παλινδρομήσεων έρχονται αντιμέτωποι με το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού εξαιτίας του χαμηλού μορφωτικού τους επιπέδου, των ανεπαρκών προσόντων τους και της δυσκολίας προσαρμογής τους στον χώρο εργασίας. Συμπερασματικά, διαπιστώνεται ότι μεγάλο μέρος της ευθύνης των υψηλών ποσοστών ανεργίας, εκτός από τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας, την έχουν και οι ίδιοι οι άνεργοι, εξαιτίας των αυξημένων ποσοστών του μη ενεργού πληθυσμού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α' ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1. Αθανασιάδου, Χ., Πετροπούλου, Σ. και Μιμίκου, Γ., (2001), «Οι συνθήκες της γυναικείας απασχόλησης στην Ελλάδα:1980-2000», Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), Αθήνα.
2. Γαβρόγλου, Π.Σ. και Κικίλιας, Η., (2001), *Οργάνωση της Εργασίας και Νέες Μορφές Απασχόλησης στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Εκδόσεις Σακκούλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη.
3. Γαλατά, Β., (2006), *Το Επίπεδο Κατάρτισης, η Απασχόληση και η Επαγγελματική Εξέλιξη των Γυναικών*, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Αθήνα.
4. Γιδαράκου, Ι., Δημοπούλου, Ε., Καζακόπουλος, Λ., Σκορδίλη, Σ., Στρατηγάκη, Μ., Σκεμπέρη, Δ. και Ανθοπούλου, Θ., (2005), *Επιχειρηματικότητα Γυναικών-Όψεις ιδιοκτησίας και διοίκησης*, Gutenberg, Αθήνα.
5. Γ.Σ.Ε.Ε., (2000), *Συμπληρωματικό Κείμενο της Γ.Σ.Ε.Ε. για τις Πολιτικές Απασχόλησης και την Καταπολέμηση της Ανεργίας*, Αθήνα.
6. Δεδουσόπουλος, Α., (2000), «Θεωρίες της Ανεργίας»- *Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας: Ρύθμιση-Ευελιξίες-Απορρύθμιση*, Τόμος Πρώτος, Αθήνα.
7. Δουλκέρη, Τ., (1989), *Ισότητα των Δυο Φύλων στις Εργασιακές Σχέσεις*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
8. Ε.Σ.Υ.Ε., (2000), *Μετάβαση από την Εκπαίδευση στην Αγορά Εργασίας – Έτος 2000*, Αθήνα.
9. Ε.Σ.Υ.Ε., (2007), *Η Κατάσταση της Απασχόλησης τον Φεβρουάριο 200*, Αθήνα.
10. Ε.Σ.Υ.Ε., (2007), *Πρώτη στους Ανέργους Πτυχιούχους Έρχεται η Ελλάδα στην Ε.Ε. των «27»*, Αθήνα.
11. Ιωακείμογλου, Η., (1997), *Η Άνοδος της Προσφοράς Εργασίας Αυξάνει την Ανεργία, Ενημέρωση*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Τεύχος 29, σ. 6-9.
12. Ιωακείμογλου, Η., (1999), *Οι Μισθοί, η Ανταγωνιστικότητα και η Ανεργία*, Αθήνα.

13. Ιωακείμογλου, Η. και Κρητικίδη, Γ., (1997), Σταθερή η Ανεργία των Ανδρών, Αυξάνεται των Γυναικών, *Ενημέρωση*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Τεύχος 29, σ. 5-7
14. Ιωακείμογλου, Η. και Κρητικίδη, Γ., (1997), Η Θέση των Νέων στην Αγορά Εργασίας, *Ενημέρωση*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Τεύχος 38, σ.σ.1-6.
15. Καμπέρης, Ν., (2001), *Κοινωνικές Αναπαραστάσεις των Νέων Εργαζομένων για την Εργασία και Εκπαίδευση*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
16. Κανελλόπουλος Ν.Κ., Μαυρομαράς Γ.Κ. και Μητράκας Μ.Θ., (2003), *Εκπαίδευση και Αγορά Εργασίας*, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα.
17. Κατσικάς, Χ. και Καββαδίας, Γ., (1994), *Η Ανισότητα στην Ελληνική Εκπαίδευση*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
18. Κατσορίδας, Α.Δ., (1998), «*Η ανεργία των νέων στην Ελλάδα*», Αθήνα.
19. Κιουλάφας, Κ. και Ζάραγκας, Λ., (1990), *Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Αγορά Εργασίας*, Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, Αθήνα.
20. Κρητικίδης, Γ., (2002), Η Απασχόληση και Η Ανεργία το 2002, *Ενημέρωση*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Τεύχος 90, σ.σ. 2-9.
21. Κρητικίδης, Γ., (2004), Νέα Γυναίκα και Απασχόληση, *Ενημέρωση*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Τεύχος 103, σ.σ. 10-15
22. Κώττης, Χ.Γ. και Κώττη-Πετράκη. Α., (2000), *Σύγχρονη Μακροοικονομική*, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.
23. Λύτρας, Ν.Π., (1992), *Εργασιακές Σχέσεις*, Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα.
24. Μαλκίδης, Φ., (2002), *Όψεις της Ελληνικής Οικονομίας και Κοινωνίας*, ΙΟΒΕ, Αθήνα.
25. Μανωλοπούλου, Α., (2006), “Η Θέση της Γυναίκας στην Αγορά Εργασίας”, *Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών, Ανάπτυξη: Η Πορεία των Ελληνικών Εξαγωγών*, Τεύχος 1, σ.σ. 78-81.
26. Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Η., (1997), *Πολιτικές Απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
27. Ντεμούσης, Μ., (1998), Απασχόληση και Ανεργία, *Το Βήμα*, Κωδικός Άρθρου: Β12472Δ171.
28. Ο.Α.Ε.Δ., (1998), Απασχόληση για 200.000 νέους, *Εργασία*, Τεύχος 18, Αθήνα.

29. Παγκαρλιώτας, Κ., (1997), *Αγορά Εργασίας και Ανεργία των Νέων*, Θεσσαλονίκη.
30. Παγκαρλιώτας, Κ. και Αλμπανίδου, Ζ., (1997), *Η Διάρθρωση της Ελληνικής Αγοράς Εργασίας – Η Λειτουργία των Αγορών και Πληροφόρηση*, ΜΑΚΙΝΕ, Αθήνα.
31. Παπαβασιλείου, Χ., (2000), *Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση*, Αθήνα.
32. Πατέλης, Δ., (1997), *Όψεις της Ανεργίας: Κοινωνικές και Ψυχολογικές Επιπτώσεις*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Αθήνα.
33. Παυλόπουλος Γ.Π., (2000), *Ανάπτυξη και Ανεργία: Προοπτικές*, Ι.Τ.Ε.Π., Αθήνα.
34. Πετρινιώτη, Ξ., (1989), *Αγορές Εργασίας-Οικονομικές Θεωρίες και Έρευνες*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
35. Πηλαβάκη, Α.Α., (2006), *“Φύλο-Απασχόληση και Επιχειρηματικότητα”*, Αθήνα.
36. Ρέππας, Δ. και Διαμαντοπούλου, Α., (2002), *Εργασία και Συνοχή: Τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση και την Κοινωνική Ένταξη*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
37. Ρομπόλης, Σ., (1996), Αυξημένη Εφαρμογή (της Μερικής Απασχόλησης) τη Δεκαετία του '80, *Ενημέρωση*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Τεύχος 12, σ. 3.
38. Ρομπόλης, Σ., (1996), Σταδιακή Αύξηση της Ανεργίας ως το 2000, *Ενημέρωση*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Τεύχος 13, σ. 5.
39. Ρομπόλης, Σ., (2003), *Η Απασχόληση και η Ανεργία το 2003*, ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Αθήνα.
40. Ρωμανιάς, Γ. και Ιωακείμογλου, Η., (2000), *Οι Δρόμοι της ΟΝΕ: ΟΝΕ και Απασχόληση*, ΙΣΤΑΜΕ, Αθήνα.
41. Σαραντίδης, Α.Σ., (1991), *«Σύγχρονη Μακροοικονομική Ανάλυση – Μακροοικονομικά Υποδείγματα»*, Εκδόσεις Σταμούλη, Τόμος Β΄, Πειραιάς.
42. Σκουτέλης, Γ., (1996), *Ανεργία: Αιτία και Λύσεις*, Financial Forum, Αθήνα.
43. Στάγκος, Α., (1998), “Ανησυχία για την Ανεργία”, *Οικονομικός Ταχυδρόμος*, Οικονομικό Παρατηρητήριο, Φ. 29 (2306), σ.σ. 16-18.
44. Τράπεζα της Ελλάδος, (2005), *Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2004*, Αθήνα.
45. Τράπεζα της Ελλάδος, (2005), *Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2006*, Αθήνα.

46. Τράπεζα της Ελλάδος, (2005), *Νομισματική Πολιτική-Ενδιάμεση Έκθεση 2005*, Αθήνα.
47. Τράπεζα της Ελλάδος, (2005), *Νομισματική Πολιτική 2004-2005*, Αθήνα.
48. Τράπεζα της Ελλάδος, (2006), *Νομισματική Πολιτική 2005-2006*, Αθήνα.
49. Τράπεζα της Ελλάδος, (2005), *Οικονομικό Δελτίο*, Τεύχος 25, Αθήνα.

B' ΕΕΝΗ

1. Abel, B.A. and Bernanke, S.B., (2002), *Μακροοικονομική*, Εκδόσεις Κριτική, Τόμος Α', Αθήνα.
2. Abel, B.A. and Bernanke, S.B., (2002), *Μακροοικονομική*, Εκδόσεις Κριτική, Τόμος Β', Αθήνα.
3. Adsera, A., (2005), "Vanishing Children: From High Unemployment to Low Fertility in Developed Countries", *Education and Health of Women and Children, AEA Papers and Proceedings*, Vol.95, No.2, pp.189-192.
4. Bardasi., E. and Gornick., J.C., (2000), Women and Part-Time Employment: Worker "Choices" and Wage Penalties in Five Industrialised Countries, *ISER Working Papers*, No.2000.
5. Bertola, G., (2006), *Europe's Unemployment Problems*, Economics of the European Union, Oxford University Press.
6. Biagi, F. and Lucifora, C., (2005), Demographic and Education Effects on Unemployment in Europe: Economic Factors and Labour Market Institutions, *IZA Discussion Paper Series*, No.1806.
7. Bielen, S. and Tunny. G., (2003), Duration-Sensitive Unemployment Rates, *LMRU Working Paper*, No.19.
8. Blakely, A.T., Collings, S. and Atkinson, J., (2003), "Unemployment and Suicide. Evidence for a Causal Association?", *Journal of Epidemiology and Community Health*, Vol.57, pp.594-600.
9. Borjas, J.G., (1997), *Labor Economics*, Economics Series, Second Edition, Mc Graw Hill- International Edition.

10. Borooah, K.V., (1999), *Unemployment: Skills, Gender and Job's*, University of Ulster.
11. Brauns, H., Gangl, M. and Scherer, S., (1999), Employment and Unemployment: Patterns of Labour Market Entry in France, the United Kingdom and West Germany, *Working Papers*, No.6.
12. Bruno, C. and Cazes, S., (1998), French Youth Unemployment: An Overview, *Employment and Training Papers*, International Labor Organization, No.23.
13. Emsellem, M. and Wenger, J., (2002), *Time to Fix the Federal Unemployment Benefits Program – Long Term Joblessness Rising beyond the Recession*, Economic Policy Institute and NELP.
14. European Economy/Annual Economic Report 1991-1992, (1991), N. 50, p.45.
15. Galbraith, K.J. and Garcilazo, E., (2003), "Unemployment, Inequality and the Policy of Europe: 1984-2000", *BNL Quartely Review*, No. 228, pp. 3-27.
16. Garcia-Rubiales, V., (2004), "*Unemployment in Spain: An Analysis of Labour Mobility and Young Adult Unemployment*", Stanford University, USA.
17. Goede, M., Spruijt, E., Maas, C. and Duindam, V., (2000), "Family Problems and Youth Unemployment", *Adolescence*, Libra Publishers, Inc, pp. 1-12.
18. Gottschalck, O.A., (2006), *Dynamic of Economic Well-Being: Spells of Unemployment 2001-2003*, Household Economic Studies, U.S. Census Bureau.
19. Gregg, P. and Tominey, E., (2004), The Wage Scar from Youth Unemployment, *CMPO Working Paper Series*, No.04/097.
20. Kettunen, J., (1997), "Education and Unemployment Duration", *Economics of Education Review*, Vol. 16, 2, pp. 163-170.
21. Kingdon, G. and Knight, J., (2000), *Are Searching and Non-Searching Unemployment Distinct States when Unemployment is High? The Case of South Africa*, Centre for the Study of African Economies, Economics Department, University of Oxford.
22. Kostaki, A. and Ioakimoglou, H., (1997), *Demographic Factors Affecting Long-Term Unemployment in Greece-A Logistic Regression Analysis*, Department of Statistics, Athens University of Economics and Business, Athens, Greece.

23. Krugman, R.P., (1995), Technology, Trade and Factor Prices, *NBER Working Papers*, No. 5355.
24. Kryger, T., (1999), "The Risk of Unemployment", *Statistics Group*, Department of the Parliamentary Library, Parliament of Australia, Vol.16, pp. 1-2.
25. Lechner, M. and Wunsch, C., (2006), Are Training Programs more Effective when Unemployment is High?, *IZA Discussion Paper Series*, No.2355.
26. Lipsey, G.R., (1998), "Structural and Deficient-Demand Unemployment Reconsidered", *The Labour Market*, Penguin, p. 249.
27. Macaulay, C., (2004), *September 2004 assessment*, Labour Market Division, Office for National Statistics.
28. McIntosh, S., (2000), *Skills and Unemployment*, UWWCLUS Workshop Brussels.
29. Meulders, D., Plasman., O. and Plasman., R., (1994), *A Typical Employment in the EC*, Aldershot.
30. Morrell, S., Page, N.A. and Taylor, J.R., (2007), "The Decline in Australian Young Male Suicide", *Social Science & Medicine*, Vol. 64, Issue. 3, pp. 747-754.
31. Mroz, A.T. and Savage, H.T., (1999), *The Long-Term Effects of Youth Unemployment*, Employment Policies Institute.
32. Nickell, S., (1979), "Education and Lifetime Patterns of Unemployment", *Journal of Political Economy*, Vol. 87, pp. 117-131.
33. OECD (1998), *Employment Outlook: Recent Developments, Minimum Wages, Youth Labour Market, Ageing Work Forces, Working Time*, Paris.
34. O' Higgins, N., (1997), The Challenge of Youth Unemployment, *Employment and Training Papers*, No. 7.
35. Pallis, D., (2006), "The Trade-Off between Inflation and Unemployment in the New European Union Member-States", *International Research Journal of Finance and Economics*, Issue 1, pp.81-97.
36. Pedersen, J.P. and Schmidt, D.T., (2005), What is Unemployment in Europe? Concepts and Measurement in the ECHP, *EPAG Working Papers*, No.54, Colchester: University of Essex.

37. Pelagidis, T., (1998), "European Unemployment: «Myths and Realities»", *Challenge*, Issue 1, pp.1-7.
38. Richardson, K. and Berg, J.G., (2006), Swedish Labor Market Training and the Duration of Unemployment, *IZA Discussion Paper*, No.2314.
39. Rose, V., (2001), *Improving the Health of People who are Unemployed through the Job Network*, Unemployment and Health Project, Centre for Health Equity Training Research and Evaluation, Australia.
40. Shettle, F.C., (1997), *Is the Gender Gap in Unemployment Disappearing?*, SRS Issue Brief, Division of Science Resources Studies, National Science Foundation (NSF) 97-323.
41. Sokou, K., Bayetakou, D. and Bada, E., (2002), *Youth Unemployment and Social Exclusion in Six Countries of the EU: Dimensions, Subjective Experiences and Institutional Responses in Six Countries of the EU*, National Report Greece.
42. Vedder, K.R. and Gallaway, E.L., (1999), *Unemployment and Jobs in International Perspective*, A Joint Economic Committee Study, Ohio University.
43. Weich, S. and Lewis, G., (1998), "Poverty, Unemployment and Common Mental Disorders: Population Based Cohort Study", *British Medical Journal*, Vol.317, pp.115-119.
44. Weiermair, K., (1990), "Secular Changes in Youth Labour Markets and Youth Unemployment in Canada", *Relations Industrielles*, Vol.41, No.3, pp.469-486.

Γ' ΜΕΡΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄: ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Η αφιέρωση λίγου χρόνου για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου αποτελεί σημαντική συμβολή στην έρευνα, στόχος της οποίας είναι η παραγωγή νέας γνώσης για το αντικείμενο που έχει ως τίτλο «Απασχόληση και Ανεργία: η προτίμηση των “νέων ανέργων”».

Χωρίς τη συμμετοχή σας η ολοκλήρωση της πτυχιακής καθίσταται σχεδόν αδύνατη. Αντίθετα, η συμμετοχή σας εκτιμάται ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι κάθε έρευνα έχει ως στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων και τη διατύπωση προτάσεων για την περαιτέρω αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και την βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν απαιτεί την καταχώριση προσωπικών σας στοιχείων, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται κατά 100% η ανωνυμία των συμμετεχόντων.

Παρακαλείσθε θερμά το συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο να το επιστρέψετε στο άτομο που σας το έδωσε.

*Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων
για τη συμμετοχή σας.*

No. ερωτηματολογίου: _____

Ημερομηνία Συμπλήρωσης: _____

Περιοχή: _____

Υποσημείωση: Απαντήστε με ένα X στο αντίστοιχο ☐ .

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ι. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

1. Φύλο ερωτώμενου:

Ανδρας	
Γυναίκα	

2. Ποιά είναι η ηλικία σας; _____

3. Ποιό είναι το επίπεδο μόρφωσής σας;

Αγράμματος	
Απόφοιτος Δημοτικού	
Απόφοιτος Γυμνασίου	
Απόφοιτος Λυκείου	
Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.	
Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.	
Πτυχιούχος Α.Ε.Ι.	
Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	
Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	

4. Ποιό είναι το επίπεδο μόρφωσης των γονιών σας;

	Πατέρας	Μητέρα
Αγράμματος		
Απόφοιτος Δημοτικού		
Απόφοιτος Γυμνασίου		
Απόφοιτος Λυκείου		
Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.		
Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.		
Πτυχιούχος Α.Ε.Ι.		
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου		
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου		

5. Ποιά από τις παρακάτω γλώσσες γνωρίζετε και πόσο καλά;

	Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα
Αγγλικά					
Γαλλικά					
Γερμανικά					
Ισπανικά					
Ιταλικά					
Άλλη γλώσσα					
Καμία ξένη γλώσσα					

6. Έχετε γνώση πληροφορικής;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

7. Τι άλλα προσόντα έχετε που πιστεύετε ότι θα σας βοηθούσαν στο να βρείτε εργασία;

8. Κατά πόσο πιστεύετε ότι τα προσόντα σας επαρκούν ώστε να ανταποκριθείτε στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των εργοδοτών σας;

Καθόλου	
Πολύ λίγο	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

9. Ποιά είναι η οικογενειακή σας κατάσταση;

Ανύπαντρος/η	
Παντρεμένος/η	
Χήρος/α	
Διαζευγμένος/η	
Εν διαστάσει	
Ελεύθερη συμβίωση	

10. Έχετε παιδιά;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

11. Αν ναι, πόσα; _____

12. Αναφέρετε την ηλικία τους:

Ηλικία 1^{ου} παιδιού _____

Ηλικία 2^{ου} παιδιού _____

Ηλικία 3^{ου} παιδιού _____

Ηλικία 4^{ου} παιδιού _____

13. Ποιος είναι ο τόπος κατοικίας σας (δήμος); _____

14. Πόσο σημαντικό ρόλο πιστεύετε ότι παίζει ο τόπος κατοικίας σας σε σχέση με το ότι δεν εργάζεστε;

Καθόλου σημαντικό	
Πολύ λίγο σημαντικό	
Λίγο σημαντικό	
Αρκετά σημαντικό	
Πολύ σημαντικό	
Πάρα πολύ σημαντικό	

15. Θα εγκαταλείπατε ποτέ τον τόπο κατοικίας προκειμένου να έχετε περισσότερες πιθανότητες να εργαστείτε;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

II. Οικονομικά χαρακτηριστικά

16. Ο λόγος που είστε άνεργος/η αυτό το διάστημα είναι επειδή:
(μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μια απαντήσεις)

Ήταν προσωπική σας επιλογή	
----------------------------	--

Θέλατε να αποσιωθείτε στο σχολείο και στις σπουδές σας	
Θέλατε να κάνετε μεταπτυχιακό	
Έληξε η σύμβασή σας	
Αντιμετωπίσατε δυσκολίες προσαρμογής στον χώρο εργασίας σας	
Θέλατε να ασχοληθείτε με την ανατροφή των/του παιδιών/ού σας	
Μείνατε έγκυος και σας απολύσανε	
Μείνατε έγκυος και φύγατε από μόνη σας	
Επιλέξατε να αλλάξετε τόπο κατοικίας προκειμένου να έχετε καλύτερες ευκαιρίες	
Δεν ήσασταν ικανοποιημένος/η με τον μισθό που σας δίνανε	

17. Πόσο χρονικό διάστημα αναζητάτε δουλειά;

Λιγότερο από 1 μήνα	
Από 1 – 6 μήνες	
Από 6 – 12 μήνες	
Από 12 – 18 μήνες	
Από 18 – 24 μήνες	
Περισσότερο από 24 μήνες	
Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	

18. Αναφέρετε συγκεκριμένα: _____

19. Πόσος καιρός έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε;

Λιγότερο από 1 μήνα	
Από 1 – 6 μήνες	
Από 6 – 12 μήνες	
Από 12 – 18 μήνες	

Από 18 – 24 μήνες	
Περισσότερο από 24 μήνες	
Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	

20. Αναφέρετε συγκεκριμένα: _____

21. Ποιό είναι το επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος/η;

Δημόσιος Υπάλληλος	
Ιδιωτικός Υπάλληλος	
Αγρότης	
Έμπορος	
Ελεύθερος Επαγγελματίας	
Φοιτητής/τρια	
Μαθητής/τρια	
Συνταξιούχος	
Οικιακή Απασχόληση	

22. Σημειώστε τον κλάδο απασχόλησης:

<i>Πρωτογενής Τομέας</i>	
Γεωργία, Κτηνοτροφία, Δάση	
Αλιεία	
<i>Δευτερογενής Τομέας</i>	
Ορυχεία	
Μεταποίηση	
Ηλεκτρισμός – Φυσικό αέριο	
Κατασκευές	
<i>Τριτογενής Τομέας</i>	
Εστιατόρια – Ξενοδοχεία	
Εμπόριο (χονδρικό, λιανικό)	
Μεταφορές – Επικοινωνίες	
Τράπεζες – Ασφάλειες	
Λοιπές Υπηρεσίες	

23. Ποια ήταν η ηλικία σας όταν εργαστήκατε για πρώτη φορά; _____

24. Πόσες ώρες προτιμάτε να εργάζεστε την ημέρα;

Μέχρι 4 ώρες	
Από 4 έως 6 ώρες	
8άωρο	
Περισσότερες από 8 ώρες	

25. Ποιό είναι το επάγγελμα των γονιών σας;

	Πατέρας	Μητέρα
Άνεργος		
Δημόσιος Υπάλληλος		
Ιδιωτικός Υπάλληλος		
Αγρότης		
Έμπορος		
Ελεύθερος Επαγγελματίας		
Φοιτητής/τρια		
Μαθητής/τρια		
Συνταξιούχος		
Οικιακή Απασχόληση		

26. Ποιό είναι το ετήσιο οικογενειακό σας εισόδημα;

Κάτω από 20.000€	
Από 20.001€ – 30.000€	
Από 30.001€ – 40.000€	
Από 40.001€ – 50.000€	
Από 50.001€ – 60.000€	
Πάνω από 60.000€	

27. Πιστεύετε ότι το εισόδημά σας (οικογενειακό) επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών σας;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

28. Εσείς, ως άνεργοι, με ποιόν τρόπο καλύπτετε τις ανάγκες σας;

Ταμείο ανεργίας	
Εισόδημα εκτός εργασίας (ενοικίαση διαμερίσματος κ.α.)	
Οικονομική βοήθεια από την οικογένεια	
Οικονομική βοήθεια από τους φίλους/ες	
Άλλο	

29. Ποιοί από τους παράγοντες που ακολουθούν πιστεύετε ότι επηρεάζουν αρνητικά στο να βρει κάποιος δουλειά;

(μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μια απαντήσεις)

Η ηλικία	
Το φύλο	
Είστε γυναίκα ανύπαντρη με παιδί	
Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο	
Δεν υπάρχουν γνώσεις ξένων γλωσσών ή/και υπολογιστών	
Η εξωτερική εμφάνιση και η προσωπικότητά του ατόμου	
Η εθνικότητα	
Ο τόπος κατοικίας	
Η έλλειψη προϋπηρεσίας	
Δεν υπάρχουν τα κατάλληλα προσόντα	
Κανένας από τους παραπάνω παράγοντες	

30. Πόσο εύκολο πιστεύετε ότι είναι να απασχοληθείτε με αυτό που πραγματικά επιθυμείτε;

Καθόλου εύκολο	
Πολύ λίγο εύκολο	
Λίγο εύκολο	
Αρκετά εύκολο	
Πολύ εύκολο	
Πάρα πολύ εύκολο	

III. Κοινωνικά/Ψυχολογικά χαρακτηριστικά

31. Κατά την γνώμη σας πιστεύετε ότι υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός απέναντι στους ανέργους;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

32. Όσο διάστημα είσαστε άνεργοι έχετε έρθει αντιμέτωποι με αυτήν την κατάσταση;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

33. Αν ναι, από ποιόν;

(μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μια απαντήσεις)

Γονείς	
Αδέρφια	
Συγγενείς	
Φίλους	
Αγνώστους	
Άλλο	

34. Κατά πόσο πιστεύετε ότι η κατάσταση αυτή επηρεάζει την ψυχολογία και την υγεία του ανέργου;

Καθόλου	
Πολύ λίγο	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

35. Έρευνες αποδεικνύουν ότι η ανεργία είναι αιτία θανάτου και αυτοκτονιών για πολλούς ανθρώπους. Εσείς τι νομίζετε;

Διαφωνώ πολύ	
Διαφωνώ	
Ούτε διαφωνώ/ ούτε συμφωνώ	
Συμφωνώ	
Συμφωνώ πολύ	

36. Πόσο πιστεύετε ότι η οικονομική ανεξαρτησία επηρεάζει την ψυχική σας διάθεση;

Καθόλου	
Πολύ λίγο	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

IV. Υποθετικές ερωτήσεις

37. Εάν σας ζητούσαν να σταματήσετε το σχολείο ή τις σπουδές σας για να δουλέψετε θα το κάνατε;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

38. Εάν σας δινόταν η ευκαιρία, θα ακολουθούσατε το επάγγελμα των γονιών σας;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

39. Εάν σας αναθέτανε μια δύσκολη δουλειά, πόσο έτοιμος/η θα ήσασταν να ανταπεξέλθετε στις απαιτήσεις και τις ανάγκες;

Καθόλου	
Πολύ λίγο	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

40. Εάν είχατε αναφέρει στο βιογραφικό σας ότι είχατε προϋπηρεσία, πόσο θα σας βοηθούσε να βρείτε πιο εύκολα εργασία;

Καθόλου	
Πολύ λίγο	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

41. Εάν είχατε την οικονομική δυνατότητα θα πηγαίνατε να σπουδάσετε στο εξωτερικό;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

42. Πιστεύετε ότι είναι πιο εύκολο για κάποιον που έχει σπουδάσει στο εξωτερικό να βρει απασχόληση στην Ελλάδα;

ΝΑΙ	
ΟΧΙ	

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄: ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ**

Συγγραφέας	Δεδομένα	Παράγοντες που επηρεάζουν την απασχόληση-ανεργία	Συμπεράσματα
1. Goede <i>et al.</i> (2000)	Γερμανία 1000 άτομα 1991 Πηγή: Utrecht Study of Adolescent Development (USAD)	• Οικογενειακή κατάσταση • Οικονομική κατάσταση	- Η συμπεριφορά που έχουν οι γονείς απέναντι στα παιδιά τους, παίζει σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση του χαρακτήρα τους. - Το 15% του συνολικού δείγματος ζει με τον ένα γονέα, ενώ το 40% αυτών έχουν ήδη υπάρξει άνεργοι. - Το 20% του συνολικού δείγματος αντιμετωπίζει οικονομικό πρόβλημα.
2. Kryger (1999)	Καναδάς 1000 άτομα 1995 Πηγή: ABS Survey of Employment and Unemployment Patterns (SETUP)	• Επίπεδο εκπαίδευσης-γνώσεις ξένων γλωσσών • Ηλικία • Τόπος καταγωγής • Κάτοικοι αγροτικών περιοχών	- Το 20% των ερωτηθέντων δεν ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση, με αποτέλεσμα το 51% αυτών να μην μπορούν να βρουν δουλειά. - Όσοι ζουν σε αγροτικές περιοχές έχουν πιο υψηλά ποσοστά ανεργίας σε σχέση με

			αυτούς που ζουν σε αστικές περιοχές (9,2% και 7,5% αντίστοιχα). - Νέοι ηλικίας 15-19 ετών αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ανεργίας (περίπου 20,3%), έναντι όσων είναι 20 και άνω (περίπου 7,0%)
3. Sokou <i>et al.</i> (2002)	Ελλάδα 50 άτομα 1998-1999 Πηγή: Research Directorate General of the European Commission within the Targeted Socio-Economic Research Programme	• Κοινωνικός Αποκλεισμός • Προγράμματα και οργανισμοί που έχουν ως στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας	- Προτείνουν μέτρα καταπολέμησης της μακροχρόνιας ανεργίας καθώς επίσης δίνουν την ευκαιρία στους νέους, που μόλις τελείωσαν το σχολείο, να εργαστούν. - Οργανισμοί όπως ο ΟΑΕΔ, η Γ.Γ.Ν.Γ κλπ προσφέρουν δουλειά αλλά και εκπαιδευτική μόρφωση.
4. Weich and Lewis (1998)	Αγγλία, 1991 Σκωτία, 1992 7.000 άτομα συνολικά Πηγή: Economic and Social Research Council	• Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα (ανάλογα με τα μέλη της οικογένειας) • Έξοδα-Δαπάνες: μη αποταμίευση εισοδήματος	- Η φτώχεια και η ανεργία είναι δυο παράγοντες που συνδέονται άμεσα μεταξύ τους. - Πολλοί γονείς ζητούν από τα παιδιά τους να αφήσουν το σχολείο για να εργαστούν, προκειμένου να συμβάλλουν οικονομικά στο οικογενειακό τους εισόδημα. - Σημαντικό ρόλο παίζουν τα άτομα

			από τα οποία αποτελείται μια οικογένεια και τα έξοδα που έχει.
5. Brauns <i>et al.</i> (1999)	Γαλλία 1984, 13.047 άτομα Γαλλία 1994, 11.767 Γερμανία 1982, 42.684 Γερμανία 1995, 19.494 Ηνωμένο Βασίλειο 1984, 15.527 Ηνωμένο Βασίλειο 1994, 11.465 Πηγή: National Labour Force Surveys (LFS)	• Μακροχρόνια άνεργοι • Εκπαίδευση • Τόπος διαμονής • Ηλικία • Φύλο	- Οι νέοι δεν αποκτούν τις κατάλληλες και απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες ώστε να «ικανοποιήσουν» τις ανάγκες των εργοδοτών. - Η ανεργία στη Γερμανία είναι χαμηλότερη συγκριτικά με τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. - Τα ποσοστά στην Γαλλία το 1984 και 1994 είναι σταθερά (~23%). - Σε μεσαία κατάσταση είναι αυτά του Ην. Βασιλείου που το 1984 και 1994 ήταν 20% και 18% αντίστοιχα.
6. Blakely <i>et al.</i> (2003)	Νέα Ζηλανδία 1.000.000 κατοίκους 1991 Πηγή: New Zealand Census Mortality Study (NZCMS)	• Κοινωνικό σύνολο-ο τρόπος με τον οποίο η κοινωνία αντιμετωπίζει τους άνεργους.	- Οι άνεργοι ανεξαρτήτου ηλικίας βρίσκονται καθημερινά αντιμέτωποι με το κοινωνικό σύνολο. - Μέσα από την έρευνα διαπιστώνεται ότι ο μέσος όρος αυτών των ανθρώπων

			αντιμετωπίζουν σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα.
7. McIntosh (2000)	Γαλλία, Γερμανία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ολλανδία, Αγγλία 39.500 άτομα Από το 1993 έως τα τέλη του 1999 Πηγή: International Standard Classification of Education (ISCED)	• Δυνατότητες (πνευματικές και σωματικές) του κάθε ανθρώπου • Επίπεδο εκπαίδευσης • Εξειδικευμένες γνώσεις πάνω σε κάποιο επάγγελμα • Ανάπτυξη της τεχνολογίας	- Οι γνώσεις αποτελούν κύριο στοιχείο διαμόρφωσης των ποσοστών απασχόλησης και ανεργίας. - Σπουδαίο ρόλο παίζει το μορφωτικό επίπεδο αλλά ακόμα πιο σημαντικό είναι οι εξειδικευμένες γνώσεις που έχει κάποιος πάνω σε ένα συγκεκριμένο τομέα. - Δυστυχώς η τεχνολογία αναπτύσσεται με ραγδαία ταχύτητα σε σημείο που να αντικαθιστά τον άνθρωπο.
8. Borooah (1999)	Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ~2.000.000 ανθρώπους 1985-1995 Πηγή: Commission of the European Communities	• Ηλικία • Φύλο • Ώρες εργασίας (ημιαπασχόληση κλπ) • Μη ενεργός ανδρικός πληθυσμός	- Διαπιστώνεται ότι η ημιαπασχόληση προτιμάται περισσότερο από τους νέους (15-24) και τις γυναίκες, καθώς τα ποσοστά κάθε χρόνο αυξάνονται συνεχώς. - Το 1995, συγκριτικά με το 1985, τα ποσοστά του μη ενεργού πληθυσμού των ανδρών αυξήθηκαν ραγδαία. Από 4% το 1985 σε 14% το 1995.

9. Mroz and Savage (1999)	Καρολίνα των Η.Π.Α. 3.350 νεαρούς άνδρες 1990-1994 Πηγή: National Longitudinal Survey of Youth (NLSY)	• Συνολικές ώρες εργασίας • Απαραίτητη η προϋπηρεσία • Φύλο	- Άνθρωποι που ήταν άνεργοι σε νεαρή ηλικία (και ειδικά οι άνδρες) αντιμετώπισαν μακροχρόνια προβλήματα λόγω έλλειψης προϋπηρεσίας ή λίγων συνολικών ωρών απασχόλησης ετησίως.
10. Vedder and Gallaway (1999)	Η.Π.Α. Περίπου 15.300 άτομα 1985-1995 Πηγή: Labour Force Statistics	• Νέες θέσεις εργασίας • Εκπαίδευση και διεθνής επαγγελματικός προσανατολισμός	- Την περίοδο της έρευνας κατά μέσο όρο η απασχόληση αυξήθηκε, με σταθερούς ρυθμούς, εξαιτίας της δημιουργίας των νέων θέσεων εργασίας. - Στόχος πολλών νέων είναι να σπουδάσουν και αργότερα να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σε διεθνή επίπεδο.
11. Garcia-Rubiales (2002)	Ισπανία 1.500 άτομα 2000 Πηγή: Spain's Active Population Survey	• Ηλικία • Φύλο • Γυναίκες με παιδί (ανύπαντρες ή παντρεμένες) • Συνέχεια των σπουδών (μετά το σχολείο) • Δεν εργάζονται με δική τους επιλογή • Προσωπικότητα και δυνατότητες	- Οι λόγοι για τους οποίους τα ποσοστά απασχόλησης στην Ισπανία είναι χαμηλά ποικίλουν ανάλογα με την προσωπικότητα, τις δυνατότητες και τα «θέλω» των ανθρώπων. Για παράδειγμα, κάποιοι θέλουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους, άλλοι δεν εργάζονται γιατί οι ίδιοι το επέλεξαν. - Σύμφωνα με τους συνολικούς

			παράγοντες που καθορίζουν τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας, το 1997 η Ισπανία βρισκόταν σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε. (21,9% και 11% αντίστοιχα). - Η έρευνα δείχνει ότι τα ποσοστά επηρεάζονται και από νέους που έχουν ως στόχο να σπουδάσουν και μετά να εργαστούν.
12. Biagi and Lucifora (2005)	10 χώρες της Ευρώπης (Ελλάδα, Σουηδία, Γαλλία, Πορτογαλία, Φινλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Νορβηγία, Αγγλία, Γερμανία) 73.100 1975-2002 Πηγή: Institute for the Study of Labor (IZA)	• Εκπαίδευση • Ομάδα ηλικίας • Επαγγελματικός προσανατολισμός	- Οι νέοι δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας λόγω έλλειψης ικανοτήτων και δυνατοτήτων. - Κατά μέσο όρο τα ποσοστά ανεργίας εξακολουθούν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. - Η πρώτη ομάδα χωρών (Γερμανία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Σουηδία, Αγγλία) χαρακτηρίζεται από χαμηλά ποσοστά ανεργίας των νέων (~16%). - Στη δεύτερη ομάδα χωρών, που αποτελείται από τις υπόλοιπες 5 χώρες, τα ποσοστά κυμαίνονται

			μεταξύ 22 και 38%.
13. Gregg and Tominey (2004)	Βρετανία 35.800 άνθρωποι 2000 Πηγή: National Child Development Survey (NCDS)	• Μισθός • Ηλικία • Φύλο	- Η ανεργία σε νεαρή ηλικία (16-23 ετών) επηρεάζει σημαντικά τη διαμόρφωση του μισθού ακόμα και μετά από 20 χρόνια, καθώς επίσης το κατά πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να βρεις δουλειά μετά τα 23 χρόνια. - Οι γυναίκες παίρνουν πολύ χαμηλότερο μισθό συγκριτικά με τους άνδρες.
14. Kostaki and Ioakimoglou (1997)	Ελλάδα Περίπου 4.700 ανθρώπους 1987-1994 Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.)	• Ηλικία • Φύλο • Μορφωτικό επίπεδο • Οικογενειακή κατάσταση	- Η Ελλάδα, συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε., παρουσιάζει αυξημένη ανεργία με μακροχρόνιο διάστημα. - Αυτοί που επηρεάζονται κυρίως από τη μακροχρόνια ανεργία είναι οι νέοι από 14-29 χρονών και κυρίως οι γυναίκες ανύπαντρες με παιδί.
15. Macaulay (2004)	Αγγλία 8.250 άτομα 2002-2003 Πηγή: Labour Force Surveys	• Χαμηλό ετήσιο εισόδημα • Αδράνεια/μη ενεργός πληθυσμός	- Οι άνθρωποι αναγκάζονται να ψάχνουν για δεύτερη δουλειά ή να δουλεύουν με υπερωρίες ώστε να έχουν ένα συμπλήρωμα στο βασικό εισόδημά τους και να μπορούν να

			καλύπτουν τις καθημερινές τους ανάγκες. - Τα τελευταία περίπου τέσσερα χρόνια τα ποσοστά του ενεργού πληθυσμού (ιδιαίτερα των ανδρών) μειώθηκαν αισθητά.
16. Pallis (2006)	Χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης 1994-2005 Πηγή: European Commission	• Πληθωρισμός	- Ο πληθωρισμός είναι ένας παράγοντας που επηρεάζει την ανεργία. - Σύμφωνα με την καμπύλη Phillips η σχέση, που έχουν μεταξύ τους, είναι αρνητική δηλαδή όσο αυξάνεται η ανεργία τόσο μειώνεται ο πληθωρισμός και το αντίστροφο.
17. Bertola (2006)	Ολλανδία και Αμερική 12.000 άτομα 2000 Πηγή: Economic and Monetary Union	• Ανισότητα στην κατανομή του μισθού • Ηλικία • Θέση εργασίας	- Το 2000 οι απασχολούμενοι σε υψηλές θέσεις εργασίας έπαιρναν μισθό 150% πιο πάνω από αυτούς που εργάζονταν σε «κατώτερες» θέσεις εργασίας. - Στην Ολλανδία η διαφορά αυτή μειωνόταν σε ποσοστό 40%. -Με αποτέλεσμα οι άνεργοι να αποθαρρύνονται και να μην ψάχνουν για δουλειά. - Φυσικά η ηλικία των απασχολούμενων και η θέση

			εργασίας στην οποία βρίσκονται οι εργαζόμενοι, επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο κατανέμεται ο μισθός.
18. Rose (2001)	Σύδνευ 352 άτομα (μόνο τα 195 άτομα αποφάσισαν να λάβουν μέρος στα ειδικά προγράμματα) 1999 Πηγή: 1) ABS National Health Survey 2) Unemployment and Health in General Practice Study	• Ηλικία • Φύλο • Χρόνος αναζήτησης δουλειάς • Επίπεδο εκπαίδευσης • Ψυχολογία/Υγεία	- Το 45.4% των ανθρώπων που έλαβαν μέρος στα ειδικά προγράμματα έχουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Παρόλα αυτά είναι άνεργοι για μεγάλο χρονικό διάστημα. - Πάνω από περίπου 18 μήνες ήταν άνεργοι πάνω από το μισό του πληθυσμού (~59.1%). - Η ψυχολογία και υγεία των ανέργων επηρεάζεται αρνητικά. Οι περισσότεροι από αυτούς χρειάζονται υποστήριξη από την οικογένειά τους αλλά και από ειδικούς. - Αυτοί που έχουν τα μεγαλύτερα ψυχολογικά προβλήματα, λόγω ανεργίας, είναι οι άνδρες.
19. Pedersen and Schmidt (2005)	15 χώρες της Ευρώπης 975.000 άτομα 1994-2001 Πηγή: European Community Household Panel Survey	• Ηλικία • Εκπαίδευση • Φύλλο	- Έρευνες δείχνουν ότι τα ποσοστά ανεργίας ανά χώρα διαφέρουν καθώς επίσης διαφέρουν και οι αιτίες που προκαλούν την υψηλή ανεργία.

			- Για παράδειγμα, τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας στην Σουηδία παρατηρούνται σε άνδρες 50 έως 59 ετών. Αντιθέτως, στην Ολλανδία οι νεαροί από 18 έως 25 ετών αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο πρόβλημα στον τομέα της ανεργίας. - Κατά μέσο όρο στις περισσότερες χώρες το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων έχει χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.
20. Gottschalck (2006)	Ισπανία 49.417 άτομα 2001-2003 Πηγή: Survey of Income and Program Participation (SIPP)	• Ηλικία • Φύλο • Εκπαίδευση	- Τα δεδομένα της έρευνας δείχνουν ότι ένας άνδρας 45-54 ετών έχει λιγότερες πιθανότητες να βρει δουλειά σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, σε αντίθεση με έναν 25άρη ανεξαρτήτου φύλου. - Η διαφορά (στον χρόνο αναζήτησης δουλειάς) ανάμεσα σε όσους έχουν τελειώσει το σχολείο και αυτούς που έχουν πτυχίο πανεπιστημίου, είναι πολύ μικρή.
21. Kingdon and Knight (2000)	Νότια Αφρική 42.000 άτομα 1993-1997 Πηγή: 1) South African Labour	• Κοινωνικός αποκλεισμός • Έλλειψη αναζήτησης	- Το 37% των ανέργων στην Νότια Αφρική ψάχνουν για δουλειά

	and Development Research Unit (SALDRU) 2) Statistics South Africa	δουλειάς • Χρονικό διάστημα ανεργίας και χρόνος αναζήτησης δουλειάς • Οικονομικό κόστος(π.χ. μέσα μαζικής μεταφοράς) • Έλλειψη θέσεων εργασίας σε απομονωμένες περιοχές • Οικογενειακό εισόδημα	περισσότερο από 3 χρόνια ενώ ένα άλλο 30% είναι άνεργοι από 1 έως 3 χρόνια. - Το 33% των ανέργων χάνουν τις ελπίδες τους να βρουν δουλειά. - Το 25% αυτών ισχυρίζονται ότι ζουν σε απομονωμένες περιοχές και δεν μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση με το κέντρο. - Το 18% δεν έχει χρήματα ούτε για τα μέσα μεταφοράς. - Το οικογενειακό εισόδημα φαίνεται να είναι χαμηλότερο στους άνεργους που ψάχνουν για δουλειά σε σχέση με αυτούς που θέλουν να δουλέψουν αλλά δεν ψάχνουν. - Συνέπεια, όλων των παραπάνω είναι οι άνθρωποι να μην αναζητούν δουλειά.
22. Galbraith and Garcilazo (2003)	Δείγμα από 159 περιφέρειες της Ευρώπης 23.840 άτομα 1984-2000 Πηγή: Eurostat REGIO	• Άνιση κατανομή του μισθού • Μετανάστευση • Ηλικία • Μετάβαση από το σχολείο στην απασχόληση	- Η άνιση κατανομή των μισθών ανά περιοχές της Ευρώπης, επιδρά άμεσα τα ποσοστά της ανεργίας. - Σε περιοχές με ίσους κανόνες πληρωμής η ανεργία είναι χαμηλότερη. - Ο παράγοντας

			αυτός θεωρείται κίνητρο μετανάστευσης σε πόλεις, στις οποίες τα ποσοστά ανεργίας είναι πολύ υψηλά. - Μεγάλη δυσκολία αντιμετωπίζουν και οι νεαροί κατά την μετακίνηση από το σχολείο στην απασχόληση. Πολλοί από αυτούς ενώ απασχολούνται δυσκολεύονται να παραμείνουν στην δουλειά για μεγάλο χρονικό διάστημα.
23. Weiermair (1990)	Καναδάς Περίπου 1.000 νεαρά άτομα Από τα μέσα του '80 Πηγή: Statistics Canada	• Τεχνολογικές αλλαγές • Μετάβαση από το σχολείο στην εργασία • Χρονική διάρκεια αναζήτησης δουλειάς- Αδράνεια των ανέργων	- Τα ποσοστά απασχόλησης απειλούνταν από τις τεχνολογικές αλλαγές κυρίως στον τομέα της βιομηχανίας. - Ανικανότητα κάποιων ανθρώπων να προσαρμοστούν στις ανάγκες της αγοράς εργασίας κατά την μετάβαση τους από το σχολείο στην εργασία - Τα ποσοστά ανεργίας των νέων ήταν μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα ποσοστά των ενηλίκων. - Η δυσκολία των νέων να βρουν εργασία σε σύντομη χρονική διάρκεια τους

			κάνει να μένουν αδρανείς για μεγάλο χρονική διάρκεια
24. Emsellem and Wenger (2002)	Νέα Υόρκη 3.510 άτομα 2001-2002 Πηγή: Bureau of Statistics	• Μακροχρόνια ανεργία • Χρόνος αναζήτησης εργασίας • Οικογενειακή κατάσταση • Οικονομική κατάσταση της οικογένειας • Ηλικία • Φτώχεια	- Το 2002 περίπου ένας στους πέντε άνεργους εργάτες ήταν εκτός εργασίας πάνω από έξι μήνες ή περισσότερο - Παρατηρείται ότι η φτώχεια αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου - 1 στους 10 βρήκαν εργασία άνω των 55 ετών - Περισσότεροι από 1 στους 4 άνω των 55 ετών δεν βρήκαν ποτέ εργασία - Οι γυναίκες διαζευγμένες ή ανύπαντρες με παιδιά καθώς και παιδιά από την εφηβική τους ηλικίας που αναζητούν εργασία προκειμένου να συνεισφέρουν στο οικογενειακό τους εισόδημα αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων.
25. Lechner and Wunsch (2006)	Γερμανία 9.418 άτομα 1984-2003 Πηγή: Institute for the Study of Labor (IZA)	• Επιμορφωτικά προγράμματα για τους ανέργους (ALMP) • Μακροχρόνια ανεργία • Ηλικία • Τομέας	- Η οικονομική δραστηριότητα την περίοδο 1984-2003 μετατοπίστηκε από τον πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο τομέα στον τομέα υπηρεσιών. - Η μακροχρόνια

		απασχόλησης	ανεργία είχε κινηθεί κατά ένα μεγάλο μέρος με την συνολική ανεργία που ποικίλει ανάμεσα σε 26% και 38% την περίοδο μεταξύ 1984 και 2003. - Ο στόχος του γερμανικού ALMP μετατοπίστηκε από την κράτηση της υψηλής απασχόλησης προς την μείωση της ανεργίας με την αύξηση της χρησιμότητας των αιτούντων για εργασία, δηλαδή την διατήρηση και βελτίωση των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων των συμμετεχόντων με σκοπό την προσαρμογή τους στις τεχνολογικές αλλαγές, την βελτίωση της σταδιοδρομίας ή ακόμα και την απονομή ενός πρώτου επαγγελματικού βαθμού. - Οι ηλικίες κυμαίνονται μεταξύ 20 και 55 ετών του δυτικού γερμανικού εργατικού δυναμικού.
26. Richardson and Berg (2006)	Σουηδία 37.000 άτομα 1993-2000 Πηγή: 1)	Επιμορφωτικά προγράμματα για τους ανέργους (AMU)	- Σκοπός του προγράμματος AMU είναι να αυξηθούν οι

	Swedish National Labour Market Board (AMS) 2) Statistics Sweden (SCB)	Μετάβαση από την ανεργία στην απασχόληση	πιθανότητες των ανέργων να βρουν εργασία καθώς επίσης οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις κατάλληλες δεξιότητες και ικανότητες ώστε να αυξηθούν τα ποσοστά μετάβασης των ανέργων ατόμων στην εργασία.
27. Bruno and Cazes (1998)	Γαλλία 3.870 άτομα 1996-1997 Πηγή: Employment Survey on Youth Unemployment από την National Institute of Statistics	- Επιμορφωτικά προγράμματα για τους ανέργους (Action Programme on Youth Unemployment) - Εκπαιδευτικό επίπεδο - Εκπαιδευτικά προσόντα/Ικανότητες	- Όσον αφορά τις εκπαιδευτικές ικανότητες των νέων ανθρώπων, παρατηρείται μια επέκταση της εκπαίδευσης του αριθμού των ανθρώπων με δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια προσόντα εκπαίδευσης, εφοδιάζοντας με μορφωμένους νέους ανθρώπους την αγορά εργασίας που συνεχώς απαιτεί αυξανόμενα πρότυπα κατάρτισης σε απάντηση στην τεχνολογική πρόοδο και τον αυξανόμενο ανταγωνισμό. - Η έρευνα όμως δείχνει ότι οι θέσεις εργασίας δεν γεμίζονται από πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά από λιγότερο εκπαιδευμένους

			και περισσότερο πεπειραμένους εργάτες.
28. Bielen and Tunny (2003)	Αυστραλία 9.816 άτομα από τα οποία οι 9.156 απασχολούνταν ενώ τα 660 ήταν άνεργα) 2001 Πηγή: Australian Bureau of Statistics' (ABS) Labour Force Survey	• Ηλικία • Φύλο • Διάρκεια ανεργίας	-Τα ποσοστά ανεργίας είναι πιο χαμηλά σε ώριμα-ηλικά άτομα και επίσης, τα στοιχεία απασχόλησης δείχνουν δυνατή αύξηση για την συγκεκριμένη ομάδα ηλικίας. -Όσο οι ηλικιακές ομάδες κατεβαίνουν τόσο η διάρκεια της ανεργίας των ανδρών μειώνεται. -Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση του γυναικείου φύλου και των ηλικιακών τους ομάδων, με μια μικρή διαφορά στο ότι οι γυναίκες ηλικίας 20-24 ετών έχουν υψηλότερη διάρκεια ανεργίας (36,0) από αυτές που είναι 25-34 ετών (35,8). -Όσον αφορά τα ποσοστά ανεργίας, κατά φύλο και ηλικία, το 22,8% των ανδρών είναι 25-34 ετών, το 20,3% 15-19 και το 17,9% είναι από 20-24 ετών. Οι γυναίκες από 15-19 ετών έχουν το υψηλότερο ποσοστό της τάξεως του 24,2%. -Συνεπώς, καταλήγουμε στο

			ότι όσο αυξημένα είναι τα ποσοστά ανεργίας στις πιο νεαρές ηλικίες, τόσο η διάρκεια ανεργίας είναι μειωμένη.
29. Adsera (2005)	13 Ευρωπαϊκές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο) 48.000 γυναίκες 1994-2000 Πηγή: Social Security Programs throughout the World (U.S. Department of Health and Human)	• Μακροπρόθεσμη ανεργία • Γένος • Γυναίκες παντρεμένες ή ανύπαντρες με παιδί-ά • Ηλικία μητέρας στην πρώτη γέννα • Μερική απασχόληση	-Η μακροπρόθεσμη ανεργία έγινε ουσιαστική αφού περίπου 50% των ανέργων ήταν εκτός δουλειάς για περισσότερο από 12 μήνες. -Η αύξηση στην ανεργία χτύπησε ιδιαίτερα τις γυναίκες. -Στις χώρες με την υψηλή ανεργία που πλήττει τους γυναικείους πληθυσμούς, το χάσμα γένους και τα ποσοστά μακροπρόθεσμης ανεργίας ήταν μεγάλο για τις νεολαίες και για τις παντρεμένες γυναίκες ειδικά αυτές με μικρά παιδιά. -Σημαντικότερο πρόβλημα αντιμετώπιζαν οι ανύπαντρες γυναίκες με παιδί-ά. -Το μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών προτιμά την μερική απασχόληση.
30. Shettle (1997)	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.)	• Γένος (άνδρας-γυναίκα) • Οικογενειακή	-Το 1993 οι γυναίκες χωρίς παιδιά στο σπίτι είναι λιγότερο

	7.300 άτομα 1990-1995 Πηγή: Bureau of Labor Statistics, data from the Current Population Survey	κατάσταση (παντρεμένος-η, ανύπαντρος-η) • Ύπαρξη παιδιού-ιών ή όχι	πιθανό να είναι άνεργες (4,5%) από τους άντρες χωρίς παιδιά (8,4%). -Οι γυναίκες με παιδιά έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να μείνουν άνεργες (5,9%) συγκριτικά με τους άνδρες που έχουν παιδιά στο σπίτι (5,5%). -Οι ανύπαντρες γυναίκες είχαν χαμηλότερα επίπεδα ανεργίας (6,7%) από τους ανύπαντρους άνδρες (11,7%).
31. Morrell <i>et al.</i> (2007)	Αυστραλία 1995-1999 16.075 άτομα Πηγή: National Youth Suicide Prevention Strategy (NYSPS)	• Φύλο-Ενήλικες άνδρες • Ηλικία • Αυτοκτονίες λόγω ανεργίας • Μέσα αντιμετώπισης	-Τα επίπεδα αυτοκτονίας σχετίζονται άμεσα με τα ποσοστά της απασχόλησης και την ανεργίας. -Τα τελευταία χρόνια με την βοήθεια του National Youth Suicide Prevention Strategy (NYSPS) και ενός αναλυτικού προγράμματος που ονομάζεται ARIMA, τα επίπεδα αυτοκτονίας των ανδρών ηλικίας 20-34 ετών έχουν μειωθεί αισθητά. -Με την βοήθεια των προγραμμάτων τα τελευταία χρόνια τα ποσοστά αυτοκτονιών λόγω της μη

			απασχόλησης μειώθηκαν περίπου στα μισά.
32. Nickell (1979)	Μεγάλη Βρετανία 7.492 άνδρες 1972-1976 Πηγή: General Household Survey	• Εκπαίδευση • Διάρκεια ανεργίας	-Η αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης ενός ατόμου μέχρι πανεπιστημιακού επιπέδου, αλλά όχι παραπάνω από αυτό, οδηγεί σε ισχυρή μείωση στις περιόδους ανεργίας που μπορεί κάποιος να ζήσει στη διάρκεια της επαγγελματικής του ζωής. -Αρνητική σχέση ανάμεσα στην εκπαίδευση και τη διάρκεια ανεργίας.
33. Kettunen (1997)	Φινλανδία 8.216 άτομα 1985-1990 Πηγή: European Community Household Panel Survey	• Σχέση εκπαίδευσης-ανεργίας συγκριτικά με τα χρόνια εκπαίδευσης. • Διάρκεια ανεργίας	-Άτομα που κατέχουν λιγότερα από 9 χρόνια εκπαίδευσης και άτομα που κατέχουν μεταπτυχιακό και διδακτορικό έχουν το μεγαλύτερο διάστημα ανεργίας. -Το 12% που είχαν ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση (9χρόνια), το 7% όσων είχαν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (12 χρόνια) και το 4% όσων είχαν λάβει τριτοβάθμια ή κατείχαν μεταπτυχιακό ή διδακτορικό (16 χρόνια και άνω)

			έμειναν άνεργοι.
--	--	--	------------------

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ**

SEX	Φύλλο ερωτώμενου
AGE	Ηλικία
EDUCATIO	Επίπεδο μόρφωσης
F_EDUCAT	Επίπεδο μόρφωσης του πατέρα
M_EDUCAT	Επίπεδο μόρφωσης της μητέρας
ENGLISH	Πόσο καλά γνωρίζετε την αγγλική γλώσσα
FRENCH	Πόσο καλά γνωρίζετε την γαλλική γλώσσα
GERMAN	Πόσο καλά γνωρίζετε την γερμανική γλώσσα
SPANISH	Πόσο καλά γνωρίζετε την ισπανική γλώσσα
ITALIAN	Πόσο καλά γνωρίζετε την ιταλική γλώσσα
OTHERLAN	Πόσο καλά γνωρίζετε μια άλλη ξένη γλώσσα
NO_LANGU	Δεν γνωρίζετε καμία από τις παραπάνω ξένες γλώσσες
HY	Έχετε γνώσεις πληροφορικής
QUALIFIC	Άλλα προσόντα που έχετε και πιστεύετε ότι θα σας βοηθούσαν στο να βρείτε εργασία
QUAL_JOB	Κατά πόσο πιστεύετε ότι τα προσόντα σας επαρκούν ώστε να ανταποκριθείτε στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των εργοδοτών σας
FAM_COND	Οικογενειακή κατάσταση
CHILD	Έχετε παιδιά
HOW_MANY	Αριθμός παιδιών
A_FIRST	Ηλικία πρώτου παιδιού
A_SECOND	Ηλικία δεύτερου παιδιού
A_THIRD	Ηλικία τρίτου παιδιού
A_FOURTH	Ηλικία τέταρτου παιδιού

DIMOS	Τόπος κατοικίας (δήμος)
KAT_NO_J	Πόσο σημαντικό ρόλο παίζει ο τόπος κατοικίας σε σχέση με το ότι δεν εργάζεστε.
KAT_EGKA	Θα εγκαταλείπατε τον τόπο κατοικίας σας προκειμένου να έχετε περισσότερες πιθανότητες να εργαστείτε
PERS_CH	Είστε άνεργος/η από προσωπική επιλογή
STUDIES	Είστε άνεργος/η επειδή θέλατε να αφοσιωθείτε στις σπουδές/σχολείο
METAPTIX	Είστε άνεργος/η επειδή θέλατε να κάνετε μεταπτυχιακό
SIMVASI	Είστε άνεργος/η επειδή έληξε η σύμβαση
DISK_PRO	Είστε άνεργος επειδή αντιμετωπίσατε δυσκολίες προσαρμογής στον χώρο εργασίας.
ANATROFI	Είστε άνεργη επειδή θέλατε να ασχοληθείτε με τη ανατροφή των/του παιδιών/ού σας
EGKIOS_A	Είστε άνεργη επειδή μείνατε έγκυος και σας απολύσανε
EGKIOS_F	Είστε άνεργη επειδή μείνατε έγκυος και φύγατε από μόνη σας
ALLAG_KA	Είστε άνεργος/η επειδή αλλάξατε τόπο κατοικίας
MONEY	Είστε άνεργος/η επειδή δεν ήσασταν ικανοποιημένος/η με τον μισθό
SEARCH_J	Το χρονικό διάστημα που αναζητάτε δουλειά
SIGKEKR	Αναφέρετε συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα (μήνες)
LAST_JOB	Το χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε
AKRIVWS	Αναφέρετε συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα (μήνες)

EPAGKELM	Αναφέρετε το επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος/η
KLADOS	Κλάδος απασχόλησης
FIRST_JO	Η ηλικία που εργαστήκατε για πρώτη φορά
HOURS	Ωρες που προτιμάτε να εργάζεστε
J._FATHE	Επάγγελμα του πατέρα
J._MOTHE	Επάγγελμα της μητέρας
FAM.INCO	Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα
NEEDS	Το οικογενειακό σας εισόδημα επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών σας.
KALIPSH	Ο τρόπος με τον οποίο καλύπτεται τις ανάγκες σας
J._AGE	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: η ηλικία
J.SEX	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: το φύλλο
WOMAN	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: γυναίκα ανύπαντρη με παιδί.
LOWEDUCA	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.
GLWSSES	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: όταν δεν υπάρχουν γνώσεις ξένων γλωσσών και υπολογιστών.
PROSWPIK	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: η εξωτερική εμφάνιση και η προσωπικότητα.
ETHNIKOT	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: η εθνικότητα
TOP_KAT	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: ο τόπος κατοικίας.
PROIPIRE	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: η έλλειψη προϋπηρεσίας.

PROSONTA	Αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά: όταν δεν υπάρχουν τα κατάλληλα προσόντα
KANENAS	Κανένας από τους παράγοντες
EPITHIM	Πόσο εύκολο είναι να ασχοληθείτε με αυτό που επιθυμείτε
KOIN_APO	Υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός
YOU_K.AP	Εσείς ως άνεργοι έχετε έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό.
PARENTS	Από γονείς
BROTHERS	Από αδέρφια
SIGKENEI	Από συγγενείς
FRIENDS	Από φίλους
AGNWSTO	Από αγνώστους
OTHER	Άλλο
PSIXOLOG	Πόσο επηρεάζει την ψυχολογία αυτή η κατάσταση
SUICIDE	Ερευνες αποδεικνύουν ότι η ανεργία είναι αιτία θανάτου και αυτοκτονιών για πολλούς ανθρώπους. Πείτε την γνώμη σας.
OIKON.AN	Πόσο η οικονομική ανεξαρτησία επηρεάζει την ψυχικής σας κατάσταση.
STOP_STU	Θα σταματούσατε το σχολείο για να δουλέψετε
AK.PAREN	Θα ακολουθούσατε το επάγγελμα των γονιών σας
APAITHSH	Εάν σας αναθέτανε μια δύσκολη δουλειά θα μπορούσατε να ανταπεξέλθετε στις απαιτήσεις και τις ανάγκες
BIOGRAFI	Εάν είχατε αναφέρει στο βιογραφικό σας ότι είχατε προϋπηρεσία, θα σας βοηθούσε να

	βρείτε πιο εύκολα εργασία
EKSW_ST	Θα σπουδάζατε στο εξωτερικό
EKSWT_JO	Είναι πιο εύκολο να βρείτε απασχόληση στην Ελλάδα, αν έχετε σπουδάσει στο εξωτερικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1α: ΑΡΧΙΚΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Σύνολο	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος	Τυπική Απόκλιση
SEX	100	0	1	0,41	0,49
AGE	100	18	72	28,79	10,40
EDUCATIO	100	1	9	4,89	1,81
F_EDUCAT	100	1	8	4,13	1,96
M_EDUCAT	100	1	9	4,00	1,78
ENGLISH	100	0	4	2,38	1,34
FRENCH	100	0	4	0,94	1,19
GERMAN	100	0	4	0,42	0,90
SPANISH	100	0	4	0,32	0,94
ITALIAN	100	0	4	0,38	0,94
OTHERLAN	100	0	1	4,00E-02	0,20
NO_LANGU	100	-9	1	-7,70	3,38
HY	100	0	1	0,62	0,49
QUALIFIC	100	1	37	20,70	12,91
QUAL_JOB	100	0	5	3,09	1,17
FAM_COND	100	1	6	2,29	1,92
CHILD	100	0	1	0,26	0,44
HOW_MAN Y	100	0	3	0,44	0,81
A_FIRST	100	-9	48	-2,51	12,78
A_SECOND	100	-9	45	-4,59	11,33
A_THIRD	100	-9	12	-8,66	2,46
A_FOURTH	100	-9	-9	-9,00	0,00
DIMOS	100	1	23	8,57	6,27
KAT_NO_J	100	0	5	1,34	1,35
KAT_EGKA	100	0	1	0,53	0,50
PERS_CH	100	0	1	0,33	0,47

STUDIES	100	0	1	0,39	0,49
METAPTIX	100	0	1	7,00E-02	0,26
SIMVASI	100	0	1	0,17	0,38
DISK_PRO	100	0	1	0,16	0,37
ANATROFI	100	0	1	0,12	0,33
EGKIOS_A	100	0	1	1,00E-02	0,10
EGKIOS_F	100	0	1	5,00E-02	0,22
ALLAG_KA	100	0	0	0,00	0,00
MONEY	100	0	1	0,31	0,46
SEARCH_J	100	1	7	4,48	2,41
SIGKEKR	100	-9	30	-0,46	8,92
LAST_JOB	100	1	7	4,25	2,02
AKRIVWS	100	-9	312	25,38	64,76
EPAGKELM	100	1	9	3,43	2,28
KLADOS	100	-9	11	4,89	7,47
FIRST_JO	100	-9	26	13,54	12,05
HOURS	100	1	4	2,46	0,70
J._FATHE	100	1	9	4,77	2,42
J._MOTHE	100	1	10	5,89	3,46
FAM.INCO	100	1	6	2,68	1,25
NEEDS	100	0	1	0,47	0,50
KALIPSH	100	1	5	2,62	0,80
J._AGE	100	0	1	0,53	0,50
J.SEX	100	0	1	0,39	0,49
WOMAN	100	0	1	0,35	0,48
LOWEDUC A	100	0	1	0,65	0,48
GLWSSES	100	0	1	0,52	0,50
PROSWPIK	100	0	1	0,24	0,43

ETHNIKOT	100	0	1	0,27	0,45
TOP_KAT	100	0	1	0,11	0,31
PROIPIRE	100	0	1	0,65	0,48
PROSONTA	100	0	1	0,59	0,49
KANENAS	100	0	1	5,00E-02	0,22
EPITHIM	100	0	5	2,39	1,38
KOIN_APO	100	0	1	0,76	0,43
YOU_K.AP	100	0	1	0,49	0,50
PARENTS	100	-9	1	-4,31	4,82
BROTHERS	100	-9	1	-4,52	4,60
SIGKENEI	100	-9	1	-4,36	4,77
FRIENDS	100	-9	1	-4,47	4,65
AGNWSTR	100	-9	1	-4,34	4,79
OTHER	100	-9	1	-4,58	4,53
PSIXOLOG	100	0	5	3,52	1,29
SUICIDE	100	0	4	2,39	0,96
OIKON.AN	100	1	5	4,12	0,99
STOP_STU	100	0	1	0,26	0,44
AK.PAREN	100	0	1	0,51	0,50
APAITHSH	100	0	5	2,97	1,03
BIOGRAFI	100	1	5	4,03	0,93
EKSW_ST	100	0	1	0,58	0,50
EKSWT_JO	100	0	1	0,58	0,50
Valid N (listwise)	100				

ΠΙΝΑΚΑΣ 1β: ΤΕΛΙΚΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

	Σύνολο	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέσος	Τυπική Απόκλιση
SEX	100	0	1	0,41	0,49
AGE	100	18	72	28,79	10,40
EDUCATIO	100	1	9	4,89	1,81
F_EDUCAT	100	1	8	4,13	1,96
M_EDUCAT	100	1	9	4,00	1,78
ENGLISH	100	0	4	2,38	1,34
FRENCH	100	0	4	0,94	1,19
GERMAN	100	0	4	0,42	0,90
SPANISH	100	0	4	0,32	0,94
ITALIAN	100	0	4	0,38	0,94
OTHERLAN	100	0	1	4,00E-02	0,20
NO_LANGU	13	1	1	1,00	0,00
HY	100	0	1	0,62	0,49
QUALIFIC	100	1	37	20,70	12,91
QUAL_JOB	100	0	5	3,09	1,17
FAM_COND	100	1	6	2,29	1,92
CHILD	100	0	1	0,26	0,44
HOW_MAN Y	100	0	3	0,44	0,81
A_FIRST	26	1	48	15,96	12,95
A_SECOND	16	2	45	18,56	12,90
A_THIRD	2	4	12	8,00	5,66
DIMOS	100	1	23	8,57	6,27
KAT_NO_J	100	0	5	1,34	1,35
KAT_EGKA	100	0	1	0,53	0,50
PERS_CH	100	0	1	0,33	0,47
STUDIES	100	0	1	0,39	0,49

METAPTIX	100	0	1	7,00E-02	0,26
SIMVASI	100	0	1	0,17	0,38
DISK_PRO	100	0	1	0,16	0,37
ANATROFI	100	0	1	0,12	0,33
EGKIOS_A	100	0	1	1,00E-02	0,10
EGKIOS_F	100	0	1	5,00E-02	0,22
ALLAG_KA	100	0	0	0,00	0,00
MONEY	100	0	1	0,31	0,46
SEARCH_J	100	1	7	4,48	2,41
SIGKEKR	56	0	30	6,25	6,24
LAST_JOB	100	1	7	4,25	2,02
AKRIVWS	79	1	312	34,52	70,15
EPAGKELM	100	1	9	3,43	2,28
KLADOS	79	1	11	8,58	2,24
FIRST_JO	79	13	26	19,53	3,33
HOURS	100	1	4	2,46	0,70
J._FATHE	100	1	9	4,77	2,42
J._MOTHE	100	1	10	5,89	3,46
FAM.INCO	100	1	6	2,68	1,25
NEEDS	100	0	1	0,47	0,50
KALIPSH	100	1	5	2,62	0,80
J._AGE	100	0	1	0,53	0,50
J.SEX	100	0	1	0,39	0,49
WOMAN	100	0	1	0,35	0,48
LOWEDUC A	100	0	1	0,65	0,48
GLWSSES	100	0	1	0,52	0,50
PROSWPIK	100	0	1	0,24	0,43
ETHNIKOT	100	0	1	0,27	0,45

TOP_KAT	100	0	1	0,11	0,31
PROIPIRE	100	0	1	0,65	0,48
PROSONTA	100	0	1	0,59	0,49
KANENAS	100	0	1	5,00E-02	0,22
EPITHIM	100	0	5	2,39	1,38
KOIN_APO	100	0	1	0,76	0,43
YOU_K.AP	100	0	1	0,49	0,50
PARENTS	49	0	1	0,57	0,50
BROTHERS	49	0	1	0,14	0,35
SIGKENEI	49	0	1	0,47	0,50
FRIENDS	49	0	1	0,24	0,43
AGNWSTO	49	0	1	0,51	0,51
OTHER	49	0	1	2,04E-02	0,14
PSIXOLOG	100	0	5	3,52	1,29
SUICIDE	100	0	4	2,39	0,96
OIKON.AN	100	1	5	4,12	0,99
STOP_STU	100	0	1	0,26	0,44
AK.PAREN	100	0	1	0,51	0,50
APAITHSH	100	0	5	2,97	1,03
BIOGRAFI	100	1	5	4,03	0,93
EKSW_ST	100	0	1	0,58	0,50
EKSWT_JO	100	0	1	0,58	0,50
Valid N (listwise)	100				

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄: ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ

Πίνακας 1: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά φύλο.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Γυναίκα	59	59	59
Άνδρας	41	41	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 2: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά ηλικία.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
18	9	9	9
20	4	4	13
21	2	2	15
22	10	10	25
23	13	13	38
24	7	7	45
25	8	8	53
26	4	4	57
27	3	3	60
28	5	5	65
29	6	6	71
30	3	3	74
32	2	2	76
33	1	1	77
34	2	2	79
35	2	2	81
36	2	2	83
37	2	2	85

38	1	1	86
40	3	3	89
45	1	1	90
46	1	1	91
47	2	2	93
48	1	1	94
49	1	1	95
50	1	1	96
51	1	1	97
57	1	1	98
68	1	1	99
72	1	1	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 3: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά επίπεδο μόρφωσης.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Αγράμματος	3	3	3
Απόφοιτος Δημοτικού	7	7	10
Απόφοιτος Γυμνασίου	8	8	18
Απόφοιτος Λυκείου	33	33	51
Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.	10	10	61
Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.	13	13	74
Πτυχιούχος Α.Ε.Ι	21	21	95
Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	4	4	99
Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	1	1	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 4: Κατανομή του δείγματος κατά επίπεδο μόρφωσης του πατέρα.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Αγράμματος	9	9	9
Απόφοιτος Δημοτικού	10	10	19
Απόφοιτος Γυμνασίου	21	21	40
Απόφοιτος Λυκείου	29	29	69
Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.	6	6	75
Πτυχιούχος Α.Ε.Ι.	5	5	80
Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	15	15	95
Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	5	5	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 5: Κατανομή του δείγματος κατά επίπεδο μόρφωσης της μητέρας.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Αγράμματος	5	5	5
Απόφοιτος Δημοτικού	19	19	24
Απόφοιτος Γυμνασίου	16	16	40
Απόφοιτος Λυκείου	28	28	68
Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.	8	8	76
Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.	14	14	90
Πτυχιούχος Α.Ε.Ι.	8	8	98
Κάτοχος	1	1	99

Μεταπτυχιακ ού τίτλου			
Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	1	1	100
Σύνολο	100	100	

**Πίνακας 6: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις γνώσεις
του στην αγγλική γλώσσα.**

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	16	16	16
Λίγο	6	6	22
Καλά	25	25	47
Πολύ καλά	30	30	77
Άριστα	23	23	100
Σύνολο	100	100	

**Πίνακας 7: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις γνώσεις
του στην γαλλική γλώσσα.**

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	51	51	51
Λίγο	23	23	74
Καλά	10	10	84
Πολύ καλά	13	13	97
Άριστα	3	3	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 8: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις γνώσεις του στην γερμανική γλώσσα.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	77	77	77
Λίγο	12	12	89
Καλά	4	4	93
Πολύ καλά	6	6	99
Άριστα	1	1	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 9: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις γνώσεις του στην ισπανική γλώσσα.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	87	87	87
Λίγο	5	5	92
Πολύ καλά	5	5	97
Άριστα	3	3	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 10: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις γνώσεις του στην ιταλική γλώσσα.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	82	82	82
Λίγο	7	7	89
Καλά	5	5	94
Πολύ καλά	3	3	97
Άριστα	3	3	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 11: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις γνώσεις του σε μια άλλη ξένη γλώσσα.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	96	96	96
Λίγο	4	4	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 12: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων όταν δεν γνωρίζει καμία από τις παραπάνω ξένες γλώσσες.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Γνωρίζω έστω μια ξένη γλώσσα	87	87	87
Δεν γνωρίζω καμία ξένη γλώσσα	13	13	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 13: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις γνώσεις του στην πληροφορική.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	38	38	38
Ναι	62	62	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 14: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με άλλα προσόντα που έχει και πιστεύει ότι θα τον βοηθούσαν να βρει εργασία.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Προϋπηρεσία	9	9	9
Εξωτερική εμφάνιση	4	4	13
Ορεξη για δουλειά	6	6	19
Επικοινωνιακά προσόντα	2	2	21
Εργατικότητα	2	2	23
Κατοχή πτυχίου/ίων ξένων γλωσσών και ECDL	1	1	24
Ικανότητα λόγου	2	2	26
Ισχυρή προσωπικότητα/Δυναμικότητα	2	2	28
Ομαδικότητα/Συνεργασία	2	2	30
Επιμονή και Υπομονή	2	2	32
Σπιρτάδα	2	2	34
Ανεκτικότητα	1	1	35
Εξωτερική	4	4	39

εμφάνιση- όρεξη για δουλειά- Διορατικότητα			
Εξωτερική εμφάνιση- Ισχυρή προσωπικότητα/Δυναμικότητα	3	3	42
Επικοινωνιακά προσόντα- Όρεξη για δουλειά- Εργατικότητα	5	5	47
Εξωτερική εμφάνιση- Κατοχή πτυχίων- Προϋπηρεσία	2	2	49
Συνεργασία/ Ομαδικότητα - Επικοινωνιακά προσόντα- Όρεξη για δουλειά	4	4	53
Συνεργασία/ Ομαδικότητα - Επικοινωνιακά	1	1	54

ά προσόντα- Εξωτερική εμφάνιση			
Συνεργασία/ Ομαδικότητα - Επικοινωνιακ ά προσόντα	5	5	59
Κατοχή πτυχίων- Ισχυρή προσωπικότη τα/Δυναμικότ ητα	2	2	61
Κατοχή πτυχίων- Εξωτερική εμφάνιση	3	3	64
Προϋπηρεσία -Όρεξη για δουλειά- Επικοινωνιακ ά προσόντα- Ευχάριστος άνθρωπος	2	2	66
Προϋπηρεσία -Εξωτερική εμφάνιση- Ηλικία	1	1	67
Προϋπηρεσία -Κατοχή πτυχίων	1	1	68

Εξωτερική εμφάνιση- Ικανότητα λόγου	2	2	70
Επιμονή και υπομονή- Όρεξη για δουλειά	1	1	71
Επιμονή και υπομονή- Εμπιστοσύνη -Υπακοή	2	2	73
Συνεργασία/ Ομαδικότητα -Ικανότητα λόγου	2	2	75
Συνεργασία/ Ομαδικότητα -Όρεξη για δουλειά	2	2	77
Επικοινωνιακ ά προσόντα- Εργατικότητ α	1	1	78
Ισχυρή προσωπικότη τα/Δυναμικότ ητα- Ανεκτικότητα	2	2	80
Κανένα προσόν	20	20	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 15: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το κατά πόσο πιστεύουν ότι τα προσόντα τους επαρκούν ώστε να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των εργοδοτών τους.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	1	1	1
Πολύ λίγο	10	10	11
Λίγο	17	17	28
Αρκετά	34	34	62
Πολύ	27	27	89
Πάρα πολύ	11	11	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 16: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με την οικογενειακή τους κατάσταση.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Ανύπαντρος	55	55	55
Παντρεμένος /η	22	22	77
Διαζευγμένος /η	3	3	80
Εν διαστάσει	2	2	82
Ελεύθερη συμβίωση	18	18	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 17: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με την ύπαρξη παιδιών ή όχι.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	74	74	74
Ναι	26	26	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 18: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Κανένα	74	74	74
Ένα	10	10	84
Δύο	14	14	98
Τρία	2	2	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 19: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με την ηλικία του πρώτου παιδιού.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχει πρώτο παιδί	74	74	74
1	2	2	76
2	1	1	77
3	1	1	78
4	1	1	79
5	2	2	81
6	1	1	82
7	2	2	84

9	1	1	85
10	1	1	86
13	1	1	87
16	2	2	89
21	1	1	90
22	3	3	93
23	1	1	94
25	2	2	96
26	1	1	97
28	1	1	98
48	2	2	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 20: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με την ηλικία του δεύτερου παιδιού.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχει δεύτερο παιδί	84	84	84
2	2	2	86
5	1	1	87
6	1	1	88
10	1	1	89
14	1	1	90
17	1	1	91
18	2	2	93
20	1	1	94
23	2	2	96
24	1	1	97
25	1	1	98
45	2	2	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 21: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με την ηλικία του τρίτου παιδιού.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχει τρίτο παιδί	98	98	98
4	1	1	99
12	1	1	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 22: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με την ηλικία του τέταρτου παιδιού.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχει τέταρτο παιδί	100	100	100

Πίνακας 23: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τον τόπο κατοικίας (δήμος).

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καλλιθέα	8	8	8
Ηλιούπολη	15	15	23
Νέος Κόσμος	4	4	27
Χαλάνδρι	3	3	30
Δάφνη	11	11	41
Υμηττός	7	7	48
Κολωνός	4	4	52
Πειραιάς	6	6	58
Μαρούσι	4	4	62
Νέα Σμύρνη	4	4	66
Νέα	3	3	69

Φιλαδέλφεια			
Νέα Ιωνία	3	3	72
Βύρωνας	7	7	79
Λυκόβρυση	2	2	81
Γλυφάδα	3	3	84
Βούλα	1	1	85
Αργυρούπολη	5	5	90
Βουλιαγμένη	1	1	91
Ζεφύρι	1	1	92
Παγκράτι	4	4	96
Χαϊδάρι	3	3	99
Κηφισιά	1	1	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 24: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το πόσο σημαντικό ρόλο παίζει ο τόπος κατοικίας τους σε σχέση με το ότι δεν εργάζονται.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου σημαντικό	38	38	38
Πολύ λίγο σημαντικό	17	17	55
Λίγο σημαντικό	30	30	85
Αρκετά σημαντικό	5	5	90
Πολύ σημαντικό	8	8	98
Πάρα πολύ σημαντικό	2	2	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 25: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν θα εγκαταλείπανε τον τόπο κατοικίας τους προκειμένου να έχουν περισσότερες πιθανότητες να εργαστούν.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	47	47	47
Ναι	53	53	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 26: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργος/η από προσωπική επιλογή.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	67	67	67
Ναι	33	33	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 27: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργος/η επειδή ήθελαν να αφοσιωθούν στις σπουδές/σχολείο.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	61	61	61
Ναι	39	39	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 28: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργος/η επειδή ήθελαν να κάνουν μεταπτυχιακό.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	93	93	93
Ναι	7	7	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 30: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργος/η επειδή έληξε η σύμβαση.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	83	83	83
Ναι	17	17	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 31: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργος/η επειδή αντιμετώπισανε δυσκολίες προσαρμογής στον χώρο εργασίας.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	84	84	84
Ναι	16	16	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 32: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργη επειδή ήθελε να ασχοληθεί με τη ανατροφή των/του παιδιών/ού.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	88	88	88
Ναι	12	12	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 33: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργη επειδή έμεινε έγκυος και την απολύσανε.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	99	99	99
Ναι	1	1	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 34: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργη επειδή έμεινε έγκυος και έφυγε από μόνη της.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	95	95	95
Ναι	5	5	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 35: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργος/η επειδή έμεινε αλλάξανε τόπο κατοικίας.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	100	100	100

Πίνακας 36: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν είναι άνεργος/η επειδή δεν ήσασταν ικανοποιημένος/η με τον μισθό.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	69	69	69
Ναι	31	31	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 37: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που αναζητούν δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Λιγότερο από 1 μήνα	9	9	9
Από 1-6 μήνες	26	26	35
Από 6-12 μήνες	9	9	44
Από 12-18 μήνες	9	9	53
Από 18- 24 μήνες	2	2	55
Περισσότερο από 24 μήνες	1	1	56
Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	44	44	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 38: Αναφέρετε συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα (μήνες).

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	44	44	44
0	2	2	46
1	3	3	49
1	4	4	53
1	3	3	56
1	1	1	57
2	2	2	59
2	5	5	64
2	1	1	65
3	3	3	68
4	2	2	70
4	5	5	75
5	4	4	79
7	1	1	80
7	2	2	82
8	2	2	84
10	2	2	86
11	2	2	88
12	3	3	91
13	2	2	93
14	1	1	94
15	3	3	97
18	1	1	98
22	1	1	99
30	1	1	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 39: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργάστηκαν.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Λιγότερο από 1 μήνα	3	3	3
Από 1-6 μήνες	27	27	30
Από 6-12 μήνες	14	14	44
Από 12-18 μήνες	12	12	56
Από 18-24 μήνες	7	7	63
Περισσότερο από 24 μήνες	16	16	79
Δεν ήμουν εργαζόμενος/ η ποτέ πριν	21	21	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 40: Αναφέρετε συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα (μήνες).

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	21	21	21
1	2	2	23
1	1	1	24

1	3	3	27
2	1	1	28
2	1	1	29
2	5	5	34
3	1	1	35
3	2	2	37
4	3	3	40
4	3	3	43
5	1	1	44
5	2	2	46
6	3	3	49
6	4	4	53
7	5	5	58
8	4	4	62
9	1	1	63
10	1	1	64
11	1	1	65
12	2	2	67
13	3	3	70
15	4	4	74
16	2	2	76
17	1	1	77
18	2	2	79
19	1	1	80
20	1	1	81
21	1	1	82
22	1	1	83
24	2	2	85
29	1	1	86
36	1	1	87
45	1	1	88
48	1	1	89

72	2	2	91
96	1	1	92
108	1	1	93
120	1	1	94
182	1	1	95
240	2	2	97
288	1	1	98
300	1	1	99
312	1	1	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 41: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά επάγγελμα που είχαν πριν μείνουν άνεργοι.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δημόσιος υπάλληλος	15	15	15
Ιδιωτικός υπάλληλος	45	45	60
Αγρότης	1	1	61
Εμπορος	3	3	64
Ελεύθερος επαγγελματίας	14	14	78
Φοιτητής/τρια	9	9	87
Μαθητής/τρια	9	9	96
Οικιακή απασχόληση	4	4	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 42: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά κλάδο απασχόλησης.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχω ασχοληθεί με κάποιο επάγγελμα στο παρελθόν	21	21	21
Γεωργία, κτηνοτροφία, δάση	2	2	23
Ηλεκτρισμός- φυσικό αέριο	2	2	25
Κατασκευές	8	8	33
Εστιατόρια- ξενοδοχεία	12	12	45
Εμπόριο (χονδρικό, λιανικό)	18	18	63
Μεταφορές- επικοινωνίες	5	5	68
Τράπεζες- ασφάλειες	7	7	75
Λοιπές υπηρεσίες	25	25	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 43: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με την ηλικία που εργάστηκαν για πρώτη φορά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχω εργαστεί στο παρελθόν	21	21	21
8	1	1	22
13	1	1	23
14	4	4	27
15	6	6	33
16	6	6	39
17	4	4	43
18	10	10	53
19	7	7	60
20	12	12	72
21	6	6	78
22	6	6	84
23	2	2	86
24	6	6	92
25	7	7	99
26	1	1	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 44: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά ώρες προτίμησης εργασίας.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Μέχρι 4 ώρες	9	9	9
Από 4-6 ώρες	39	39	48
8άωρο	49	49	97

Περισσότερες από 8 ώρες	3	3	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 45: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά επάγγελμα του πατέρα.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Άνεργος	2	2	2
Δημόσιος υπάλληλος	19	19	21
Ιδιωτικός υπάλληλος	21	21	42
Αγρότης	6	6	48
Εμπορος	13	13	61
Ελεύθερος επαγγελματί ας	22	22	83
Συνταξιούχος	17	17	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 46: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά επάγγελμα της μητέρας.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Άνεργος	4	4	4
Δημόσιος υπάλληλος	22	22	26
Ιδιωτικός	13	13	39

υπάλληλος			
Αγρότης	4	4	43
Εμπορος	12	12	55
Ελεύθερος επαγγελματίας	3	3	58
Συνταξιούχος	12	12	70
Οικιακή απασχόληση	30	30	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 47: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων κατά ετήσιο οικογενειακό εισόδημα.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Κάτω από 20.000€	20	20	20
Από 20.000- 30.000€	27	27	47
Από 30.000- 40.000€	27	27	74
Από 40.000- 50.000€	20	20	94
Από 50.000- 60.000€	3	3	97
Πάνω από 60.000€	3	3	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 48: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν το οικογενειακό εισόδημα επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών τους.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Οχι	53	53	53
Ναι	47	47	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 49: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τον τρόπο κάλυψης των αναγκών.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Ταμείο ανεργίας	14	14	14
Εισόδημα εκτός εργασίας	14	14	28
Οικονομική βοήθεια από την οικογένεια	70	70	98
Άλλο	2	2	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 50: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι η ηλικία είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Οχι	47	47	47
Ναι	53	53	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 51: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι το φύλο είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	61	61	61
Ναι	39	39	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 52: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι η γυναίκα ανύπαντρη με παιδί είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	65	65	65
Ναι	35	35	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 53: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	35	35	35
Ναι	65	65	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 54: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι όταν δεν υπάρχουν γνώσεις ξένων γλωσσών και υπολογιστών είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	48	48	48
Ναι	52	52	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 55: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι η εξωτερική εμφάνιση και η προσωπικότητα είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	76	76	76
Ναι	24	24	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 56: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι η εθνικότητα είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	73	73	73
Ναι	27	27	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 57: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι ο τόπος κατοικίας είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	89	89	89
Ναι	11	11	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 58: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι η έλλειψη προϋπηρεσίας είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	35	35	35
Ναι	65	65	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 59: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι όταν δεν υπάρχουν τα κατάλληλα προσόντα είναι αρνητικός παράγοντας στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	41	41	41
Ναι	59	59	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 60: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι κανένας από τους παράγοντες δεν επηρεάζει αρνητικά στο να βρει κάποιος δουλειά.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	95	95	95
Ναι	5	5	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 61: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το κατά πόσο εύκολο είναι να ασχοληθούν με αυτό που επιθυμούν.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου εύκολο	9	9	9
Πολύ λίγο εύκολο	18	18	27
Λίγο εύκολο	28	28	55
Αρκετά εύκολο	23	23	78
Πολύ εύκολο	14	14	92
Πάρα πολύ εύκολο	8	8	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 62: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν πιστεύουν ότι υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	24	24	24
Ναι	76	76	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας Συχνοτήτων 63: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν έχουν έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	51	51	51
Ναι	49	49	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 64: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν έχουν έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό από τους γονείς.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχω έρθει αντιμέτωπος	51	51	51
Όχι	21	21	72
Ναι	28	28	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 65: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν έχουν έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό από τους τα αδέρφια.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχω έρθει αντιμέτωπος	51	51	51
Όχι	42	42	93
Ναι	7	7	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 66: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν έχουν έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό από συγγενείς.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχω έρθει αντιμέτωπος	51	51	51
Όχι	26	26	77
Ναι	23	23	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 67: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν έχουν έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό από φίλους.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχω έρθει αντιμέτωπος	51	51	51
Όχι	37	37	88
Ναι	12	12	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 68: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν έχουν έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό από αγνώστους.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχω έρθει αντιμέτωπος	51	51	51
Όχι	24	24	75
Ναι	25	25	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 69: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν έχουν έρθει αντιμέτωποι με τον κοινωνικό αποκλεισμό από άλλο

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Δεν έχω έρθει αντιμέτωπος	51	51	51
Όχι	48	48	99
Ναι	1	1	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 70: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το πόσο επηρεάζει την ψυχολογία αυτή η κατάσταση.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	4	4	4
Πολύ λίγο	3	3	7
Λίγο	9	9	16
Αρκετά	33	33	49
Πολύ	23	23	72
Πάρα πολύ	28	28	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 71: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το αν θεωρούν ότι η ανεργία είναι αιτία θανάτου και αυτοκτονιών για πολλούς ανθρώπους.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Διαφωνώ πολύ	3	3	3
Διαφωνώ	14	14	17
Ούτε διαφωνώ/ ούτε συμφωνώ	35	35	52
Συμφωνώ	37	37	89
Συμφωνώ πολύ	11	11	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 72: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το πόσο η οικονομική ανεξαρτησία επηρεάζει την ψυχικής τους κατάσταση.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Πολύ λίγο	2	2	2
Λίγο	4	4	6
Αρκετά	19	19	25
Πολύ	30	30	55
Πάρα πολύ	45	45	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 73: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με αν θα σταματούσαν το σχολείο για να δουλέψουν.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	74	74	74
Ναι	26	26	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 74: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με αν θα ακολουθούσαν το επάγγελμα των γονιών τους.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	49	49	49
Ναι	51	51	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 75: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με αν θα μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις και τις ανάγκες μιας δύσκολης δουλειάς.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Καθόλου	2	2	2
Πολύ λίγο	3	3	5
Λίγο	26	26	31
Αρκετά	41	41	72
Πολύ	21	21	93
Πάρα πολύ	7	7	100
Σύνολο	100	100	

Πίνακας 76: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με αν θα τους βοηθούσε να βρουν πιο εύκολα εργασία, η αναφορά στο βιογραφικό ότι υπάρχει προϋπηρεσία.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Πολύ λίγο	1	1	1
Λίγο	2	2	3
Αρκετά	29	29	32
Πολύ	29	29	61
Πάρα πολύ	39	39	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 77: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με αν θα σπουδάζανε στο εξωτερικό.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Όχι	42	42	42
Ναι	58	58	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

Πίνακας 78: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με αν θα ήταν πιο εύκολο να βρουν απασχόληση στην Ελλάδα, αν έχουν σπουδάσει στο εξωτερικό.

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό
Οχι	42	42	42
Ναι	58	58	100
<i>Σύνολο</i>	100	100	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄: ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΠΛΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ

Πίνακας 1: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και με το αν σπουδάζει.

		<i>Θέλατε να αφοσιωθείτε στο σχολείο και στις σπουδές σας</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	1 1.0%	2 2.0%	3 3.0%
	Από 1-6 μήνες	18 18.0%	9 9.0%	27 27.0%
	Από 6-12 μήνες	8 8.0%	6 6.0%	14 14.0%
	Από 12-18 μήνες	8 8.0%	4 4.0%	12 12.0%
	Από 18-24 μήνες	5 5.0%	2 2.0%	7 7.0%
	Περισσότερο από 24 μήνες	15 15.0%	1 1.0%	16 16.0%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	6 6.0%	15 15.0%	21 21.0%
	Σύνολο	61 61.0%	39 39.0%	100 100.0%

Πίνακας 2: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και με το αν έκανε μεταπτυχιακό.

		<i>Θέλατε να κάνετε μεταπτυχιακό</i>		<i>Σύνολο</i>
		<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	3 3%	0 0%	3 3%
	<i>Από 1-6 μήνες</i>	25 25%	2 2%	27 27%
	<i>Από 6-12 μήνες</i>	13 13%	1 1%	14 14%
	<i>Από 12-18 μήνες</i>	10 10%	2 2%	12 12%
	<i>Από 18-24 μήνες</i>	7 7%	0 0%	7 7%
	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	16 16%	0 0%	16 16%
	<i>Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν</i>	19 19%	2 2%	21 21%
	<i>Σύνολο</i>	93 93%	7 7%	100 100%

Πίνακας 3: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και το φύλο του ανέργου.

		Φύλο		Σύνολο
		Γυναίκα	Άνδρας	
Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε	Λιγότερο από 1 μήνα	1 1%	2 2%	3 3%
	Από 1-6 μήνες	11 11%	16 16%	27 27%
	Από 6-12 μήνες	6 6%	8 8%	14 14%
	Από 12-18 μήνες	8 8%	4 4%	12 12%
	Από 18-24 μήνες	3 3%	4 4%	7 7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	13 13%	3 3%	16 16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	17 17%	4 4%	21 21%
Σύνολο		59 59%	41 41%	100 100%

Πίνακας 4: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και την ηλικία του ερωτώμενου.

		<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>							<i>Σύνολο</i>
		<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	<i>Από 1-6 μήνες</i>	<i>Από 6-12 μήνες</i>	<i>Από 12-18 μήνες</i>	<i>Από 18-24 μήνες</i>	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	<i>Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν</i>	
<i>Ηλικία</i>	18	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	8 8%	9 9%
	20	1 1%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	4 4%
	21	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%
	22	2 2%	4 4%	3 3%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	10 10%
	23	0 0%	4 4%	3 3%	1 1%	1 1%	2 2%	2 2%	13 13%
	24	0 0%	4 4%	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	1 1%	7 7%
	25	0 0%	2 2%	1 1%	3 3%	1 1%	0 0%	1 1%	8 8%
	26	0 0%	2 2%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	4 4%
	27	0 0%	0 0%	2 2%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3%
	28	0 0%	3 3%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	5 5%
	29	0 0%	2 2%	0 0%	2 2%	1 1%	0 0%	1 1%	6 6%
	30	0	2	0	0	0	0	1	3

		0%	2%	0%	0%	0%	0%	1%	3%
	32	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	2 2%
	33	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
	34	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	2 2%
	35	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%
	36	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	2 2%
	37	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%	2 2%
	38	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
	40	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%	1 1%	3 3%
	45	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
	46	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%
	47	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	0 0%	2 2%
	48	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
	49	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	50	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
	51	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
	57	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	68	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
	72	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
Σύνολο		3 3%	27 27%	14 14%	12 12%	7 7%	16 16%	21 21%	100 100%

Πίνακας 5: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και το επίπεδο μόρφωσης του ανέργου.

		<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>							<i>Σύνολο</i>
		<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	<i>Από 1-6 μήνες</i>	<i>Από 6-12 μήνες</i>	<i>Από 12-18 μήνες</i>	<i>Από 18-24 μήνες</i>	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	<i>Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν</i>	
<i>Επίπεδο μόρφωσης</i>	<i>Αγράμματος</i>	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	1 1%	3 3%
	<i>Απόφοιτος Δημοτικού</i>	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	1 1%	3 3%	1 1%	7 7%
	<i>Απόφοιτος Γυμνασίου</i>	0 0%	2 2%	0 0%	0 0%	0 0%	4 4%	2 2%	8 8%
	<i>Απόφοιτος Λυκείου</i>	2 2%	8 8%	6 6%	2 2%	2 2%	3 3%	10 10%	33 33%
	<i>Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.</i>	0 0%	3 3%	1 1%	3 3%	1 1%	2 2%	0 0%	10 10%
	<i>Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.</i>	0 0%	5 5%	3 3%	1 1%	1 1%	0 0%	3 3%	13 13%
	<i>Πτυχιούχος Α.Ε.Ι</i>	1 1%	6 6%	2 2%	6 6%	1 1%	2 2%	3 3%	21 21%
	<i>Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου</i>	0 0%	2 2%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	4 4%
	<i>Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου</i>	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
<i>Σύνολο</i>		3 3%	27 27%	14 14%	12 12%	7 7%	16 16%	21 21%	100 100%

Πίνακας 6: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τις γνώσεις του ερωτώμενου στην αγγλική γλώσσα.

		<i>Αγγλικά</i>					<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	0	0	1	0	2	3
		0%	0%	1%	0%	2%	3%
	<i>Από 1-6 μήνες</i>	0	1	11	9	6	27
		0%	1%	11%	9%	6%	27%
	<i>Από 6-12 μήνες</i>	1	2	2	6	3	14
		1%	2%	2%	6%	3%	14%
	<i>Από 12-18 μήνες</i>	2	1	0	3	6	12
		2%	1%	0%	3%	6%	12%
	<i>Από 18-24 μήνες</i>	1	1	2	1	2	7
		1%	1%	2%	1%	2%	7%
	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	9	1	1	4	1	16
		9%	1%	1%	4%	1%	16%
	<i>Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν</i>	3	0	8	7	3	21
		3%	0%	8%	7%	3%	21%
<i>Σύνολο</i>		16	6	25	30	23	100
		16%	6%	25%	30%	23%	100%

Πίνακας 7: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τις γνώσεις του ερωτώμενου στην γαλλική γλώσσα.

		<i>Γαλλικά</i>					<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	0	1	0	2	0	3
		0%	1%	0%	2%	0%	3%
	<i>Από 1-6 μήνες</i>	12 12%	9 9%	2 2%	4 4%	0 0%	27 27%
	<i>Από 6-12 μήνες</i>	9 9%	3 3%	0 0%	2 2%	0 0%	14 14%
	<i>Από 12-18 μήνες</i>	5 5%	3 3%	0 0%	2 2%	2 2%	12 12%
	<i>Από 18-24 μήνες</i>	4 4%	0 0%	2 2%	0 0%	1 1%	7 7%
	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	9 9%	4 4%	2 2%	1 1%	0 0%	16 16%
	<i>Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν</i>	12 12%	3 3%	4 4%	2 2%	0 0%	21 21%
<i>Σύνολο</i>		51 51%	23 23%	10 10%	13 13%	3 3%	100 100%

Πίνακας 8: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τις γνώσεις του ερωτώμενου στην γερμανική γλώσσα.

		<i>Γερμανικά</i>					<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	2	1	0	0	0	3
		2%	1%	0%	0%	0%	3%
	<i>Από 1-6 μήνες</i>	21	3	2	1	0	27
		21%	3%	2%	1%	0%	27%
	<i>Από 6-12 μήνες</i>	11	2	1	0	0	14
		11%	2%	1%	0%	0%	14%
	<i>Από 12-18 μήνες</i>	8	1	0	2	1	12
		8%	1%	0%	2%	1%	12%
	<i>Από 18-24 μήνες</i>	6	0	0	1	0	7
		6%	0%	0%	1%	0%	7%
	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	12	4	0	0	0	16
		12%	4%	0%	0%	0%	16%
	<i>Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν</i>	17	1	1	2	0	21
		17%	1%	1%	2%	0%	21%
<i>Σύνολο</i>		77	12	4	6	1	100
		77%	12%	4%	6%	1%	100%

Πίνακας 9: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τις γνώσεις του ερωτώμενου στην ισπανική γλώσσα.

		<i>Ισπανικά</i>				<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	Πολύ καλά	Άριστα	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	3	0	0	0	3
		3%	0%	0%	0%	3%
	Από 1-6 μήνες	22 22%	2 2%	1 1%	2 2%	27 27%
	Από 6-12 μήνες	11 11%	1 1%	1 1%	1 1%	14 14%
	Από 12-18 μήνες	10 10%	0 0%	2 2%	0 0%	12 12%
	Από 18-24 μήνες	6 6%	0 0%	1 1%	0 0%	7 7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	16 16%	0 0%	0 0%	0 0%	16 16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	19 19%	2 2%	0 0%	0 0%	21 21%
<i>Σύνολο</i>		87 87%	5 5%	5 5%	3 3%	100 100%

Πίνακας 10: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τις γνώσεις του ερωτώμενου στην ιταλική γλώσσα.

		Ιταλικά					Σύνολο
		Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα	
Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε	Λιγότερο από 1 μήνα	3	0	0	0	0	3
		3%	0%	0%	0%	0%	3%
	Από 1-6 μήνες	23 23%	1 1%	2 2%	1 1%	0 0%	27 27%
	Από 6-12 μήνες	10 10%	2 2%	0 0%	0 0%	2 2%	14 14%
	Από 12-18 μήνες	6 6%	4 4%	2 2%	0 0%	0 0%	12 12%
	Από 18-24 μήνες	5 5%	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	7 7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	15 15%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	16 16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	20 20%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	21 21%
Σύνολο		82 82%	7 7%	5 5%	3 3%	3 3%	100 100%

Πίνακας 11: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τις γνώσεις του ερωτώμενου σε μια άλλη ξένη γλώσσα.

		<i>Άλλη ξένη γλώσσα</i>		<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	3	0	3
		3%	0%	3%
	Από 1-6 μήνες	26	1	27
		26%	1%	27%
	Από 6-12 μήνες	13	1	14
		13%	1%	14%
	Από 12-18 μήνες	11	1	12
		11%	1%	12%
	Από 18-24 μήνες	7	0	7
		7%	0%	7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	16	0	16
		16%	0%	16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	20	1	21
		20%	1%	21%
Σύνολο		96	4	100
		96%	4%	100%

Πίνακας 12: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και το ότι δεν γνωρίζει καμία ξένη γλώσσα

		<i>Καμία ξένη γλώσσα</i>		<i>Σύνολο</i>
		<i>Γνωρίζω έστω μια ξένη γλώσσα</i>	<i>Δεν γνωρίζω καμία ξένη γλώσσα</i>	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	3	0	3
		3%	0%	3%
	<i>Από 1-6 μήνες</i>	27	0	27
		27%	0%	27%
	<i>Από 6-12 μήνες</i>	13	1	14
		13%	1%	14%
	<i>Από 12-18 μήνες</i>	10	2	12
		10%	2%	12%
	<i>Από 18-24 μήνες</i>	6	1	7
		6%	1%	7%
	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	9	7	16
		9%	7%	16%
	<i>Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν</i>	19	2	21
		19%	2%	21%
<i>Σύνολο</i>		87	13	100
		87%	13%	100%

Πίνακας 13: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τις γνώσεις του στους υπολογιστές.

		<i>Γνώση υπολογιστών</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	1	2	3
		1%	2%	3%
	Από 1-6 μήνες	7	20	27
		7%	20%	27%
	Από 6-12 μήνες	3	11	14
		3%	11%	14%
	Από 12-18 μήνες	4	8	12
		4%	8%	12%
	Από 18-24 μήνες	3	4	7
		3%	4%	7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	12	4	16
		12%	4%	16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	8	13	21
		8%	13%	21%
Σύνολο		38	62	100
		38%	62%	100%

Πίνακας 14: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και το αν έχει έλλειψη προϋπηρεσίας.

		<i>Αρνητικός παράγοντας: η έλλειψη προϋπηρεσίας</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	0	3	3
		0%	3%	3%
	Από 1-6 μήνες	6	21	27
		6%	21%	27%
	Από 6-12 μήνες	6	8	14
		6%	8%	14%
	Από 12-18 μήνες	4	8	12
		4%	8%	12%
	Από 18-24 μήνες	4	3	7
		4%	3%	7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	8	8	16
		8%	8%	16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	7	14	21
		7%	14%	21%
Σύνολο		35	65	100
		35%	65%	100%

Πίνακας 15: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και την εθνικότητά του.

		<i>Αρνητικός παράγοντας: η εθνικότητα</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	2	1	3
		2%	1%	3%
	Από 1-6 μήνες	22	5	27
		22%	5%	27%
	Από 6-12 μήνες	11	3	14
		11%	3%	14%
	Από 12-18 μήνες	8	4	12
		8%	4%	12%
	Από 18-24 μήνες	5	2	7
		5%	2%	7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	14	2	16
		14%	2%	16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	11	10	21
		11%	10%	21%
Σύνολο		73	27	100
		73%	27%	100%

Πίνακας 16: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τον τόπο κατοικίας του.

		<i>Αρνητικός παράγοντας: ο τόπος κατοικίας</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	3 3%	0 0%	3 %
	Από 1-6 μήνες	23 23%	4 4%	27 27%
	Από 6-12 μήνες	14 14%	0 0%	14 14%
	Από 12-18 μήνες	10 10%	2 2%	12 12%
	Από 18-24 μήνες	7 7%	0 0%	7 7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	14 14%	2 2%	16 16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	18 18%	3 3%	21 21%
	Σύνολο	89 89%	11 11%	100 100%

Πίνακας 17: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα που είναι άνεργος και τον μισθό που του δίνουν.

		<i>Δεν ήσασταν ικανοποιημένος/η με τον μισθό που σας δίνανε</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Χρονικό διάστημα που έχει περάσει από την τελευταία φορά που εργαστήκατε</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	3	0	3
		3%	0%	3%
	Από 1-6 μήνες	14 14%	13 13%	27 27%
	Από 6-12 μήνες	11 11%	3 3%	14 14%
	Από 12-18 μήνες	8 8%	4 4%	12 12%
	Από 18-24 μήνες	2 2%	5 5%	7 7%
	Περισσότερο από 24 μήνες	10 10%	6 6%	16 16%
	Δεν ήμουν εργαζόμενος/η ποτέ πριν	21 21%	0 0%	21 21%
Σύνολο		69 69%	31 31%	100 100%

Πίνακας 18: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και το φύλο του ανέργου.

		<i>Φύλο</i>		<i>Σύνολο</i>
		<i>Γυναίκα</i>	<i>Ανδρας</i>	
<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>	<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	3	6	9
		3%	6%	9%
	<i>Από 1-6 μήνες</i>	13	13	26
		13%	13%	26%
	<i>Από 6-12 μήνες</i>	4	5	9
		4%	5%	9%
	<i>Από 12-18 μήνες</i>	5	4	9
		5%	4%	9%
	<i>Από 18-24 μήνες</i>	1	1	2
		1%	1%	2%
	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	1	0	1
		1%	0%	1%
	<i>Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα</i>	32	12	44
		32%	12%	44%
<i>Σύνολο</i>		59	41	100
		59%	41%	100%

Πίνακας 19: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και την ηλικία του ανέργου.

		<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>							<i>Σύνολο</i>
		<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	<i>Από 1-6 μήνες</i>	<i>Από 6-12 μήνες</i>	<i>Από 12-18 μήνες</i>	<i>Από 18-24 μήνες</i>	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	<i>Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα</i>	
Ηλικία	18	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	9 9%	9 9%
	20	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3%	4 4%
	21	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	2 2%
	22	1 1%	2 2%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	6 6%	10 10%
	23	0 0%	3 3%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	9 9%	13 13%
	24	2 2%	2 2%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3%	7 7%
	25	1 1%	3 3%	2 2%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	8 8%
	26	0 0%	4 4%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	4 4%
	27	0 0%	2 2%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3%
	28	0 0%	2 2%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	2 2%	5 5%
	29	2 2%	2 2%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	6 6%
	30	0 0%	3 3%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3%
	32	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%	0 0%	2 2%

	33	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
	34	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	2 2%
	35	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	2 2%
	36	1 1%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%
	37	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%
	38	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
	40	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%	3 3%
	45	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
	46	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
	47	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%	2 2%
	48	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%
	49	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	50	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%
	51	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%
	57	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%
	68	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%
	72	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%
Σύνολο		9 9%	26 26%	9 9%	9 %	2 2%	1 1%	44 44%	100 100%

Πίνακας 20: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και το επίπεδο μόρφωσης.

		<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>							<i>Σύνολο</i>
		Λιγότερο από 1 μήνα	Από 1-6 μήνες	Από 6-12 μήνες	Από 12-18 μήνες	Από 18-24 μήνες	Περισσότερο από 24 μήνες	Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	
Επίπεδο μόρφωσης	Αγράματος	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3%	3 3%
	Απόφοιτος Δημοτικού	1 1%	1 1%	1 1%	1 1%	1 1%	1 1%	1 1%	7 7%
	Απόφοιτος Γυμνασίου	1 1%	2 2%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	3 3%	8 8%
	Απόφοιτος Λυκείου	2 2%	3 3%	2 2%	2 2%	0 0%	0 0%	24 24%	33 33%
	Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.	2 2%	4 4%	1 1%	2 2%	0 0%	0 0%	1 1%	10 10%
	Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.	1 1%	6 6%	0 0%	2 2%	0 0%	0 0%	4 4%	13 13%
	Πτυχιούχος Α.Ε.Ι	1 1%	9 9%	4 4%	0 0%	1 1%	0 0%	6 6%	21 21%
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	4 4%
	Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
Σύνολο		9	26	9	9	2	1	44	100

		9%	26%	9%	9%	2%	1%	44%	100%
--	--	----	-----	----	----	----	----	-----	------

Πίνακας 21: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και τις γνώσεις του στην αγγλική γλώσσα.

		<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>							<i>Σύνολο</i>
		Λιγότερο από 1 μήνα	Από 1-6 μήνες	Από 6-12 μήνες	Από 12-18 μήνες	Από 18-24 μήνες	Περισσότερο από 24 μήνες	Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	
<i>Αγγλικά</i>	Καθόλου	2 2%	1 1%	2 2%	3 3%	0 0%	1 1%	7 7%	16 16%
	Λίγο	2 2%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	2 2%	6 6%
	Καλά	3 3%	11 11%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	10 10%	25 25%
	Πολύ καλά	0 0%	9 9%	3 3%	2 2%	1 1%	0 0%	15 15%	30 30%
	Άριστα	2 2%	5 5%	3 3%	3 3%	0 0%	0 0%	10 10%	23 23%
Σύνολο		9 9%	26 26%	9 9%	9 9%	2 2%	1 1%	44 44%	100 100%

Πίνακας 22: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και τις γνώσεις του στην γαλλική γλώσσα.

		Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς							Σύνολο
		Λιγότερο από 1 μήνα	Από 1-6 μήνες	Από 6-12 μήνες	Από 12-18 μήνες	Από 18-24 μήνες	Περισσότερο από 24 μήνες	Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	
Γαλλικά	Καθόλου	3	10	5	4	1	1	27	51
		3%	10%	5%	4%	1%	1%	27%	51%
	Λίγο	5	6	1	1	0	0	10	23
		5%	6%	1%	1%	0%	0%	10%	23%
	Καλά	0	3	0	2	1	0	4	10
		0%	3%	0%	2%	1%	0%	4%	10%
	Πολύ καλά	1	7	2	1	0	0	2	13
		1%	7%	2%	1%	0%	0%	2%	13%
	Άριστα	0	0	1	1	0	0	1	3
		0%	0%	1%	1%	0%	0%	1%	3%
Σύνολο		9	26	9	9	2	1	44	100
		9%	26%	9%	9%	2%	1%	44%	100%

Πίνακας 23: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και τις γνώσεις του στην γερμανική γλώσσα.

		<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>							<i>Σύνολο</i>
		Λιγότερο από 1 μήνα	Από 1-6 μήνες	Από 6-12 μήνες	Από 12-18 μήνες	Από 18-24 μήνες	Περισσότερο από 24 μήνες	Δεν αναζητά αυτό το διάστημα	
<i>Γερμανικά</i>	Καθόλου	7 7%	21 21%	6 6%	6 6%	1 1%	1 1%	35 35%	77 77%
	Λίγο	1 1%	2 2%	1 1%	1 1%	1 1%	0 0%	6 6%	12 12%
	Καλά	0 0%	2 2%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	4 4%
	Πολύ καλά	1 1%	1 1%	1 1%	2 2%	0 0%	0 0%	1 1%	6 6%
	Άριστα	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
<i>Σύνολο</i>		9 9%	26 26%	9 9%	9 9%	2 2%	1 1%	44 44%	100 100%

Πίνακας 24: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και τις γνώσεις του στην ισπανική γλώσσα.

		<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>							<i>Σύνολο</i>
		Λιγότερο από 1 μήνα	Από 1-6 μήνες	Από 6-12 μήνες	Από 12-18 μήνες	Από 18-24 μήνες	Περισσότερο από 24 μήνες	Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	
Ισπανικά	Καθόλου	8 8.0%	20 20.0%	8 8.0%	8 8.0%	2 2.0%	1 1.0%	40 40.0%	87 87.0%
	Λίγο	0 0%	3 3.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2.0%	5 5.0%
	Πολύ καλά	0 0%	2 2.0%	1 1.0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	5 5.0%
	Άριστα	1 1.0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	3 3.0%
Σύνολο		9 9.0%	26 26.0%	9 9.0%	9 9.0%	2 2.0%	1 1.0%	44 44.0%	100 100.0%

Πίνακας 25: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και τις γνώσεις του στην ιταλική γλώσσα.

		<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>							<i>Σύνολο</i>
		<i>Λιγότερο από 1 μήνα</i>	<i>Από 1-6 μήνες</i>	<i>Από 6-12 μήνες</i>	<i>Από 12-18 μήνες</i>	<i>Από 18-24 μήνες</i>	<i>Περισσότερο από 24 μήνες</i>	<i>Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα</i>	
<i>Ιταλικά</i>	Καθόλου	9 9%	18 18%	5 5%	7 7%	2 2%	1 1%	40 40%	82 82%
	Λίγο	0 0%	3 3%	2 2%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	7 7%
	Καλά	0 0%	3 3%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	5 5%
	Πολύ καλά	0 0%	1 1%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3%
	Άριστα	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	3 3%
<i>Σύνολο</i>		9 9%	26 26%	9 9%	9 9%	2 2%	1 1%	44 44%	100 100%

Πίνακας 26: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και τις γνώσεις του σε μια άλλη γλώσσα.

		<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>							<i>Σύνολο</i>
		Λιγότερο από 1 μήνα	Από 1-6 μήνες	Από 6-12 μήνες	Από 12-18 μήνες	Από 18-24 μήνες	Περισσότερο από 24 μήνες	Δεν αναζητά αυτό το διάστημα	
<i>Άλλη ξένη γλώσσα</i>	Καθόλου	9	25	8	9	2	1	42	96
		9%	25%	8%	9%	2%	1%	42%	96%
	Λίγο	0	1	1	0	0	0	2	4
		0%	1%	1%	0%	0%	0%	2%	4%
<i>Σύνολο</i>		9	26	9	9	2	1	44	100
		9%	26%	9%	9%	2%	1%	44%	100%

Πίνακας 27: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς, όταν κάποιος δεν γνωρίζει καμία ξένη γλώσσα.

		<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>							<i>Σύνολο</i>
		Λιγότερο από 1 μήνα	Από 1-6 μήνες	Από 6-12 μήνες	Από 12-18 μήνες	Από 18-24 μήνες	Περισσότερο από 24 μήνες	Δεν αναζητά αυτό το διάστημα	
Καμία ξένη γλώσσα	Γνωρίζω έστω μια ξένη γλώσσα	7	26	7	6	2	0	39	87
		7%	26%	7%	6%	2%	0%	39%	87%
	Δεν γνωρίζω καμία ξένη γλώσσα	2	0	2	3	0	1	5	13
		2%	0%	2%	3%	0%	1%	5%	13%
Σύνολο		9	26	9	9	2	1	44	100
		9%	26%	9%	9%	2%	1%	44%	100%

Πίνακας 28: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς και τις γνώσεις του στους υπολογιστές.

		<i>Γνώση υπολογιστών</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	3	6	9
		3%	6%	9%
	Από 1-6 μήνες	9	17	26
		9%	17%	26%
	Από 6-12 μήνες	4	5	9
		4%	5%	9%
	Από 12-18 μήνες	4	5	9
		4%	5%	9%
	Από 18-24 μήνες	0	2	2
		0%	2%	2%
	Περισσότερο από 24 μήνες	1	0	1
		1%	0%	1%
	Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	17	27	44
		17%	27%	44%
Σύνολο		38	62	100
		38%	62%	100%

Πίνακας 29: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς, όταν κάποιος δεν έχει προϋπηρεσία.

		<i>Αρνητικός παράγοντας: η έλλειψη προϋπηρεσίας</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Χρονικό διάστημα αναζήτησης δουλειάς</i>	Λιγότερο από 1 μήνα	1	8	9
		1%	8%	9%
	Από 1-6 μήνες	9	17	26
		9%	17%	26%
	Από 6-12 μήνες	3	6	9
		3%	6%	9%
	Από 12-18 μήνες	5	4	9
		5%	4%	9%
	Από 18-24 μήνες	2	0	2
		2%	0%	2%
	Περισσότερο από 24 μήνες	1	0	1
		1%	0%	1%
	Δεν αναζητώ δουλειά αυτό το διάστημα	14	30	44
		14%	30%	44%
Σύνολο		35	65	100
		35%	65%	100%

Πίνακας 30: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το κατά πόσο το επάγγελμα του πατέρα επηρεάζει το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα.

		<i>Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα</i>						<i>Σύνολο</i>
		Κάτω από 20.000€	Από 20.001- 30.000€	Από 30.001- 40.000€	Από 40.001- 50.000€	Από 40.001- 50.000€	Πάνω από 60.000€	
<i>Επάγγελ μα του πατέρα</i>	Ανεργος	1	1	0	0	0	0	2
		1%	1%	0%	0%	0%	0%	2%
	Δημόσιο ς υπάλληλ ος	5	5	5	3	1	0	19
		5%	5%	5%	3%	1%	0%	19%
	Ιδιωτικ ός υπάλληλ ος	4	4	7	5	1	0	21
		4%	4%	7%	5%	1%	0%	21%
	Αγρότης	1	2	1	1	0	1	6
		1%	2%	1%	1%	0%	1%	6%
	Εμπορο ς	2	1	4	4	1	1	13
		2%	1%	4%	4%	1%	1%	13%
	Ελεύθερ ος επαγγελ ματίας	3	4	7	7	0	1	22
		3%	4%	7%	7%	0%	1%	22%
	Συνταξι ούχος	4	10	3	0	0	0	17
		4%	10%	3%	0%	0%	0%	17%
<i>Σύνολο</i>		20	27	27	20	3	3	100
		20%	27%	27%	20%	3%	3%	100%

Πίνακας 31: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το κατά πόσο το επάγγελμα της μητέρας επηρεάζει το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα.

		<i>Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα</i>						<i>Σύνολο</i>
		Κάτω από 20.000€	Από 20.001- 30.000€	Από 30.001- 40.000€	Από 40.001- 50.000€	Από 40.001- 50.000€	Πάνω από 60.000€	
<i>Επάγγελ μα της μητέρας</i>	<i>Ανεργος</i>	3 3%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	4 4%
	<i>Δημόσιο ς υπάλληλ ος</i>	3 3%	7 7%	8 8%	3 3%	1 1%	0 0%	22 22%
	<i>Ιδιωτικό ς υπάλληλ ος</i>	1 1%	1 1%	5 5%	6 6%	0 0%	0 0%	13 13%
	<i>Αγρότης</i>	1 1%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%	4 4%
	<i>Εμπορο ς</i>	1 1%	2 2%	1 1%	6 6%	1 1%	1 1%	12 12%
	<i>Ελεύθερ ος επαγγελ ματίας</i>	1 1%	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	3 3%
	<i>Συνταξι ούχος</i>	4 4%	3 3%	3 3%	2 2%	0 0%	0 0%	12 12%
	<i>Οικιακή απασχόλ ηση</i>	6 6%	13 13%	8 8%	1 1%	1 1%	1 1%	30 30%
<i>Σύνολο</i>		20 20%	27 27%	27 27%	20 20%	3 3%	3 3%	100 100%

Πίνακας 32: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το κατά πόσο το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα μπορεί να βοηθήσει τον άνεργο να ασχοληθεί με αυτό που πραγματικά επιθυμεί.

		<i>Πόσο εύκολο είναι να απασχοληθείτε με αυτό που πραγματικά επιθυμείτε</i>						<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου εύκολο	Πολύ λίγο εύκολο	Λίγο εύκολο	Αρκετά εύκολο	Πολύ εύκολο	Πάρα πολύ εύκολο	
Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα	Κάτω από 20.000€	4	5	4	7	0	0	20
		4%	5%	4%	7%	0%	0%	20%
	Από 20.001- 30.000€	3	6	8	5	3	2	27
		3%	6%	8%	5%	3%	2%	27%
	Από 30.001- 40.000€	1	4	10	6	5	1	27
		1%	4%	10%	6%	5%	1%	27%
	Από 40.001- 50.000€	1	2	5	5	3	4	20
		1%	2%	5%	5%	3%	4%	20%
	Από 40.001- 50.000€	0	0	0	0	2	1	3
		0%	0%	0%	0%	2%	1%	3%
	Πάνω από 60.000€	0	1	1	0	1	0	3
		0%	1%	1%	0%	1%	0%	3%
Σύνολο		9	18	28	23	14	8	100
		9%	18%	28%	23%	14%	8%	100%

Πίνακας 33: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το κατά πόσο το επίπεδο μόρφωσης μπορεί να βοηθήσει τον άνεργο να ασχοληθεί με αυτό που πραγματικά επιθυμεί.

		<i>Πόσο εύκολο είναι να απασχοληθείτε με αυτό που πραγματικά επιθυμείτε</i>						<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου εύκολο	Πολύ λίγο εύκολο	Λίγο εύκολο	Αρκετά εύκολο	Πολύ εύκολο	Πάρα πολύ εύκολο	
Επίπεδο μόρφωσης	Αγράμματος	0 0%	1 1%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	3 3%
	Απόφοιτος Δημοτικού	3 3%	2 2%	1 1%	1 1%	0 0%	0 0%	7 7%
	Απόφοιτος Γυμνασίου	1 1%	3 3%	0 0%	2 2%	1 1%	1 1%	8 8%
	Απόφοιτος Λυκείου	2 2%	9 9%	12 12%	4 4%	5 5%	1 1%	33 33%
	Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.	0 0%	1 1%	4 4%	2 2%	0 0%	3 3%	10 10%
	Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.	1 1%	1 1%	2 2%	6 6%	1 1%	2 2%	13 13%
	Πτυχιούχος Α.Ε.Ι	2 2%	1 1%	6 6%	5 5%	7 7%	0 0%	21 21%
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	0 0%	0 0%	1 1%	2 2%	0 0%	1 1%	4 4%
	Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
Σύνολο		9 9%	18 18%	28 28%	23 23%	14 14%	8 8%	100 100%

Πίνακας 34: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επιλέξατε να κάνετε και το φύλο.

		Φύλο		Σύνολο
		Γυναίκα	Άνδρας	
Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος	Δημόσιος υπάλληλος	7 7.0%	8 8.0%	15 15.0%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	28 28.0%	17 17.0%	45 45.0%
	Αγρότης	1 1.0%	0 0%	1 1.0%
	Έμπορος	1 1.0%	2 2.0%	3 3.0%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	4 4.0%	10 10.0%	14 14.0%
	Φοιτητής/τρια	6 6.0%	3 3.0%	9 9.0%
	Μαθητής/τρια	9 9.0%	0 0%	9 9.0%
	Οικιακή απασχόληση	3 3.0%	1 1.0%	4 4.0%
Σύνολο		59 59.0%	41 41.0%	100 100.0%

Πίνακας 35: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) και την ηλικία.

		<i>Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος</i>								<i>Σύνολο</i>
		Δημόσιος υπάλληλος	Ιδιωτικός υπάλληλος	Αγρότης	Εμπορός	Ελεύθερος επαγγελματίας	Φοιτητής/τρια	Μαθητής/τρια	Οικιακή απασχόληση	
Ηλικία	18	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	8 8.0%	0 0%	9 9.0%
	20	0 0%	2 2.0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	1 1.0%	0 0%	4 4.0%
	21	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2.0%
	22	2 2.0%	6 6.0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	10 10.0%
	23	3 3.0%	7 7.0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	2 2.0%	0 0%	0 0%	13 13.0%
	24	0 0%	4 4.0%	0 0%	0 0%	2 2.0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	7 7.0%
	25	2 2.0%	3 3.0%	0 0%	0 0%	2 2.0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	8 8.0%
	26	1 1.0%	2 2.0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	4 4.0%
	27	0 0%	3 3.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3.0%
	28	0 0%	3 3.0%	0 0%	0 0%	2 2.0%	0 0%	0 0%	0 0%	5 5.0%
	29	1 1.0%	3 3.0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	6 6.0%
	30	1 1.0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	3 3.0%
	32	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	2 2.0%
	33	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	34	0 0%	1 1.0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2.0%
	35	0 0%	2 2.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2.0%
	36	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2.0%

	37	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	2 2.0%
	38	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	40	1 1.0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	3 3.0%
	45	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	46	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	1 1.0%
	47	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2.0%
	48	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	49	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	50	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	51	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	57	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	68	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
	72	0 0%	1 1.0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1.0%
Σύνολο		15 15.0%	45 45.0%	1 1.0%	3 3.0%	14 14.0%	9 9.0%	9 9.0%	4 4.0%	100 100.0 %

Πίνακας 36: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνετε άνεργος) και το επίπεδο μόρφωσης.

		<i>Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος</i>								<i>Σύνολο</i>
		Δημόσιος υπάλληλος	Ιδιωτικός υπάλληλος	Αγρότης	Εμπορός	Ελεύθερος επαγγελματίας	Φοιτητής/τρι	Μαθητής/τρια	Οικιακή απασχόληση	
<i>Επίπεδο μόρφωσης</i>	Αγράμματος	0 0%	2 2%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	3 3%
	Απόφοιτος Δημοτικού	1 1%	0 0%	1 1%	0 0%	3 3%	0 0%	0 0%	2 2%	7 7%
	Απόφοιτος Γυμνασίου	0 0%	3 3%	0 0%	1 1%	2 2%	0 0%	2 2%	0 0%	8 8%
	Απόφοιτος Λυκείου	6 6%	15 15%	0 0%	0 0%	2 2%	3 3%	7 7%	0 0%	33 33%
	Απόφοιτος Ι.Ε.Κ.	2 2%	4 4%	0 0%	0 0%	4 4%	0 0%	0 0%	0 0%	10 10%
	Πτυχιούχος Τ.Ε.Ι.	3 3%	7 7%	0 0%	0 0%	0 0%	2 2%	0 0%	1 1%	13 13%
	Πτυχιούχος Α.Ε.Ι.	3 3%	10 10%	0 0%	2 2%	3 3%	3 3%	0 0%	0 0%	21 21%
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	0 0%	3 3%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	4 4%
	Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
<i>Σύνολο</i>		15	45	1	3	14	9	9	4	100

		15%	45%	1%	3%	14%	9%	9%	4%	100%
--	--	-----	-----	----	----	-----	----	----	----	------

Πίνακας 37: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) και τις γνώσεις του στην αγγλική γλώσσα

		Αγγλικά					Σύνολο
		Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα	
Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος	Δημόσιος υπάλληλος	3	1	1	6	4	15
		3%	1%	1%	6%	4%	15%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	4	3	11	13	14	45
		4%	3%	11%	13%	14%	45%
	Αγρότης	1	0	0	0	0	1
		1%	0%	0%	0%	0%	1%
	Εμπορος	1	0	0	2	0	3
		1%	0%	0%	2%	0%	3%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	3	2	5	2	2	14
		3%	2%	5%	2%	2%	14%
	Φοιτητής /τρια	1	0	3	2	3	9
		1%	0%	3%	2%	3%	9%
	Μαθητής /τρια	0	0	5	4	0	9
		0%	0%	5%	4%	0%	9%
	Οικιακή απασχόληση	3	0	0	1	0	4
		3%	0%	0%	1%	0%	4%
Σύνολο		16	6	25	30	23	100
		16%	6%	25%	30%	23%	100%

Πίνακας 38: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) τις γνώσεις του στην γαλλική γλώσσα .

		<i>Γαλλικά</i>					<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα	
<i>Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος</i>	Δημόσιος υπάλληλος	9	2	2	2	0	15
		9%	2%	2%	2%	0%	15%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	21	12	2	7	3	45
		21%	12%	2%	7%	3%	45%
	Αγρότης	1	0	0	0	0	1
		1%	0%	0%	0%	0%	1%
	Έμπορος	1	0	1	1	0	3
		1%	0%	1%	1%	0%	3%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	6	6	1	1	0	14
		6%	6%	1%	1%	0%	14%
	Φοιτητής /τρια	6	1	1	1	0	9
		6%	1%	1%	1%	0%	9%
	Μαθητής /τρια	4	2	2	1	0	9
		4%	2%	2%	1%	0%	9%
	Οικιακή απασχόληση	3	0	1	0	0	4
		3%	0%	1%	0%	0%	4%
<i>Σύνολο</i>		51	23	10	13	3	100
		51%	23%	10%	13%	3%	100%

Πίνακας 39: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) και τις γνώσεις του στην γερμανική γλώσσα .

		<i>Γερμανικά</i>					<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα	
<i>Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος</i>	Δημόσιος υπάλληλος	13 13%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%	15 15%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	32 32%	6 6%	3 3%	4 4%	0 0%	45 45%
	Αγρότης	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
	Εμπορος	2 2%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	3 3%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	11 11%	3 3%	0 0%	0 0%	0 0%	14 14%
	Φοιτητής /τρια	6 6%	0 0%	1 1%	2 2%	0 0%	9 9%
	Μαθητής /τρια	8 8%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	9 9%
	Οικιακή απασχόληση	4 4%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	4 4%
<i>Σύνολο</i>		77 77%	12 12%	4 4%	6 6%	1 1%	100 100%

Πίνακας 40: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) και τις γνώσεις του στην ισπανική γλώσσα

		<i>Ισπανικά</i>				<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	Πολύ καλά	Άριστα	
Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος	Δημόσιος υπάλληλος	13	0	1	1	15
		13%	0%	1%	1%	15%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	37	3	3	2	45
		37%	3%	3%	2%	45%
	Αγρότης	1	0	0	0	1
		1%	0%	0%	0%	1%
	Εμπορος	3	0	0	0	3
		3%	0%	0%	0%	3%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	13	0	1	0	14
		13%	0%	1%	0%	14%
	Φοιτητής/τρια	9	0	0	0	9
		9.0%	0%	0%	0%	9%
	Μαθητής/τρια	7	2	0	0	9
		7%	2%	0%	0%	9%
	Οικιακή απασχόληση	4	0	0	0	4
		4%	0%	0%	0%	4%
Σύνολο		87	5	5	3	100
		87%	5%	5%	3%	100%

Πίνακας 41: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) και τις γνώσεις του στην ιταλική γλώσσα .

		<i>Ιταλικά</i>					<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα	
<i>Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος</i>	Δημόσιος υπάλληλος	11	1	1	1	1	15
		11%	1%	1%	1%	1%	15%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	36	4	3	1	1	45
		36%	4%	3%	1%	1%	45%
	Αγρότης	1	0	0	0	0	1
		1%	0%	0%	0%	0%	1%
	Εμπορος	2	0	0	1	0	3
		2%	0%	0%	1%	0%	3%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	11	2	1	0	0	14
		11%	2%	1%	0%	0%	14%
	Φοιτητής /τρια	8	0	0	0	1	9
		8%	0%	0%	0%	1%	9%
	Μαθητής /τρια	9	0	0	0	0	9
		9%	0%	0%	0%	0%	9%
	Οικιακή απασχόληση	4	0	0	0	0	4
		4%	0%	0%	0%	0%	4%
<i>Σύνολο</i>		82	7	5	3	3	100
		82%	7%	5%	3%	3%	100%

Πίνακας 42: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) και τις γνώσεις του σε μια άλλη ξένη γλώσσα .

		<i>Άλλη ξένη γλώσσα</i>		<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Λίγο	
<i>Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος</i>	Δημόσιος υπάλληλος	15	0	15
		15%	0%	15%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	43	2	45
		43%	2%	45%
	Αγρότης	1	0	1
		1%	0%	1%
	Έμπορος	3	0	3
		3%	0%	3%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	13	1	14
		13%	1%	14%
	Φοιτητής/τρια	9	0	9
		9%	0%	9%
	Μαθητής/τρια	9	0	9
		9%	0%	9%
	Οικιακή απασχόληση	3	1	4
		3%	1%	4%
Σύνολο		96	4	100
		96%	4%	100%

Πίνακας 43: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) και το ότι δεν γνωρίζει καμία ξένη γλώσσα.

		<i>Καμία ξένη γλώσσα</i>		<i>Σύνολο</i>
		<i>Γνωρίζω έστω μια ξένη γλώσσα</i>	<i>Δεν γνωρίζω καμία ξένη γλώσσα</i>	
<i>Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος</i>	<i>Δημόσιος υπάλληλος</i>	12	3	15
		12%	3%	15%
	<i>Ιδιωτικός υπάλληλος</i>	42	3	45
		42%	3%	45%
	<i>Αγρότης</i>	0	1	1
		0%	1%	1%
	<i>Εμπορος</i>	2	1	3
		2%	1%	3%
	<i>Ελεύθερος επαγγελματίας</i>	12	2	14
		12%	2%	14%
	<i>Φοιτητής/τρια</i>	8	1	9
		8%	1%	9%
	<i>Μαθητής/τρια</i>	9	0	9
		9%	0%	9%
	<i>Οικιακή απασχόληση</i>	2	2	4
		2%	2%	4%
<i>Σύνολο</i>		87	13	100
		87%	13%	100%

Πίνακας 44: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το επάγγελμα που επέλεξε να κάνει (πριν μείνει άνεργος) και τις γνώσεις του στους υπολογιστές.

		<i>Γνώση υπολογιστών</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Επάγγελμα που είχατε πριν μείνετε άνεργος</i>	Δημόσιος υπάλληλος	7	8	15
		7%	8%	15%
	Ιδιωτικός υπάλληλος	17	28	45
		17%	28%	45%
	Αγρότης	1	0	1
		1%	0%	1%
	Εμπορος	1	2	3
		1%	2%	3%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	3	11	14
		3%	11%	14%
	Φοιτητής/τρια	1	8	9
		1%	8%	9%
	Μαθητής/τρια	4	5	9
		4%	5%	9%
	Οικιακή απασχόληση	4	0	4
		4%	0%	4%
Σύνολο		38	62	100
		38%	62%	100%

Πίνακας 45: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με τις ώρες που προτιμά να εργάζεται και το φύλο του.

		<i>Ώρες εργασίας</i>				<i>Σύνολο</i>
		Μέχρι 4 ώρες	Από 4-6 ώρες	8άωρο	Περισσότερες από 8 ώρες	
Φύλο	Γυναίκα	6	29	23	1	59
		6%	29%	23%	1%	59%
	Ανδρας	3	10	26	2	41
		3%	10%	26%	2%	41%
Σύνολο		9	39	49	3	100
		9%	39%	49%	3%	100%

Πίνακας 46: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με ώρες που προτιμά να εργάζεται και την ηλικία του.

		<i>Ώρες εργασίας</i>				<i>Σύνολο</i>
		Μέχρι 4 ώρες	Από 4-6 ώρες	8άωρο	Περισσότερες από 8 ώρες	
Ηλικία	18	1	4	4	0	9
		1%	4%	4%	0%	9%
	20	0	0	4	0	4
		0%	0%	4%	0%	4%
	21	0	1	1	0	2
		0%	1%	1%	0%	2%
	22	1	4	5	0	10
		1%	4%	5%	0%	10%
	23	0	9	4	0	13
		0%	9%	4%	0%	13%
	24	2	1	4	0	7
		2%	1%	4%	0%	7%
	25	1	0	7	0	8

		1%	0%	7%	0%	8%
	26	0 0%	2 2%	2 2%	0 0%	4 4%
	27	0 0%	2 2%	1 1%	0 0%	3 3%
	28	0 0%	1 1%	4 4%	0 0%	5 5%
	29	1 1%	1 1%	4 4%	0 0%	6 6%
	30	0 0%	3 3%	0 0%	0 0%	3 3%
	32	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%	2 2%
	33	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	34	0 0%	0 0%	2 2%	0 0%	2 2%
	35	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	2 2%
	36	0 0%	1 1%	1 1%	0 0%	2 2%
	37	0 0%	2 2%	0 0%	0 0%	2 2%
	38	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	40	1 1%	0 0%	1 1%	1 1%	3 3%
	45	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%
	46	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	47	1 1%	0 0%	1 1%	0 0%	2 2%
	48	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	49	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
	50	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
	51	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	57	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	68	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	1 1%
	72	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	1 1%
Σύνολο		9 9%	39 39%	49 49%	3 3%	100 100%

Πίνακας 47: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το πόσο έτοιμος είναι να αντεπεξέλθει στις ανάγκες και τις απαιτήσεις μιας δύσκολης δουλειάς και το πόσο πιστεύει ότι τα προσόντα του επαρκούν ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες.

		<i>Πόσο έτοιμος/η θα ήσασταν να ανταπεξέλθετε στις απαιτήσεις και τις ανάγκες, μιας δύσκολης δουλειάς</i>						<i>Σύνολο</i>
		Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	
<i>Εάν τα προσόντα σας επαρκούν ώστε να ανταποκριθείτε στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των εργοδότηών σας</i>	Καθόλου	0 0%	0 0%	1 1%	0 0%	0 0%	0 0%	1 1%
	Πολύ λίγο	2 2%	1 1%	4 4%	2 2%	1 1%	0 0%	10 10%
	Λίγο	0 0%	1 1%	5 5%	10 10%	1 1%	0 0%	17 17%
	Αρκετά	0 0%	0 0%	10 10%	18 18%	6 6%	0 0%	34 34%
	Πολύ	0 0%	1 1%	5 5%	10 10%	7 7%	4 4%	27 27%
	Πάρα πολύ	0 0%	0 0%	1 1%	1 1%	6 6%	3 3%	11 11%
Σύνολο		2 2%	3 3%	26 26%	41 41%	21 21%	7 7%	100 100%

Πίνακας 48: Κατανομή του δείγματος των ερωτηθέντων ανάλογα με το πόσο επηρεάζεται η ψυχολογία και η υγεία του ανέργου από τον κοινωνικό αποκλεισμό και το αν πιστεύουν οι ίδιοι οι ερωτώμενοι ότι υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός.

		<i>Εάν πιστεύετε ότι υπάρχει κοινωνικός αποκλεισμός</i>		<i>Σύνολο</i>
		Όχι	Ναι	
<i>Πόσο επηρεάζεται η ψυχολογία και η υγεία του ανέργου από τον κοινωνικό αποκλεισμό</i>	Καθόλου	3 3.0%	1 1.0%	4 4.0%
	Πολύ λίγο	3 3.0%	0 0%	3 3.0%
	Λίγο	3 3.0%	6 6.0%	9 9.0%
	Αρκετά	8 8.0%	25 25.0%	33 33.0%
	Πολύ	6 6.0%	17 17.0%	23 23.0%
	Πάρα πολύ	1 1.0%	27 27.0%	28 28.0%
<i>Σύνολο</i>		24 24.0%	76 76.0%	100 100.0%